

ექიმს ვადაგასული წამლის გამოწერისთვის
«კსკ» და «აპერსი»
 ღირებულების ათ პროცენტს უხდინან **12**

ქართული სინჯები
 პატიმრების ნაგების
 და დისკრიმინაციის
გუდად იქცა 10

კვლევა //



„ბრეინსტეპ“
 ერთმანეთს
 დასცხენს,
 ალანანიას კი
 პრემიერ-
 მინისტრად
ნიშნავენ 12

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გამოცემა

12 — 18 აპრილი, 2009 №25

საქართველო

& მსოფლიო www.geworld.net

გამომცემის თხოვნით ფასი | დარი. კვ.ფოსტა: info@geworld.net

ალექსანდრე ჭაჭია:

სამართლებლო გადაჩენა საბარეო პოლიტიკური კურსის შეცვლაში



2-4

გინდა ზაფხული, გინდა ზამთარი სასიფათოა ცეცხლთან თამაში

10-11

**შენ ის პიპინია არა ხარ, პორტარტურიდან
 საკუთარ ცხენს როგორ გამოასწარი?**

ამსჯა //

8



რამაზ
 კლიშიაშვილი:
**აღმოსავლეთ
 კრუზის
 დაპარტახი
 დამნაშავე
 პიტლერი,
 საბრატო მსოფლიო
 დაპარტახი —
 სანაქაშვილი**



იპოვეთ 10 მსგავსება

ალექსანდრე ჭაჭია:

საქართველოს გადაჩენა საბარაო პოლიტიკური კურსის შესვლაში

მა-2-3 გვირდილან

— ვისთან სამრად ემზადება სააკაშვილი, ვინ ამარაგებს იარაღით და რა უნდა ვუყუთ... როგორია ბაიდენის როლი?

— ეს ამერიკელთა ჩვეულებრივი პოლიტიკაა. ობამა მოსკოვში ჩამოვიდა და, პრინციპში, გამოხატა საერთო ენა მთავარ საკითხებში, მაგრამ პუბლიცისტისთვის ეს რაღაცით უნდა განიხილოს. საერთო ენა მთავარ საკითხებში, მაგრამ პუბლიცისტისთვის ეს რაღაცით უნდა განიხილოს. საერთო ენა მთავარ საკითხებში, მაგრამ პუბლიცისტისთვის ეს რაღაცით უნდა განიხილოს.

რად ღირს, თუნდაც, მოკავშირის ნათქვამი ფრაზა: „პრაქტიკულად მიქი მაუსის რომ გყავდეთ, ვალდებულნი ხართ, პატივი სხათ მას!“ განსაკუთრებით რომ ვთქვათ, მან პირში მოგვანახლა: პრაქტიკულად მიქი მაუსის რომ დაგინიშნოთ ან რომელიმე სხვა თოქსიკანს, პატივი უნდა სხათო. სააკაშვილსა და ბაიდენს ერთი რამ აქვთ საერთო: ორივე ანგოზს იმას, რასაც ფიქრობს, მარტამ არ ფიქრობს, რას ანგოზს.

პრინციპში, ამერიკული ისტაბლიშმენტის დიდი ნაწილი ახლაც თვლის, რომ საქართველო სამხრეთ რუსეთში მათი ყოფნის ფორპოსტია, დი-ახ, სწორედ სამხრეთ რუსეთში. რისთვის სჭირდებათ საქართველო ამერიკელებს? კონტროლი მილსადენებზე; მეორე — დღის წესრიგში მდგარი ორანჟანომის შემთხვევაში საქართველოს სამხრეთ რუსეთის ინტერესების დაცვა და ინფ-

რასტრუქტურას არავინ გამოაყენებინებს; მესამე — ყველა სახის ექსცესისა და ნეგატიური პროცესის ინსპირირება რუსეთის სამხრეთით, ანუ ჩრდილოეთ კავკასიაში. აი, რისთვისაა საქართველო საჭირო. ის პლაცდარში უნდა იყოს რუსეთის კავკასიიდან განდევნის შემდგომი ოპერაციებისას. ასეთი როლის შესრულებას აიძულებენ საქართველოს შევარდნაძე და სააკაშვილი. ამიტომ, ბუნებრივია, აშშ კვლავაც მოახდენს საკუთარი თანაგრძობის დემონსტრირებას და იტყვის, გეხმარებითო, თან იტყვობს პოლიტიკური ელიტის იმ ახალი ემულონების გამოზრდას, რომლებსაც თავადვე სრულად აკონტროლებენ. სააკაშვილმა ამერიკელების ნებართვით გადაადგო შევარდნაძე, აკრიტიკებდა მას ყველაფრისთვის, გარდა საგარეო პოლიტიკისა. ახლანდელი ოპოზიციაც გააკვივს, ნადლო, მაგრამ არ ეხება საგარეო პოლიტიკის კურსს. ამერიკელები მთელ პოლიტიკურ სპექტრს აკონტროლებენ. არასამთავრობო ორგანიზაციების 90 პროცენტი მათი ფულით ფუნქციონირებს. ისინი მომავალშიც ესტუმრებიან საქართველოს იმის დასამტკიცებლად, რომ ქართველი ხალხის მეგობრები არიან, თუმცა ანტიამერიკანიზმი ქართველ საზოგადოებაში უკვე იმდენად ძლიერია, რამდენადაც, შესაძლოა, არსად სხვაგან მთელ პოსტსაბჭოთა სივრცეში. საზოგადოება სულ უფრო ნათლად ხედავს, რომ საქართველო მხოლოდ პაიკია დიდ ამერიკულ თამაშში და ამ პაიკს ამერიკელები მხოლოდ იმისთვის ინახავენ, რომ საჭირო მომენტში უფრო მნიშვნელოვან ფიგურაზე გადაცვალონ, თუ რუსეთი ან თურქეთი ასეთი ფიგურას შესთავაზებენ.

— თვალს ვადევნებ რუსეთში ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხს. კარგი იქნებოდა, თქვენგან მოგვესმინა საქართველოში ახალი, დემოკრატიული პრეზიდენტი სააკაშვილის პირობებში ადამიანის უფლებათა დაცვის ობიექტური შეფასება... (ტ. რუდეკოვა)

— საქართველოს ახლანდელი მოსახლეობა 1937 წლის მოსახლეობის სადარია იმიტომ, რომ საქართველოდან უკანასკნელი 15 წლის მანძილზე მილიონნახევარი ადამიანი წავიდა და, ფაქტობრივად, ახლა იქ, ექსპერტების აზრით, 3,8 მილიონი ადამიანი ცხოვრობს. 1937 წელს 3,5 მილიონი ცხოვრობდა, ქართულ ციხეებში 8 ათასი კაცი იჯდა, ახლა 30 ათასი ზის. თუ ეს რეჟიმის დემოკრატიულობას ამტკიცებს, მაშინ სააკაშვილი უფრო უფიქროსი და უფრო უფიქროსი, როგორც პოლიტიკოლოგი, უკვე დავიბენი და არ ვიცი, როგორი ქვეყანა მივიჩნიო დემოკრატიულად და როგორ — ავტორიტარულად,

სააკაშვილსა და ბაიდენს ერთი რამ აქვთ საერთო: ორივე ანგოზს იმას, რასაც ფიქრობს, მარტამ არ ფიქრობს, რას ანგოზს.

რადგან ჩვენი მსოფლიო დემოკრატიის ბასტიონი,

აუგ, დემოკრატიულს უწოდებს ისეთ ქვეყნებს, სადაც მხოლოდ კანდიდატი მმართველია აქლიათ. ის, ამერიკელები ერთ დროს კანდიდატი ბოქსოსას დემოკრატიულს უწოდებდნენ. ვინას მოსწონს, საქართველოს დემოკრატიულ თვლიდას, თვლის კიდეც, ვინას არ მოსწონს — არ თვლის.

— როგორ დაგვიკავშირდეთ მოსკოვში? ჩვენ ქართველი პატრიოტების გავლენით ვართ და გვინდა, ურთიერთობა გვექონდეს ქართული პოლიტიკის შერაცხად პიროვნებებთან; გვინდა, ჩვენი წვლილი შევიტანოთ სამშობლოს გადარჩენის საქმეში... (არჩილი)

— მოსკოვში შეგიძლიათ „Аргументы и факты“-ს რედაქციაში დარეკოთ, თქვენს კოორდინატებს გადმოგცემენ. საერთოდ, უნდა გითხრა, რომ გავგების ზრდა იმ რეალობისა, რომელშიც საქართველო აღმოჩნდა, ქართულ საზოგადოებაში არსებითია, მათ შორის, ქვეყნის საზღვრებს გარეთაც. ზოგჯერ შორიდან პროცესებს უფრო ობიექტურად შეაფასებ. ახლა ძალიან ბევრია ისეთი ადამიანი, რომელსაც კარგად ესმის ამ პოლიტიკური კურსის დამღუპველობა, ეძებს გამოსავალს და ეს სასიხარულოა. ვფიქრობ, ადამიანები შეძლებენ კონსოლიდაციას და მის საფუძველზე შექმნიან სერიოზულ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ძალას, რომელიც მომავალში საკუთარ თავზე აიღებს ქვეყნის ბედზე პასუხისმგებლობას.

— მკითხველი გვთხოვს, თქვენი გეგმების შესახებ ვაცნობოთ. ფიქრობთ, რომ პოლიტიკით დაკავდეთ რუსეთში, საქართველოში ან აფხაზეთში?

— მე საქართველოს მოქალაქე ვარ, ამიტომ პოლიტი-

კურ ცხოვრებაში მონაწილეობის მიღება მხოლოდ იქ შემიძლია. მე სამშობლოში პოლიტიკურ პარტიას ვხელმძღვანელობდი, მაგრამ მოვლენები ხელისუფლების ძალადობრივი გადაადგების კალაპოტში გადავიდა და ერთი მართონეტი მეორით შეიცვალა. ამიტომ ყველა პროცესი დამუხრუჭდა. რუსულ საზოგადოებრივი ცხოვრებაში მონაწილეობის მიღება არ შემიძლია იმიტომ, რომ რუსეთის მოქალაქე არ ვარ, მაგრამ აქაურ პროცესებზე საკუთარი აზრის გამოხატვა, ვფიქრობ, ნორმალურია. მით უფრო, რომ კეთილმოსურნე დამოკიდებულება მაქვს. ვიცი, რომ ქართველი ხალხის მომავალი იმაზე დამოკიდებულია, თუ რა ადგილს დაიკავებს მსოფლიოში რუსეთი. რუსეთში უკანასკნელ წლებში მიმდინარე პროცესები იმედს მისახავს. კვლავ დაიწყეს იმამის საუბარი, რომ რუსეთი ან შესახელმწიფოს სახით უნდა არსებობდეს, ან საერთოდ არ იარსებებს. ეს სწორი ფორმულირებაა, მაგრამ იმისათვის, რომ შესახელმწიფო იყო, შეიდეგა საჭირო. იდეებთან დაკავშირებით კი აქ საქმე ცუდადაა. რუსეთი შესახელმწიფოდ მაშინ იქცა, როდესაც საკუთარ თავს მთელ მსოფლიოში ქრისტიანობის დამცველი მესამე რომი უწოდა. ის შესახელმწიფო იყო, როცა კომუნისმის რევალური განხორციელება დაიხსნა მიზნად. ეს კიდევ უფრო პოპულარული იდეა იყო მსოფლიოსთვის, რუსეთისკენ უამრავი ადამიანი მიისწრაფოდა. ახლა ქვეყანას არ აქვს იდეა; არ აქვს მსოფლიო პროექტი. ჩუბაისმა განაცხადა, რომ რუსეთი ლიბერალური იმპერია გახდება. ეს რუსული იდეა არაა, მსოფლიოში უკვე არსებობს ლიბერალური იმპერია ამერიკის შეერთებული შტატების სახით. და რა რეაქციას იწვევს ხალხებში ლიბერალური იმპერიის მოქმედება, ამას შტატებისა და ლათინური ამერიკის ურთიერთობის მაგალითზე ვხედავთ. ეს არაა გზა რუსეთის განვითარებისთვის, ეს რუსული ეროვნული ცნობიერებისთვის უცხოა. საჭიროა ახალი მსოფლიო პროექტი, ამერიკული გლობალიზაციის პროექტის ალტერნატიული. რუსეთის პოლიტიკურმა და ინტელექტუალურმა ელიტამ უნდა იფიქროს ამაზე. მე ამ საკითხზე ცნობილი მოსახრებები მაქვს, რომელთაც პერიოდულად გამოვთქვამ რუსულ პრესაში და სხვადასხვა სახის კონფერენციებზე, მაგ-

რამ, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა, უარი ითქვას რუსი საზოგადოებისთვის თავს მოხვეული წარსულისა და საკუთარი ისტორიის მუდმივი მონანიების პრაქტიკაზე. რატომღაც ითვლება, რომ წარსულიდან მხოლოდ უარყოფითის ამოქექვა რუსული ეროვნული ხასიათისთვის უნდა იყოს. არაა მართალი. რუსულ ეროვნულ ხასიათში, ისევე, როგორც სხვა ნებისმიერ ტრადიციულ ხალხში, სხვა თვისება ჭარბობს. ეს თვისება საკუთარი წინაპრების გამოვლენაა, არ გამოვლა, რადკეთილშობილებისკენ სწრაფვა, მათი სიდიადისა და სიმინდის შარავანდებით შემკობა. სინანული და თვითგამართლება მასეში რუსული ინტელიგენციის შუამავლობითაა შეგდებული. ხალხი რომ განაარალო, მონანიების გზაზე უნდა დააყენო. ყველა, ვისაც უკანასკნელ წლებში „რუსეთის სინდისს“ უწოდებდნენ, პერიოდულად ამოტივტივდებოდა ხოლმე ტელეკრანებზე და ხალხს მონანიებისკენ მოუწოდებდა: მოვიწინით ივანე მრისხანის, სტალინის, 37 წლის და სხვა მრავალი რამის გამო. ახლა ომში გამარჯვებასაც მისწვდნენ. როცა ადამიანს საკუთარი ისტორიისა და წინაპრების გამო სიამაყის განცდას წაართმევენ, შემდეგ ძალზე იოლია მისით მანიპულირება. ეს აბსოლუტურად არაბუნებრივია და ეწინააღმდეგება რუსულ ეროვნულ ცნობიერებას, პატრიარქალურ, მართლმადიდებლურ ცნობიერებას. რუს ან ქართველ საზოგადოებაში ვერ იპოვით ვერავის, ვისაც ჰკითხავთ, თუ ვინ იყვნენ მისი მშობლები და ბებია-ბაბუები და პასუხად მიიღებთ, რომ მშობლები არამზადები ჰყავდათ, ბაბუა-ბებიები კი — ნაძირალები. ასეთი რუსი და ქართველი არ არსებობს. წინათაობების ლანძღვა იმ ადამიანების საქმეა, რომლებიც ამისთვის დიდ ფულს იღებენ. სხვაგვარად ამის ახსნა არ შემიძლია. უნდათ, ხალხს თავში ჩატყვავთ იმ ადამიანების ამოცანა, რომლებიც მრავალი წელიწადი ამისთვის გულითადად შრომობენ.

— არ გავიყრებით, არც არასდროს ვიყრები. ის, რომ მილიონზე მეტი ქართველი ახლა ცხოვრობს და მუშაობს რუსეთში, ის, რომ დღეს მე აქ ვარ, თემები, რომლებსაც საერთო ტკივილით ახლა განვიხილავთ — ეს ყველაფერი იმის დამადასტურებელია, რომ ჩვენ ძველებურად ერთად ვართ. ჩვენი დაცვილება არ შეიძლება. უბრალოდ, ადგენენ და დაგვაშორონ, როგორც ეს ვილაცას აშშ სახელმწიფო დეპარტამენტში წარმოუდგენია, არ გამოვლა, რადგან არსებობს ისტორიული მეხსიერება. ამ ყველაფრის ნაშლა შეუძლებელია.

მიუხედავად ყველა ომისა, რომლებიც გადავიტანეთ. როგორი ურთიერთობები მქონდა აფხაზეთსა და ოსებთან. ისეთივე დამარცხი. ასევე ათასობით და ათასობით ქართველი. თუ ახას ზურგს ვაქცევთ, გამოდის, რომ ჩვენს მამებს ვაქცევთ ზურგს. ამიტომ, დარწმუნებული ვარ, რომ ეს ყველაფერი გავივლი. ეს ქაფი. ნაკარგი, რომ მოხდა უსარკაზარი მასშტაბის კატასტროფა — საბჭოთა კავშირის რღვევა, რასაც უსარკაზარი, კოლოსალური დაეხა და დაიშალა; და ნაყოფი ქაფი, ნაგავი. ასე ხომ ყოველთვის ხდება. ჯერჯერობით ეს ქაფი ქლავს, მარტამ ისტორიის ქარი მას გადაყრის.

— როგორია თქვენი, როგორც პოლიტოლოგის, პროგნოზი საქართველოსა და რუსეთის სამომავლო ურთიერთობებთან დაკავშირებით... სამუდამოდ გავიყრებით?



აქიშპა დაბრუნდა «ჩვენი»-ს

ღირებულების ათ პროცენტს უხდის

საქართველოს ფარმაცევტული ბაზარი ორმა მონოპოლისტურმა კომპანიამ „ავერსმა“ და „პსპ“-მ მთლიანად დაიპყრო. ასეთია საზოგადოების უდიდესი ნაწილის, ოპოზიციური პარტიების და იმ არასამთავრობო ორგანიზაციების მოსაზრება, რომლებიც ჯანდაცვისა და სოციალურ საკითხებზე მუშაობენ.



ნამლის შემოტანა, ნარმოვება, რელიეზი, ცალკეული სამედიცინო დაწესებულებები და უკანასკნელ პერიოდში დაზღვევაც კი ამ ორი კომპანიის ხელში აღმოჩნდა. შეიკრა ერთგვარი წრე, რომლის გარეგნულად უბრალოდ შეუძლებელია არ არსებობს ანტიმონოპოლიური კანონი და ანტიმონოპოლიური სამსახური, რომელიც ამ ფინანსური გიგანტების დაშლას უზრუნველყოფდა. „ნაციონალური მოძრაობა“, რომელსაც „პსპ“ და „ავერსი“ წინასწარჩვენოდ მუდმივად აფინანსებდა და ყოველთვის დაეცა საკმაოდ სოლიდური თანხებს ურიცხავს, მათ კარგ სასაბუღალტრო პირობებს უქმნიდა და საშუალებას აძლევდა ფარმაცევტული ბაზარი და მედიკამენტებზე ფასები საკუთარი სურვილისამებრ აკონტროლო. ხელისუფლებასა და ამ ორ ფირმას შორის ასეთმა ურთიერთდამოკიდებულებამ რიგითი მოქალაქეები საკმაოდ მძიმედ დაგომარებოდა ჩააყენა. დღევანდელი საქართველოს მოსახლეობის თითქმის სამოცდაათ პროცენტს არ აქვს ექიმის მიერ გამოწერილი მედიკამენტების შეძენის საშუალება, რაც ლეგიონური პარტიის გენერალური მდივნის, ბატონი იოსებ შატბერაშვილის აზრით, სასიკვდილო ვიზის ტოლფასია.

თუ რეალური სურათის შექმნა გვინდა, ამ ციფრს კიდევ ერთი ნული უნდა მივუწეროთ. დაახლოებით მილიონი ლარი არის ის თანხა, რაც თითოეულმა ამ კომპანიამ მმართველ პარტიას ჩაურიცხა. არავინ იცის, რამდენი უკონტროლო ფული ხმარდება სააკაშვილის და მისი პარტიის კეთილდღეობას, თუმცა არ ვამბობ, რომ კურტანიძეს და ოქრიაშვილს სააკაშვილთან და მერაბიშვილთან ჩემოდნით ფული ნებაყოფლობით მიაქვთ. ეს იძულებითი ნაბიჯია. ხელი-სუფლება, რომელიც ქვეყანაში ყველაზე ბიზნესს ატერორებს, ფარმაცევტული კომპანიებისა და მედიკამენტებისაა. ამის საწინააღმდეგო სრულ მონოპოლიას, ერთპიროვნულ ლიდერობას და ფასების ხელოვნურად გაზრდის უფლებას აძლევს.

ეს ჯანდაცვის სფეროში შექმნილი ერთადერთი პრობლემა არ არის. ორი ფარმაცევტული მონსტრის — „პსპ“-სა (ჩემი ოჯახის აფთიაქი) და „ავერსის“ (ლიდერი ლიდერია შორის) მადა უფრო შორის წავიდა. ისინი ისე გათავხედდნენ, რომ მათ ფარმაცევტული ბაზრის მთლიანი დაპატრონობა ადარ ჰყოფნით და საავადმყოფოების მშენებლობა წამოიწყეს. ბოლო დროს კი „ავერსმა“ სა-

დაზღვევო ფირმაც ჩამოაყალიბა, რაც სრულიად ნარმოვდგენელი რამაა მსოფლიოს ნამყვანი ქვეყნების კანონმდებლობით. გარდა ამისა, აღნიშნულ ფარმაცევტულ კომპანიებსა და მედიკამენტებს შორის ფარული გარიგებაა. ის ექიმები, რომლებიც „ავერსისა“ და „პსპ“-ს ბლანკეტზე წერენ რეცეპტებს, თითოეულ გამონერულ ნამალზე მედიკამენტის ღირებულების ხუთ პროცენტს იღებენ.

თუ ექიმი პაციენტს ისეთ მედიკამენტს გამოუწერს, რომელსაც მალე გასდის ვადა (მსგავსი მედიკამენტების ჩამონათვალს მათ რეგულარულად აწვდიან), მას ხუთის ნაცენტს უხდის. ექიმები რეალურად პაციენტის ჯანმრთელობაზე კი არ ფიქრობენ, არამედ „პსპ“-სა და „ავერსის“ ინტერესებზე — არ ჩაუწყვთ, არ გაუფუჭდენ ნამალი და ფინანსური ზარალი არ ნახონ. ავადმყოფი კი იმდენად ენდობა თეთრხალათიანს, რომ ვერ

ნარმოვდგენია, როგორ შეიძლება, ექიმმა ჰიპოკრატეს ფიცს უღალატოს და ვადაგასული ნამალიც კი გამოუწეროს.

ქართულ ფარმაცევტულ ბაზარზე „ავერსისა“ და „პსპ“-ს გარდა კიდევ რამდენიმე საფთაიქო ქსელია: „ჯიპისი“ და „სახალხო აფთიაქი“, თუმცა, როგორც ლეგიონისტები ამბობენ, მათ ნამლის შემოტანის უფლება არ აქვთ. ამასთან ისინიც ხელისუფლების მალაქრიონსანთა საკუთრებაა. „სახალხო აფთიაქების“ ქსელი კახა ბენდუქიძეს ეკუთვნის; „ჯიპისი“ კი, მგონი, — კოდუებს, თუმცა მათ ნამლის შემოტანა აკრძალული აქვთ. მართალია, ჩვენი კანონმდებლობით დაშინებულ ფარმაცევტულ კომპანიებსა და მედიკამენტებს შორის ფარული გარიგებაა, მაგრამ მათ ისეთ კაბალურ პირობებს უქმნიან, რომ ვერც ერთი ფარმაცევტული კომპანია ვერ იცნებებს ამაზე. მაგალითად, ერთმა ჩემმა მეგობარმა, რომელიც ფარმაცევტული ბიზნესითაა დაკავებული, ბულგარეთიდან მედიკამენტები შემოიტანა. ის საბაზოზე გააჩერეს. საბაზოს თანამშრომლებს კანონის შესაბამისად ნებისმიერ მიზეზით შეუძლიათ 10 დღის განმავლობაში დააკავონ ტვირთი. მანქანა შუაგულ გზაზე გაუჩერეს, არ მისცეს ჩრდილში დაყენების უფლება და ნამლები გაუფუჭეს. ამ დამინამ უდიდესი ზარალი ნახა. მოგვიანებით გააფრთხილეს, რომ ნამლების შემოტანაზე არ ეფიქრა. ხელისუფლება ასეთ მავნებლობაზე მიდის, რათა

„პსპ“-სა და „ავერსს“ მონოპოლია შეუნარჩუნოს. დღეს ნამლის ბითუმად შემომტანიც და საცალოდ მოვაჭრეც ეს ორი კომპანიაა, ამის გამო დაიხურა უამრავი აფთიაქი. მიწა, გიბრათ, ამ მხრივ შევარდნადის დროს უკეთესი მდგომარეობა იყო, არსებობდა თავისუფალი ბაზარი და კონკურენცია.

„ლეგიონისტებმა“ არაერთგვაროვნად უპარლამენტის ანტიმონოპოლიური კანონი და ანტიმონოპოლიური სამსახური, რომელიც შევარდნადის დროს მოქმედებდა. ძირითადი მოხმარების ნამლებზე, როგორცაა: გულის საშუალებები, ანტიბიოტიკები და ტკივილგამაყუჩებლები, შემოღებულ იქნეს ზღვრული ფასები, რაც მედიკამენტებზე ფასების დაწესებას გამოიწვევს, გაჩნდება კონკურენცია და „ავერსი“ და „პსპ“, როგორც მონოპოლისტი კომპანიები, დაიშლებიან. თუმცა ამ კანონის მიღებას პარლამენტის ჯანდაცვის კომიტეტის წევრი, „პსპ“-ს ხელმძღვანელი ოქრიაშვილი ბლოკავს, რადგან ეს მის პირად ინტერესებში არ შედის. ეს არც სააკაშვილ-მერაბიშვილს აწყობს.

ჩვენი მკითხველისათვის უფრო ნათელი ნარმოსადგენი იქნება, რა ხდება ფარმაცევტულ ბაზარზე, თუ ამ ორი კომ-

პანიის დაარსების მოკლე ისტორიას გავხსენებთ: 90-იან წლებში ჯანდაცვის სამინისტრომ საქართველოში ფარმაციის განვითარებისთვის 5-მილიონიანი გრანტი მიიღო. ჯანდაცვის მინისტრმა მინისტრმა ავთო ჯორბენაძემ აღნიშნული გრანტი მიითვისა და ჯერ „ავერსი ფარმა“ დააფუძნა, შემდეგ — „პსპ“. ეს ორი კომპანია ფარმაცევტულ ბაზარს ნელ-ნელა დაეპატრონა და სრული მონოპოლია მოიპოვა. „ავადების რეკლამის“ შემდეგ ჯორბენაძეს ორივე ფირმა წაართვეს და მას მხოლოდ ხუთპროცენტით ნილი დაუტოვეს, თუმცა მთლად სწორი ხაზოვნად არ ხდება ამ მონსტრი კომპანიების ერთპიროვნული ლიდერობა ჯანდაცვის სფეროში. ხელისუფლების შიგნით კლანებს შორის ბრძოლა მიმდინარეობს, ცალკეული მაღალჩინოსნები საკუთარი ინტერესების დასაცავად, გავლენისა და ეკონომიკური სფეროების განვითარების მიზნად მგლებივით ჭამენ ერთმანეთს. ამიტომ პოსპიტული სექტორის განვითარების გენერალური გეგმის ფარგლებში „პსპ“-სა და „ავერსს“ ჯერ სიმბოლურ ფასად გადასცეს საავადმყოფოები, მოგვიანებით კი დიდი ნაწილი დაათმობენ და გაასხვისეს.

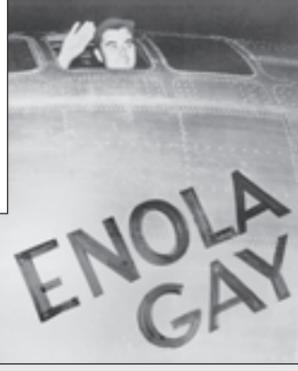
ნათია ქალაპიშვილი

P.S. როცა ყოველდღიურად ძვირდება სამედიცინო მომსახურება და ექიმის მიერ გამოწერილი მედიკამენტები, არ შეიძლება, არ დაეთანხმო „ლეგიონისტებს“, რომლებიც აცხადებენ, რომ ექიმის მიერ დასმული დიაგნოზი ცნობილ ფრანსთან ასოცირდება: „ბოდიში, თქვენ გელით სიკვდილი!“

შავი თარიღი

ვის უნდა რსხვანოდეს?

64 წლისა და 6 დღის წინათ — 1945 წლის 6 აგვისტოს, ზუსტად დილის 8 საათსა და 15 წუთზე, იაპონიის ქალაქ ჰიროსიმას თავზე 580 მეტრის სიმაღლეზე აფეთქდა ამერიკელების ატომური ბომბი. მეორედ მოსვლასავით იყო: თვალისმომჭრელი აფეთქება — გიგანტური შხამიანი სიკო 40000 CO გადაეფარა ქალაქს და მოსრა ცოცხალი, რაც რამ იყო დედამიწაზე — ადამიანები, ცხოველები, ყველა სულიერი, მცენარეული საფარი.



ENOLA GAY

ცეცხლოვანი ტალღები და რადიაცია მომენტალურად, ვითარცა ლეთის რისხვა, ყოველი მიმართულებით გავრცელდა და რამდენიმე წამში 400-წლიანი ქალაქი ნანგრევებად აქცია, ჩაფრთხილ ნაქალაქი რად. ორგანული სხეულები აორთქლდა, ასფალტი მყისიერად გადნა. ქალები, ბავშვები, მამაკაცები, რომლებიც ყოველდღიური საქმიანობით იყვნენ გართულები, ჯოჯოხეთური ნამებით დაიხოცნენ — შინაგანი ორგანოები ძველნაწარმად ჩაეხრებოდათ, ძვლები ჩაუნახებოდათ.

ნაგასაკის გამანადგურებელმა შედეგებმა: 250 ათასი კაცის სიცოცხლე შეენირა ამ „სტრატეგიულ ჩანაფიქრს“, უამრავი ადამიანი დაიღუპა რადიაციული დასხივებით, ახალი და ახალი თაობები დღესაც იტანჯებიან ამავე მიზეზით და არავინ იცის, როდის დამთავრდება დროში განვლილი ეს კომპარი.

ატომური ბომბის აფეთქება მსოფლიომ მხოლოდ ერთ ეკოდ აირეკლა: ამერიკელების საოკუპაციო ჯარებმა სასტიკი ცენზურა დაანესეს მასალაზე, რომლებიც ასე თუ ისე ახაზავდა ამ სისასტიკის პერიპეტეებს და შედეგებს.

და — არც ის გლობალური პროპაგანდა, რომელიც ამ მიწიერი ჯოჯოხეთის ავტორებმა იმ ქვეყანას დაატყვევეს, რომელსაც ყველაზე დიდი მსხვერპლი გაიღო მეორე მსოფლიო ომში და იხსნა მსოფლიო ფაშისმის ხაკისფერი ქირისგან.

სადაა ლოგია? ლოგია ისტორიული სინამდვილის გადანერგვა და სათავისოდ მორგებაა. სტალინის მოკავშირეებმა — აშშ-მ და დიდმა ბრიტანეთმა მხოლოდ მაშინ გახსნეს მეორე ფრონტი, როცა ომის ბედი პრაქტიკულად გადაწყვეტილი იყო — 1944 წლის 6 ივნისს. თავგამოდებით ებრძვიან ისტორიულ ჭეშმარიტებას, ისე ცრუობენ,

თანაც ისეთი დაჟინებით და ისეთი მწირი ფანტაზიით, რომ არ შეიძლება, ის დათვი არ გააცხადდეს, რომელიც ომობის სიმღერა იცოდა, აქედან 39 — პანტაზე. ამ პანტაზე იზრდებიან თურაშაულის პატრონი ყმაწვილი ნაციონალები და ისეთ სისულელეს აბრძვებენ, როგორც იკადრა ერთმა აქტივისტმა ქალმშვილმა „რუსთავი 2“-ის ეთერში, პატივი დაეწყო და განგვიმარტა, რატომ მოანყვეს მაინცდამაინც სტალინის მშობლიურ ქალაქ გორში ბერლინის კედლის დაცემისადმი მიძღვნილი ექსპოზიცია:

— ჩვენ სტალინის ძეგლი ამ სიმბოლურ კედელში იმით მოვაქციეთ, რომ იგი ბერლინის კედლის ფუძემდებელი (თუ რაღაც ამგვარი, — ა.ს.) იყო. ხრუმჩოვი იყო, გოგონი, იმ კედლის შემოქმედი.

თუ არ იცი, შენს შობლებს ჰკითხე ან ვინმეს ოჯახში, თორემ შენი იდეოლოგიური გამზრდელი და დამფინანსებელი სიმართლის გზაზე არ დაგაყე-

ნებს. მე გეტყვი და დაიხსომე: სტალინი კატეგორიული წინააღმდეგი იყო საოკუპაციო ზონებად დამარცხებული გერმანიის დაწინაურება-დაყოფის. ლავრენტი ბერიაც ამ პოზიციას იცავდა სტალინის გარდაცვალების შემდეგაც.

სტალინი იძულებული გახდა, დაეთმო მოკავშირეებისთვის გერმანიის ზონებად დაგაცხადდეს, რომელიც ომობის სიმღერა იცოდა, აქედან 39 — პანტაზე. ამ პანტაზე იზრდებიან თურაშაულის პატრონი ყმაწვილი ნაციონალები და ისეთ სისულელეს აბრძვებენ, როგორც იკადრა ერთმა აქტივისტმა ქალმშვილმა „რუსთავი 2“-ის ეთერში, პატივი დაეწყო და განგვიმარტა, რატომ მოანყვეს მაინცდამაინც სტალინის მშობლიურ ქალაქ გორში ბერლინის კედლის დაცემისადმი მიძღვნილი ექსპოზიცია:

გაიკეთ? „ო ქეი!“ ჩახვეული ინგლისური გაკეკლუცება ჩემი ინიციატივა არ არის. სწორედ ასეთი რეზოლუცია (ქართული ტრანსკრიფციით) დაადო ეკონომიკის ყოფილმა მინისტრმა, პრეზიდენტის აპარატის ამჟამინდელმა ხელმძღვანელმა ექსპრემიერმა ერთ-ერთ პროექტს, რომელიც მას მხოლოდ და მხოლოდ მოეწონა.

დაადო!

არაფა სანაბლიქა

P.S. აშშ სამხედრო-საჰაერო ძალების ბომბდამშენმა B-29, სახელად „ენოლა გაი“, ატომური ბომბი „ბიჭუნა“ ჰიროსიმაზე რომ ჩამოავდო, იაპონია უკვე ხერხემალი იყო გადატყვილი. მისი საბოლოო დამარცხებისთვის აბსოლუტურად არ იყო საჭირო მასობრივი განადგურების ასეთი იარაღის გამოყენება. იაპონელი მკვლევარები ადასტურებენ, რომ ამერიკას ეს საკუთარი ძლიერების ნარმოსაჩენა და „იკი ომის“ დასაწყებად სჭირდებოდათ.

განმეზურის განაკი - მორიგი საფრთხე აფხაზეთში მსოფლიო ქართველებისთვის

უკანასკნელ ხანებში საქართველოში ბევრს საუბრობენ შარშანდელი აგვისტოს მოვლენების განმეორების ალბათობაზე და გალის რაიონიდან თვითნებურად შესული ქართველი დევნილების მოსალოდნელ გამოყრახე. რამდენად შეესაბამება ჭორი რეალობას, რას უნდა ველოდოთ უახლოეს მომავალში აფხაზეთის კონფლიქტური რეგიონიდან, მოსალოდნელია თუ არა მორიგი პროვოკაცია? ამ კითხვებით მიმართავს „საქართველო და მსოფლიო“ გერმანისტი დავით ქობალიანი.



— რამდენიმე დღის წინათ ვიყავი დასავლეთში. ზუგდიდში გამოვჩნევი რამდენიმე სასაქონლო-აფხაზეთის პირობით საზღვარზე ყოველდღიურად გადმოდიან ქართველები. დაბრუნებისას მწვანელიც რომ მიჰქონდეთ საზღვარზე, ქართული მხარე მათ თურმე 500-ლარიან ჯარიმას ახდევინებს.

სეპარატისტებს. ასე არ მოხდება. სწორედ 25-ში დაიწყო ხელისუფლებამ ამ ინფორმაციის გავრცელება. ამ მოვლენების თანამონაწილე ყურნა-ლისტი ვარ. ქრონოლოგიურად ვიცი, იქ რაც მოხდა. შე-

— იქ საზღვრის რამდენიმე პუნქტია, რომელზე საუბრობთ?

— დიხ, არა ერთი საზღვარი, მაგრამ ვსაუბრობ რუხის გადასასვლელზე. ხიდს აქეთ ქართველები დგანან, გადაღმა კი — აფხაზები და რუსები. ისინი მიმოსვლაში ქართველებს 10 ლარს ახდევინებენ, ხოლო ზუგდიდიდან თუ ვინმეს ძეხვი, მწვანელი ან სხვა პროდუქტი გადააქვს, ჩვენი მხარე 500 ლარით აჯარიმებს. რას ემსახურება ეს? ვითომ ჩვენი მწვანელის კმაყოფილება აფხაზეთი და ამით ემბარგოს ვუცხადებთ?! არა, ემბარგოს ვუცხადებთ ქართველებს, რომელთა აფხაზეთში ყოფნა საქართველოს მთავრობას ნამდვილად არ აძლევს ხელს.

საქართველო ბოლოდღე უნდა შეასრულოს შეპარდნაძის მიერ დაწყებული გეგმა. შეპარდნაძე რომ დაეპარა, იმიტომაც გაუშვეს 2003 წელს. ის ვერ ანგრივდა იმ მოდერნიზაციას და ენაკიით საქართველოს, როგორც ეს საქართველო იყო, ამიტომაც მოიყვანეს ახალგაზრდა, ენაკიული პრეზიდენტი, რომელმაც ეს საქმე პართლანს ბოლოდღე მიიყვანა.

ვარდნაძეს გააზრებული ჰქონდა, რომ რუსეთს აფხაზეთს ტახტის სანაცვლოდ აბრუნებდა. ამას კი არავინ აპატიებდა და ამიტომაც უნდა ყოფილიყო ომის შედეგი სასტიკი.

— ომის შედეგი ხომ ყოველთვის ისედაც სასტიკია...

— დიხ, მაგრამ მას თავისი მზაკერული გეგმის განახორციელებლად 100 ათასამდე ქართველი უნდა გაერეკა დალის ხეობით, რაზეც, სამწუხაროდ, დღეს არავინ აზრებს. შევარდნაძის გეგმას ფარდა აფხადა. სასწრაფოდ გაკეთდა დერეფანი სოხუმიდან ენგურის ხიდამდე. 28 სექტემბერს ზუგდიდში 100 ათასზე მეტი დევნილი გადავიდა. 25-30 სექტემბერს თბილისის ტელევიზია განუწყვეტილი აცხადებდა, რომ სამეგრელომ არ შეუშვა დევნილები და ხალხი იძულებული გახდა, დაღის ხეობით გადასულიყო. საგულდაგულოდ იმოქმედა ლოთი ქობალიამ და მისმა გვარდიამ. ფელიქს შაკაიას ხელმძღვანელობით გაკეთდა დერეფანი. შევარდნაძის გეგმა დევნილთა ნახევრის გზაში დაღუპვას ითვალისწინებდა. ამით ის სამეგრელოს დანარჩენ საქართველოს აუჯანყებდა.

— ისე ფილმს დაუბრუნდით. ცუდი რაა იმაში, რომ თომა ჩაგელიძის აფხაზეთის თემატიკაზე ფილმს იღებს?

— ფილმი რეალობას მოწყ-



ვილმაც და შევარდნაძემაც. სამწუხაროდ, რომ შევარდნაძის მიერ დღემდე მართავს საქართველოს. 7-ში ისევ გაიხსნა განმეორებული პატრიოტთა ბანაკი, რომელიც წინანდელზე ორჯერ დიდია. იქ კვლავ აგუგუნებენ სიმღერას „მისმა მაგარია!“, რომლის ექოც ფოთიდან ოჩამჩირეში გასდევს მთელ სანაპიროს.

ერთ მშვენიერ დღეს ვერავინ გააჩერებს ჩვენს უსასტიკეს მტერს და იმ პატრიოტებს კინისკვრით გამოგვიყრიან. მათ მიყოლებენ აფხაზეთში მცხოვრებ 40 ათას ქართველსაც, რომლებიც ისედაც ზედმეტი ბარგია რუსეთისთვის. მიხელო სააკაშვილი და მისი მთავრობა ერთდროულად

როცა ენგურის საზღვრის გასწვრივ ქართველები და რუსები ერთმანეთს შეეჯახებიან, გამოვჩნებიან ქართველებს და ავით კიდე ერთ „გაგაჩვენებულ“ ომს მივიწინაოთ, ამის შემდეგ დანარჩენ საქართველოს არ უნდა გაუნდეს გულითკივილი და სიბრალული სამეგრელოს მიმართ, როგორც მოლაპატარა და დაუნაშავებელი, აფხაზეთის დაპყრობის მიმართ, რომელიც პაატა დავითიანმა საფლავის კი გადმოიტანა აქეთ და საფლავის კი დაგვიტოვა? და გვიტოვა დიდი ნაბუქარი და ნაბუქარი საქართველო. გველისხმობ ნაბუქარ საქმეებს, რომელთა შედეგსაც დიდი ჩამოსვლის შემდეგ დავკარგეთ საბოლოოდ სამაჩაბლო და კოდორის ხეობა. ამის მერე რას უნდა ველოდოთ ბაიდენის ვიზიტსაგან? პირადად ველოდები იმას, რაც ხელშეკრულებაში აქეთ რუსეთსა და ამერიკას ჩადებულ იქნება. კომუნისტური ავტონომიების ძველი საზღვრები უნდა აღადგინოს რუსეთმა. და ეს სწორედ ახლა მოხდება. რატომ ავიწყებთ ბაიდენი, ზუმი გაცილებით მეტი არ იყო?! როცა საქართველოს სჭირდება, თურმე ობამა არა-

ბისა და დამნაშავეების, აფხაზეთის დაკარგვას. მე მტკიცეა აფხაზეთი. იქ საფლავები დამრჩა. როგორც მითხრეს, პაატა დავითიანმა საფლავიც კი გადმოიტანა აქეთ და საფლავიანად ამოიკვეთა იქიდან ფეხი. ის დამარწმუნებს, რომ დაგვიტოვებს აფხაზეთს?

— ბაიდენის ვიზიტი არ არის იმედისმომცემი?

— ბაიდენზე დიდი სტუმარი გვეყავდა საქართველოში, მაგრამ რა დაგვიტოვა? და გვიტოვა დიდი ნაბუქარი და ნაბუქარი საქართველო. გველისხმობ ნაბუქარ საქმეებს, რომელთა შედეგსაც დიდი ჩამოსვლის შემდეგ დავკარგეთ საბოლოოდ სამაჩაბლო და კოდორის ხეობა. ამის მერე რას უნდა ველოდოთ ბაიდენის ვიზიტსაგან? პირადად ველოდები იმას, რაც ხელშეკრულებაში აქეთ რუსეთსა და ამერიკას ჩადებულ იქნება. კომუნისტური ავტონომიების ძველი საზღვრები უნდა აღადგინოს რუსეთმა. და ეს სწორედ ახლა მოხდება. რატომ ავიწყებთ ბაიდენი, ზუმი გაცილებით მეტი არ იყო?! როცა საქართველოს სჭირდება, თურმე ობამა არა-

ხელო სააკაშვილი მოსვლის დღიდან დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნებაზე საუბრობს...

— ამ მხრივ არაფერი ვაკეთებულა. მტკიცეა აფხაზეთი. მე გამომიყარეს იქიდან დამა, სისხლით ნათესავები... დანარჩენი საქართველოსთვის, მისი ელიტისთვის აფხაზეთი მხოლოდ ორი თვით დასასვენებელი ადგილი იყო, სხვა არაფერი.

— არსებობს გამოსავალი?

— ნორმალურმა ადამიანმა მეზობელთან ურთიერთობა თავადვე უნდა მოაგვაროს. ვგულისხმობ სახალხო დიპლომატიას. ორიოდ წლის წინათ მე და როლანდ ჯალალაია ზუგდიდში გახლდით. რუსულ დიპლომატიას მოვკარით ყურადღებით. ერთ-ერთ სახელისწილს აფხაზი აქცენტით საუბრობდა. სახელისწილს მეპატრონე გალის რაიონის მკვიდრი იყო. მისი თქმით, ოჩამჩირიდან ხშირად გადმოდიან აფხაზები და მანქანის ნაწილებს ატანს უსასყიდლოდ. ეს ხომ კეთილი საქმეა?! მაგრამ ამ დევნილთა მივიდა ქართველი პოლიციელი და აფხაზეთისთვის დახმარების განევა აუკრძალა. როგორ ფიქრობთ, პოლიციელი ამ მხრივ თავად გამოიჩინა ინიციატივას?

— ოთხი წელია დანახევარი დოლარია საქართველოში დევნილთა დასახმარებლად შემოსული. სად წავიდა ეს ფული? დღევანდელი მთავრობა კორუფციის უზარმაზარი ორმოა. ჩვენს მიწისტრებს გამინისტრებამდე არაფერი გააჩნდათ, ახლა კი მილიონერები არიან.

— მე მჯერა ჩემი ქვეყნის მომავლის, მაგრამ სანამ ტყუილს არ გადაეჩვენა ქართველი, სანამ გვერდში მყოფ ქურდსა და მამაძალს არ გაციხავს, მანამდე არაფერი გვეშეულება.

— დღეს საქართველო ევროკავშირისა და მსოფლიოს მხარდაჭერით სარგებლობს...

— კარგად ვიცი გერმანულ ნომენკლატურასა და ევროსაბჭოს წარმომადგენლებს. ვიცი, რას საუბრობენ და რა წარმოგვინა აქეთ მათ ჩვენს პრეზიდენტს და მრცხვენია. ამას მთავრობის წარმომადგენელი არასოდეს გეტყვით.

— ქართველი კაცის საშველი განათლებაშია. განათლება კი უკანასკნელ აგურამდეა დანგრეული.

— სამწუხაროდ, საქართველო დღეს მალაი ემელონებისთვის ხელისშობობის საუკეთესო ადგილია.



კარგად ვიხსნებ გერმანულ ნომენკლატურას და ევროსაბჭოს წარმომადგენლებს. ვიხსნი, რას საუბრობენ და რა წარმოგვინა აქეთ მათ ჩვენს პრეზიდენტსა და მრცხვენია...

ვეტილი იქნება. თომა ჩაგელიძის მიერ აპირებს ამ თემის განახლებას, ასაუბროს ვითომ თვითმხილველები. ლოთი ქობალიაც გავაფრთხილე, ინფორმაცია არ მიენოდებინა, რადგან მას შეუძლია დაამონტაჟოს ის, რაც თავად სურს.

— რაში სჭირდება ჩაგელიძის ცრუ ინფორმაციის გავრცელება?

— დღეს ოდნავ მოაზროვნე ადამიანი არ იტყვის, აფხაზეთს ოდესმე დავიბრუნებთ. ეს კარგად იცის სააკაშ-

აკეთებს რუსულ და ამერიკულ საქმეს. გალის რაიონიდან ქართველების გამოყრით შესრულებული ამერიკა-რუსეთის ხელშეკრულების ძირითადი პუნქტები. ამიტომაც უნდა გადაიღოს ფილმი, სადაც ნაჩვენებია იქნება, როგორ უღალატა სამეგრელომ და ეროვნულმა მოძრაობამ აფხაზეთს. ალბათ, ოქტომბრის ბოლომდე უნდა ატვირთონ კადრები, სადაც ნაჩვენებია იქნება სამეგრელოს დაღატი აფხაზეთთან მიმართებაში. დანარჩენ საქართველოში უნდა შეიქმნას ის წარმოდგენა, რომ ეროვნული მოძრაობა, ზვიად გამსახურდია და სამეგრელო მოლაპატარები იყვნენ.

— ამის აგორება სჭირდება დღევანდელ ხელისუფლებას?

— როცა ენგურის საზღვრის გასწვრივ ქართველები და რუსები ერთმანეთს შეეჯახებიან, გამოვჩნებიან ქართველობას და ამით კიდევ ერთ „გამარჯვებულ“ ომს მივიწინაოთ, ამის შემდეგ დანარჩენ საქართველოს არ უნდა გაუჩნდეს გულითკივილი და სიბრალული სამეგრელოს მიმართ, როგორც მოლაპატარა-

ფერს წარმოადგენს და მოადგილე გაცილებით ძლიერი ყოფილა. ესაა ქართული სიბრალე, სხვა არაფერი.

— როგორ ფიქრობთ, ბაიდენის ვიზიტი არ იყო ერთგვარი გაგრძელება ობამას ვიზიტისა მოსკოვში?

— ეს იყო სააკაშვილის პოპულარობის გასამაგრებელი ვიზიტი. ამის შემდეგობით სააკაშვილმა ბოლომდე უნდა შეასრულოს შევარდნაძის მიერ დაწყებული გეგმა. შევარდნაძე რომ დაბრუნდა, იმიტომაც გაუშვეს 2003 წელს. ის ვერ ანგრევდა იმ მონდომებითა და ენერგიით საქართველოს, როგორც ეს საქართველო იყო. ამიტომაც მოიყვანეს ახალგაზრდა, ენერგიული პრეზიდენტი, რომელმაც ეს საქმე მართლაც ბოლომდე მიიყვანა.

— თქვენი აზრით, საქართველო საბოლოოდ დაინგრა და დაკარგვით ტერიტორიები?

— რა თქმა უნდა. დღევანდელი პერსპექტივით, მხოლოდ შეურაცხადი იფიქრებს დადებით შედეგზე. პესიმისტი ვარ. რასაც ვწერ, ათასჯერ ვაანალიზებ.

— ისიც ცხადია, რომ მი-

ესაუბრა ირაკლი მთიანეთი

მიუხედავად კვირის, ანუ შენ ის პიპინია არა ხარ, პორტარტურიდან საკუთარ სხენს როგორ გამოასწარი?



იპოვეთ 10 მსგავსება

გორის ციხე!.. ზეერი რამ ახსოვს მის ზებერ კედლებს, მდუმარე მონუმს ჩვენი მრავალტანჯული ისტორიისა, სადაც გაიმართა დასკვნითი ნაწილი პომპეზური ღონისძიებებისა, რომელიც შარშანდელი აგვისტოს მოვლენების წლისთავს მიუძღვნა ხელისუფლებამ. დახს, ხელისუფლებამ და არა ხალხმა, რომლის გონიერსა და უმრავლეს ნაწილს კარგად ახსოვს ის ტრაგიკომედია, რომელიც ერთი კაცის უგუნურების, უსაფუძვლო ამბიციების გამო გათამაშდა. და ახლა ეს კაცი, ყველა დროსა და ხალხების უდიდესი მხედართმთავარი, იდგა მის საყვარელ ტრიბუნასთან, რომელსაც ყველგან თან დაათრევს და თავსხმა წვიმაში „ზონტიკების“ ქვეშ შეყუჟულ დაღუპულ გმირთა ჭირისუფლებს გულის გამანვრილებლად დიდხანს უკითხავდა ლექციას ნაცნობ თემაზე — „ჩვენ გაიმარჯვებ...“ და კიდევ, „მე ახსოვს“, რაც არაერთხელ გაიმეორა და იმ დაღუპული ვაჟკაცების გვარებს კითხულობდა, რომლებიც „ახსოვს“...

წინამდებარე წერილის ალტერნატიული სათაურიდან გამომდინარე, ჩვენც ზეერი რამ გვახსოვს, მაგრამ ამაზე ქვემოთ... ტრაგედია იყო უზვერული ყმანვილების საზარდაზნე ბორცვად გამოყენება; ტრაგედია ათიათასობით ახალი ლტოლვილის გაჩენა; ასობით მშვიდობიანი ხალხის სიკვდილი; ჩვენი დედების, დების, ცოლების გახახება; და, რაც უმთავრესია — ტერიტორიების დე იურე, იქნებ, სამუდამოდ დაკარგვა.

სხვა ყველაფერი, ამ ტრაგედიიდან გამომდინარე, კომედიაა, რომელიც დღესაც გრძელდება. სხვა რა უნდა დაარქვა, თუ არა უზნეო კომედია იმას, როცა ომს ცხინვალში ტრიბუნისა და ათასობით დროშის გაგზავნით იწყებ; როცა საკუთარ ჯარისკაცებს ბრძოლის ველზე მიაკვებებ და რუსთაველზე უგვან ტაშვანდურს გამართავ; როცა საკუთარ მოსახლეობას დანა-ჩანგლებით ომის

გაგრძელებისკენ მოუწოდებ და თავად წითელი ხიდის თუ სარფისკენ მოცოცხავ და... რამდენი ასეთი „როცა“ იყო შარშან! დღეს? კომედიაა, აბა, რა ჯანდაბა, როცა კოსმიური მასშტაბის უბედურების შემდეგ ქვეყნის პირველი პირი ასეთივე მასშტაბის სისულელეებს აფრქვევს; რომელი ერთი გავისხენოთ?.. თურმე ნუ იტყვი და, მართალია, შარშან დამატებით რამდენიმე ათეული სოფელი დაეკარგეთ, მაგრამ მთავარი ის ყოფილა, რომ რუსეთში ოკუპანტის სტატუსი შეიძინა და ამის გამო ის ვერ დაიკანონებს ჩვენგან მიტაცებულს, ანუ ის ყოფილა ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის გარანტია, რომ აშშ თუ ევროპა არასოდეს აღიარებს (იხე ევცს-ს კითხავია, როდემდე!!! — ავტ.) ცხინვალ-სოხუმის დამოუკიდებლობას — ციტირებაზე თავს ვერ დავდებ, მაგრამ შინაარსით სწორედ ეს განაცხადი ვახო სანაიასთან ინტერვიუში. ადრე ხომ ჩვენი თამარ მეფე და დავით სოსლანი გამო-

აცხადა ოსად. ახლა უფრო შორს წავიდა და დაღუპული ბიჭების გვერდით დიმიტრი სანაკოევიც გმირად მოიხსენიან, არც მეტი, არც ნაკლები — დავით სოსლანის შთამომავალია, დაახეტია. რა უნდა თქვა ამ იგავიშენ-ვდომელ სისულელეზე? — სოსლანის ხალს თუ მიუგავს სანაკოევს კისერზე ტყლიბი! დიმიტრიზე გამახსენდა და, მიშამ კიდევ ერთი ქართველი მეფე-წმინდანი ახსენა — დემეტრე თავდადებულივით მზად ვარ, მოსკოვში ჩავიდე და უხერხული ორგანოებით ჩამოვიდებარს რომ იმეუქმეებიან, ჩემი ნებით ჩავბარდე, ოღონდ აფხაზეთ-ოსეთი დაბრუნდნო. ამ განცხადებით დან აშკარად ჩანს, რადაც, ანუ რომელ უხერხულ ორგანოებადაც უღირს სააკაშვილს აფხაზეთი და ოსეთი და რა „საკიდარზეც“ კილია ან სოხუმი და ან ცხინვალი. მზადაა კაცი კვერცხების გასანირად და რა გინდა, რომ თქვა... ვერაფერსაც ვერ იტყვი ვარც იმისა, რომ ქაბაძეც კაცა-ნებს კვერცხის დადების შემდეგ, ჩვენი პრეზიდენტი მხოლოდ კაკანით, რუსეთთან ბა-

ქიაობით და ამერიკასთან მლიქვნელობით შემოიფარგლება. რაც შეეხება კვერცხს, რაც არა აქვს, დადებს რო?! ამიტომ მოდი ჯერ ის ვთქვათ, რომ დემეტრე თავდადებულმა საკუთარი თავი დაუტოვა მონღოლებს და მიშას საზარდულის ხსენება ამ კონტექსტში, დამერწმუნებით, უხერხულია. მეორეც — ის, რომ აჯობებდა, თავის დროზე პუტინისთვის პირადი შეურაცხყოფა არ მიეყენებინა და მასაც აღარ მოუწოდებოდა მიშას ერთობ მტკიცეული ადგილით ჩამოკიდება... თავნაც მდევდების უკანასკნელ განცხადებებს თუ გავითვალისწინებთ, უხერხულად კონიალი სააკაშვილს ადრე თუ გვიან არ ასცდება და „მეცარად, მაგრამ სამართლიანად დაისჯება“.

ისე როგორ მოისვენებდა ჩვენი მიშო, რომ არ ეთქვა „პირველად ისტორიაში“ და თურმე დღეს რომ საქართველოს „морально волевые“ მოქმედების ჯარი ჰყავს, მსგავსი არასოდეს ჰყოფდა, რომელმაც პირველად მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ დაჭრა რუსი გენერალი...

ბევრი რამ ახსოვს გორის ციხეს, ავიც და კარგიც. ამ ხუთასიოდ წლის წინათ გორის ციხეს გარს ერტყა ქართველთა ჯარი. უმეღეო ალყით გაბზრებულმა სიმონ პირველმა თრიაქის წევას მიჰყო ხელი. „დღლი“ თურქულად გიჟს, გადარეულს ნიშნავს, რაც თურქულაა დიდი სიმამაცის გამო შეარქვეს ქართლის მეფეს: გორგასლის, აღმაშენებლის, გიორგი ბრწყინვალეს უიღბლო ეპიგონს — სიმონ პირველს.

თრიაქით მთვრალს ციხის კედლის იქით, ბოსტანში, ქორევა მწვანელი დაუნახავს და უნატრია. მისი ნატვრის ასასრულებლად რამდენიმე ათეული დარჩეული ქართველი მეთომარი ციხის გალავანზე გადასულა. სიმონისათვის მწვანელი კი მიუერთევიათ, მაგრამ ბევრი თავდაც დაღუპულა.

ეს მეფის „დღლი“ ერთადერთი შემთხვევა იყო, რომელიც სირცხვილად ექცა გმირ ხელმწიფეს, სირცხვილად და სანანებლად. სხვა შემთხვევებში მეფე, რომელსაც მიშასნაირი სასახლე კი არა, სახლი, მუდმივი საწოლიც კი არ ჰქონია, 40 წლის განმავლობაში ხმალს იქნევდა, შიშის ზარს სცემდა ოსმალ-სპარსებს და მამულისათვის, პირველ რიგში, თავს ნირავდა.

ვუყურებდი და ვუსმენდი დელი სიმონიდან 500 წლის შემდეგ გორის ციხესთან მიმდგარი მიშას ბაქიბუქს და შარშანდელი ჩვენი სირცხვილი მახსენებდობა, როცა სააკაშვილმა კუმედიის თვალწინ სპრინტში რეკორდი დაამყარა და ვფიქრობდი — ახლა რომ პუტინის წამოუაროს და გორის ციხესთან რუსულმა „ისტრიბიტელმა“ გადაიფრინოს, ჩვენი მიშა ქოლგის ქვეშ შეუყუჟული პიტერ სემენოვის ვაგონში გააუფხოვებს საკუთარ რეკორდს-თქო.

ღმერთმა იმისგანაც დაგვიფაროს, რომ მიშამ დემეტრეს მიბაძოს. არ მგონია, რომ მიშას კვერცხებში ვინმემ აფხაზეთი გაგვიტყულოს და პრეზიდენტსაც ცხელად დაგვისაჭურისებენ. ისე ახია მავაზე, ხომ გაგიგიათ, — თუ ტ... უკაცრავად, კვერცხი არ გაქვს, რას კაკანებო...

სამსახურიდან უკანონოდ დათხოვნილი დევნილი პროფესორი სამართალს ეძებს

საქართველოში ამჟამად არსებული უკანონობისა და უსამართლობის ნათელი დადასტურებაა აფხაზეთიდან დევნილის, ასოცირებული პროფესორის ვაჟა ფაფიას თავსდამტყდარი ამბავი. მან დახმარების თხოვნით წერილით მიმართა საქართველოს პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს და უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს კოტე კუბლაშვილს. ასევე მოგვმართა თხოვნით, „საქართველო და მსოფლიოში“ გამოგვექვეყნებინა წერილი მის მიმართ განხორციელებული უსამართლობის შესახებ. წერილი ვრცელია, ამიტომაც მკითხველს ვთავაზობთ ამონარიდებს ამ წერილიდან.

„თსუ ზუგდიდის ფილიალმა გამიფორმა პირობებიანი კონტრაქტი და დავინიშნე პუმანიტარული ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორის თანამდებობაზე სამი წლის ვადით 2006 წლის 16 ოქტომბრიდან 2009 წლის 15 ოქტომბრამდე. 2007 წლის 20 ოქტომბრის ბრძანებით გამათავისუფლეს თანამდებობიდან, რითაც დაირღვა ჩემი შრომითი უფლება და ხელშეკრულების ცალმხრივი მოშლით მომადგა მატერიალური ზიანი, რაც შრომითი ანაზღაურების იძულებით

განაცდურში გამოიხატა. მე რომ უკანონოდ ვიყავი განთავისუფლებული, დადასტურა პირველი ინსტანციის (ზუგდიდის რაიონულმა) და მეორე ინსტანციის (ქუთაისის სააპელაციო) სასამართლოებმა და თსუ ზუგდიდის ფილიალის სამართალმემკვიდრეს შოთა მესხიას სახელობის ზუგდიდის სახელმწიფო ინსტიტუტს ჩემ სასარგებლოდ დააკისრა 7664 ლარის გადახდა. ინსტიტუტის რექტორმა თ. ხუფენიამ გაასაჩივრა სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება და საქმემ

უზენაეს სასამართლოში გადაინაცვლა. უზენაესმა სასამართლომ გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება და მითითება მისცა მას, ეხელმძღვანელა პროცესი კოდექსის 37-ე მუხლის „დ“ პუნქტით, რომლის მიხედვით, შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტის საფუძველია შრომითი ხელშეკრულების მოშლა. სააპელაციო სასამართლომ ზედმიწევნით შეასრულა უზენაესი სასამართლოს მითითება და არ დააკმაყოფილა ჩემი სააპელაციო საჩივარი და ყველაფერი

ეს სამართლებრივად დასაბუთა რეორგანიზაციის განხორციელებით“ — აცხადებს თავის წერილში ვაჟა ფაფია. ვაჟა ფაფიას განმარტებით, სასამართლოს „დ“ პუნქტით არ უნდა ეხელმძღვანელა, რადგან ვადიანი და პირობიანი კონტრაქტის დროს ამ პუნქტის გამოყენების შემთხვევაში ირღვევა ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის 23-ე მუხლი, რომლის თანახმად, ყოველ ადამიანს აქვს შრომის, სამუშაოს თავისუფლად არჩევის, შრომის სამართლიანი და ხელსაყრელი პირობებისა და უზუშევრობისაგან დაცვის უფლება. „თუ შრომითი კოდექსის „დ“ პუნქტი გამოყენებული იქნება ვადიანი, პირობიანი კონტრაქტის მიმართ, მაშინ ჩატარებულ კონკურსს, თავად

ხელშეკრულებას და მასში მოცემულ პირობებს, ორივე მხარის ნების გამოხატვას, თავისუფალი შრომის პრინციპს აზრი ეკარგება და ფიქციად იქცევა“, — აღნიშნავს ვაჟა ფაფია.

ასე რომ, შეთანხმების შეწყვეტის საფუძველი შეიძლება ყოფილიყო მხოლოდ და მხოლოდ კონტრაქტში მოცემული პირობების დარღვევა, რასაც ადგილი არ ჰქონია, ამიტომაც ვადაზე ადრე ხელშეკრულების ცალმხრივი შეწყვეტა, რა თქმა უნდა, უკანონოა.

ვაჟა ფაფიამ სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასაჩივრა, თუმცა არ არის დარწმუნებული, რომ უზენაესი სასამართლო მიიღებს სწორ გადაწყვეტილებას, ამიტომაც მიმართავს თხოვნით პრეზიდენტს და უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს, დადგინდეს სამართალი და ნუ აიძულებენ, სამართალი ექებოს სამშობლოს გარეთ.

ლადო ქირია

დაპით მხიპია

იქიდან და ჩვენამდე პრობლემები გვაქვს ყელამდე

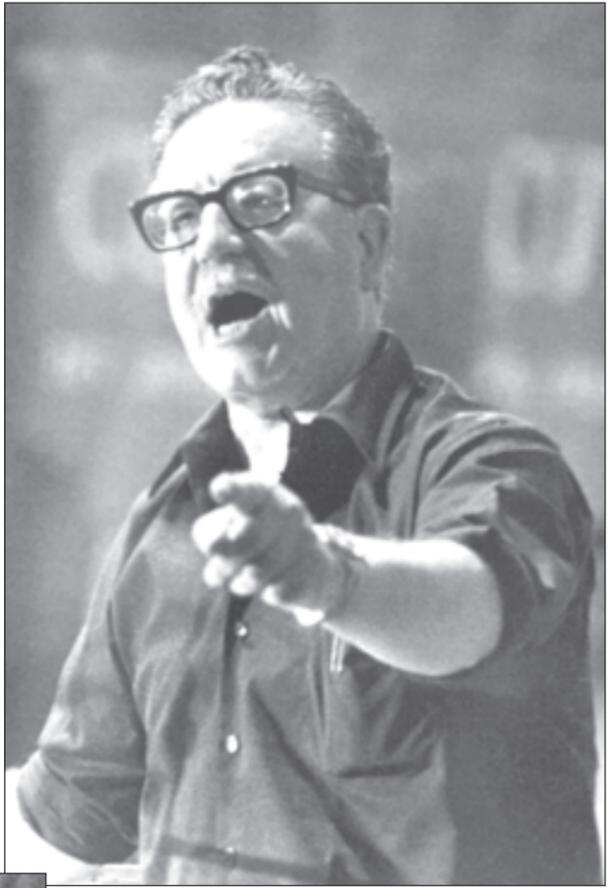
პინორჩისა და სააკაშვილის რეჟიმების უხეზის წარბილება

ამ წერილს საფუძვლად უდევს ეკონომიკურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა დოქტორის, აშშ სადაზვერვო სამსახურის ყოფილი თანამშრომლის სტივ კანგასის ნაშრომი „ჩიკაგოელი ბიჭები და ჩილეს ეკონომიკური სასწაული“, რომელმაც გამოსვლისთანავე სპეციალისტებისა და მკითხველი საზოგადოების დიდი ინტერესი გამოიწვია. ამ თემის უფრო დანერვილებით წარმოდგენა „საქართველო და მსოფლიოს“ ფურცლებზე კი ჩვენი მკითხველების ინტერესმა გვიკარნახა, რომელიც მათ 23-ე ნომერში გამოქვეყნებული წერილის — „ირაკლი ალასანიამ ვაშინგტონს მეფისნაცვალის სთხოვა“ — გაცნობის შემდეგ გაუჩნდა. იმ პუბლიკაციაში ფრაგმენტულად იყო მინიშნებული აუგუსტო პინორჩისა და მიხეილ სააკაშვილის რეჟიმების მსგავსებაზე.

დღეს უფრო დანერვილებით ვილაპარაკებთ ჩილეს „ეკონომიკურ სასწაულზე“, რომლის კვალზეც მიდის სააკაშვილის ხელისუფლება. განათლებული მკითხველი შეამჩნევს, როგორ ჰგავს ერთმანეთს ერთი ხელით დაწერილი სტენოგრაფიები, რომელთა მიხედვითაც მსგავსი მოვლენები განვითარდა ორ განსხვავებულ და ერთმანეთისგან ათასობით კილომეტრით დაშორებულ ქვეყანაში.

ვალს იღებდა, ვიდრე 1973 წელს; მდიდრების შემოსავალი კი მეცხრე ცამდე ავარდა. გეცნობათ დღევანდელი საქართველოს რეალობა? და კიდევ ერთი პარალელი: მოისპო დემოკრატიის სახსენებელი პოლიტიკური ოპოზიციის სრული განადგურებითა და ტერორის რეჟიმის დამყარებით, ადამიანის უფლებების ფართომასშტაბიანი იგნორირებით.

პინორჩის მაქებრები კი



სახელმწიფო შეიარაღებული გადატრიალების დროს ალიენდე დაილუპა. პინორჩის მთავრობის მიერ გავრცელებული ცნობით, მან თავი მოიკლა. პრეზიდენტის სასახლის დამცველთა მტკიცებით კი, იგი ავტომატით ხელში ებრძოდა პუტჩისტებს და გადამწყვეტი შეტაკების დროს დაილუპა.

ამ დროს საქართველოში გავრცელდა ერთი ასეთი შავი ფუნაგორია:

სალვადორე ალიენდე, კომუნისტებს ენდე? — ენდე!

ხელისუფლების სათავეში მოსულმა მთავრობამ საქმიანობა ალიენდეს მიერ ნაციონალიზებული საწარმოების პრივატიზებით დაიწყო, მაგრამ ეკონომიკის განვითარების გეგმა პინორჩეს არ ჰქონდა. აი, სწორედ ამ დროს მოიხმო პინორჩემ ჩიკაგოდან ახალგაზრდა ეკონომისტები, რომლებსაც მთლიანად გადააბარა ეკონომიკის მართვა. თვითონ კი საკუთარ საქმედ და ფუნქციად პოლიტიკური და პროფკავშირული ოპოზიციის დათრგუნვა დაიტოვა. საზოგადოებას განუმარტეს, რომ ასეთი გადაბარება დეპოლიტიზაციას ნიშნავდა, ერის მმართველობისგან — პოლიტიკოსების ჩამოშორებას.

„ჩიკაგოელმა ბიჭებმა“, ისევე, როგორც წლების შემდეგ საქართველოში სახელმწიფო მრჩევლის რანგში აღზევებულმა პოლიტიკოსმა ეკონომისტმა პალტენოვიჩმა, რადიკალური ეკონომიკის პროგრამით — „შოკური თერაპიით“ — დაიწესეს.

ჩილესშიც, როგორც შემდგომ ჩვენთან, ამ პროგრამას მხარი დაუჭირა მსოფლიო ბანკმა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდმა.

ამ გეგმის მოთხოვნების უწყველი განხორციელება აუცილებელ პირობად იყო წამოყენებული ნებისმიერი სესხის მისაღებად. მსგავს მოთხოვნებს ეს საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციები უყენებდნენ განვითარებად ქვეყნებს მთელ მსოფლიოში. საქართველოც მოექცა ასეთი წნეხის ქვეშ, მაგრამ, როგორც ეკონომისტები ამტკიცებენ, არსად, არც ერთ ქვეყანაში ისე სრულად და თანმიმდევრულად არ განუხორციელებიათ ეს მოთხოვნები, როგორც ჩილესში. ალბათ, ამიტომ, რომ ამჟამად მსოფლიო ბანკი ამ ქვეყანას მისაბამ მაგალითად წარუდგენს მთელ მსოფლიოში.

ჩვენ „დემოკრატიის შუქურობაც“ გვეყოფა!

პროექტის ავტორების და დამფინანსებლების ჩილეთი აღფრთოვანება გასაგები გახდება, თუ გაითვალისწინებთ, როგორი უზარმაზარი ვალი დაედო ჩილესს და როგორი კოლოსალური პროცენტების იხდის იგი ყოველწლიურად.

მოამზადა
არამხანაურმა
გაბრიელმა
შეხვედრა ნიშნები

დიტატორი და „ჩიკაგოელი ბიჭები“

ჯერ — მხოლოდ ციფრები: 1972 წლიდან 1987 წლამდე, ანუ პინორჩის მმართველობის წლებში, ჩილესში შიდა ეროვნული პროდუქტი ერთ სულ მოსახლეზე 6,4 პროცენტით დაეცა, ანუ ერთ სულ მოსახლეზე შემოსავალი 1973 წელს 3,6 აშშ დოლარი იყო, ხოლო „ეკონომიკური სასწაულის“ ზეობის ხანაში, 1993 წელს, მხოლოდ 3,17 აშშ დოლარამდე შეძლო აღდგენა.

ამ დამამსვლას „სასწაულად“ (!) მიიჩნევენ. შევეცადოთ, გავერკვეთ. ერთი ნუთით წარმოიდგინეთ, რომ დიქტატორი ხართ, რომელიც საკუთარი პოლიტიკური და ეკონომიკური შეხედულებების საფუძველზე მართავს სახელმწიფოს: არავითარი ოპოზიცია არ განუხებთ, არავითარი პოლიტიკური მონინალდმდეგები არ გყავთ და მორალური კომპრომისების საჭიროებაც გამორიცხებულია.

ასეთი დიქტატორული იდილიის წარმოდგენაც კი ძნელია, მაგრამ სწორედ ამგვარი, თითქმის ლაბორატორიული პირობები შეექმნა ჩიკაგოს ეკონომიკურ სკოლას ჩილესში: 16 წლის განმავლობაში — 1973 წლიდან 1989 წლამდე — სამთავრობო ეკონომიკური გუნდის წევრებმა, რომელთაც ჩიკაგოს უნივერსიტეტში ჰქონდათ მიღებული სპეციალური განათლება, სრულად გამოიყენეს ჩილეს სახელმწიფოს დემონტაჟისა და დეცენტრალიზაციის შანსი.

თუ გაიხსენებთ, სწორედ ასეთი შანსი მისცეს მოსკოვიდან ჩამოყვანილ და იქ გაბიზნენებულს **პას პინო-ლეტიმის**, რომელმაც ჯერ ეკონომიკის, შემდეგ სახელმწიფო მინისტრის პოსტებზე მაქსიმალურად გამოიყენა ასეთი შესაძლებლობა და, როგორც ყველა თვითნასწავლმა, საკუთარი გადახრებითაც გამოიჩინა თავი.

სხვანაირად ვერ დაიმკვიდრებდა თავს „ახალ დემოკრატიაში“, სადაც ეკონომიკა, ჯაბა იოსელიანის არ იყოს, „ლობიოს ჭაბა“ ეგონათ. „ბიჭების“ გეგმა ბაზრის დერეგულაციას, კანონების და კონსტიტუციის სრულიად შეცვლას, პროფკავშირების გაუქმებას, საქველმოქმედო და სოციალური პროგრამების პრივატიზაციას ითვალისწინებდა.

ეს ყველაფერი დემოკრატიის არარსებობის პირობებში



მიუა და აუგუსტო მსოლორე პაპი სთავალით არ კვანან პრეზიდენტს

ში უნდა განხორციელებულიყო, რომელიც უკიდურეს მემარჯვენეებს ყველაზე მეტად სძულდათ. გაიყიდა ყველაფერი, რისი **გაყიდვაც შეიძლებოდა. ჩვენც ზუსტად იგივე გავიმეორეთ.**

შედეგად — ჩილეს ეკონომიკა ლათინურ ამერიკაში ყველაზე არასტაბილური გახდა: ვარდნა და აღმასვლა, რომლებიც ვერც ერთ კალაპოტში ვერ ეტეოდა, არცერთ სახელმწიფო საფუძველზე; ზრდის ტემპით ლათინური ამერიკის ყველა ქვეყანას ჩამორჩებოდა მთელ 16-წლიან პერიოდში და, რაც ყველაზე უარესია, ქვეყნის მოსახლეობას დაპირისპირებულ ბანაკებად აქცევს, წარმოიქმნა შემოსავლების უზარმაზარი სხვაობა, უთანაბრო განაწილება. დასაქმებულთა უდიდესი რაოდენობა 1989 წელს გაცილებით ნაკლებ შემოსავ-

აპოლოგეტურ ტომებს აცხობდნენ, რომლებშიც ცამდე აყვადათ დიქტატორი გენერალ-სულდათ. გაიყიდა ყველაფერი, რისი **გაყიდვაც შეიძლებოდა. ჩვენც ზუსტად იგივე გავიმეორეთ.**

შედეგად — ჩილეს ეკონომიკა ლათინურ ამერიკაში ყველაზე არასტაბილური გახდა: ვარდნა და აღმასვლა, რომლებიც ვერც ერთ კალაპოტში ვერ ეტეოდა, არცერთ სახელმწიფო საფუძველზე; ზრდის ტემპით ლათინური ამერიკის ყველა ქვეყანას ჩამორჩებოდა მთელ 16-წლიან პერიოდში და, რაც ყველაზე უარესია, ქვეყნის მოსახლეობას დაპირისპირებულ ბანაკებად აქცევს, წარმოიქმნა შემოსავლების უზარმაზარი სხვაობა, უთანაბრო განაწილება. დასაქმებულთა უდიდესი რაოდენობა 1989 წელს გაცილებით ნაკლებ შემოსავ-

საიდან გარჩენენ „ჩიკაგოელი ბიჭები“, ანუ ალიენდეან პინორჩებთან

მეგრულ ფოლკლორში შემოდგომაზე ზღვიდან ამოდიან მესხეები, ზღვის ბინადარნი, რომლებიც მთელ წელიწადს „პროგრამებენ“, რადგან ძალა შესწევთ ამისა. უხვმოსავლიანი თუ დიდზარალიანი წელიწადი დადგება, ბედ-



ალიენდეს წინააღმდეგ კალაბის დარაზმვას CIA ჩაუდგა სთავაზუი

ნიერი თუ უბედური იქნება ხალხი, მათზე დამოკიდებული იმაზე, თუ რა განზრახვით ამოვიდნენ ავისულები ზღვის სიღრმეებიდან ცოდვები დედამიწაზე.

„ჩიკაგოელ ბიჭებს“ მესხეებთან პერსპექტივის განსაზღვრაში ბევრი რამ აქვთ საერთო.

პინორჩემა აშშ-დან 30 ახალგაზრდა გამოიხმო, რომლებიც 1955-1963 წლებში ჩიკაგოს უნივერსიტეტში ეკონომიკის ეუფლებოდნენ. 1974 წლის ბოლოსთვის ისინი პინორჩის რეჟიმის მმართველ სიმბოლეებზე დამკვიდრდნენ. ამ პერიოდში ინფლაციამ ქვეყანაში 341 პროცენტს მიაღწია.

რა ხდებოდა მანამდე? 1970 წელს დასავლეთ ნახევარსფეროში პირველად დემოკრატიულობის ყველა პრინციპის დაცვით ჩილეს

პრეზიდენტად მარქსისტი სალვადორ ალიენდე აირჩიეს. ყოვლისმომცველი სოციალისტური რეფორმების პროცესში მან სპილენძის საბადოების (რომელთა უმრავლესობა ამერიკული ფირმების ხელში იყო), ბანკებისა და უცხოელთა სხვა საკუთრების ნაციონალიზაცია მოახდინა. ბუნებრივია, რომ ამან ქვეყნის მიგნით საქმიანი წრეებისა და მემარჯვენეების ახალ ხელისუფლებასთან მკვეთრი დაპირისპირება გამოიწვია.

დღეს დოკუმენტურად დადასტურებულია, რომ ალიენდეს რეჟიმის წინააღმდეგ ძალების დარაზმვას აშშ ცენტრალური სადაზვერვო ბიურო ჩაუდგა სათავეში. აგორეს მასობრივი გაფიცვების ტალღა, გამოიწვიეს სახალხო უკმაყოფილება და ა.შ., რაც ამერიკული დოლარებით უხვად იყო დაფინანსებული.

გინდა ზაფხული, გინდა ზამთარი

როცა ოპოზიცია დღეს, ხელისუფლების პაუზები შეუჩერებლად ლაპარაკობენ. ლაპარაკობენ კი არა, ისეთი საარტილერიო ცეცხლი გაგვიხსნენ, მეორე მსოფლიო ომში ბერლინის შტურმზე მეტი და უარესი. უმნიშვნელოა მზე და სალოცავმა კერპმა წინასაარჩევნო კამპანია დაიწყო და ამისთვის შესანიშნავად იყენებს ყველა მიზეზსა და უმიზეზობას.

ხელისუფლების თვითგანდიდებისა და საკუთარი თავით ტკობის მანია უზარმაზარ თანხად უჯდება საქართველოს მოსახლეობას. ტელეარხებს კი ბირამობის დრო დაუდგა. „1 არხმა“ დღეს, როგორც არასდროს, გამართლა და თვისებრივად ახალი შინაარსი შესძინა თავის სიმბოლოს — ლოგოს, სტაბილური სტილიზებული კიტრის სახით რომ დაიმკვიდრა თავი ყუბანეიშვილის პერიოდში.

ახლა ხომ უკეთესი, გენდირექტორი დაისვა იმ ლოგოზე, ძარღვგანყვეტილ შუბლზე წარწერილი დევიზით: „თავის ქება კიტრად ღირს, კიტრი კი — მილიონებად!“ მილიონები გვიჯდება, როცა ნაგებულ ომს დაღუპული მეომრების სახელების სპეკულაციით გამარჯვების დღესავით გვაზივებენ. უმნიშვნელოა მზე არჩევნების წინა ფაზაში ამოდის და აღარ ეფარება ზნეობრიობის გორას, რასაც აქამდე მოჩვენებითი თავმდაბლობით ზოგჯერ ახერხებდა.

და საკუთარ თავს ათბობს. **უცხოური პრესის დღევანდელი მიმოხილვის ციკლს გაუფუჭებთ ხასიათს მიხეილ სააკაშვილსა და მის მეხოტბეთა ქარავანს, რომელიც თვითონ ყვეს და თვითონ მიდის სიძულვილის უდაბნოში. გაცე იქითა ჰქონია.**

საკაშვილის არაპროგნოზირებადი და ავანტიურისტული ხასიათიდან და ქვეყნიდან გამოდინარე, ვაშინგტონმა უარი უთხრა შეიარაღების მინოდებაზე. ბავშვებს ასანთით თამაში ეკრძალებათ!

Washington Post იმომებს ამერიკელი მაღალჩინოსნების განცხადებებს და გვაუწყებს, რომ **„ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო ურთიერთობების საკითხების ქვეკომიტეტის მოსენანაზე, რომელიც რუსეთთან ურთიერთობის „გადატვირთვას“ და პრეზიდენტ ბარაკ ობამას მოსკოვში ვიზიტსა და ვიცე-პრეზიდენტ ჯო ბაიდენის ქართულ-უკრაინულ ტურნეს მიეძღვნა.**

უფრო პრინციპული და პირდაპირი იყო ამავე მოსენანაზე დემოკრატი კონგრესმენის (მასაჩუსეტსიდან) **უილიამ დელაჰანის** გამოსვლა. მან განაცხადა, რომ **„ალარ არის საჭირო, აუბ კიდე უფრო ღრმად გაიხსნას საქართველოს სამხედრო ანგარიში.“**

ასეთია პასუხი იმავე გაზეთში აშშ ვიცე-პრეზიდენტის **ჯო ბაიდენის** საქართველოში ვიზიტის წინ გამოქვეყნებულ სააკაშვილის თხოვნაზე, რომ „სურს, ვაშინგტონმა საქართველოს „თავდაცვითი“ (ეს სიტყვა ბრჭყალებში **Washington Post**-ის მიერაა ჩასმული!) შეიარაღება — ტანკანინალმდეგო და საზენიტო მოწყობილობა მიაწოდოს იმიტომ, რომ რუსეთი კვლავ აპირებს საქართველოზე თავდასხმას.“

სამყაროსავით ძველი მტრის ხატის მოშველიება. პატივცემული მიხეილი თავის თხოვნას ასეთი არგუმენტით ამარგებს: „ამერიკული შეიარაღების მიღება ცხელ თავებს ახალი სამხედრო ავანტიურების წამოწყებამდე კარგად დაფიქრებას აიძულებს.“

დაფიქრდნენ ამერიკელები, მიიჩნიეს, რომ მიშასთვის სწორედ იარაღის მიწოდება

იქნებოდა ავანტიურისტული ნაბიჯი, რომელიც გააღიზიანებდა რუსებს და „ცხელ თავებს“ კიდევ უფრო გააცხელებდა. ამიტომ განაცხადა აშშ თავდაცვის მინისტრის თანაშემწის მოადგილე რუსეთის, უკრაინისა და ევრაზიის საკითხებში **სელესტა უოლანდერმა**: „ამერიკის შეერთებული შტატებმა სააკაშვილის მოთხოვნაზე უარი თქვა“.

გაინტერესებთ, რატომ? **„იმ შეიარაღების მისაღებად, რომელზეც პრეზიდენტი საუბრობდა, საერთაშორისო მხარე არ არის. მომავალში ჩვენ ამ საკითხს შეიძლება დავუბრუნდეთ, მაგრამ აბსოლუტურად ცხადია, ამერიკის შეერთებულ შტატებს... არ მიაჩნია, რომ საქართველო ამგვარი შენაძენისთვის მზად არის.“**

უფრო დიპლომატიურად ამის თქმა — **ჯერ დაშოშმინდი და შემდეგ შეიძლება** ამ საკითხს დაუბრუნდეთ, ძველი წარმოსადგენია. ახლა ისიც გავარკვიოთ, სად ლაპარაკა უოლანდერმა ამის შესახებ — სადმე კულუარებში თუ სერიოზული აუდიტორიის წინაშე?

Washington Post წერს, რომ ეს ჩინოვნიკი სიტყვით გამოვიდა აშშ საკანონმდებლო ორგანოში — კონგრესში ევროპაში საერთაშორისო ურთიერთობების საკითხების ქვეკომიტეტის მოსენანაზე, რომელიც რუსეთთან ურთიერთობის „გადატვირთვას“ და პრეზიდენტ ბარაკ ობამას მოსკოვში ვიზიტსა და ვიცე-პრეზიდენტ ჯო ბაიდენის ქართულ-უკრაინულ ტურნეს მიეძღვნა.

უფრო პრინციპული და პირდაპირი იყო ამავე მოსენანაზე დემოკრატი კონგრესმენის (მასაჩუსეტსიდან) **უილიამ დელაჰანის** გამოსვლა. მან განაცხადა, რომ **„ალარ არის საჭირო, აუბ კიდე უფრო ღრმად გაიხსნას საქართველოს სამხედრო ანგარიში.“**

„მე ძალიან შეშფოთებული ვარ იმით, რომ ამგვარად გვიყენებენ და კატეგორიულად ვენინალმდეგები საქართველოსთვის იარაღის მიყიდვას. თუ ჩვენ ამ (რუსეთთან) ურთიერთობის გადატვირთვას ვაპირებთ, რატომ ვამძაფრებთ ისედაც მყიფე სიტუაციას?“

მართლაც — რატომ? ეს კითხვა კიდევ ერთხელ და უფრო დიდი მასშტაბით გაისმა აშშ სახელმწიფო მდივნის თანაშემწის (ევროპისა და ევრაზიის საკითხებში) **ფილიპ გორდონის** გამოსვლაში, რომელიც მოკლედ ასე ყალიბდება: **„რატომ უნდა ნიშნავდეს ამერიკის შეერთებული შტატების ნაზისიარო გამარჯვება საბარაო პოლიტიკურ ასპარეზზე რუსეთის“**



ზინეზ ბიქმენი: ასეთი ლიდერები შეერთებულ შტატებს სჭირდება და ზოგჯერ მოსონს კიდევ, მაგრამ ისინი პრობლემებს გარანტირებულად გვთავაზობენ“.

აუცილებლად დამარცხდება?! დავუმატოთ: და პირიქით — რუსეთის გამარჯვება ამერიკის დამარცხებას!

მოძებნეთ ოქროს შუალედი ამ ანტიავანტიურისტული აზროვნების დასაძლევად, ბატონებო, და მსოფლიოც დაწყნარდება, სააკაშვილიც დაშოშმინდება და ჩვენც — საქართველოს მოქალაქეებს — რაღაც შეიძლება გვემელოს.

გმირილანა მკითხაობა — მიყვარს, არ მიყვარს

ჩვეულებრივ, პირიქითაა, პასუხს ეძებენ გვირგვინის ფურცლების მიყოლებითი მოწყვეტით — ვუყვარვარ? არ ვუყვარვარ? მაგრამ ხომ შეიძლება, საკუთარ გრძობებში გასარკვევად ადამიანმა ცოტა შეცვალოს ასეთი „მარჩიელობის“ ვექტორი?

ეტყობა, რთულ მდგომარეობაშია ვაშინგტონი, რომელიც თავისი მოკავშირეების მიმართ დამოკიდებულებაში იძულებულია, „გვირგვინის პრინციპი“ გამოიყენოს — ვარგა? არ ვარგა? რატომ? იმიტომ, რომ ეს ლიდერები „რეალურად რთული ადამიანები არიან, რომლებიც არაერთგვაროვან პოლიტიკას აწარმოებენ... რომლებ-

იც შეერთებულ შტატებს სჭირდება და ზოგჯერ მოსონს კიდევ, მაგრამ ისინი პრობლემებს გარანტირებულად გვთავაზობენ“.

ზინეზ ბიქმენი თავის პუბლიკაციაში **„ლიდერები, რომელთა სიყვარულიც ამერიკას არ სურს“**, ექვსი ასეთი ლიდერის პლუსმინუსიან პორტრეტებს გვიხატავს. მათ სათავეში მიხეილ სააკაშვილია, შემდეგ მოდიან ვიცტორ იუშენკო, უკრაინის პრეზიდენტი, სიღვიპ ბერლუსკონი, იტალიის პრემიერ-მინისტრი, ასევე ალი ზარდარი, პაკისტანის პრეზიდენტი, ჰოსნი მუბარაკი, ევროპის პრეზიდენტი, ბენიამინ ნეთანიაჰუ, ისრაელის პრემიერ-მინისტრი.

მაშ, მოვწყვიტოთ სამარჩიელო გვირგვინის პირველი ფურცელი — მოსონს შტატებს მიხეილ სააკაშვილი?

მოსონს, რადგან „საკაშვილის დასავლური მიდრეკილებები აშკარაა, ეს ჩანს როგორც მისი პერსონალური ბიოგრაფიიდან, ასევე, მისი პოლიტიკიდანაც. მან განათლება აშშ-ში მიიღო სახელმწიფო დეპარტამენტის სტიპენდიით და კოლუმბიისა და ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტებში სამართალი შეისწავლა. 2003 წლიდან, ხელისუფლებაში მოსვლის დღიდან, სააკაშვილი საქართველოსთვის ევროკავშირსა და ნატოში

წევრობის მოპოვებას ცდილობდა. მან არსებითი ეკონომიკური რეფორმები განახორციელა, გადააქცია ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკა საფრთხედ რუსეთის ტრადიციული გავლენის სფეროსთვის, ის შარშან რუსეთთან ომობდა კიდევ აჯანყებულ რეგიონზე — სამხრეთ ოსეთზე კონტროლის მოსაპოვებლად. ძლიერი ანტირუსული და პროდემოკრატიული რიტორიკის გამო, ვაშინგტონმა ის სამხედრო წვრთნებითა და აღჭურვილობით უზრუნველყო. თბილისში მოგზაურობის დროს ვიცე-პრეზიდენტმა **ჯო ბაიდენმა** სააკაშვილი დააარწმუნა, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები მის მხარდაჭერას განაგრძობს იმ ფონზეც კი, როცა ამერიკა რუსეთთან ურთიერთობის გაუმჯობესებას ცდილობს“.

ალიზანებს, რადგან „საკაშვილის მტკიცების მიუხედავად, რომ ის საქართველოსგან დემოკრატიულ სახელმწიფოს აკეთებს, განხორციელებული პოლიტიკური რეფორმების რიცხვი მწირია. 2007 წელს მიმდინარე მშვიდობიანი ანტისამთავრობო დემონსტრაციები ძალადობაში გადაიზარდა, როცა მან აქციის ჩასახშობად პოლიციას ცრემლსადენი გაზის და წყლის ჭავლის გამოყენება უბრძანა.“

საერთაშორისო ტრანსპარანტობის ინდიქსით, საქართველოს მთავრობა 180-დან 67-ე ადგილზე იყაროვება.

პრეზიდენტის ოფისი იმდენად ექსტრავაგანტულია (მიაცქიეთ ყურადღება ამ დეტალს, ბატონო გიგა, მიემართავ გიგა ბათიაშვილს, რომელსაც ამ სასახლის პროექტის ავტორობა მოჰპარეს, დაუმხინჯეს და სიმდიდრეზე გაგიჟებული სოლომონ ისაკიჩი მეჯღანუაშვილის უგემოვნებო თავისმოქმედებად აქციეს, — პ.ს.), რომ ზოგიერთები მას „კალიგულას სასახლეს უწოდებენ. ამასთან, ანგარიშებში ნათქვამია, რომ შარშან რუსეთთან ომის პროვოცირებაში დიდია სააკაშვილის წილი, რასაც ასობით სიცოცხლე და აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დაკარგვა მოჰყვა. ამერიკასთან მეგობრობით და საქართველოს ნატოში გაწევრების მხარდაჭერა რუსეთს განარისხებს“.

„საქართველოს იმედავი დამსხვრა, მაგრამ ჰმყანა ამაში საკუთარი თავის ბარდა მერაზის დაადანაშაულებს“

და აი, ლოგიკურად მივადეთ აგვისტოს ომის წლისთვის, რომელიც ასეთი ზარზემით აღნიშნა ჩვენმა ხელისუფლებამ გასულ კვირას — 7 აგვისტოს.

რა გვეზივებება! **გუინ დაიერი**, სტატიის — **„2008 წელს საქართველოს თავდასხმა რუსეთზე (!) ნატოს ვალდებულებას განათავისუფლებს“** — ავტორი მწარედ შენიშნავს:

„ერთი წლის წინათ, სწორედ ამ კვირაში საქართველომ რუსეთს შეუტია. ეს გადაწყვეტილება ბრწყინვალე და ნინასნაკვე მარხისთვის იყო განმარტული...“

რა თქმა უნდა, საქართველოს პრეზიდენტის ასეთი სისულელის გაკეთება, უბრალოდ, არ შეეძლო, მაგრამ გააკეთა და დამარცხდა“.

დამარცხდაო! ჩვენ რის დამტკიცებას ვცდილობთ? „ბრძოლა გრძელდება!“

კი, უნდა ვიბრძოლოთ, უნდა მივალნიოთ ამ ეტაპზე თუნდაც აგვისტოს ომის შედეგად დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნებას, მაგრამ არა „ბრიყვული გადაწყვეტილების“ მეთოდით, რომელიც, როგორც სტატიის ავტორი შენიშნავს, „იგვიყვანა, რომ იამაიკა ამერიკას დასხმობდა თავს“.

ნატოში საქართველოს გაწევრების პრობლემას რომ ეხება, ავტორი ფრიად შემავ-



აშშ-მ უარი თქვა საქართველოს ხელახალ შეიარაღებაზე

სასიფათოა ხეხლთან თამაში



გორი — ქართლის შუაგული — შუაგულ ომში მოქცა



ფოტოებელ დასკვნას გვთავაზობს, რომელიც ასე ამკარად და ასეთი პირდაპირობით აქამდე არავის უთქვამს:

„თუ ისინი (საქართველო და უკრაინა) რუსეთთან ომს გააჩაღებენ, ამ ქვეყნების დასვის არავითარი ჩანაწერი ბეჭდის არ გააჩნია“.

მნიშვნელოვანია კიდევ ერთი საკითხი, რომელიც ამავე სტატიის მიხედვით უნდა განვიხილოთ: **მინიმუმ, რომ სააკაშვილი თვითნებურად ვერ გადაწყვეტდა რუსეთის წინააღმდეგ გალაშქრებას, გამოფრულია.** ნერვიული დამონებულება მოსკოვში საქართველოს ყოფილი ელჩის და სააკაშვილის ყოფილი მარჯვენა ხელის ეროსი კინმაჩივილის მიერ საქართველოს საპარლამენტო კომისიისთვის მიცემული ჩვენება, რომელიც ხელისუფლების ეს ყოფილი აქტივისტი დაბეჭდილებით ამტკიცებს, რომ **„2008 წლის აპრილში ქართველმა ჩინოვნიკებმა მას უთხრეს, რომ გეგმავდნენ ომს აფხაზეთის დასაბრუნებლად და ამაზე მათ აშშ მთავრობის თანხმობა ჰქონდათ მიღებული“.**

რა სიმართლე დგას ამის მიღმა, ძნელი დასადგენია, რადგან სერიოზული და დასაბუთებული დადასტურება ან უარყოფა ამ საკითხის თაობაზე ჩვენს საზოგადოებრიობას დღემდე არ გაუგონია, ორივე მხარეს პირში წყალი აქვს დაგუბებული. სააკაშვილი ცდილობს, უსიამოვნება აარიდოს პატრონებს, ობამას ადმინისტრაციას კი, ალბათ, ჯერ ბოლომდე ვერ გაუზიარებს ეს კაცი.

გუინ დაიერის ნერილი ასეთი საინტერესო პასაჟით მთავრდება: **„ბრიტანეთის არმიის გადამდგარმა პოლკოვნიკმა, ლონდონის სტრატეგიული კვლევების საერთაშორისო ინსტიტუტის უფროსმა მეცნიერ-თანამშრომელმა თავდაცვითი დიპლომატიისა და კონფლიქტების**

საკითხებში კრიტიკულად **„ნეტონმა“** ომიდან რამდენიმე დღეში ასეთი დასკვნა გააკეთა: **„საქართველოს იმედები დაიშლეს, მაგრამ ქვეყანა ამაში საკუთარი თავის ვარდა ვერავის დაადანაშაულებს“.**

ომის დაწყების წლისთავზეც, როგორც ჩანს, ეს დასკვნა უცვლელი რჩება, მაგრამ არც ადრე, არც ამ დღეებში არავის უნახავს ჩვენი პრეზიდენტი თავზე ნაცარდაყრილი, პატივებს სთხოვდეს ხალხს ასეთი შეცდომისა თუ დანაშაულის ჩადენისთვის. სააკაშვილის თავდაჯერებული პოზის შეურყეველობა, ეტყობა, მხოლოდ მისი პირადი ამბიციით არ არის ნაკარნახევი.

„ბარაკ ობამას მოსკოვის ვიზიტის კვალზე, როცა ატმოსფერო ჯერ კიდევ დამტკბარი იყო ახალი ეპოქის, ნდობისა და თანამშრომლობის შესახებ წარმოთქმული სიტყვებით, ბაიდენი უკრაინასა და საქართველოში გაემურა და სასტიკად დასცინა რუსეთს, როგორც ეკონომიკურ ხეობას, რომელსაც მომავალი არ აქვს. თბილისში მან საქართველოს პარლამენტს განუცხადა, რომ აშშ საქართველოს არმიის „მოდერნიზაციაში“ დახმარებას განაგრძობს და ვაშინგტონის მთლიანად უჭერს მხარს საქართველოს სწრაფვას ნატოში და თბილისის ალიანსის სტანდარტების მიღწევაში დაეხმარება. ამას მოსკოვიდან მრისხანე რეაქცია და ყველა იმ ქვეყნის წინააღმდეგ, ვინც საქართველოს შეაიარაღებს, სანქციების დანერგვის მუქარა მოჰყვა“ (ალექსანდრე ქოქბანი, „ბაიდენის და კლინტონის ბუნტი“).

„საქართველო მძორხარისსომანი თემა“

სულ ცოტა ხნის წინათ დასავლეთის პრესა აღნიშნავდა (სტეფან ვაგსტილი, *იზაბელ გორსტი*, „უფრო მკაცრი ძალა“), რომ „ახლა ბატონი სააკაშვილიც კი აღიარებს, რომ საქართველოს ნატოში სწრაფი განვითარების იმედები დაიშლეს. აშშ და ევროკავშირი მხარს უჭერენ საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას და სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის დამოუკიდებლობის აღდგენას“.

ბის აღიარებაზე უარს ამბობენ... თუმცა, დასავლეთი მოსკოვიდან ურთიერთობის სერიოზულ გაფუჭებაზე ვერ მიდის. ფრანგების მიერ მხარდაჭერილი ჟენევის მოლაპარაკებები შეჩერებულია...“

ამ თემის ერთგვარ შეჯამებად, მგონი, გამოდგეს **სებასტიან ბიკერიჰის** ნერილის **„რუსეთი გამარჯვებული არ არის“** ერთი პასაჟი, რომელსაც აქვე მოვუხმობ:

„პატრიოტული სოლიდარობის დრო გავიდა, ახლა კრიტიკული კითხვები გაისმის როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე მის გარეთაც იმ სახელმწიფოების მხრიდან, ვისთან პარტნიორობაც საქართველოს პრეზიდენტისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია“, — ამბობს **შუა პალაზანი** (ბერლინი) *მეცნიერებისა და პოლიტიკის ფონდის* ექსპერტი **კავკასიის საკითხებში**, — ა.ს.),

გაგრძელდა სოლიდარობის დემონსტრირებას ადგილი აქვს დღეს საქართველოს და არა მისი პრეზიდენტის — სააკაშვილის მიმართ.

ამას გარდა, საქართველოს ძირითადი მიზანი — ნატოში წევრობისთვის მიელო მაპი — შორეული მომავლისთვის გადაიდო. „საქართველოს მხრიდან ცხინვალზე თავდასხმა სისულელე იყო, მაგრამ ქვეყანა სუვერენულ სახელმწიფოდ რჩება, რომელსაც უფლება აქვს, თავად გადაწყვიტოს, რომელ კავშირში განეგრძობს“, — აცხადებს პალაზანი. იმისთვის, რომ ქვეყანა ნატოს სტანდარტებს მიუახლოვდეს, დრო სჭირდება. „საქართველოში სამართლებრივი სახელმწიფოებრიობის განვითარება დღემდე დიდ პრობლემას წარმოადგენს“, — ამბობს ადენაუერის ფონდის წარმომადგენელი **კატია პლეტი**. მის კოლეგას ფრიდრიხ ებერტის ფონდიდან **მათიას იობელიუს**ს მიაჩნია, რომ საქართველო **„დემოკრატიის დასავლური გაგებისგან ძალიან შორს**

დგას“. ორივე ექსპერტი თანხმდება იმაზე, რომ საქართველოს ევროპასთან დაახლოების შანსი მხოლოდ დემოკრატიზაციაშია. ომმა ქვეყანაში რუსეთისადმი უნდობლობა კიდევ უფრო გაამძაფრა. საქართველოს გზა ნათელია: „საქართველოს აქვს ნატოში განვითარების პერსპექტივა და გარკვეული დროის შემდეგ მან შესაძლოა, მაპიც მიიღოს, თუკი აუცილებელ კრიტერიუმებს დააკმაყოფილებს“.

კიდევ: **„რუსეთთან ომი საქართველოსთვის უბედურება იყო, მაგრამ მის პრეზიდენტს ამისთვის სერიოზული ფასი ჯერ არ გადაუხდია... ობამას მოსკოვურმა ვიზიტმა ნათლად აჩვენა, რომ შარშანდელი რუსეთ-საქართველოს ომი რუსეთსაც ობამას წინასწარჩვენო დაპირებაზე — დიდი რუსულ-ამერიკული თანამშრომლობის კურსზე მოახდენს გავლენას. საქართველო მეორეხარისხოვანი თემაა“** (ჯონათან სტილი).

პირველ თქმას მოვიდეთ, ანუ დავუბრუნდეთ ოპოზიციას, რომელიც დღეს, როცა ხელისუფლების პაუზიციები ლაპარაკობენ. უცხოეთის პრესა წერს: **„ოპოზიციის ქუჩის საპროტესტო აქციები, რომლებიც გაზაფხულზე მიმდინარეობდა, უშედეგოდ დასრულდა, რადგან ოპოზიციის ვერ ახერხებს, ახალი, დიდი ალტურული ლიდერის წარმოდგენას.“**

საკაშვილი პირობას დებს, რომ ძალაუფლების ნაწილს დათმობს და მომავალ საპრეზიდენტო არჩევნებზე ხელი-სუფლებიდან წავა, მაგრამ ეს მხოლოდ 2013 წელს მოხდება.

ადამიანი, რომელიც ოცნებობდა, ისტორიაში შესუველიყო, როგორც ქვეყნის მეთაური, რომელმაც დასავლეთს კარი გაუხსნა, მოგონებებში იმ კაცად დარჩება, ვინც საქართველო საბედისწერო ომში ჩაითრია“.

სომხებმა და აზერბაიჯანელებმა გზა დაიწყეს

სანამ უცხოურ პრესაში სააკაშვილის სახელს ყველა ბრუნვაში ატრიალებენ, მის პოლიტიკას მწარედ აკრიტიკებენ, სანამ აშშ და ევროპის ქვეყნები საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას სიტყვიერად მხარს უჭერენ და ჩვენი დღევანდელი ომის გამო შემოფოტებით იფარგლებიან, ჩვენს მეზობლებთან იგივე კონტინგენტი პრაქტიკულ ნაბიჯებს დგამს კონფლიქტის რეალურად მოსაწესრიგებლად.

ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ბაქოსა და ერევანს შესთავაზა ყარაბაღის კონფლიქტის გადაწყვეტის საკუთარი ვარიანტი. **სომხეთს წინადადება მიეცა, უარი თქვას აზერბაიჯანის ყოფილი შვიდ რაიონზე, რომლებიც ყარაბაღის 1992-94 წლების ომის შედეგად მიიტაცა. მათგან ხუთი „დაუყოვნებლივ უნდა დაუბრუნდეს“ აზერბაიჯანს, დანარჩენი — დროის განმავლობაში, რაც ხუთ წლამდე შეიძლება გაინდოს.**

სომხეთს არა ერთხელ განუცხადებია, რომ ყარაბაღმა თავისი ბედი თვითონ გადაწყვიტა და ერთ გოჯ მინასაც არ დათმობს. ბაქო კი პრინციპულად მოითხოვდა აგრესორის ალაგმვას და ახალი ომით იმუქრებოდა.

საინტერესოა, რომ შტატების შეთავაზების ბაქოსა და ერევანისთვის წარდგენა ჩვენთვის კარგად ნაცნობ **მათიუ ბრაიზას** დაავალეს, რომელიც ყარაბაღის კონფლიქტის მონესრიგების ეუთოს მინსკის ჯგუფის თანათამაჯდომარეა ამერიკის მხრიდან. „კონფლიქტის ზონაში უნდა განლაგდეს საერთაშორისო სამშვიდობო ძალები, რომელთა შემადგენლობა მხარეებმა თავად უნდა განსაზღვრონ“, — განაცხადა ბრაიზამ. ამასთან, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს კონფლიქტის ზონაში მცხოვრები მოსახლეობის უსაფრთხოება და რეფერენდუმის მოწყობამდე ჩამოყალიბდეს დროებითი სტატუსი. მთიანი ყარაბაღის კონფლიქტი გადაწყდება სამ ფუქემდე: **ლურ პრინციპზე დაყრდნობით: ტერიტორიული მთლიანობა, თვითგამორკვევა და ძალის გამოყენებლობა.**

დაპირისპირებული მხარეების პოზიციების დასახლოებლად რუსეთის პრეზიდენტმა **დიმიტრი მედვედევმა** გადადგა ნაბიჯი. 2008 წლის ნოემბერში მისი წინადადებით სომხეთის პრეზიდენტმა სერჟ სარგსიანიამ და აზერბაიჯანის პრეზიდენტმა ხელი მოაწერეს დეკლარაციას (მაინდენდოფის დეკლარაცია) ყარაბაღის კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით გადაწყვეტის შესახებ. უკანასკნელი 18 წლის განმავლობაში ეს არის პირველი დოკუმენტი, რომელსაც ორივე პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა. მოსკოვსა და სანკტ-პეტერბურგში ბაქოსა და ერევანის წარმომადგენელთა შეხვედრების დროს მხარეთა პოზიციების ერთგვარი დაახლოება შეინიშნებოდა, თუმცა საბოლოო შეთანხმებამდე ჯერ შორია.

მაგრამ სულ არაფერს ეს სჯობია. საქართველოს ხელისუფლებასავით არ ჯიუტობენ, რომლის პოლიტიკური კრედო — ან ყველაფერი, ან არაფერი — იმდენად ნეგატიური შედეგის მომტანია, რომ არაფერს იქით თუ რამეა, იქა ვართ ჩარჩენილები.

მოკლედ, ვილაცას შეგნებული აქვს, რომ **„ცეცხლთან თამაში“** დამლუხველია, ვილაც სულ ასანთის კოლოფის ძებნაშია... **დაუშვალეთ ცუდლუტებს ასანთი!**

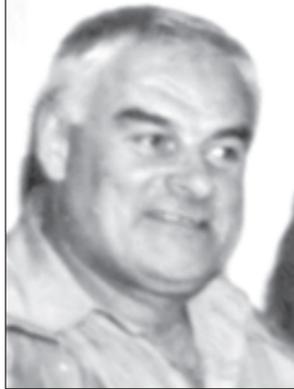
არაფას სანაბლიკა



ყარაბაღი: გენოციდის ყველაზე ერთი სახე აქვს

მარლენ სეაბინი ორჯერ «შემოესაბარათ»

2001 წლის 14 ივლისს ფოთის პოლიციის შენობაში მოხდა ტრაგიკული შემთხვევა: ნაქურდალით ხელში ქურდობისათვის დაკავებულმა 23 წლის თემურ მიქიაიმ ისარგებლა ერთ-ერთ სამუშაო ოთახში მყოფი პოლიციელების დაუდევრობით და გაქცევის მიზნით პოლიციის შენობის მე-2 სართულიდან გადახტა. მინახე დაცემამდე იგი წამოედო სართულს შორის გაკეთებულ მავთულს და რკინებს, მიიღო სხეულის მძიმე დაზიანება და საავადმყოფოში მიყვანის შემდეგ გარდაიცვალა.



ოთახში აყვანა მათ სმაგინმა ტელეფონით უბრძანა.

ამ გახმაურებულ ტრაგიკულ შემთხვევას იმთავითვე დიდი რეზონანსი ჰქონდა, დაიწყო გამოძიება, პოლიციის ათზე მეტი თანამშრომელი გაათავისუფლეს სამსახურიდან და თითქმის ყველა მათგანის წინააღმდეგ აღძრეს სისხლის სამართლის საქმე. გამოძიება არკვევდა, ხომ არ მოკლეს და შემდეგ ხომ არ გადმოაგდო შენობიდან ახალგაზრდა კაცი. ამასობაში „ვარდების რევოლუციის“ შედეგად ხელისუფლებაც შეიცვალა და ამ საქმეში დამნაშავე პოლიციელების გასამართლება ახალი ხელისუფლების პირობებში მოხდა. გამოძიებით დადგინდა, რომ, მართალია, მიქია არ მოკლავდა და მე-2 სართულიდან გაქცევის მიზნით თვითონ გადმოხტა (ეზოში გადმოხტა გარდა და დაშავებული მიქიას იქვე მყოფი მამამისიც ესაუბრა), თუმცა გამოძიებამ გამოკვეტა მასზე ფიზიკური ზეწოლის ვერსია. დადგინდა, რომ ამ საქმეში მთავარი დამნაშავე იყო სამსახურის უფროსის იმდროინდელი მოადგილე მურთაზ მიგინიშვილი, რომელზეც ძებნა გამოცხადდა. სწორედ ამ პიროვნებამ ჩასვა მიქია იზოლაციაში, მანვე ააყვანა საკანდა და საკითხად ოთახში და დაკითხა, რომლის დროსაც მიქიამ სხვა დანაშაულიც აღიარა და ნაქურდალის ადგილმდებარეობა მიუთითა, საიდანაც ეს ნივთები ამოიღეს კიდევ. მართალია, ამ დაკითხვის ფორმები და მეთოდები ბოლომდე ვერ გამოიკვეტა, მაგრამ ზემოხსენებული მურთაზ მიგინიშვილის როლი მკაფიოდ გამოჩნდა მონშეთა ჩვენებებში.

როგორც აღვნიშნეთ, დაახლოებით ათზე მეტი პოლიციელი იქნა ამ საქმეზე დაკავებული და გასამართლებული, რომელთა შორის იყო ფოთის კრიმინალური პოლიციის იმდროინდელი უფროსი მარლენ სეაბინი. ისიც სხვებთან ერთად დააკავეს სამსახურში იმდროინდელი უფროსის ბრალდებით. ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2006 წლის 22 სექტემბრის განაჩენით დადასტურებულა იქნა მიჩნეული, რომ შემთხვევის დღეს, ანუ 2001 წლის 14 ივლისს, მართალია, მას არანაირი პირდაპირი კავშირი არ ჰქონია მოხდარ ტრაგიკულ შემთხვევას, რამაც გამოიწვია დაკავებულ თემურ მიქიას გარდაცვალება, მაგრამ იმავე განაჩენით მარლენ სეაბინი ცნობილი იქნა დამნაშავედ საქართველოს სსკ-ის 342-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, რადგან, განაჩენის მიხედვით, მან, როგორც ფოთის შს სამ-

მთავარი აქ ისაა, რომ სმაგინის „მამხილებელი“ ასეთი შინაარსის ჩვენებები მონშეთაზე ვერც კიდევ 2003 წელს ჰქონდათ დაფიქსირებული და ამის საფუძველზე სმაგინი 3-წლიან სასჯელსაც იხდიდა. გაცივდა 5 წელი და „რატომღაც“ მხოლოდ მერე გაასხენდა გენერალურ პროკურატურას — სმაგინისათვის აღნიშნული მძიმე მუხლებით ბრალის წაყენება, ანუ მაშინ, როდესაც მან 3-წლიანი სასჯელი უკვე მოახდა და რამდენიმე დღეში უნდა განთავისუფლებულიყო. აქ ამკარად იკვეთება გენერალური პროკურატურის მალდინისთან და ინტერესება, რადგან მხოლოდ გულუბრყვილო თუ დაიჯერებს, რომ 5 წელი სმაგინის მამხილებელ მასალებს პროკურატურა დაინტერესების გარეშე ინახავდა და მხოლოდ მისი განთავისუფლების

წინა დღეებში „გაახსენდა“. საერთოდ, საქართველოში გავრცელებული პრაქტიკაა, როდესაც განთავისუფლების წინ არასასურველ მსჯავრდებულებს „მოულოდნელად აღმოუჩინენ“ ხოლმე ახალ დანაშაულს და სასჯელს უმატებენ. უფრო მარტივია მისთვის ნარკოტიკის, მოზილური ტელეფონის ან სხვა რაიმე აკრძალული ნივთის „აღმოჩენა“ და ამის საფუძველზე სასჯელის დამატება, მაგრამ, როგორც ჩანს, ასეთი რამის მოწყობა 6 წელს მიღწეული პოლიციის პოლიციელებისათვის, რომელიც მთელი ცხოვრება სწორედ ნარკოტიკებსა და კრიმინალს ებრძოდა, აბსურდული იქნებოდა და იმან, ვისაც მისი განთავისუფლების ემინოდა, უფრო ვერაგი და უკანონო გზა აიჩნია — ერთი დანაშაულისათვის უკვე გასამართლებულ და სასჯელმთხილ კაცს იგივე დანაშაულისათვის ახლა უკვე სხვა მუხლით წაუყენა ბრალდება და მეორედ გაასამართლა. ამისათვის პროკურატურამ ხელოვნურად შექმნა მტკიცებულებები და ისეთი აბსურდის მტკიცებამდეც კი მივიდა, რომ სმაგინმა ერთი და იმავე ქმედებით ჩაიდინა როგორც გაუფრთხილებლობითი (სამსახურებრივი გულგრილობა), ასევე განზრახი (მიქიას ნაშენის ორგანიზება) დანაშაული. იურისპრუდენციაში ოდნავ ჩახედული დამინისათვის ეს ისეთი აბსურდია, რომ არავითარ ახსნას არ ექვემდებარება, რადგან გა-

უფრთხილებლობითი დანაშაული გამოიცხადეს განზრახ დანაშაულს და პირიქით. სმაგინის წინააღმდეგ მიცემული მამხილებელი ჩვენების საფუძველზე მიქიას გარდაცვალების საქმეში მთავარ დამნაშავესთან — მურთაზ მიგინიშვილთან გაფორმდა საპროცესო შეთანხმება, რომლის პირობა სწორედ ის იყო, რომ ამ უკანასკნელს საკუთარი დანაშაული უნდა გადაებრალებინა სმაგინისათვის, რის საფასურადაც იგი თავისუფლებას მიიღებდა. დამართლაც, მიგინიშვილს მხოლოდ პირობითი სასჯელი შეეფარდა და იგი განთავისუფლდა პატიმრობიდან, ხოლო 6 წლის მარლენ სეაბინს, რომელმაც სამსახურებრივი ვულგარობისთვის 3-წლიანი პატიმრობით უკვე აგო პასუხი, დამატებით 13-წლიანი პატიმრობა შეეფარდა. არც გამოძიებამ და არც სასამართლოებმა არავითარი ყურადღება არ მიაქციეს იმას, რომ ცრუ-მონშეთა ჩვენებებში უამრავი შეუსაბამობა და წინააღმდეგობა იყო. ასეთი დღევანდელი ქართული სასამართალი.

უფროსულია, რომ არც ფოთის საქალაქო და არც ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოებში პრაქტიკულად არ დაკითხულა დაცვის მხარის არც ერთი მონშეთა, რის გამოც მარლენ სეაბინის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენი დადგენილ იქნა მხოლოდ ბრალდების მონშეთა და კითხვების უფლებათა და თავისუფლებათა

კულნაბი

«ბრეჩიხემა» ერთმანეთს დასხსნა, ალასანიას კი პრემიერ-მინისტრად ნიშნავენ

ჯერ კიდევ 2008 წლის 7 ნოემბერს იყო ცხადი, რომ 9 აპრილს დაგეგმილი საპროტესტო აქცია ზუსტად ისეთივე კრაზით დამთავრდებოდა, როგორც 2007 წლის 7 ნოემბერი, 5 იანვარი, 25 იანვარი და 25 მაისი! რატომ? რატომ და იმიტომ, რომ მიშა სააკაშვილის „დადაყენებას“, ძირითადად, მისი მეგობრები, ბიზნესითა და ათასი კუდიტი მასზე გადაჯაჭვული ე.წ. ოპოზიცია იხსოვდა!!! ზოგი აქციების კრახს მათ უნიათობას, სწორი გეგმის არარსებობას, ზედმეტ ბაქიბუქს და ათას სხვა რამეს უკავშირებდა, მაგრამ ბევრი იმაზეც საუბრობდა, რომ ე.წ. ხალხის რჩეული ლიდერები ლამაზობით კანცელარიაში და შეენაბადას მთაზე „დაფუთფუთებდნენ“ და „ერთი, ხალხის დედაც მ...ნო“ სიტყვით უთხრებოდნენ მიშას! ვინ რა მიიღო „ოპოზიციაში“? „ფიასკოთა“ გრძელი ჯაჭვით? — აი, კითხვა, რომელიც დღეს თბილისსა და მთელ საქართველოში ლაიტმოტივად გასდევს სააკაშვილისა და მისი პირადი ოპოზიციის პოლიტიკურ რეკვიემს!

ადრე თბილისში კინტოებ-სად ხომ ჰქონიათ დახატული ხალები და კინტოები რომ მთლად მისაბაძი ადამიანები არ იყვნენ, ესეც ხომ კარგად არის ცნობილი?

გააგრძელებს... შემდეგ ძმაზე გაბრაზებული პატარა „გრეჩიხა“ საჯარადად აგარაკზე ავიდა, გზად ილია ჭავჭავაძესთან ჩაიცუცქა და კიდევ ერთხელ შემოაღადა — ოლონდ ქვეყანამ, ერმა ჩემმა არ მილატატოს!

„გიგ ზავნი შენს საყვარელ კომპის მურაბას, შენი ბებო!“ — ეს რეკლამა განსაკუთრებული სიხშირით ტელეკომპანია „მეგსტროსა“ და რადიო „ნაცნობზე“ ვადის, მაგრამ ცოტამ თუ იცის, რომ „მეგსტროსა“ და „ნაცნობზე“ მძებნი „გრეჩიხები“ „კრიმინალური“ მით კიდევ ვიღაც „კრიმინალური“ და მედიის „ვგაონი №5“, ხან კარლოვი ვარშია და ხანაც იქ, სადაც, რატომღაც, მხოლოდ საქართველო სეულდება!!!

პრეზენტაცია (ვინრო წრეში) ახალ სანარმოში, რომლის მეპატრონეც, არც მეტი, არც ნაკლები, „ხალხის რჩეული“, ჩვენი ლამაზი, ლოყავი ხალიანი ბიჭი, ლევან „გრეჩიხა“ გაჩნდილადეა! დაიმსახურა, ძმაო, რადგან ჯერ სააკაშვილის საარჩევნო შტაბის უფროსი იყო, ხოლო მოგვიანებით — მისი ვითომ კონკურენტი (ფუჟი).

გუშინწინ ბევრი ადამიანის თანდასწრებით ძმებმა „გრეჩიხებმა“ ტელეკომპანია „მეგსტროს“ ეზოში სამკვდრო-სასიცოცხლოდ „დასცხეს“, სულ „შე, ბოზო“, ეძახეს ერთმანეთს და „ჩხუბი“ მოგვიანებით „ახალ ოფისშიც“

თვის „ეწინობი“, ხოლო სააკაშვილისთვის კარგად „ნაცნობი“ პატარა „გრეჩიხას“ „ბრატვა“ იძახის, ემაგარი სპრავედლივი მასტია“ და სწორედ მისი ხასიათის ამ ნიშნის გამო, ოპოზიციის ტვინი და სინდისი რომ ჰქონდეს, ერთდერთ ლიდერად „უცნობს“ უნდა ასახელებდეს! თუმცა, როგორც ამბობენ, „უცნობის“ „ბრატვა-საც“ იმის შიშები აქვს, გადამწყვეტ მომენტში „ქვეყანამ და ერმა არ ულატატონ“, როგორც ეს მრავალჯერ ჩაიდინა ქართველობამ მათთან მიმართებაში და გაას „ლიდერობის“ პიარზე, ამიტომ „აბუქსავებენი“!!! როგორც მოსალოდნელი იყო, მეორე ხალიანი ბიჭი სააკაშვილის კარზე დიდი პატივით მიიღეს (ანდასად იყო წასული, რო?), მხარზე ხელიც დიდხანს უთათუნეს, მრავალმნიშვნელოვანი ღიმილითაც დააჯილდოვეს და გვერდითაც

ზურაბ გაგნიძე:

ეკა ტყეშელაშვილის მთავარი შტრიხი მონური ფსიქოლოგია

აზვრთებული საპროტესტო განწყობა შენელდა. საყოველთაო გულგატეხილობისა და უპერსპექტივობის შეგრძნება გამძაფრდა. ქვეყანა ჩაძირულია პოლიტიკურ და ეკონომიკურ კრიზისში. ამ დროს ბევრი ავანტიურისტი კარიერისტი მშვიდად მოკლათებულა სახელმწიფოს მართვის იერარქიული კიბის მაღალ საფეხურზე და განუზომელი ძალისხმევით ცდილობს, თავი პროგრესულად მოაზროვნე, ქვეყნის ჭირ-ვარამზე გულტკივებულ პოლიტიკოსად წარმოგვიდგინოს. ამჯერად ჩვენი დაკვირვების სამიზნე საქართველოს უშიშროების საბჭოს მდივანი ეკა ტყეშელაშვილია, რომლის ფსიქოპორტრეტზე გვესაუბრება ფილოსოფიისა და ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი ზურაბ გაგნიძე.



— ბატონო ზურაბ, რას გვტყვით ქალბატონ ეკა ტყეშელაშვილის ფსიქიკის ძირითად შტრიხებსა და მახასიათებლებზე, მის ხასიათსა და მისწრაფებებზე?

— ქართულ პოლიტიკურ სივრცეში, დროისა და მრავალ მიზეზთა გამო, ტყეშელაშვილის პიროვნება ზედმეტად გაფუჭულია და მისი დამსახურების შეუსაბამოდ საშუალო სიმძლავრეზეა ატყობილი. ასეთი თავბრუსხვევითი კარიერით ბევრი ვერ დაიკვებინს. მისი ყოველი ნაბიჯი კარიერაში უმაღლესი ახალ საფეხურად. „სულ ზემოთ-ზემოთ“, „მალა და მალა“ ასახელებულად ვერ კიდევ 20 წლის სტუდენტის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საგარეო პოლიტიკის კვლევისა და ანალიზის ცენტრში მოხვდა მთავარ სპეციალისტად. 21 წლის ასაკში დაიწყო მისი განმავლობაში ნიუ-იორკის საერთაშორისო

სო კომიტეტში იურისტად იმუშავა. მერე ჯერ ამერიკის შეერთებულ შტატებში იყო 6 თვე ადამიანის უფლებებზე დაცვის კომიტეტში იურისტად, ხოლო შემდეგ 5 თვე სტაჟირებას გადიოდა ჰავაში. სულ რაღაც ორ წელიწადში საქართველოს იუსტიციის მინისტრის მოადგილეა, ექვსი თვის შემდეგ კი — საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის მოადგილე. ხანმოკლე პაუზის შემდეგ სააპელაციო სამართლოს თავმჯდომარედ გვევლინება და მალევე ბრუნდება იუსტიციის სამინისტროში ამჯერად მინისტრად.

ინაცვლებს გენერალური პროკურორის თანამდებობაზე და ორიოდ თვეში საგარეო საქმეთა მინისტრად ინიშნება. დღეს კი იგი უშიშროების საბჭოს მდივანია. ამ მოკლე ექსკურსით ცხადია, ქალბატონი ეკა თანამდებობების ცირკუსსაქართველოს იუსტიციის მინისტრის მოადგილეა, ექვსი თვის შემდეგ კი — საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის მოადგილე. ხანმოკლე პაუზის შემდეგ სააპელაციო სამართლოს თავმჯდომარედ გვევლინება და მალევე ბრუნდება იუსტიციის სამინისტროში ამჯერად მინისტრად.

დასვენებს — უშნოდ ვით ვიმდებოდა? ჰოდა, როგორც ეტყობა, არც იმდენად, რადგან გუშინ, საქართველო და მსოფლიოს — ერთობ კულტურული ინფორმაცია მიაწოდეს იმის გამო, რომ არაუგვიანეს 5-6 დღისა ირაკლი ალასანიანი განსაკუთრებული კონსტრუქციულობისა და „დიპლომატიის“ მძაფრი ნდომის გამო, პრემიერმინისტრობის ერთადერთ კანდიდატად დასახელდა!

მოთხველა იკითხებას — მა, დანარჩენებს რაღა? რაღა და მეტი „დემოკრატიული ინტერაქტივის“ ისევ მიტინგები, ისევ ლოზუნგები: „დანიშნოს საპარლამენტო რიგგარეშე არჩევნები, გაათავისუფლდეს ბიზნესი, გაათავისუფლდეს მედია, გაათავისუფლდეს პოლიტიკატიმრების“ ძახილი და მეტი რაღა, რომ თუცა იმასაც ამბობენ, პოლიტიკური ნიშნით დაპატიმრებულ 28 ადამიანს (მათ შორის, გიორგი აბოშვილს) ავგისტოს ბოლოს თუ არა, სექტემბერში უფველად გაათავისუფლებინებს უშიშროების საბჭოს სხდომებზე „შეპარული“ ოპოზიცია და სააკაშვილისთვის „სისხლიანი დიქტატორის“ იარაღის მოშორებასაც ვაზღვნიან? „ტამბონების“ მესვეობით ამგვარად შეეცდებიან!

წლის ბოლომდე თუ არაფერი გამოვიდა, ისევ ბიზნესში გადავალ და ჩემს საქმეს მივხედავთო („აღდაგა“), მისი თქმით, გაყიდა და, ნეტავ, რომელი ბიზნესში გადადის?). „რესპუბლიკელებს“ კი ხელოვნური სუნთქვის აპარატი რომ უდგათ და პულსი რომ აღარც კი ესინჯებათ, ყველამ ვიცით, მაგრამ ამბობენ, ეგენი „აელოველები“ სულიერი ძმები ტყუილად კი არ არიან, გაფრინდებიან, გაფრინდებიან მაინც და მერე ფრთებქვეშ ქართულ-ამერიკული ინტელის ვის დასჭირდება, მაგასაც ვნახავთო...

ზაზა ლუთის ტბის ფსკერზე არსებულ ოქროს აკვანსა და, საერთოდ, მუშურ-გლეხურ ალალ საქართველოზე ექსკლუზივი კი ვისია? — ვისია და შალიკოსი, რომელიც „შავნაბადას ოპოზიციასთან“ ურთიერთობას არც ადრე და არც ახლა დიდი სიხარულით არ შეხვედრია! როგორც ვაგივთ, შალვა ამჟამად ისეთი გულმოსული ყოფილა, ოქროს აკვანის არტახები დაუნყვებია, ნელში გამართულა და რაჭიდან წამოსულ ერთ ბუთხუზა ბიჭთან შესახვედრად დაძრულა! როგორც ვაგივთ, ისინი ერთერთს ამ დღეებში შეეფრებიან, იბასებენ და შემოდგომაზე „შალვა, გუზა და კახაბერი“, ვითარცა „ზადარი, უსუბ და ამირანი“, საჯაროდ შაიყრებიან და ვისაც ეგების, „ოქროს კბილებსაც“ უმაღლაყრევიანებენ!!!

ირინა ბოროსაჰვილი

ნებრივ განსჯას და მისი კომენტარები აბსურდულია, ლაბირინთებში სიარულს ჰგავს, სადაც ვერც გზას იპოვო და ვერც აზრს. აბნეულად მეტყველებს, შეუჩრებელი რიტმით მსმენელს ღლის, ცდილობს, განსჯის უნარობა (რაც პოლიტიკოსის სერიოზული ნაკლია) მოზავებულად, უპაუზო სიტყვათაღრავლობით გადაფაროს. მისი ლექსიკა მარტივია, უფერო და რეფლექსური. ამკარად ჩანს ეკას გონებრივი სიღარიბე ტრადიციული გამოთქმებით: „დღეის გარემოებით“, „კაპიტალიზმის მიმართებაში“, „სასჯელის აღსრულების განხორციელების ორგანიზება“, „ცალსახად“... მისი გამოხვედრები ლოგიკურობას მოკლებულია და აზრი მთლიანად გაიყვლი. არ შეუძლია საკითხების აზრობრივ და ლოგიკურ უზრუნველყოფას, რადგან აქვს შეზღუდული გონებრივი უნარები, სქემური აზროვნება და სტერეოტიპული შეხედულებანი. მიუხედავად რამდენიმე თვითი ევროპული განათლებისა და პრესტიჟული თანამდებობებისა, ახასიათებს სულიერი კარჩაკვდაობა, ანუ პროვინციალიზმი. ის იქ დარჩა, საიდანაც წავიდა. პროფესიული გამოცდილების თვალსაზრისითაც ის დღეებშიცაა, ობივტული. საქმეს, რომელსაც ეს ქალბატონი უძღვება, უფრო მაღალ პროფესიონალს, კომპეტენტურსა და ღრმა ანალიტიკური აზროვნების პიროვნებას მოითხოვს. ეკა ტყეშელაშვილი კი ფსევდომენტალიზმის სენით დაავადებული ძლიერთა დაკვეთების უნიჭო შემსრულებელია. ბაიდენისა და სააკაშვილის შეხვედრისას ეკა ტყეშელაშვილი განაცხადა: „ამერიკული და ქართული მხარეები ერთობლივ განცხადებას შეიმუშავენ“. კონკრეტულად განცხადების შინაარსი არ დაუკონკრეტებია. მოგვიანებით კი ამგვარი კომენტარი გააკეთა: „ცალსახად შეიძლება ითქვას, რომ შეხვედრა საკითხებზე ვერ დაეკონკრეტდება“... ცხადია, ეს ქალბატონი ფლობს მხოლოდ შეკვეთების შემსრულებლის ნე-ბაზის მონიტორინგის უნარებს. მასსოფს მისი არა ერთი საერთოდაც გამოსვლა. საერთოდ არ გააჩნია დიპლომატია და სიტყვიერი პაექრობის სტრატეგია. სუსტი პოლიტიკოსია, აგრესიული, უტაქტო და შეუსაბამო გამოხდომებით. შემთხვევითი არ იყო, რომ დავითიას კომისიამ ყველაზე სუსტ რგოლად აგვისტოს მოვლენებში საგარეო საქმეთა სამინისტრო დაასახელა. პარადოქსია, რომ „სუსტი რგოლის“ მინისტრი უშიშროების მდივანად გადაიყვანეს.

— ამგვარი ჩრდილ-ნაკლოვანების მქონე ფსიქოლოგის რატომღა ანიშორებენ? ალბათ, ისეთი ღირსე-

ბის მქონეა, რომელსაც ვერ ვნდებთ...

— ნაწილობრივ გეთანხმებით, მაგრამ ქალბატონი ტყეშელაშვილის მთავარი ფსიქოლოგიური შტრიხი მონური ფსიქოლოგიაა, რომელიც დღევანდელ პოლიტიკურ ბაზარზე ძვირად ფასობს. ორსულად მყოფმა ქალბატონმა ეკამ ვერ დაიცვა თავისი უფლებები, როდესაც იუსტიციის მინისტრად ნიშნავდნენ, მითუმეტეს ბავშვს მალევე სივრცეში და მალაღა-ნაზღაურებლად თანამდებობაზე, რამაც სკანდალური მითქმა-მოთქმა გამოიწვია. ეგოცენტრიზმით შეპყრობილი უზრუნველყოფილ, იდილიურ და კუნძულოვან არსებობაშია ჩაფლული.

ეკა ტყეშელაშვილი არც ერთ ასპექტში არაა საინტერესო, ლალი და ამალელებზე, რადგან სულიერებაში უემოციოა. პრეზიდენტის განდევნეტილებით, თვეში ერთხელ პოლიტიკოს ოპოზიციონერებს საშუალება ექნებათ, უშიშროების საბჭოს მუშაობაში მიიღონ მონაწილეობა. ეს კი გამოააშკარავებს ტყეშელაშვილის შემთხვევითობას ამ პოსტზე. ნუ შეეცდებით, მისი მისამართით იხუმროთ. კარგად თქმულ იუმორსაც კი მისი უემდგარი პიროვნება მოზარდის მწველი ტანჯვით აღიქვამს. მას აკლია თვითნდომისა და იუმორის ნიჭი.

ქალბატონ ეკას არ გააჩნია ესთეტიკური გრძობა, პროპორციულობის განსაზღვრა, ფერთა შარბონისა და ფორმისა შეგრძნება. გარკვეულწილად, პრობოტიზმისა და უარყოფის და ეტიკეტის დამრღვევად გვევლინება. მთელმა საქართველომ იხილა მისი და კონტროლიზა რაისის შესხვედრის უხერხული პასაჟები. ეკას არ აქვს ჩაცმის საკუთარი სტილი, რაც ინდივიდუალობის მახასიათებელია. ელვანტრონობასა და გრაციოზულობაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია. არც საქმიანი ქალის კლასიკური სტილის მიმდევარია. მასს ქალური ხიბლი ესთეტიკური აღზრდით, შინაგანი მოთხოვნილებებითა და განათლებით არაა ამალელებული. მღვი და განუკითხავი შეფის მორჩილ მეტი არც მოეთხოვება.

შინაგანად სექსანტური ჩნდებით
ქაკოთაყვანისმხაველია, ანტონ იქსა
ქლიართა ერთგულ ქვეპერლოვად და ბოლოვად მათე დამოკიდებული ჩიბა.

ასეთი ფსიქოლოგიის ადამიანები არაკეთილმოსურენი არიან. ძალაუფლების ბერკეტის ხელში ჩაგდებათ კი ბევრი უბედურების მოტანა შეუძლიათ.

ესაუბრა ლალი შაჰიაჰვილი

სახელმწიფო საბჭოს 1992 წლის 10 აპრილის სხდომის სტენოგრაფია

აფხაზეთში არეულობა. სეპარატისტები სულ უფრო აშკარად და დაუფარავად, ზოგჯერ კი დემონსტრაციულად, გამოხატავენ საქართველოსგან გამოყოფის მისწრაფებას; იარაღდებიან; ჰქმნიან გვარდიას. დასავლეთ საქართველოს რეგიონებში ქაოსია, ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოები დამბლადაცემულია, უძალაო მილიცია, ძარცვა და ყაჩაღობა ჩვეულებრივი მოვლენაა. დედაქალაქის ქუჩებში ავტომატიანი კაცის დიქტატურაა დამყარებული. ამ დროს თბილისში, ყოფილ იმელების შენობაში იკრიბება სახელმწიფო საბჭო. 1992 წლის 10 აპრილი. სხდომას უძღვება სახელმწიფოს მეთაური ედუარდ შევარდნაძე.

უკომენტაროდ გთავაზობთ ამ სხდომის მიმდინარეობის მაგნიტოფირზე ჩანანების გაშიფრული სტენოგრაფიის შემორჩენილ ნაწილს.



ედუარდ შევარდნაძე:

— ოჩამჩირესა და გუდაუთში მოხდა და იყო მცდელობა მატერებლების გაძარცვისა; ...რაც არ უნდა მოხდეს, თბილისსა და სომხეთისკენ მიმავალი ტვირთები შეუფერხებლად უნდა მივიღოთ.

ჯონი ხაჭატიანი: — სახელმწიფო საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილება რკინიგზის დაცვის შესახებ. საგანგებო წესების შემოღების შესახებ სახელმწიფო საბჭოს მანდიფესტის მიღების მეორე დღესვე ბანდიტები თავს ესხმის შემადგენლობებს, ესერიან ხალხს, აფეთქებენ ხიდებს (ასახელებს კონკრეტულ დაქტებს). ზარალმა 9 მილიონ მანეთი შეადგინა. რკინიგზის დაცვა დაევალოს თავდაცვის სამინისტროსა და შს სამინისტროს. თავდაცვის სამინისტრომ შექმნას შტაბი ციტივილის ხელმძღვანელობით. რაზემბა უზრუნველყონ სარკინიგზო შემადგენლობების დაცვა-გაცილება (კითხულობს შესაბამის ცვლილებებს სისხლის სამართლის კოდექსში).

ედუარდ შევარდნაძე: — ტვირთების უსაფრთხოებაზე, გატარებაზე მთლიანად პასუხისმგებლობას კისრულობს თავდაცვის სამინისტრო ერთი-ორი თვით. ყველა შემადგენლობა უნდა იყოს გაცილებული. საჭიროა, მოენწყოს ლესელიძის საბჭოედიამდე 2-3 ბანაკი იმისათვის, რომ გამცილებლების ცვლა მუდმივი და გარანტირებული იყოს. ერთ-ერთი ბანაკი უნდა იყოს ლესელიძეში. კონტინგენტი უნდა იყოს კარგად შერჩეული, კარგი ანაზღაურებით, კარგი კვებით, მომარაგებით და ა.შ. რკინიგზაზე წესრიგის დამყარებასთან ერთად ეს სტაბილურობის გარანტიაც იქნება. არც ერთი მათი ნარკომადგენელი არ შევა ქალაქებში, სოფლებში. ყველა ეს ბანაკი ქალაქიდან იზოლირებული იქნება. ქალაქსა და სოფლებში წესრიგის დაცვა რჩება ადგილობრივ მილიციას, სადაც საჭიროა, შევლენ დამატებითი ძალები (ცენტრრიდან), ზოგან — არ სურთ. თუ მოსახლეობა მოითხოვს, ცენტრიდან მილიციის დამატებითი ძალები შევლენ. ზუგდიდში, მაგალითად, ითხოვენ, რომ დამატებითი ძალები არ არის საჭირო, ჩვენ თვითონ უზრუნველყოფთ წესრიგს, დღეს, როგორც ჩემთვის ცნობილი გახდა, მოსახლეობა ნანწყინა, რატომ არ არის მილიცია. ასე რომ, როცა მომნიფდება ნიადაგი, მილიცია მზად იქნება, დაეხმაროს ადგილობრივ ორგანოებს.

რამ ხაზს ვუსვამ, რომ ქალაქებში, სოფლებში, თავსეყრის ადგილებში სამხედრო ნაწილები გამოყენებული არ იქნება და ისინი უშუალო კონტაქტში მოსახლეობასთან არ შევლენ.

აქ ჩვენ გვიჭირდა ფინანსური საკითხის მოგვარება. აი, ბატონო თენგიზ სიგუასთან ერთად დიდხანს ვთათბირობდით ამაზე და მივედით დასკვნამდე, რომ გვირჩევნია, დაცვაზე დაგვარჯობთ მეტი ფული, რადგანაც ზარალი ათჯერ, ათასჯერ მეტია. უკვე 10 მილიონ-ს მიღწია, აუნაზღაურებელი ზარალია... ჩვენ მაღალი ხელფასებს დავრჩენთ, მაგრამ ისევე ჩვენს ხალხს მოხმარდება ეს მაღალი ხელფასი და მის ინტერესებს. შეიძლება იყოს გარკვეული წინააღმდეგობები, მაგრამ ნითელ ხაზად ვასდევს ამ დოკუმენტებს ზრუნვა იმაზე, რომ მოსახლეობის ინტერესები იყოს დაცული, მათ შორის, ამ რაიონების მოსახლეობისაც. ჩვენ ფქვილის შეტანაც კი გვიჭირს, რადგან ტრასებზე წესრიგი ვერ არის, ფულის ნიშნების შეტანაც კი სარისკო საქმე გახდა.

საერთო ხელმძღვანელობა დაევალება გენერალურ შტაბს, მთავარ შტაბს, მის ხელმძღვანელს, ყველაფერი იქნება ისე, როგორც უნდა იყოს სამხედრო უწყებებში — პროფესიული დონეზე მომზადებული, დაუვინებელი, შედგენილი გემებში და, რაც უფრო ადრე დაუვინებელი, მით უკეთესია. ცოტა დრო სჭირდება სამხედროებს, მაგრამ გუშინ ვთხოვეთ, ცოტა დაჩქარებულიყო ეს პროცესი. ამ საქმის გადადება არ შეიძლება, არც სხვა გამოსავალი არსებობს.

გიგორგი, შეიძლება ზოგიერთმა შემახსენოს, რაც ადრე მითქვამს — ისევ სირბილე და გულმონყალება გამოვიჩინოთ, მაგრამ მოსახლეობაში ასეთი განწყობილება არ არის. ის ხალხი, ვისთანაც დიალოგი გვქონდა, მაგალითად, შურულია — რა პირობაც მოგვცა, რომ იარაღით ჩვენს მხარეზე არ იბრძოლებს, მაგრამ იბრძოლებს მშვიდობისათვის, ერთიანი საქართველოსთვის, იმუშავებს ამ თვალსაზრისით სხვადასხვა ჯგუფებთან, ის ამას ასრულებს სინდისიერად და ნამუსიანად. სხვა რომ არაფერი, ეგეც სერიოზული მონაპოვარია. მასთან ერთად არის ვახტანგ ქობალია, ლილი ქობალია. რატომ უძახიან ლილის? არ ვიცი და არც სხვებმა იციან. ახლა სწორედ ის დროა, როცა ჩვენ ჩვენს სიტყვას არ უნდა გადავუხვიოთ. რაც შეეძრით ხალხს, ყველაფერი უნდა შე-

ვუსრულოთ. მათ შორისაა გამოძიება იმ დანაშაულისა, რომელიც ყველას ანუხებს და ყველას ალღევს. ესეც უნდა შესრულდეს ყოველ მიზეზ გარეშე, მაგრამ, ამავე დროს, მოსახლეობა გარანტირებული უნდა იყოს, რომ ცენტრალი მავისტრატებზე წესრიგი აღდგება და, მე მგონი, ეს პრაქტიკულად განაპირობებს რაიონებსა და სოფლებში წესრიგის დაცვასაც.

ლაპარაკია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. ჩვენ არ გამოვიყოფთ რომელიმე კუთხეს, იმიტომ რომ, შეიძლება, სამეგრელოს რაიონებში იყოს სირთულეები, ფოთის გამოსასვლელთან იყოს სიძინელები, ასეთივე პრობლემებია აფხაზეთში. სადახლოსთან ხიდი აგვიფეთქეს ამ ორი თვის წინათ. ასე რომ, ლაპარაკია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.

ბატონო თენგიზ ხომ არ უნდა განმარტებები?
თენგიზ კიტოვანი: — რამდენიმე შენიშვნა მაქვს, რა თქმა უნდა, ბანდიტების მიმართ არ უნდა გამოვიჩინოთ გულმონყალება, რა თქმა უნდა, მოსახლეობას უნდა ჰქონდეს უსაფრთხოების გარანტი, მაგრამ თქვენ აღნიშნეთ, რომ პოლიცია ვერ აკეთებს, ვერ უზრუნველყოფს ამ ტერიტორიის უსაფრთხოებას, რადგან მას არ გააჩნია საშუალებები (მე ჩავინერე თქვენი სიტყვები) და ამიტომ უნდა დაევალოს თავდაცვის სამინისტროს.

მე ბოდიშ ვიხდი, შეიქალაქე, მე არ ვარ ამ საქითხში კომპანტური, აბრაამ, ვიქრობ, რომ ეს უნაქსია არ არის თავდაცვის სამინისტროს უნაქსია. ნარკომიფიციონო ასეთი რაღასა: იქ ბანდიტებთან ერთად არის თავდაცვის მონაწილეობას დაბულობს მოსახლეობას, რომელიც

შეიქალაქე სრულიად შეთხვევით მოხდა იმ მომენტში, როცა გააჩნდა მატარებელი და მათ შორისაა გამოძიება იმ დანაშაულისა, რომელიც ყველას ანუხებს და ყველას ალღევს. ესეც უნდა შესრულდეს ყოველ მიზეზ გარეშე, მაგრამ, ამავე დროს, მოსახლეობა გარანტირებული უნდა იყოს, რომ ცენტრალი მავისტრატებზე წესრიგი აღდგება და, მე მგონი, ეს პრაქტიკულად განაპირობებს რაიონებსა და სოფლებში წესრიგის დაცვასაც.

ლაპარაკია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. ჩვენ არ გამოვიყოფთ რომელიმე კუთხეს, იმიტომ რომ, შეიძლება, სამეგრელოს რაიონებში იყოს სირთულეები, ფოთის გამოსასვლელთან იყოს სიძინელები, ასეთივე პრობლემებია აფხაზეთში. სადახლოსთან ხიდი აგვიფეთქეს ამ ორი თვის წინათ. ასე რომ, ლაპარაკია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.

ბატონო თენგიზ ხომ არ უნდა განმარტებები?
თენგიზ კიტოვანი: — რამდენიმე შენიშვნა მაქვს, რა თქმა უნდა, ბანდიტების მიმართ არ უნდა გამოვიჩინოთ გულმონყალება, რა თქმა უნდა, მოსახლეობას უნდა ჰქონდეს უსაფრთხოების გარანტი, მაგრამ თქვენ აღნიშნეთ, რომ პოლიცია ვერ აკეთებს, ვერ უზრუნველყოფს ამ ტერიტორიის უსაფრთხოებას, რადგან მას არ გააჩნია საშუალებები (მე ჩავინერე თქვენი სიტყვები) და ამიტომ უნდა დაევალოს თავდაცვის სამინისტროს.

ეს რა რეაქციას გამოიწვევს, არ ვიცი. ბატონო ჯონი, მე ერთი ასეთი კითხვა მაქვს: იმ მატარებელზე თავდასხმელთაგან თუ არის ვინმე დაპატიმრებული? — თუ არავინ დაუპატიმრებია, კანონის გამკაცრება არაფერს გამოიწვევს. ჩემი აზრით, მთავარია, რომ კანონმა, როგორც არ უნდა იყოს — მკაცრი თუ სუსტი, უნდა იმოქმედოს. მე მგონი, ეს უფრო მისაღებია, თუმცა კანონის გამკაცრების წინააღმდეგ არ ვარ.

ედუარდ შევარდნაძე: — ჯერ ერთი, უნდა გამოვდიოდეთ იქიდან, რომ რკინიგზაზე ცხადდება საგანგებო წესები, რკინიგზაზე და არა მთელ საქართველოში. საგანგებო წესების დაცვას სჭირდება საგანგებო ძალები. ასეთი ძალები დღეს პოლიციას არ გააჩნია და ამიტომ ჩვენ იძულებული ვართ, წავიდეთ იმაზე, რომ გამოვიყენოთ შეიარაღებული ძალები. ეს პოლიციის საშუალებებს აძლევს, აქტიურად იმუშაოს რაიონებში, ქალაქებში, სოფლებში და აკეთოს თავისი საქმე — სდოს ბანდიტებს, მკვლელებს, გამოავლინოს ისინი თავისი საშუალებებით, ამით ხელი შეუწყოს წესრიგის აღდგენას. არც რიცხობრივად, არც შეი-

არაღების თვალსაზრისით, მილიცია მზად არ არის. მომავალში ეს ყველაფერი მოგვარდება, ალბათ, 2-3 თვის შემდეგ ჩვენს პოლიციას ექნება ყველა საშუალება და ძალა ამისთვის. ეს ერთი. მეორე: **ნუხელ ვსაუბრობდით, რომ გავრცელდება საინფორმაციო საშუალებებით — გაზეთებით, ტელევიზიით იქნება გადაცემა, პროკლამაციები ჩამოიყრება თვითმფრინავებიდან და ყველა განემარტება, რომ, ვთქვათ, 15 რიცხვიდან, არ ვიცი, როდის დაუვინებთ, იქნება გამოცხადებული საგანგებო ზომები, და რას ნიშნავს ეს, რა საშუალებები იქნება გამოყენებული (თუ ვინმე ხელს აღმართავს საკუთრების წინააღმდეგ) მოქალაქეთა წინააღმდეგ, თუ ვინმე დაიწყებს ძარცვას და ა.შ., ყველამ იცის. მსოფლიოში არის მიღებული ნორმები და საშუალებები. თუ საჭირო იქნება, ცრემლსადენი გაზის გამოყენება, გამოიყენება, მაგრამ დაინერგება, რომ ასეთი იარაღი გააჩნია შემაერთებს, რომლებიც აცილებენ შემადგენლობებს. თუ ვინმე გაბედავს, ცეცხლს გაუხსნის და საფრთხე შეექმნება ამ ქვედანაყოფებს, ძალა იქნება გამოყენებული. ყველაფერი უნდა განვიხილოთ იმისათვის, რომ ხალხმა იცოდეს, რას ნიშნავს ეს საგანგებო წესები.**

თუ სხვა რამ გამოსავალი არსებობს, ვნახოთ, ვისაუბროთ, მე არ ვარ სასტიკი ზომების მომხრე, მაგრამ ახლა სისუსტე შეიძლება ძვირად დაგვიჯდეს. თუ ამან შედგება გამოდგენა, თუ ამან არ გამოიწვევს მორსაც გაიხედეთ: შეიძლება, ეს ძალიან გამართლებული ღონისძიება გამოდგეს, თუ ამან არ გამოიწვევს მოულოდნელი გართულებები. მე ყველა რეგიონი არ მაქვს მხედველობაში.

შეიქალაქე: — რატომ არ გამოვიყენეთ უცხო ქვეყნის ჯარი, ისინი არიან ამის წინააღმდეგი, თუ ჩვენი ჯარები ვარჩიეთ?
ედუარდ შევარდნაძე: — ისინი წინააღმდეგი არიან და გვთხოვენ, რომ ეს საკითხი არ დავაყენოთ მათ წინაშე. ჩვენც არ ვიქნებოდით სწორი, რომ დაუინებოთ მოგვეთხოვა. მაშინ ჩვენს განკარგულებაში არ იყოს ის, რაც აუცილებელია ასეთი აქტების ჩატარების დროს. სხვა ჯარის გამოყენების აუცილებლობა არ არის და ჩვენი ახლანდელი გადაწყვეტილება უფრო სწორია.

შეიქალაქე: — ვინ იქნება კონკრეტული პიროვნება, ვინც ხელმძღვანელობს გაუწევს ამ ჯარების მოქმედებას, რა მიმართებაში იქნება ის თენგიზ ეპიტაშვილთან?
ედუარდ შევარდნაძე: — ციტივილის ჩამოსვლია ამ შტაბის ხელმძღვანელად (გენერალური შტაბის უფროსია); მოადგილეებია: რკინიგზის სამმართველოს უფროსი, შს მინისტრის ერთ-ერთი მოადგილე და, შეიძლება ღირდეს ეპიტაშვილიც.

შეიქალაქე: — განსაზღვრული არის თუ არა სპეციალური დანიშნულების პოლიციის შექმნა?
ედუარდ შევარდნაძე: — აუცილებლად. ახლა 1500 კაცია, ვინც უნდა დაიცვას ხიდები და ვაკონები. მათი 60-70 პროცენტი ინვალიდია, ამიტომ გადაცემა რკინიგზის მილიციას.
შეიქალაქე: — დამცველთა სიცოცხლის დაზღვევა თანხით, სახელმწიფომ რომ დააზღვიოს გათვალისწინებულია?
ედუარდ შევარდნაძე: — ეს ცალკე უქმნება იქნება გათვალისწინებულია.
(თენგიზ სიგუას განმარტავს და ზღვევის მექანიზმს).
შეიქალაქე: — ვინ აფორმებს ამ ხალხთან კონტაქტს?
ედუარდ შევარდნაძე: — თავდაცვის სამინისტრო და რკინიგზის სამმართველო.
შეიქალაქე: — 1200 კაცი მარტო გაცილებსა თუ გამოიყენებული, თუ ხიდების დაცვაზეც?
ედუარდ შევარდნაძე: — ეს მხარე სათანადოდ უნდა იქნეს დაცული.

ჩანაწერი აქ წყდება. ოთხ დღეში კი იყო მანი...

P.S. მიაქცევდით ყურადღებას, რომ თენგიზ კიტოვანი გაკვირვებულია სახელმწიფოს მეთაურის, ედუარდ შევარდნაძის გადაწყვეტილებით და აპროტესტებს კიდევ რკინიგზის დაცვის მიზნით აფხაზეთში ჯარის შეყვანას. თავდაცვის მაშინდელი მინისტრი შენიშვნის გამოთქმასაც ბედავს და აცხადებს, რომ — ამგვარი ოპერაცია პოლიციამ უნდა ჩაატაროს და არა ჯარმა... ისტორია, როგორც იტყვიან, მეორდება. ამასწინათ გაზეთ „სადავალ-დასავალისათვის“ მიცემულ ინტერვიუში ნინო ბურჯანაძემ განაცხადა, რომ შარშან, სამ აგვისტოს, ერთი-ერთზე შეხვდა საქართველოს პრეზიდენტს და ამ შეხვედრაზე მიხეილ სააკაშვილმა დაიტრახა, რუსებს დაუანგული ტანკები ჰყავთ და ცხინვალს ჩვენ ერთ ღამეში ავიღებთო. ნეტარ არიან მორწმუნენი...

«ოუ ვარაიდა, სი ვარაიდა»

და სარგები შაგას სახელმწიფო



იმ დღეებს ძალიან დავცილდით, იმ პათოსს, რომელსაც აფხაზებისა და ქართველების შერიგების გზით მივყავდით. ასპარეზზე გამოდის ახალი თაობა, რომელსაც წარმოდგენა არ აქვს, რა ხდებოდა მაშინ.

ქართული და აფხაზური ინტელიგენციის წარმომადგენელთა შეხვედრა-კონფერენცია, რომელიც გაეროს ეგიდით 2001 წლის 15-17 მარტს იალტაში გაიმართა, ამ მიმართულებით გადადგმული სერიოზული და დამაიმედებელი ნაბიჯი იყო. სახალხო დიპლომატიისა და ოფიციალური ერთობლივი ძალისხმევას სავსებით შესაძლებელია, მოჰყოლოდა პრაქტიკული შედეგები. მაგრამ სწორედ ამ დროს „ახალგაზრდა რეფორმატორებმა“ დაინტერესებული ტრანსნაციონალური ძალების ნაქეზებითა და ფინანსური დახმარებით დაიწყეს მოძრაობა სახელმწიფო გადატრიალების გზით ხელისუფლების სათავეში მოსასვლელად. „ცხელი წერტილების“ პრობლემებმა ჯერ მეორე პლანზე გადაინია, 2003 წლის ნოემბრიდან კი უმნიშვნელო პოლიტიკის თვალთახედვიდან საერთოდ გაქრა, თუმცა საჯაროდ გულზე მჯიღის იცემდნენ და აცხადებდნენ, რომ მათი ცხოვრების აზრი და მიზანი დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნება იყო...

თანდათან დავცილდით გაკვალულ გზას და ამით ხელი შეუწყვეთ გარე ძალებს აფხაზეთში გადაწყვეტი გაკვალვის მოსაპოვებლად.

2008 წლის აგვისტოს ომმა ხომ დიდი ხნით დაასამარა ჩვენი იმედები.

იალტის კონფერენციას ახლა აღარ ასხეულებენ, არადა, ღირს, განსაკუთრებით, აფხაზეთში ომის დაწყების შვი თარიღის კვირაძალს. „იალტა-2001“-ის დღეებში გაკეთებული ჩანაწერები ამის საშუალებას მაძლევს. სხვა განწყობა, სხვა ემოციური მუხტი, ისეთი, რომლის წარმოდგენაც კი ძნელია დღევანდელ ვითარებაში. მაშ, დავბრუნდეთ მ წლით უკან.

2001 წლის 16 მარტი

სასტუმრო „იალტის“ საკონფერენციო დარბაზში გამართული სხდომების შემდეგ, ნაშუადღევს, დელეგაციების წევრები იმავე სართულზე, რესტორანში, საგანგებოდ მათთვის გამოყოფილ დარბაზში სასადილოდ იკრიბებოდნენ.

ჟურნალისტებს ბოლო სართულზე მივყავდით ადგილი. ასე რომ, ამ დროს დელეგაციების კონტაქტების შესახებ ბევრი არაფერი ვიცოდით და, როგორც ყოველთვის ასეთ ვითარებაში, რესპონდენტთა კეთილგანწყობილებზე ვიყავით დამოკიდებული: გვეტყვიან? არ გვეტყვიან?

— არ იცოდა? — თქვენს უფრო ზუსტად, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოხუმის ფილიალის მაშინდელმა რექტორმა კოტე შორდანიამ, რომელიც ძალიან ალელვებული ჩანდა, თავად მომხმენა და, აი, რა მიამბო:

— მოგვხსენება, ქართველების და აფხაზების დელეგაციები ერთ დარბაზში რამდენიმე მრგვალ მაგიდასთან ვსადლობთ.

დღეს რაღაც განსაკუთრებული სიტუაცია შეიქმნა — წლობით უნახავი ადამიანები შეხვედნენ ერთმანეთს. ეტყობა, ამან იმოქმედა, ეგებ, სხვა რამეც იყო, არ ვიცი, მაგრამ ქართველებმა აფხაზური სიმღერა „ვარაიდა“ წამოიწყეს. პარლამენტის წევრმა არნოლდ ფენდერავამ თქვა პირველი ხმა — ემღერებოდა კაცს და იმღერა. აპყვენენ სხვებიც და დააგუჟუნეს „ოუ

ვარაიდა, სი ვარაიდა“...

აფხაზების პირველი რეაქცია გაცხება იყო, მოულოდნელობის ეფექტი. რა ხდებოდა?! როცა აღიქვეს, რაც ხდებოდა, გაყუნდნენ. ბაასი, რაც ჩვეულებრივია სადილის დროს, შეწყვიტეს, გვისმენდნენ საკუთარ ფიქრებში ნასულელები.

დამთავრდა სიმღერა და ატყდა ტაძი.

ნამოღა სარგები შაგა, ნამოღა ყველა. შაგამ სსსმისი ანია და გულითადი მაღლობა გაღაგვისხადა.

დადლობა თქვეს სხვებმაც და დაიბადა იმედი: არ ჩამტყდარა თურმე ყველა ხიდი ჩვენსა და აფხაზებს შორის. არასოდეს დამავინწყდება, როგორ გამოხატა საკონფერენციო სადმი უდიდესი სიყვარული აფხაზეთის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარემ ბორის გურგულიამ. უდიდესი მონივნებით გაიხსენა მისი მასწავლებელი, პროფესორი ალექსანდრე (ლალი) ჯავახიშვილი, როგორ მოახერხა მან თსუ სტუდენტებს მთელი საქართველო, გააცნო ქართული ძეგლები — დიდი ქართული ისტორიის და კულტურის მატერიალური დადასტურება.

როცა ბორის გურგულიას ბატონი ლალის გარდაცვალების ამბავი ვუთხარი, — განაგრობდა კოტე შორდანი, — ძალიან შენუხდა.

— არ იცოდა?

— არ იცოდა. ეს სამწუხარო ამბავი ჩემგან ვაიგო. ამოიხარა: ღმერთო, რა კაცი წასულაო ამ ქვეყნიდან... ბატონი ბორის გურგულია ტანჯული კაცია. მას, როგორც ბევრ ქართველ მამას, შვილი აფხაზეთის ომში დაეღუპა.

ბორის გურგულია მოვიდა ქართველების დელეგაციასთან, მოგვესალმა და თქვა:

ჩვენ ერთად უნდა ვიყოთ, ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ იმისთვის, რომ ერთიან სივრცეში ვიმოქარაოთ...

სად გაქრა ეს განწყობა? რატომ და ვისი მიზეზით ჩვენაცვლა მას მტრობა და სიძულვილი?
ჩვენ თუ არ ვიტყვით, ის-

ტორია მაინც გამოუტანს განაჩენს, რომელიც გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

სასტუმრო „იალტის“ ლიფტში შემხვდა მხრებში მოხრილი, გაუნელელებელი ტკივილისგან გატყნული კაცი, მაგრამ საოცრად თბილი და კეთილი თვალებით.

შემომხვდა, გამიღმა და მკითხა:

— არმაზ, ვერ მიცანი? დავაგინე ჩვენი უნივერსიტეტი და სტუდენტობა? ვიცანი, როგორ არ ვიცანი — ყოველთვის მორიდებული, ზრდილობითა და ღირსებით, ერთგულებითა და მეგობრული სიყვარულით გამორჩეული სტუდენტი ბორის გურგულია!

...და ვერ მოვერიე იმ გრძობას, რომელსაც პირადი დანაშაულის შეგრძნება შქვია, ჩემს თავზე ვამბობ: რატომ ვერ შევძელით იმ ტრაგედიის თავიდან აცილება, რომელმაც ამდენი უბედურება მოგვიტანა ქართველებსაც და აფხაზებსაც?

2001 წლის 17 მარტი

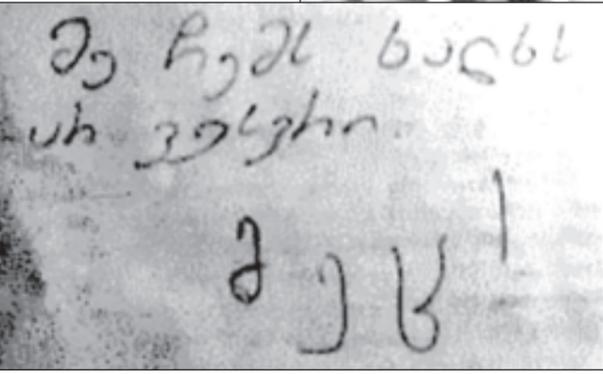
კონფერენციის დასკვნითი სხდომა დაიწყო იმით, რომ...

იმით დაიწყო, რომ **აფხაზები უნდა შეინარჩუნონ თავიანთი სახელმწიფო მინისტრის, ჩვენი დელეგაციის ხელმძღვანელს ბიორგი არსენიშვილს.**

აფხაზური ღირსების გამოხატულება ქვევა.

(ბატონ გიორგის ამ პუბლიკაციის მომზადების დადგენილება და ვკითხე, რა იგრძენით იმ დროს-მეთქი; — „იმ დღეებში ჩემზე ბედნიერი არავინ იყო“, — მიპასუხა).

დასკვნით სხდომაზე განსაკუთრებით ამაღლვებელ ვითარებაში (არ არის ეს ცრუ პათოსი და მკითხველის გულს აჩუყების მცდელობა, მერნმუნეთ, მართლაც ასე იყო) ხელი მოაწერეს დოკუმენტს, რომლის 15 პუნქტიც ქართველებისა და აფხაზების ურთიერთობების აღდგენის ღონისძიებებს ითვალისწინებდა, მათ შორის, ახალგაზრდების ჯგუფების გაცვლას — 30 აფხაზი წინანდალი ჩავიდოდა, ქართველები სოხუმს ესტუმრებოდნენ; გაივლიდნენ შურნალის ტყელებში; ქართული გაზეთი „სა-



ქართველოს რესპუბლიკა“ სოხუმში გავრცელდებოდა, აფხაზური „აფსნი“ — თბილისში; ტელევიზიები ერთმანეთთან კონტაქტს დაამყარებდნენ და ასე შემდეგ. ძალიან საინტერესო ჩანდა ეკონომიკური თანამშრომლობის გეგმაც.

ხელმოწერის დამთავრებისთანავე გამართულ პრესკონფერენციაზე გიორგი არსენიშვილმა განაცხადა:

— ეს დოკუმენტი იმითავე არის გამორჩეული, რომ მასზე მუშაობა საკმაოდ დიდხანს მიმდინარეობდა. ასე სწრაფად ამიტომ მოვანერეთ მას ხელი.

არსენიშვილსა და აფხაზეთის დე ფაქტო მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს ვიაჩესლავ ცუბასს ამასთან დაკავშირებით ერთი აზრი ჰქონდა — დოკუმენტი შემუშავებულია აზრთა ურთიერთგანხილვის შედეგად და ამ საფუძველზე კონსენსუსის მიღწევის გზით. ამიტომაც არის იგი გამორჩეულად საინტერესო.

ამ მომენტს გაუსვდა ხაზი გაეროს გენერალური მდივნის სპეციალურმა წარმომადგენელმა დიტერ როდენმა და აღნიშნა, რომ სწორედ ხანგრძლივმა მოსამზადებელმა პროცესმა გახადა შესაძლებელი მოლაპარაკებების წარმატება. აღნიშნა, რომ იალტის კონფერენციის მუშაობაში გაეროსა და ეუთოს წარმომადგენელთა მონაწილეობა, რომელიც მათთან ერთად მოხდა, არსებითად განაპირობა მათი მონაწილეობა და აფხაზეთის შორის, რომელიც დღეს, ფაქტობრივად, არ არსებობს... ამ თემაზე ჩვენ ვაგრძელებთ კონსულტაციებს, თუმცა მთავარ საკითხზე განსხვავებული შეხედულებები გვაქვს.

დიტერ როდენი საკმაოდ დიპლომატიური იყო: — ხელგეგმა ის არის, რომ ჩვენ არ ვუღრმავდებით ისეთ პრობლემებს, რომლებიც კონფლიქტის სრულმასშტაბიანი გადაწყვეტის დროს დადგება დღის წესრიგში... კავკასიის ყველა კონფლიქტი, ბოლოს და ბოლოს, რაღაც ფორმით გადაიჭრება.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

გიორგი არსენიშვილი: — რომ ვთქვა, ამ თემაზე არ გვისაუბრიაო, არ ვიქნები მართალი. რა თქმა უნდა, ვსაუბრობდით. ეს ყველაზე მნიშვნელოვანი და აფხაზების მიმართ...

ზიცია ამ თემასთან დაკავშირებით კარგად არის ცნობილი, ასევე, — აფხაზეთის მხარის პოზიცია. საუბარი მიმდინარეობს. მართალია, რამე გარკვეულ გადაწყვეტილებამდე ჯერ ვერ მივდით, მაგრამ თავად ის ფაქტი, რომ აფხაზეთის სტატუსზე მშვიდად ვსაუბრობთ, მნიშვნელოვანია. ერთმანეთს ყურს ვუგდებთ და რაოდენ მიუღებელიც უნდა მოგვეჩვენოს ერთმანეთის პოზიციები, უნდა ვუსმინოთ ერთმანეთს.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — ყველა წინა შეხვედრა იყო არა იმდენად მოლაპარაკება, რამდენადაც მომზადება მოლაპარაკებისათვის.

სუბას ეს სიტყვები ნიშნავდა, რომ მოსდა თვისებრივი სვლილება, გადაიღმა ნაბიჯი, გადაილახა რუბიკონი, დაიწყო რეალური მოლაპარაკება; მაგრამ, ამასთან, გამოიკვეთა, რომ ამ მიმართულებით სვლა არ იქნება „მხიარული გასაჩივრება“.

მაგრამ არავინ ელოდა, რომ „მხიარული გასაჩივრება“ შეთანხმდებოდა.

დიტერ როდენი: — მიღწეული დინამიზმი უნდა შევიწინარწყოთ. ვფიქრობ, ორივე მხარემ იკისრა დიდი პასუხისმგებლობა, განახორციელოს ერთობლივი მოქმედების პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებანი. ჩემი აზრით, ამით, მართლაც, დიდ წვლილს შევიტანთ ახალი ატმოსფეროს ჩამოყალიბებაში. უკვე შეიძლება საუბარი იალტის სულიკვეთების შესახებ და მინდა, მჯეროდეს, რომ თანამშრომლობის ეს სულიკვეთება ნაყოფსაც შესაფერის გამოიღებს.

ბოდენმა ჟურნალისტებს გვაცნობა, რომ უკვე აპირებდა ორივე მხარე გამოეყოფა თავის თითო წარმომადგენელს, რომლებიც სისტემატურად მოახსენებენ საკოორდინაციო საბჭოს ურთიერთდინამიკის განსამტკიცებლად მიმართულ ღონისძიებების განხორციელების შესახებ, რომ იალტის კონფერენციის შედეგებს განიხილავს გაეროს უშიშროების საბჭო (!) და, საერთოდ, — კონფლიქტის მშვიდობიანი მოწესრიგების პროცესის მიმდინარეობის საკითხს.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

შეკითხვა: — მიაჩნიათ თუ არა კონფერენციის მონაწილეებს, რომ ერთგვარი პაუზის შემდეგ პრობლემის მოწესრიგება დაიწყო? გიორგი არსენიშვილი: — თუ ჩვენ ჩვენი ხალხების წინაშე ნამდვილი პასუხისმგებლობა გვაქვს, პაუზები მოლაპარაკებების პროცესში არ უნდა გამოვრდეთ. ხოლო თუ უპასუხისმგებლოდ მოვეკიდებით დაკისრებულ მოვალეობას, პაუზა კი არა, შეიძლება ჩაგვეძინოს კიდევ ჩვენი უმოქმედობის მიზეზით.

არაფა სანაბლია

არნო ხიდირბეგიშვილი:

მიქელეს გზა

ძვირფასო მკითხველო! რასაკვირველია, გახსოვთ ედვინ ტორენის რომანის მიხედვით გადაღებული ბრიან დე პალამას ფილმი „კარლიტოს გზა“: მთავარი გმირი, მადრიდში კარლიტო ბრიგანტი, რომლის როლსაც ალ პაჩინო ასრულებს, ციხიდან გამოდის მტკიცე გადაწყვეტილებით — ყველაფერს თავი დაანებოს და პატიოსანი ცხოვრება დაიწყო, მაგრამ კრიმინალური ნარსული გამუდმებით ახსენებს თავს და ამიტომ კრიმინალურ პროფესიას უბრუნდება. კარლიტო ჩინებულად აცნობიერებს თავისი საქციელის შედეგებს და მოხარული იქნებოდა, „თამაშიდან გამოსულიყო“, მაგრამ... არ შეუძლია!

ასევე, მინდა, გავახსენოთ ოპოზიციურ ტელეარხ „მაქსტროს“ არცთუ დიდი ხნის წინანდელი პოპულარული ტელეკლიპი, სადაც პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილს, იტალიურის მიხედვით, „მიქელეს“ ეძახიან და სხვადასხვა ენაზე მოუწოდებენ გადადგომისკენ...

თუმცა ახლა საუბარია არა ქართულ ოპოზიციას, რომელსაც ლენინი, ცოცხალი რომ ყოფილიყო, აუცილებლად პოლიტიკურ მეძავს უწოდებდა, არამედ, როგორც უკვე მიხვდით, მიქელეს, ანუ მიხეილ სააკაშვილზე, რომელმაც ოპოზიციონერები „ფარჩაკებად“ მონათლა.

სხვათაშორის, ლენინი პოლიტიკურ მეძავს უწოდებდა ინტელიგენციას, რაც სასვეებით სამართლიანია დღესაც: ინტელიგენცია, მისი „ელიტური“ და „ნაფერები“ ნაწილი, უმეტესწილად, ცრუ, მოღალატე, ეგოისტი, ამბიციური და ცხვირს მუდამ სხვის საქმეებში ყოფს (თანაც, არა მარტო საქართველოში!) ამაში კიდევ ერთხელ დავრწმუნდი, როცა ცნობილმა მომღერალმა მერაბ სეფაშვილმა მიხეილ სააკაშვილს „ჩემი გმირი“ უწოდა.

საუბრისას აპოლონი მენტების თანხლებით მისთვის ჯერ კიდევ გასული საუკუნის შუა ხანების თბილისში პოპულარული სიმღერა შეასრულა, რომელსაც, ტექსტის ავტორის (იოელი კარლი კალიძე) ჩანაფიქრით, „ქალი თაქის სატარსო“ შავგვრემან გმირს უმღერის:

ჩემი გმირი გინოდე, ხელი გამომიწოდე, გაიმარჯვებ, იცოდე, ჩემო ვაჟკაცო!

ახლა არ ვაპირებ ქართული ესტრადის მომღერლის ეგზომს „ვაჟკაცური“ საქციელის შეფასებას, რომელიც, უბრალოდ, ინტელიგენციის უპრინციპობის მაგალითად მოვიყვანე — მკითხველისთვის მხოლოდ იმ ცნობილი ფაქტის კონსტატაციას ვახდენ, რომ საქართველოს ამჟამინდელი პრეზიდენტი ბოლო ექვსი წლის განმავლობაში ნამდვილად ჩემი პუბლიკაციების მთავარი გმირია...

თუ თქვენ ვერ გაუგებთ ადამიანს, მისი განსჯის უფლება არ გაქვთ, ხოლო თუ გაუგებთ, სავსებით შესაძლებელია, რომ ამის გაკეთებას არ მოისურვებთ, — თქვა ერთელ ჩესტერტონმა: მოდი,

ერთად შევეცადოთ, გავუგოთ მიხეილ სააკაშვილს და მისი მემკვიდრის, განსკუთრებით კი — ქართველი ხალხისთვის ჭკუის სასწავლებლად, ვუპასუხოთ კითხვას: **ბაიბარჯვა კი ამ ჩვენმა ვაჟკაცმა? იყო კი მიქელეს გზა „ტაქრისაქან სავალი გზა“?**

მიქელეს გზა, რომელთან შედარებითაც კარლიტოს გზა ძუძუთა ბავშვის იავანაა, 2003 წლამდე გაცილებით ადრე — ვარდისფერ რევოლუციონერთა“ ხელისუფლების მოსვლამდე დაიწყო: საქმე ისაა, რომ ჩვენი ახალი მეგობრები — ამერიკელები და მათი გამართულად მომუშავე სპეცსამსახურები (რომელთა მიმართაც, როგორც აშშ-ის პატრიოტებისა და თავისი საქმის პროფესიონალებისადმი პრეტენზია არ მაქვს!) მათ მიერვე დაშლილი სსრკეში მერე მუყაითად შეუდგნენ იმის წამოკრეფას, რაც „ცუდად იდო“.

„ცუდად“ კი, ანუ უპატრონოდ, მაშინ ყველა პოსტსაბჭოთა ქვეყანა „იდო“, მათ შორის — გეოპოლიტიკურად მიმზიდველი საქართველოც... „ჩიტი ბღდენად ღირდა“ — ვირტუალური პროექტი „თავისუფალი საქართველო“ ვაშინგტონში მოიწონეს და დოლარები მიდინარე დაიძრა.

მოურიდებლად დაიწყო პოლიტიკის მოსყიდვას და „თავისუფლების ინსტიტუტსა“ და „კმარას“ ბანაკებში მათი განვრთვა;

— მოსახლეობის „სამუშალო ფენის“ კარგი ცხოვრებისთვის მიჩვენა და ათასი ჯურის სოროსფონდებიდან სახელმწიფო აპარატისა და ახალგაზრდა მხარის არასამთავრობო ორგანიზაციების (NJO) მუქთამჭამელური პროექტების დაფინანსება;

— საქართველოდან რუსული ენის განდევნა და მისი ინგლისური ენით თანდათანობით ჩანაცვლება, რისთვისაც მოახდინეს განათლების სისტემის რეფორმირება, დაისაკუთრეს მედია და გააჯერეს მედიაბაზარი საკუთარი გამოცემებით, ტელეპროექტებით, რომელთა მეშვეობითაც საუკუნეობრივი ტრადიციების, მართლმადიდებლური რელიგიის, ქართული ეროვნული მენტალიტეტის ჩანაცვლება გლობალიზაციის „ღირებულებებით“ ხდებოდა, რომელთა მიხედვითაც სამარცხვინო არაა, თუ მამაკაცი მამაკაცისთვის მეგობარი, ამხანაგი და ძმა კი არა, მეგობარი ქალი, საყვარელი და ცოლია...

ხოლო აშშ სახელმწიფო დეპარტამენტსა და სოროსის ფონდთან მჭიდროდ მოთანამშრომლე აშშ საერთაშორისო რესპუბლიკურმა ინსტიტუტმა (International Republican Institute), რომლის მუშაობითაც ცივი ომის წლებში მრავალრიცხოვანი სახელმწიფო გადატრიალებები ფინანსდებოდა ლათინურ ამერიკაში (რომლის დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე გახლავთ ამერიკელი სენატორი არიზონის შტატიდან, „ქართველი“ ჯონ მაკკინი!), საქართველოში თავისი ფილიალი გახსნა „დემოკრა-

ტიის მშენებლობაში“ დახმარების აღმოჩენის მიზნით...

„დიდ ჩრდილოელ მეზობელს“ მაშინ ჩვენთვის არ ეცალა — რუსეთი თავად იდგა „ყოფნა-არყოფნის“ დილემის წინაშე, რაც (ისევე, როგორც საქართველოში!) „პოლიტიკურს შვილებს“ ანუ „ზნაულის“ დამსახურება:

— ორპირი ინტელიგენციის („პოლიტიკური მეძავები“ ვ.ი. ლენინის მიხედვით);

— პოლიტიკური მაცქიბებისა („დემოკრატიული“ პოლიტიკების მშენებელი, უცხოურ სპეცსამსახურებს რომ მიეყიდა);

— დეგრადირებული ადმინისტრაციული სისტემის წყალობით აღმოცენებული, ხშირ შემთხვევაში — არაადეკვატურბამდე უზიცი ხელისუფალი, რომლებიც ცხოვრობენ პრინციპით: დღე გავიდა — და მალეობა ღმერთს!

— კორუმპირებული ბიუროკრატია ყველა დონეზე. ამიტომ, როცა გამოჩნდა „კრავიხი, ვისოკი Махараშვილი“, უკაცრავად, სააკაშვილი — რეფორმების გატარებაზე ორიენტირებული, რევოლუციურ-რომანტიკული ქარიზმით, ჭაბუკური მაქსიმალიზმითა და „დამრტყემელ-კომკავშირული“ სილალით, ის თავიდან ყველგან „ზადადებითად“ მიიღეს: მოსკოვსა და თბილისში, სოხუმსა და ცხინვალში, და, რაღა თქმა უნდა, ვაშინგტონშიც.

დაიხ, „სტარტი“ შთამბეჭდავი იყო — ე.წ. ვარდების რევოლუციის შემდეგ საქართველო თითქმის ძილიდან გამოფხიზლდა:

— დაიწყო ინსტიტუციონალური რეფორმები;

— დაამარცხეს კორუფცია, მრავალრიცხოვანი ბიუროკრატიული რგოლების — სახლმმართველობების, საპასპორტო მაგისტრებისა და ახალგაზრდა კანტორის ნაცვლად შექმნეს სამოქალაქო რეესტრი, რომელიც „ერთი ფანჯრის“ პრინციპით მუშაობს;

— არა ერთი წლის განმავლობაში სახელმწიფო ბიუჯეტის დამტაცებელი სახელმწიფო ჩინოვნიკები და ბიზნესმენები, რომლებიც გადასახადის გადახდას გაუბრუნდნენ, აიძულეს, ნაქურდალი დაუბრუნებინათ;

— ბოლო მოუღეს „კანონიერ ქურდებს“, ორგანიზებულ დანაშაულს, ავტომატებისა და მობილური ტელეფონების ქურდობას;



ოვნილი გამოცდების სისტემა;

— გამართეს საქალაქო სამსახურების მუშაობა და კომუნალური მეურნეობა, დაიწყო გზების მშენებლობა და სახლების შეკეთება;

— მოანესრიგეს ვაჭრობის სისტემა;

— წესრიგი დაამყარეს საბაჟოზე;

— რაც მთავარია — მიშამ „უნიტაში ჩარეცხა“ (მისივე გამოთქმით, რომელიც მიმართული იყო „წითელი ინტელიგენციისადმი“) „პოლიტიკური შვილები“ — ერთგვარი ვაშინგტონის განვლვობა ქართველ ხალხს სისხლს წოვდნენ და თანამდებობებს მემკვიდრეობით გადასცემდნენ!

მაგრამ, როგორც ჩანს, „ვაშინგტონმა“ ბრძოლაში „უკინეს“ მიქელეს და ეს უკანასკნელიც „მოინამლა“ და დამსგავსა მათ, მართლაც დაიწყო „პოლიტიკური შვილებსა“ და თავის წინამორბედზე უარესად...

არ გილამბარაკებ სახელმწიფოს შიგნით დაშვებულ შეტევაზე (მათზე უჩემოდაც ბევრია ნათქვამი). მხოლოდ ხაზს გაუვსვამ, რომ უნდა მოხდეს მთავარი საკითხი — პრემიერი ყვანია, ოლიგარქი პატარაკაციშვილი, გენერალკორი-შს მინისტრი-თავდაცვის მინისტრი ოქრუაშვილი, საგარეო საქმეთა მინისტრი ზურაბიშვილი, პარლამენტის თავმჯდომარე ბურჯანაძე, პრემიერი ნოღააღლი და ბევრი სხვა, შედარებით დაბალრანგის (მინისტრები, გუბერნატორები, პარლამენტარები, დიპლომატები, ბიზნესმენები და მედიამაგნატები) ერთიმეორის მიყოლებით მიდიოდნენ მიშასგან — ციხეებში, ოპოზიციონერებს, ან კიდევ უარესი, — იმპევეყნად...

და, რაც მთავარია, მან დაკარგა ელექტორატი — საქართველოს მოსახლეობა „მიშისტაბად“ და „ანტი-მიშისტაბად“ დაიყო!

საზარელ წლებში ამ ღოზუნებისა ირწმუნა და დაიჯერა, რომ შესაძლებელია ბედნიერი, აყვავებული, მშვიდობიანი ცხოვრება ღმერთისა და სიყვარულის გარეშე? მილიონობით ადამიანი დაიღუპა, მაგრამ ამ ოცნებას ხორცი არ შესხმია. ის ვერც შეისხამა ხორცს, რადგან ამ პოლიტიკური ოცნებების საფუძველს სიყვარული და პატიოსანობა, პირადი მიზნებისკენ სწრაფვა და ხალხის დაპირებებით გაბითურება წარმოადგენდა — განა უდავლილა აქ მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქის კირილეს სიტყვები, რომლებიც მან კიევ-პეტროვის ლავრაში წარმოთქვა წლეულს, 29 ივლისს?!

მაშ, რა იქცა ამ შეცდომების მიზეზად? „წარმატებებისგან თავბრუსხვევა“ თუ ამბიციები, რომლებიც ვაშინგტონში ძლიერი აღმოჩნდა? „ვალდებული ხართ, პატივი სცეთ თქვენს პრეზიდენტს, თუნდაც ის მიკი მაუსი იყოს!“ — ქართული ოპოზიციისთან შეხვედრისას (თბილისში ამასწინანდელი ვიზიტისას) რატომ იყო ასე არაკოეტიულობა აშშ ვიცე-პრეზიდენტი ჯო ბაიდენი თავის გამოანათქვამებში, როცა საქართველოს პრეზიდენტი დისნის მულტიფილმების საყვებელთაოდ ცნობილ გმირს შეადარა? ნუთუ სხვა, უფრო შესაფერისი სინონიმი ვერ გამოიხატა?

თუმცა გაცილებით საზარელია შეცდომები საგარეო პოლიტიკაში, რომელთა წყალობითაც საქართველომ დაკარგა ტერიტორიების 20 პროცენტი და სანაპირო ზოლის 2/3, ასობით მოკლული და დაჭრილი, ასობით ათასი ლტოლვილი და ემიგრანტი, ნაეჩხუბა მოძმე ერებს — აფხაზებს, ოსებს, რუსებს... რუსეთს, სადაც დღეს იმდენივე ქართველი ცხოვრობს, რამდენიც — საქართველოში... ისინი ვინმეს გაახსენდა?!

მაგრამ თავის მოქმედებას მიქელე შეცდომებში არ მიიჩნევს; ის ახლაც გულწრფელად დარწმუნებულია, რომ სწორ გზას ადგას; რომ საქართველო მალე განეწმინდება ნატოსა და ევროკავშირში (რომელთა დროშებიც დიდი ხანია, ამშვენებს ჩინოვნიკთა

კაბინეტებს საქართველოს ყველა დაწესებულებაში!), რომ ქართველები ევროპელები ვართ, თანაც, პირველები (!), რომ ვაშინგტონი უფრო ახლოა თბილისთან, ვიდრე მოსკოვი, რომ აშშ საქართველოს სრულყოფილი სტრატეგიული პარტნიორია!

იქნებ, ეს მართლა ასეა? თავად განსაჯეთ:

1) „ნატო-რუსეთის ურთიერთობები კვლავ უმჯობესდება... ყოველთვის ვაშინგტონი, რომ ნატოს არ შეუძლია რუსეთის, ხოლო რუსეთს — ნატოს გარეშე!“ — განაცხადა ივლისის დასაწყისში ნატოს მაშინდელმა გენმდივანმა იაპ დე ჰოოპ სხეფერმა. (NO COMMENT.)

2) ნატოს ახალმა გენმდივანმა ანდრეს ფოგ რასმუსენმა ამა წლის 3 აგვისტოს თავის პირველ განცხადებაში რუსეთთან ურთიერთობა მკორე ადგილზე დააყენა თუნდაც ის მიკი მაუსი იყოს!“ — ქართული ოპოზიციისთან შეხვედრისას (თბილისში ამასწინანდელი ვიზიტისას) რატომ იყო ასე არაკოეტიულობა აშშ ვიცე-პრეზიდენტი ჯო ბაიდენი თავის გამოანათქვამებში, როცა საქართველოს პრეზიდენტი დისნის მულტიფილმების საყვებელთაოდ ცნობილ გმირს შეადარა? ნუთუ სხვა, უფრო შესაფერისი სინონიმი ვერ გამოიხატა?

თუმცა გაცილებით საზარელია შეცდომები საგარეო პოლიტიკაში, რომელთა წყალობითაც საქართველომ დაკარგა ტერიტორიების 20 პროცენტი და სანაპირო ზოლის 2/3, ასობით მოკლული და დაჭრილი, ასობით ათასი ლტოლვილი და ემიგრანტი, ნაეჩხუბა მოძმე ერებს — აფხაზებს, ოსებს, რუსებს... რუსეთს, სადაც დღეს იმდენივე ქართველი ცხოვრობს, რამდენიც — საქართველოში... ისინი ვინმეს გაახსენდა?!

მაგრამ თავის მოქმედებას მიქელე შეცდომებში არ მიიჩნევს; ის ახლაც გულწრფელად დარწმუნებულია, რომ სწორ გზას ადგას; რომ საქართველო მალე განეწმინდება ნატოსა და ევროკავშირში (რომელთა დროშებიც დიდი ხანია, ამშვენებს ჩინოვნიკთა

კაბინეტებს საქართველოს ყველა დაწესებულებაში!), რომ ქართველები ევროპელები ვართ, თანაც, პირველები (!), რომ ვაშინგტონი უფრო ახლოა თბილისთან, ვიდრე მოსკოვი, რომ აშშ საქართველოს სრულყოფილი სტრატეგიული პარტნიორია!

საქართველო

გზური, გაგზიაროთ თქვენი მოსაზრებები? დაგზიარეთ: 38-41-97, ან მოგზიარეთ: info@geworld.net

დონმა. მან ხაზი გაუსვა, რომ თუ რუსეთი „კრიტიკურულად დააკმაყოფილებს და შეძლებს საერთო უსაფრთხოებაში წვლილის შეტანას, ალიანსში ამ საკითხზე კონსენსუსი მიიღწევა“. (NO COMMENT).

4) ან. 4 აგვისტოს რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტი დიმიტრი მედვედევისა და აშშ პრეზიდენტი ბარაკ ობამას შორის სატელეფონო საუბარში შედგა, რომლის დროსაც მედვედევა ობამას პირველი დაბადების დღე მიულოცა აშშ პრეზიდენტის პოსტზე. მოხდა აზრების გაცვლა-გამოცვლა ერთი წლის წინანდელი ქართული კრიზისის გაკვეთილების თაობაზე. მანამდე რუსეთის სახელმწიფოს მეთაურმა აშშ პრეზიდენტს მისალოცი ბარათი გაუგზავნა, სადაც ნათქვამი იყო: „გულთბილად ვინახებ ჩვენს საუბრებს რუსეთში შენი ვიზიტისას მიმდინარე წლის 6-7 ივლისს. შენმა განწყობამ გულახდილი დიალოგისთვის, კონკრეტული შედეგებისკენ მისწრაფებამ, პრინციპული გადაწყვეტილებების მიღებისთვის მზაობამ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა იმაში, რომ ჩვენ ნამდვილად წარმატებით ჩავატარეთ ჩვენი პირველი სრულფორმატიანი სამიტი“.

(ძნელი არაა იმის მიხედვით, თუ რაზე საუბრობდნენ ორი ზესახელმწიფოს პრეზიდენტები, რომლებიც ერთმანეთს „შენობით“ მიმართავენ და რას ნიშნავს სიტყვები „ქართული კრიზისის გაკვეთილები“: რა თქმა უნდა, მედვედევი და ობამა ერთსულოვანი იყვნენ გასული წლის აგვისტოში ქართული კრიზისის წარმოშობის მიზეზებსა და მასში დამნაშავეთა შეფასებებში და მომავალში ამგვარი „საძრახისი საქციელის“ აღკვეთა-დაუშვებლობაზეც იმსჯელებდნენ).

5) „ამერიკის შეერთებული შტატები არ აპირებს საქართველოსთვის შეიარაღების მიწოდებას და მიყიდვას ანდა ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიაში მონაწილეობას... შეერთებული შტატები უარზეა, დააკმაყოფილოს სააკაშვილის მოთხოვნა“, — განაცხადა 29 ივლისს ვეროპაში საერთაშორისო ურთიერთობების საკითხებში სელესტა ულანდერმა აშშ კონგრესის ქვეკომიტეტის მოსმენაზე, ხოლო თავდაცვის მინისტრის მოადგილე რუსეთში, უკრაინასა და ევრაზიაში დემოკრატიის კონგრესებში უილიამ დალაპანტმა დასძინა: „ძალიან შემოფოთებული ვარ მიით, რომ გვიყენებენ და შეურიგებელი პოზიცია მაქვს საქართველოსთვის იარაღის მიყიდვის საკითხში. თუ ჩვენ რუსეთთან ურთიერთობების გადატვირთვას ვაპირებთ, რატომღა ვამწვავებთ ისედაც არამყარ სიტუაციას?“ (NO COMMENT).

განა ის, რაც ბავიბაიტი ჩვენ, საქართველოს უზარალ მოქალაქეებზე, გაგზავნა საპარტიო საქმიანობის პრაზინდენტისთვის?! ან, იქნებ, მიქელე, ისევე, როგორც კარლიტო, ჩინებულად აცნობიერებს თავისი საქციელის შედეგებს და მოხარულიც იქნებოდა, შეჩერებულიყო, „თამაშიად გამოსულიყო“, მაგრამ... არ შეუძლია?! იქნებ ჯერჯერობით არ უშვებოდა ოკაინისადაქალი „მამოკარაბი“ ანდა უახლოესი, მას-

თან რაღაც საიდუმლო მოვალეობებით დააკავშირებული გარემო აიძულავს, გააბრალოს „თამაში“? ისევე, როგორც კარლიტოს უბიძგებდა დანაშაულისკენ მისი ძველი მეგობარი, იურისტი დიევი კლაინფელდი?! არ ვიცი... მხოლოდ ის ვიცი, რომ მიქელეს, უფრო სწორად, ბატონ სააკაშვილს, როგორც ამხანაგ საახოვს (ფილმი „კავკასიელი ტყვე ქალი“) ორი გზა დარჩენია:

პირველი — კომპასით ორიენტირების გაგრძელება, სადაც ერთი ნაცვლად, ორი გადაჯვარედინებული ისარია (ნატოს ემბლემა), რაც ტერიტორიული მთლიანობისთვის სამუდამოდ ჯვრის დასმას, საქართველოს, როგორც საერთაშორისო სამართლის ობიექტის, შემდგომ დესუვერენიზაციას, არშემდგარ სახელმწიფოს (failed state) და მის ცალკეულ ანკლავებად დაყოფას ნიშნავს, რომლებიც გადავა თურქეთის (აჭარა-ყარსის ხელშეკრულების თანახმად), სომხეთის (ნინონ-მინდის, ახალქალაქის, ახალციხის რაიონები), აზერბაიჯანის (მარნეულის, გარდაბნის, დმანისის, ბოლნისის რაიონები), აფხაზეთის (სამეგრელოს დიდი ნაწილი), ჩეჩნეთის (პანკისის ხეობა), ჩრდილოეთ ოსეთის (ყაზბეგის რაიონი, თრუსოს ხეობა, ლარსი და სამხრეთ ოსეთი, რომელიც ჩრდილოეთ ოსეთს შეუერთდება) შემადგენლობაში.

მეორე მიქელეს გზა (Mikhele's Way) კარლიტოს გზასავით დასრულდება (ვაი, მიქელე, ვაი!)... მეორე — დაუყოვნებლივ იწყოს ფიქრი რუსეთის წინააღმდეგობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით და მასში დამნაშავეთა შეფასებებში და მომავალში ამგვარი „საძრახისი საქციელის“ აღკვეთა-დაუშვებლობაზეც იმსჯელებდნენ).

ამისათვის კი პრეზიდენტმა სააკაშვილმა სასწრაფოდ უნდა მიიწვიოს ხელისუფლებაში (მთავრობის საკვანძო პოსტებზე) ავტორიტეტული პოტენციალის (პროფესიონალები, ინტელექტუალები, ქემპარტი პატრიოტები და რუსეთის ხელისუფლების დასთან პირადი კავშირების მქონენი) ადამიანები, რომლებსაც პატივს სცემენ რუსეთსა და საქართველოში, ისინი, ვისაც უნარი შესწევს, მოაწესრიგოს რუსეთ-საქართველოს სახელმწიფოებრივი ურთიერთობები და ფაქტობრივად გადაიყვანოს ქვეყნის საგარეო კურსი რუსეთთან სტრატეგიულ პარტნიორობაზე. მხოლოდ ამ გზით შევძლებთ საქართველოს გზაპირის პროცესის სწრაფობას, ხოლო პრეზიდენტი სააკაშვილი — ექსცესების გარეშე მემკვიდრისთვის ხელისუფლების გადაცემას!

მაშინ მიქელეს გზა, ამერიკული კინოფილმებისა და მელოდრამების მსგავსად, „შევიენდი“ (Happy ending), ანუ უსაბუთოდ დაბოლოვდება!

«დემოკრატიის» მისამე ტაღა, ანუ ვიშა გარტლა «მამარია»!..

სამი თუ ოთხი წლის წინათ, როცა საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში „პატრიოტთა“ ბანაკები გაიხსნა, ხელისუფლების მეხოტბე „მუსიკოსებმა“ ერთხმად დააჭიქეს სიმღერა „დარია თუ ავდარია, მიშა მაგარია“... მაშინ ლამის სახელმწიფო პიზნად ქცეული ეს „სიმღერა“ საზოგადოებამ ანეკდოტად აღიქვა და სერიოზულად არც არავინ დაფიქრებულა იმაზე, მიშა მართლა მაგარია, თუ არა... აგვისტოს ავბედითი მოვლენების დროს, როცა ქართველობამ ცხინვალში ერთობ მტკიცე დემარშით შესული სააკაშვილის კურდღელივით შემინებული სიფათი იხილა, მითი მისი „სიმამრისა“ და „კომპრომისობის“ შესახებ ბროლის ფინჯანივით დაიმსხვრა, თუმცა გავიდა დრო და სამაჩაბლოს ომის წლისთავე „ნაცმოძრაობამ“ ისევ აღადგინა დასამარებული „ლეგენდა“...



...დაიხ, ცხინვალში მტერთან დაპირისპირებაში დამსხვრეული მითი სააკაშვილმა და მისმა გარემოცვამ თბილისში საკუთარ ხალხთან ბრძოლაში აღადგინა; ვალიანობა, თრუსოს ხეობა, ლარსი და სამხრეთ ოსეთი, რომელიც ჩრდილოეთ ოსეთს შეუერთდება) შემადგენლობაში.

მეორე მიქელეს გზა (Mikhele's Way) კარლიტოს გზასავით დასრულდება (ვაი, მიქელე, ვაი!)... მეორე — დაუყოვნებლივ იწყოს ფიქრი რუსეთის წინააღმდეგობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით და მასში დამნაშავეთა შეფასებებში და მომავალში ამგვარი „საძრახისი საქციელის“ აღკვეთა-დაუშვებლობაზეც იმსჯელებდნენ).

ამისათვის კი პრეზიდენტმა სააკაშვილმა სასწრაფოდ უნდა მიიწვიოს ხელისუფლებაში (მთავრობის საკვანძო პოსტებზე) ავტორიტეტული პოტენციალის (პროფესიონალები, ინტელექტუალები, ქემპარტი პატრიოტები და რუსეთის ხელისუფლების დასთან პირადი კავშირების მქონენი) ადამიანები, რომლებსაც პატივს სცემენ რუსეთსა და საქართველოში, ისინი, ვისაც უნარი შესწევს, მოაწესრიგოს რუსეთ-საქართველოს სახელმწიფოებრივი ურთიერთობები და ფაქტობრივად გადაიყვანოს ქვეყნის საგარეო კურსი რუსეთთან სტრატეგიულ პარტნიორობაზე. მხოლოდ ამ გზით შევძლებთ საქართველოს გზაპირის პროცესის სწრაფობას, ხოლო პრეზიდენტი სააკაშვილი — ექსცესების გარეშე მემკვიდრისთვის ხელისუფლების გადაცემას!

ამის კიდევ ერთი თვალსაჩინო მაგალითია რამდენიმე დღის წინათ ნინო ბურჯანაძის პარტიის ერთ-ერთ აქტიურ წევრზე, კინგბოქსში მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონ ამირან ბინაძეზე განხორციელებული თავდასხმა, რომელიც ოპოზიციის ლიდერთა შეფასებით, საზოგადოების

დამანტაჟებას ისახავს მიზნად... „დემოკრატიის მესამე ტაღა“ — ასე განმარტა ნინო ბურჯანაძის უფროსმა ვაჟმა ანზორ ბინაძემ მომხრეთ თუ არა, ეს ფაქტია და, მეორე, აჯობებს, სიმართლეს თვალის გაფხვროთ.

მეორე მიქელეს გზა (Mikhele's Way) კარლიტოს გზასავით დასრულდება (ვაი, მიქელე, ვაი!)... მეორე — დაუყოვნებლივ იწყოს ფიქრი რუსეთის წინააღმდეგობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით და მასში დამნაშავეთა შეფასებებში და მომავალში ამგვარი „საძრახისი საქციელის“ აღკვეთა-დაუშვებლობაზეც იმსჯელებდნენ).

ამისათვის კი პრეზიდენტმა სააკაშვილმა სასწრაფოდ უნდა მიიწვიოს ხელისუფლებაში (მთავრობის საკვანძო პოსტებზე) ავტორიტეტული პოტენციალის (პროფესიონალები, ინტელექტუალები, ქემპარტი პატრიოტები და რუსეთის ხელისუფლების დასთან პირადი კავშირების მქონენი) ადამიანები, რომლებსაც პატივს სცემენ რუსეთსა და საქართველოში, ისინი, ვისაც უნარი შესწევს, მოაწესრიგოს რუსეთ-საქართველოს სახელმწიფოებრივი ურთიერთობები და ფაქტობრივად გადაიყვანოს ქვეყნის საგარეო კურსი რუსეთთან სტრატეგიულ პარტნიორობაზე. მხოლოდ ამ გზით შევძლებთ საქართველოს გზაპირის პროცესის სწრაფობას, ხოლო პრეზიდენტი სააკაშვილი — ექსცესების გარეშე მემკვიდრისთვის ხელისუფლების გადაცემას!

ამისათვის კი პრეზიდენტმა სააკაშვილმა სასწრაფოდ უნდა მიიწვიოს ხელისუფლებაში (მთავრობის საკვანძო პოსტებზე) ავტორიტეტული პოტენციალის (პროფესიონალები, ინტელექტუალები, ქემპარტი პატრიოტები და რუსეთის ხელისუფლების დასთან პირადი კავშირების მქონენი) ადამიანები, რომლებსაც პატივს სცემენ რუსეთსა და საქართველოში, ისინი, ვისაც უნარი შესწევს, მოაწესრიგოს რუსეთ-საქართველოს სახელმწიფოებრივი ურთიერთობები და ფაქტობრივად გადაიყვანოს ქვეყნის საგარეო კურსი რუსეთთან სტრატეგიულ პარტნიორობაზე. მხოლოდ ამ გზით შევძლებთ საქართველოს გზაპირის პროცესის სწრაფობას, ხოლო პრეზიდენტი სააკაშვილი — ექსცესების გარეშე მემკვიდრისთვის ხელისუფლების გადაცემას!

ამის კიდევ ერთი თვალსაჩინო მაგალითია რამდენიმე დღის წინათ ნინო ბურჯანაძის პარტიის ერთ-ერთ აქტიურ წევრზე, კინგბოქსში მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონ ამირან ბინაძეზე განხორციელებული თავდასხმა, რომელიც ოპოზიციის ლიდერთა შეფასებით, საზოგადოების

ხელისუფლების წარმომადგენლები ხშირად სიამაყით აცხადებენ, რომ გატაცებულია და თავდასხმების დრო წარსულს ჩაბარდა, რომ ქვეყანაში კანონი უნდა ბატონობდეს და უსამართლობა არ უნდა ხდებოდეს... მითხარით, იმაზე დიდი უკანონობა და უსამართლობა, რაც დღეს ხდება ამ ქვეყანაში, ოდესმე ყოფილა?!

ოქსეა ქართველ საზოგადოებას იცა დაუხველად და შეუკახსყოფილად უბრკანია თაში, როგორც დღეს?

— გაქვთ თუ არა რაიმე კონკრეტული არგუმენტი, რაც ამტკიცებს, რომ თავდასხმელები ხელისუფლების ე.წ. ზონდერბრიგადელები იყვნენ?

— თუ თვითონ ხელისუფლებამ არ აღიარა, რომ თავდასხმა მისი მოწყობილი იყო, მაშინ, რა თქმა უნდა, ამის დამტკიცება ძნელია და ხელს ვერავის დავადებთ, მაგრამ არსებობს შეფასებები, გარკვეული ლოგიკიდან გამომდინარე, ის, რომ სრულიად უდანაშაულო ადამიანს ნიღბიანე გზაში აჩერებენ, აყენებენ შეურაცხყოფას, ეს ვერაინ ე.წ. რეზინის ტყვიებს, ურტყამენ არმატურებს და ლამის სულის ამოხდომამდე ცემენ... განა არ არის საკმარისი აჩრდილოეთი იმისთვის, რომ ეჭვი ხელისუფლებაზე მივიტანოთ?! თანაც, როგორც გითხარით, ეს არ არის პირველი შემთხვევა; ამირან ბინა-

P.S. ორ აგვისტოს ცხვარიჭამის გზაზე ამირან ბინაძეზე განხორციელებულმა თავდასხმამ მიხილ სააკაშვილის ერთი სატელევიზიო გამოსვლა გამახსენა, რომელშიც პატივცემული პრეზიდენტი აღშფოთებას ვერ მალავდა წინა დღეს პარლამენტის შენობიდან გამოსული გიორგი ასანიძისთვის ოპოზიციის ახლგაზრდული ფრთის წარმომადგენლების მიერ მიყენებული შეურაცხყოფის გამო. ადამიანს, რომელმაც ევროპისა თუ მსოფლიოს სპორტულ ასპარეზზე მრავალჯერ გვასახელა, როგორ შეიძლება, შეურაცხყოფა მიაცენო და სახეში წყალი შეასხაო, — ბრძანებდა „ნაც-მოძრაობის“ ბელადი და სახეზე რისხვა ეხატა... ნეტავ, გამაგებინა, რას ფიქრობდა „ნაცმოძრაობის“ ბელადი, როცა, ასევე, მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონ ამირან ბინაძეზე თავდასხმას გეგმავდა და ე.წ. ზონდერბრიგ უკანასკნელ მითითებებს აძლევდა. იქნებ, ეგონა, რომ ამით საკუთარ უძლველობას ამტკიცებდა, ან, იქნებ, ანზორ ბურჯანაძის თქმისა არ იყოს, მართლაც „დემოკრატიის“ მესამე ტაღად მიიჩნევა ამგვარი უსაქციელობა...

ჯაბა ჭვანიანი

სხელი აბჯისბოს ორი დღე

2008 წლის 7 აგვისტოს საღამო და 8 აგვისტოს ღამე არასოდეს დამავიწყდება... მაშინ „ალია ჰოლიდინგში“ ვმუშაობდი და ვინაიდან გაზეთი „ალია“ კვირაში სამჯერ გამოდიოდა, ინტენსიურად მიხდებოდა ენ. „სამხრეთ ოსეთში“ მშვიდობისმყოფელების მანდატით აღჭურვილი ერთი რუსი გენერლის მარატი კულახმეტოვის ინტერვიუების ჩანერა. იმ დღესაც ვისაუბრეთ... ვითარება მძიმე იყო, რუსები და ოსები პროვოკაციულ მოქმედებებში ქართველებს ადანაშაულებდნენ, ქართველები — მათ და ყველა ვერძნობდით, ჰაერი ნელ-ნელა ომით როგორ იმუხტებოდა და ეს ურთიერთბრალდებები ასე მარტივად რომ არ დამთავრდებოდა!

გვიან ღამით ჩვენი სამშვიდობო კონტინგენტის ხელმძღვანელის, გენერალ მამუკა ყურაშვილის სატელეფონო გამოსვლამ — „მთელ რეგიონში კონსტიტუციური წესრიგის აღდგენას ვინებთ“ — თავზარი დამცა! რამდენიმე წუთში განათლების მესაფლავე კახაბერ ლომია იგივე გაიმეორა, მაგრამ უფსკრულის წინაშე დგომის შიში მას შემდეგ დამეფულა, როცა ჩვენი უბედური სამშობლოს პრეზიდენტად ნოდებულმა უბადლო მასხარამ და ავანტიურისტმა მიხა სააკაშვილმა ციცივე გაიმეორა... რამდენიმე წამში „რუსთავი 2“-მა რაღაც მიმართულებით „გრადების“ მიერ შესრულებული „პირდაპირი“ დარტყმის ცვლილება... კარგად ჩანდა სადაც ჰორიზონტზე აფეთქებების გამოსახულებაც, ცეცხლი და სიკვდილის მოახლოებაც... დილაუთინა მივვარდი სამსახურში, მთელი რედაქცია ფეხზე იდგა — საქართველოში კიდევ ერთი ახალი ომი დაიწყო!

„ორინა, კულახმეტოვის და ურეკე, ჰკითხე, რა ხდება... დღეს ფორს-მაჟორში მოგვინებს მუშაობა, ხვალ დილით „ალია“ ისევ გამოვა და, აბა, შენი ცი“ — მომცა დავალება მანანა გიორგაძემ. რამდენიმე წუთში მარატი კულახმეტოვის ტელეფონის ნომერი ავკრიფე... „თქვენმა არტილერიამ, ფაქტობრივად, გაანადგურა ქ. ცხინვალი, არის მსხვერპლი მშვიდობის მოსახლეობა, დახოცილებს შორის არიან ქალები, ბავშვები, მოხუცები, ყველაფერს ცეცხლი უკიდია... აი, რა ჩაიდიცხეთ თქვენ... თუმცა უკეთესი იქნება, თუკი ჩამოხვალთ და ყველაფერს საკუთარი თვალის ნახვით, ვსიო, კონცესია“ — მიყვიროდა რუსი გენერალი ყურმილიში, საიდანაც, ასევე, კარგად მესმოდა ყრუ აფეთქებების ხმა...

— ცხინვალიში გამიშვებთ? — ვკითხე მანანა გიორგაძეს... ყველაფერი უცებ მოგვარდა... ერთ საათში მე და გიორგი (ყორიკა) ცხელაშვილი ქართლის გზას დავადექით. მცხეთაში ორი პარკი ღვეზელი ვიყიდეთ, მანქანაში „ბორჯომი“, „ნაბეღლავი“, ბოთლებით ჩვეულებრივი წყალი ჩავალატეთ და გზად ჯვრის მონასტერსა და სვეტიცხოვლის შინ მშვიდობით დაბრუნება შევთხოვეთ...

გორში უკვე პანიკას დაესადგურებინა. ქალები, ბავშვები, მოხუცები გასახიზნად გამზადებული, ქუჩებში დიდი ჩანთებით იდგნენ. მანქანების სიმრავლე გაზაფხულზე ნამდებულ ქვედას იწვევდა... როგორც იქნა, ცხინვალის გადასახვევამდე მივედით და სოფელ მეღვრისკისკენ ავიღეთ გეზი. გზად გამოიხიზნული ქართველობა,

სასწრაფო დახმარების უამრავი მანქანა, სამხედრო ტექნიკა, ძარბზე ჩამოსხდარი ჯარისკაცებისა და „ჯიპებით“ მომავალი მათი უფროსების კოლონები გვხვდებოდა. გზის მარჯვენა მხარეს, დიდი რკინის ალაყაფზე წარწერა დავინახე: „ჰოსპიტალი“. ჩაკითხვაც ვერ მოვასწარი, რომ დიდი სისწრაფით მომავალი რამდენიმე სასწრაფო დახმარების მანქანა ალაყაფს მიადგა, ეზოში შევარდა და გაუჩინარდა... ფოტოების გადაღების უფლება არ მომცეს. ის კი არა, საერთოდ ტერიტორიიდან „გაქრობა“ მიბრძანდა „შემახსენეს“: „**აქ მინი, ქალბატონო, ცირკი კი არაა...**“

მეღვრისკის ხიდან მისვლამდე რამდენიმე დაჭრილი ჯარისკაცის გადაღება მოვახერხე, მაგრამ შოკში ჩამაგდო ასეული მეტრის მოშორებით, გზის ნაპირას, მეჩხერი ტყის ზოლში შეუწყულმა ბალახზე წამოგორებულმა ჯარმა, ოფიცრობამ და მათ გვერდით ჩამსკრივებულმა „გაპრიალებულმა“ პიკაპებმა. — ომია თუ „პაკაზი“? — ვკითხე ჟორიკას, რომელიც, ასევე, გაკვირვებული ადევნიდა თვალს ყოველივეს. მეღვრისკის ხიდან ნაცობი სილუეტები შორიდანვე შევინიშნე. თითქმის ყველა ტელევიზორის აპარატურაში კამერებით იქ იყვნენ... მანქანიდან როგორც კი გადავიდით, რუსული ბომბდამშენის ხმაც გაიჟღერა. ოპერატორებმა ობიექტივები ცისკენ მიმართეს და რამდენიმე წამში მომაკვდინებელი ნათებაც გამოჩნდა. ჩვენ წინ, დახლოებით კილომეტრნახევარში, აფეთქებების ხმამ გააყრუა არემარე. სატელეფონო კავშირი შეფერხდა... ხიდიდან ორასიოდე მეტრში რაღაც იწვოდნენ. შავი კვამლის გრძელი სვეტიცისკენ მიიკლავებოდა. ხიდზე ჩვენი არმიის რამდენიმე სატვირთო ავტომობილი გამოჩნდა, რომლებზეც ავტომატის ლულებზე თავამოდეხული დაღლილი ჯარისკაცები ისხდნენ. ტანმა ცუდი მიგრძნო, მაგრამ ვინ გეტყვობდა რამეს? არადა, ამკარა იყო, ჩვენი ჯარი უკან იხევდა.

— რა, დამთავრდა უკვე ყველაფერი? — ვკითხე კობა ლიკლიკაძეს. — ჩვეულებრივი როტაციაა, ზოგი გამოდის, ზოგი შედის, ვერ ხედავ? — მიპასუხა ირონიულად კობამ. მაგრამ როცა ვუთხარი: — მოდი, აბა, დავითვალთ, რამდენი შედის და რამდენი გამოდის-მეთქი, ხელი ჩაიქნია და გამოშროდა.

ამ დროს ხიდზე მამინდელი თვდაცვის სამინისტროს პრესასთან ურთიერთობის „დედა“ — ნანა ინკირველი მობრძანდა „ჯიპით“. ურნალისტებს რაღაც ჩუმად უთხრა, მაგრამ მეც კარგად გავი-



გონე: — აქ ყოფნა საშიშია, ჩასხედით მანქანებში და უკან გამოძვებით! რამდენიმე ურნალისტი და მათი ოპერატორები უსიტყვოდ დამორჩილნენ, დაკეცეს შტატივები და მანქანაში ჩასხდნენ.

„როიტერის“ ჯგუფი ფეხს ითრევდა, რადგან „საშიში“ ვითარება მათთვის უცხო არ იყო და რაც მეტ საშიშელებას გადაიღებდნენ, მით უფრო აღმატებულად გამოჩნდებოდნენ ჩვენი უბადრუკი ტელევიზორების ფონზე! არც მე ვაპირებდი იქიდან ფეხის მოცვლას, ჩამოვჯექი ბორდიურზე და, პირველი არხის „ტექნიკური ჯგუფის“ ბიჭების თხოვნის მიუხედავად, ჯიუტად ჩემს აზრზე დავგრძედი „როიტერის“ ბიჭებმა მანქანა მოატრიალეს და მეღვრისკის ხიდისკენ დაიძრნენ. იქით ცხინვალი იყო... დაგრჩით მარტო მე და ერთი აზერბაიჯანელი კაცი, რომლის ძმაც ცხინვალის ბაზარში პომიდორის გასაყიდად ყოფილა ჩამოსული, მაგრამ დაბომბვის დროს დაჭრილა და იქვე დარჩენილა დახლებს შუა...

ცაში ბომბდამშენების სიმრავლემ იმატა, აფეთქებები გახშირდა, მეზობელი სოფლებიდან ხალხი გამოშროდა. იყო წველა, ტირილი, სასუნარეკე, ჩხუბი და გინება: — ომს თუ აპირებდით, მოსახლეობა მინც გამოგყვანათ, ახლა სად წავიდეთ, ვის მივადგეთ, ვისაა...? ...კოკოითმა თავისი ხალხი ორი კვირით ადრე გაიყვანა, ჩვენ რატომ არავინ ვაგვაფრთხილა, ბიჭოო... — მოტყვამდა ხანაშიშესული ქალი და ხიდის დამრეც კალთაზე შეჩერებული პოლიციის პიკაპისკენ მუშტებმოდერებული ძლივსძლივობით გარბოდა.

ხიდის ჩრდილოეთი მხრიდან 5 თუ 6 სწრაფად მომავალი შავი „ჯიპი“ გამოჩნდა. წინ და უკან, თითქოს ახლა გაურეცხავთო, სპეცრაზმის ასევე გაზიზინებული თეთრი „ჯიპები“ მოჰყვებოდნენ. რამდენიმე „ჯიპი“ ფეხებთან

გამიჩერდა. გადმოვიდა დარჩეულ-დარჩეული ახოვანი, ლამაზი ქართველები. მე რომ არ გამეგონა, რაღაცას ჩურჩულებდნენ. — საბუთები გაქვთ? ვინ ხართ? აქ რატომ დგახართ? — დამაყარა კითხვები ერთ-ერთმა მათგანმა.

გუთხარი, ვინც ვიყავი, საბუთებიც ვაჩვენე და ფოტოპარატაც ამოვიღე ჩანთიდან, ბარეც გაზეთისთვის სურათსაც გადავიღებთ-მეთქი... — ჩვენი ბრძანებით ყველა ურნალისტი გავიდა აქედან, თქვენ პატრონი არ გყავთ? — მკითხა მკაცრად და ერთ-ერთ მანქანაში ჩაჯდომა მიბრძანა.

— არსადაც არ წავალ, ბოლომდე მაინც ვივარდები, რა ხდება აქ. ტელევიზორით გადაცემისთვის — ცხინვალი ავიღეთო და, იქნებ, ამისხნათ, თუკი უპირატესობა ჩვენს მხარესაა, ჯარი რატომ გამოდის უკან, თქვენც თავპირისმტრევეთ რატომ მოქრისხართ გორისკენ და, საერთოდ, რატომ მაღავეთ, ვინ ხართ, რა ხდება სინამდვილეში და რატომ უნდა დავემორჩილო თქვენს ბრძანებას? — გადავიღე შეტყაზე, თან ტელეფონით რედაქციაში დარეკვას ვცდილობდი, ზეპირი ინფორმაცია რომ მიმეზოდებინა რედაქტორისთვის.

ამ დროს ხიდის მეორე მხარეს (სადაც ხაკისფერი სამი კარავი იყო გაშლილი) რუსი ოფიცერი დავინახე, რომელიც ჩვენსკენ მოდიოდა ხელელების ქნევით... ვბომბდამშენიც უმალ გამოჩნდა ცაში... ნახევარ კილომეტრში ნგრევის ხმამ გააყრუა იქაურობა, რამდენიმე წამში მომდევნო აფეთქების ხმაც გაისმა და ჩვენ წინ ჰორიზონტზე, მთის ძირა სოფელთან, რუსული საჰაერო გამანადგურებელიც მინას დაასკდა. სპეცრაზმის ბიჭები მანქანებში ჩასხდნენ და გორის მიმართულებით დაიძრნენ.

რუსი ოფიცრისკენ გავიქეცი ხიდის მეორე მხარეს... — მე თქვენს გენერალს, კულახმეტოვს ვიცნობ, და-

ბომბები გახშირდა, რეპორტაჟს ვაკეთებ და, იქნებ, ვიდრე ეს მდგომარეობა იქნება, თქვენს ტერიტორიაზე შემომავთ? — ვთხოვე მას და თან მარატის ნომერი ავკრიფე. ძლივს დავუკავშირდი და ვუთხარი, სადაც ვიდექი.

— დაიტე ტრუბკუ ოფიცერი, — მითხრა მან. ყურმილი მივანოდე. რუსი ოფიცერი „სლუმაიუ-სლუმაიუს“ ძახილით დავმშვიდობა გენერალს, მე ხელი მომიკადა და ხიდის ქვემოთ გაშლილ კარავში უკმაყოფილო გამომეტყველებით შემიძღვა.

— ტუტ ვოინა, მილაია, ნო ზდეს მიროტვიორჩესკიე სილი სტოიატი გორაზდო ბეზაპას-ნო დლია ვას... დაბრძანდით და ჩუმად იყავით, შეკითხვებს ნუ დასვამთ, — აგრძელებდა ოფიცერი...

კულახმეტოვმა დამირეკა და მითხრა, დაღამებამდე მანდ იყავით, მერე კი სახლში დაბრუნდით, სიტუაცია უკონტროლო ხდება და ველარაფერს გიშველით!

სამ-ოთხ საათს ვიჯექი კარავების ქვეშ გათხრილ ძალიან ღრმა „აკოპებში“, რომელიც სად მთავრდებოდა, ღმერთმა უწყის...

დაბნეულად, დავემშვიდობე „ჩემს მასპინძლებს“. ნამოსვლამდე კულახმეტოვსაც დავურეკე, მადლობა გადავუხადე და ისევ ხიდზე დავბრუნდი. ფრონტიდან მომავალ მანქანას დავემგზავრე და გორში მთავარ მოედანთან ახლოს, სპეციალურად გახსნილ „მედია ჰაუსში“ მივედი. ნელ-ნელა ავედი კიბეზე, ფოტო და ნერვოზობით გზავნილი რომ გადამეცა რედაქციისთვის...

მარიათა და პიარი დღეს პავს ამ ქვეყანას, თუ არადა, ნახავთ! ან „მედია ჰაუსის“ დარქმევა რა უბედურება იყო, ანდა ის, რაც იქ ვნახე და მოვისმინე?

სკამზე გადაწოლილი ერთი მოხელე (გვარს არ ვასახელებ) ტექსტს რომ გადავცემდი ტელეფონით, აღშოფთოდა და, — დეზინფორმაციას რატომ კარნახობთ რედაქციაში, — ამრეზით გამიწყრა.

— აბა, ის გადავცე, ჩვენი ჯარი წინ მიიწევს და რუსებს „შტაბელევიტი“ აწყობს-მეთქი? — კითხვა შევუბრუნეთ და არანაკლები ამრეზით იმ ჯგუფისკენ გავიხედე, „მედია ჰაუსის“ ერთ კუთხეში „ახოტინია“ ძეხვს და არაყს რომ „ურტყვანდნენ“ მშვიდად.

შუალამისას ძლიერი აფეთქების ხმამ საბოლოოდ გამომიყვანა იქიდან. გარეთ, სტალინის ძეგლის მიმდებარე ტერიტორიაზე, ათასობით რეზერვისტი პირდაპირ ასფალტზე დაყრილიყო. მშვირები და დაჟანგული ავტომობილები შეიარაღებული გულისწყრომას ვერ მალავდნენ მუთურობის მხრიდან ასეთი ყველაფერების გამო.

ერთ-ერთ სუპერმარკეტთან ზედახორა იყო გამართული. მშვიერი რეზერვისტები, ჯიბეში რაც კი ფული ჰქონდა, იქ ტოვებდნენ, მაგრამ მაღაზიის მარაგი მთელ ჯარს რას ეყოფოდა?

ურნალისტი ალექო ელი-საშვილი და რამდენიმე ბათუმელი ნაცნობიც ვნახე. ფოტოები გადავუღე და ვუთხარი: ხვალ თქვენები გაზეთში განახვეთ და გაეხარებებათ-მეთქი.

გამაყრებელი აფეთქება გაისმა სტალინის ძეგლიდან მარჯვენა მხარეს... ყველა იქით გაიქცა. სპორტდარბაზის შენობის მინები ძირს ეყარა. ყვირილი, გინება ერთმანეთში ირეოდა. გათბობის აგრეგატი აფეთქდაო (ზაფხულში?), იძახდნენ. რამდენიმე წამში იქიდან ერთი დაღუპული 17 წლის ბიჭი და რამდენიმე დაჭრილიც გამოიყვანეს საკაცეებით. ურნალისტებს ახლოს არავინ გვაკარებდა...

ქუჩის ბოლოს ჩამოხედილად, შემდეგ განათდა და გამაყრებელი ბათქიც გაისმა. რკინის უზარმაზარი ნაჭრები დაკვივდა ასფალტზე. ხალხი ნივთ-კივილით იქით გარბოდა, სადაც უფრო უსაფრთხო იდგინებოდა თავს...

ყვითელი ავტობუსებით გადაჭედილი ქუჩა, ქუჩაში „დაყრილი“ რეზერვისტების ჯგუფები, თითქოს სპეციალურად ვილაცის ბრძანებით „ხელის გულზე“ დადებულეზივით იყვნენ. თბილისის გზატკეცილის მხრიდან რამდენიმე აფეთქების ხმა მოგვესმა და შავი ცეცხლის ქსელებმაც დაფარა ჰორიზონტი. იქ, სადაც ადრე სატანკო პატალიონი იყო, კორპუსები იწვოდა, ხალხი დაიხოცა...

— ეს ბავშვები მაინც გაიყვანონ აქედან ტო, რას აკეთებენ, სპეციალურად ჩამოიყვანეს, რომ ამოუფუფონ? — ვერიოკებდა ნერვებს პირველი არხის ერთ-ერთი თანამშრომელი და თან რეზერვისტებისკენ მივბოძა. — ნადით, თავს უშველეთ, ომი ისე დამთავრდება, აქ თქვენი პატრონი არავინ გამოჩნდებაო.

„მედია ჰაუსთან“ იჭექა, მუშები ბზრიალ-ბზრიალით დაეხეთქა ასფალტს და გორის მასობრივი დაბომბვაც დაიწყო...

არსად ჩანდა ქართული „მხედრობა“ მთავრობა. ბიჭუჭა ხელისუფლება. იყო ერთი ნიოკი და მეორედ მოსვლა...

ცეცხლის ალმი გახვეულიყო გორის მთავარი შემოსასვლელი. შორს, გორი-ჯვრის მიმართულებით, მთაზე, შავი კვამლის ქსელები იყო თავმოყრილი. პირველი არხის პირდაპირი ჩართვების ტექნიკურმა ჯგუფმა „ნავედითო“ დაიძახეს და მათი ავტომანქანით რამდენიმე წუთში „ცოდვის კალოდან“ თავი დავალწიეთ.

შავ-შავი „ჯიპები“ თბილისისკენ ისე მოქრონდნენ, ლამის ერთმანეთს ახტებოდნენ. მთელი ტრასა სასწრაფო დახმარების მანქანებით იყო გადაჭედილი. რომელიღაც რადიოარხმა გადმოსცა: „ხელი-სუფლების გადაწყვეტილებით, რეზერვისტები ფრონტის საზიდაუნდა გამოვიდნენ“ და ღრმად ამოვისუნთქე: „ნაკლები მსხვერპლი იქნება“. თბილისში ორი ღამის უძლიერ, დაღლილი და ნერვებ-შაშლილი დავბრუნე...

ირინა ბოგოსაჟილი

ნახაზის მორიბი ანსოზ,

2008 წლის აგვისტოს ტრაგიკული მოვლენების წლისთავზე ე.წ. დემოკრატიული დასავლეთის მიერ ცალსახად მხარდაჭერილი „ვარდოსანთა“ ხელისუფლების აგრესიული რიტორიკა ისევ თვალშისაცემი ხდება. ომგამოვლილი ქართველი საზოგადოება ხელისუფლებისგან ისევ მკაცრ და უკიდურესად რადიკალურ განცხადებებს ისმენს, როგორცაა „ჩვენ გავიმარჯვებთ“.

ვერ ვიტყვი, რომ ამ განცხადებების მიღმა მაინცდამაინც საომარი პროპაგანდა იმალება (თუნდაც იმიტომ, რომ სააკაშვილსა და მის გარემოცვას ამის უნარი აღარ შესწევს) და არც მრავალჭირნახული ქართველობისთვისაა მსგავსი დემაგოგია უცხო ხილი, მაგრამ ერთი რამ უდავოდ ცხადია — აგვისტოს ომის წლისთავი „ვარდოსანთათვის“ ერთობ ხელსაყრელი თარიღი აღმოჩნდა, რომ კიდევ ერთხელ მთელი ძალით დაეჭოქათ თავიანთი იდეურ-პროპაგანდისტული მანქანა.

უფრო მეტიც, ამ ავბედითი თარიღის პომპეზურად აღნიშვნამ ხელისუფლებას საშუალება მისცა, რომ საზოგადოების წინაშე „მედგარი“ სახით წარმდგარიყო და ხალხისთვის თვალში ნაცრის შეყრით შელახული იმიჯის რეაბილიტაცია მოეხდინა...

სხვა საკითხია, რამდენად მიაღწიეს ნაცვლებმა დასახულ მიზანს, მაგრამ ფაქტია, რომ 7 აგვისტოს სააკაშვილმა, ისევ და ისევ თავის გულის გასახარად, კიდევ ერთხელ იხილა ერთ მუშტად შეკრული ქართველობა... დიახ, სწორედ ერთიანი და ერთი სატიკვარის ქვეშ თავმოყრილი ჩვენი ხალხი, რომელიც რუსეთის მიმართ აგრესიული რიტორიკის გაგრძელებითა და კიდევ უფრო გამძაფრებით სააკაშვილმა დიდი ხანია, ჯოჯოხეთში მოისროლა.



რომ რუსეთი მთელი მსოფლიოს კრიტიკის ქარცეცხლში მოექცა, ფაქტია, რომ დასავლეთის ანტირუსული განცხადებები მხოლოდ ცარიელი სიტყვებია და არანაირი კონკრეტული ქმედებები მას არ მოჰყვება...

მერე რა, რომ ამერიკის ვიცე-პრეზიდენტისა თუ სხვა მაღალჩინოსნების განცხადებები ერთობ ოპტიმისტურია? განა აგვისტოს ომამდე ნაკლებად გვიჭერდნენ მხარს იგივე პოლიტიკოსები? განა რუსეთის მიმართ ოდესმე კრიტიკა დაუშურებიათ „თეთრი სახლის“ მესვეურებს, მაგრამ რა მივიღეთ შედეგად? მხოლოდ ის, რომ ამ კრიტიკამ და შევლთანხმებამ საქართველო სამხედრო რიტორიკის ნოტაზე გადაართო და ტვინნალდრო „ვარდოსანებს“ სამხედრო მოქმედებებისკენ უბიძგა...

სწორედ იგივე გზას ადგას ამჯერადაც ჩვენი ხელისუფლება, რაც უნინარესად იმ ხმა-მაღალ ლოზუნგებში გამოიხატება, რომლებიც ბოლო რამდენიმე კვირის მანძილზე წამდაუნუმ ტრიალებს სახელისუფლებო არხებზე. ეს ლოზუნგებია: „ჩვენ გავიმარჯვებთ“, „ბრძოლა გრძელდება“, „ხმალი ავლესოთ, ქართველებო“ და ა.შ. ამას დავუმატოთ შეიარაღების მოდერნიზების გამაღებელი პროპაგანდა და ჯარისკაცების კომენტარები „ჩვენი ბრძოლა ანი იწყება“, თამამად შეიძლება, საომარ რიტორიკადაც ჩავთვალოთ...

ერთადერთი მიზეზი, რის გამოც ამ რიტორიკას რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის კიდევ უფრო გამწვანება არ მოსდევს, ის არის, რომ

ამ ეტაპზე
ქრემლის
ინტერესები
არ უფლის
საქართველოსთან
პოლიტიკური
დაპირისპირება,
თორემ
ნაყოფიერებით,
ახლა რომ იმ
მდგომარეობაში
ვიყოთ, რომელშიც
ვიყავით, ალბათ,
კიდევ ერთი
ტრაგედია
ვინა ავსებოდა...

თქვენი არ ვიცი და ჩემთვის, ცოტა არ იყოს, ძნელად წარმოსადგენია, რომ ამას ჩვენი „სამჭკუაშვილი“ ხელისუფლება ვერ ხვდებოდეს, მაგრამ ჩანს, ამერიკისგან თანადგომისა და სიტყვიერი მხარდაჭერის საფასური სააკაშვილის სწორედ ამგვარი წინდაუხედავი ნაბიჯებია, რომლებიც საქართველოს სახელმწიფოებრივი ინტერესებისთვის უაღრესად საშიში საფრთხის შემცველი, ვაშინგტონისთვის კი კრემლის წინააღმდეგ მიმართული მიწიერი, მაგრამ მაინც გარკვეული მნიშვნელობის მქონე დიპლომატიური ზემოქმედების ბერკეტი...

ჯაბა შვინიძე

ანუ (აგვისტოს) ომის ახალი რიტორიკა

გაიხსენეთ, რა განცხადებებს აკეთებდა პატრიარქული პრეზიდენტი აგვისტოს ომის წლისთავის დღეს — აქიორა, ოპოზიციური მოძრაობა ჩაცხრა, ხალხი იმედგაცრუებულია და ყველაფერს დაიჯერებს; 7 აგვისტოს სატელევიზიო გამოსვლებში ყველაზე ბრიყვული მოსაზრებების გამომთქმასაც არ მოერიდა. მაგალითად, ერთ-ერთი საინფორმაციო საშუალებებისთვის (მეგობრულად არ ვაკონკრეტებ) მიცემულ ინტერვიუში თქვა: „ნეტარ არიან მორწმუნენი, ამ შემთხვევაში, ვისაც სჯერა, რომ ერთმორწმუნეობა არის ის მოტივი, რომელიც რუსებს ამოძრავებთ“... მოგვიანებით კი ამავე ინტერვიუში დასძინა: „მე რომ მჯეროდეს, რომ ჩემს პიროვნებაშია პრობლემა, გარწმუნებთ, ყოყმანის გარეშე, დემეტრე თავდადებული ვიქნები, რომელიც გამოცხადდა ურდოში და თავი შეუშვიროს მონოლოთა ნაჯახს, ჩემი ფეხით ჩავიდოდი იმსკოში ან ჩემი თვითმფრინავით და ჩავაბარებდი სხეულის იმ ნაწილებს, რომლებზეც პუტინი ნადარობს, თუ ამაში გაიცვლება ბოდა ჩვენი ტერიტორიული მთლიანობა და მომავლის დაცულობა“...

მოკლედ, ნაცმოძრაობის ბელადმა თავი საქართველოს კეთილდღეობისთვის შეუპოვარ მებრძოლად, უღრვეკმირად წარმოგადგინა და იმისთვის, რომ ეს იაფფასიანი დემაგოგია საზოგადოებისთვის უფრო შთამბეჭდავი ყოფილიყო, იმასაც არ მოერიდა, რომ თავი ქართველი ერის ჭეშმარიტი გამორჩევისთვის შეედარებინა.

დემეტრე მერე თავდადებულის მოღვაწეობის მთავარი მონაპოვარი ის იყო, რომ მან ქვეყნის გადასარჩენად თავი განირა, მიხეილ სააკაშვილი კი საქართველოს ისტორიაში შევა, როგორც ხელისუფალი, რომელმაც პირადი ინტერესებისა და საკუთარი კეთილდღეობისთვის, ასევე, ყველაფერი განირა, გარდა თავისა...

სხვათაშორის, მონოლოთა ძლევა მოსილი იმპერიის საფრთხის ქვეშ მყოფ დემეტრე მერესაც შეეძლო, დასავლეთისთვის დახმარება ეთხოვა, სხვა თუ არაფერი, ევროპის

მონინავე სახელმწიფოები მაშინაც გაბედადნენ „შემფოთების გამოთქმას“, მაგრამ გმირ მეფეს ლაქუცობასა და კუდის ქიცინზე არ უფიქრია. მას კარგად ესმოდა, რომ საქართველოს ლაფი ისედაც საკმარისად ჰქონდა თავზე დასხმული და ამიტომ მიიღო ის გადაწყვეტილება, რომლითაც ქვეყანა აობრებებს გადაარჩინა. ახლა წარმოიდგინეთ, სააკაშვილი რომ ყოფილიყო მის ადგილზე — ეჭვი არ მემპარება, იტყობა — პრობლემა ჩემში კი არ არის, ჩვენი. მეფე რომ სიკვდილით დასაჯონ, ქვეყანას პატრონი აღარ ეყოლება და დავიქცევით. ვინმე გაუპროტესტებდა თუ რა!...

განა იგივე შინაარსის განცხადებებს არ აკეთებდა „ჩვენი ბელადი“ აგვისტოს ომის დროს, როცა ქართველი ბიჭები ცხინვალში იხრებოდნენ, როცა მონინაღმდეგის არმია კონფლიქტის ზონიდან ქვეყნის სხვა რეგიონებშიც შემოვიდა და დასავლეთი და აღმოსავლეთი საქართველო სრულიად მოსწყვიტა ერთმანეთს?!

განა სააკაშვილი არ იყო ის „თავდადებული გმირი“, რომელიც ცხინვალში ვითომ სიტუაციის გასარკვევად შესული შემინებული კურდღელი ვით რომ გამოიბოდა უკან?!

დიახ, სწორედ სააკაშვილი იყო და ეს კარგად ახსოვს საზოგადოებას. არავის დაინწყებია ბატონი პრეზიდენტის მაშინდელი გამოხტომები და განცხადებები, რომლებიც არა თუ სიტუაციის განმუხტვას ისახავდა მიზნად, არამედ კიდევ უფრო ამწვავებდა და ათმაგვად აგრესიულს ხდიდა ჩვენი ჩრდილოელი მეზობლის ისედაც აგრესიული მოქმედების საქართველოს წინააღმდეგ...

პატრიარქული სააკაშვილს, ალბათ, არც უფიქრია იმაზე, თუ რად დაუჯდა კატასტროფის ზღვრამდე მისულ საქართველოს მისი ბრიყვული განცხადებები; სამწუხაროდ, არც დღეს ეტყობა მას და მის გარემოცვას, რომ აგვისტოს ტრაგედიაზე გავკვირდეთ მიაღვინათ...

პირიქით, როგორც დასახელების ადვინსენე, ხელი-სუფლება ისევ აგრესიულად საუბრობს, ისევ ნაციონალ-

ისტორიულ პროპაგანდას ეწევა და ქვეყანას მორიგი ომისკენ მიიქანებს. ამის თვალსაჩინო მაგალითი იყო თუნდაც ის ლონისძიებები, რომლებიც გასულ კვირას ომის წლისთავის აღსანიშნავად თბილისში ჩატარდა...

რუსთაველის გამზირზე ოკუპაციის მუზეუმი მოენყო, გამოიფინა ფოტოები, რომლებიც საქართველოს ისტორიის ყველაზე ტრაგიკულ მოვლენებს ასახავს. მათ შორის იყო 1783 წლის გეორგიევსკის ტრაქტატის, 1801 წელს ქართლ-კახეთის სამეფოს გაუქმების, 1921 წელს საქართველოს გასაბჭოებისა და 1989 წლის 9 აპრილის სისხლიანი მოვლენების ამსახველი ფოტოები... ალაგ-ალაგ დაიდგა რუსი ჯარისკაცის ფანტომებიც, რამაც მართლაც რომ ერთგვარად გაცვიფრდა მაშინდელი ვითარების სურათი. სხვათაშორის, შეიარაღებული ფანტომის დანახვაზე 2007 წლის 7 ნოემბრის სისხლიანი დარბევა გამახსენდა და უცებ, ინსტიტუტურად მეფობა, რომ ეს მოვლენა რუსის ჩექმას უკავშირდებოდა, მაგრამ... ვაი, რომ რუსთაველის გამზირს უცხო ძალის ნასროლი ტყვიანე არანაკლებ მწარედ ქართველი ჯარისკაცისა თუ სპეცნაზელის ხელკეტი და რეზინის ტყვიებიც ახსოვს...

ისტორიამ, საზოგადოების მესხიერებამ და ვინცაა არ იცის; დარწმუნებული ვარ, იმ დღეს (7 აგვისტოს) რუსთაველზე გამოფენილი ექსპონატების დასათვალისწინებლად მოსულ ადამიანთა უმეტესობას „დუბინკიანი“ ფანტომისა და მავთულხლართების დანახვა 7 ნოემბრის ასოციაციას უფრო ალუძრავდა, ვიდრე ფოტოებზე ასახული მოვლენებისას...

ახე რომ, ხელისუფლების ჩანაფიქრი, ოკუპაციის თარიღების ქუჩაში გამოფენით მათდამი საზოგადოებაში არსებული პროტესტი ჩრდილოეთისკენ მიემართათ, მთლად ეფემერიანი გეგმა არ აღმოჩნდა...

სამაგიეროდ იმ დღეს „ჩვენი ნაციონალიზმის ბელადი“ ერთობ პირქუში სახის გამომეტყველებით მოგვმართავ-

და ტელეკრანიდან, გვახსენებდა, რომ ერთი წლის წინათ რუსეთმა უხეშად დაარღვია საერთაშორისო სამართლის ნორმები და თავს დაესხა სუვერენულ სახელმწიფოს. მისი ჩვეული ვრცელი და „ყოვლისმომცველი“ მონოლოგი, ერთი შეხედვით, თითქმის დამაჯერებლად უღერდა, მაგრამ დაკვირვებული მაყურებელი უდავოდ შეამჩნევდა, რომ პრეზიდენტს ბოლომდე თავდაც არ სჯეროდა საკუთარი სიტყვების. მაგალითად, აგვისტოს ომში დაღალბულ ჯარისკაცთა სასახლარზე გამოსვლისას სააკაშვილმა ხაზგასმით აღნიშნა — საერთაშორისო საზოგადოებამ რუსეთი აგრესორად აღიარა და მთელმა მსოფლიომ ერთხმად განაცხადა, რომ აგვისტოს ტრაგედია კრემლის პროვოცირებული იყო... როდესაც ამ განცხადებას აკეთებდა, „ვარდოსანთა იდეურ მამას“ ამკარად ეტყობოდა, რომ ტყუოდა; ეს ბუნებრივიცაა, რადგან სააკაშვილის ამ განცხადებაში სიმართლის არც ერთი მარცვალი არ იყო.

საერთაშორისო საზოგადოებამ არა თუ აგრესორად არ ცნო რუსეთი, არამედ საომარი მოქმედებების დროს ისიც კი ვერ გაბედა, რომ მისთვის ოკუპანტი ეწოდებინა. კარგი იქნებოდა, მართლაც ისეთი მხარდაჭერა გექონოდა, როგორსაც სახელისუფლებო არხები (განსაკუთრებით „რუსთავი 2“) თავიანთი დამახინჯებული თარგმანებითა და ამერიკისა თუ ევროპის მძიმე წონიან პოლიტიკოსთა გამოსვლების კონტექსტიდან ამოგლეჯილი ფრაზებით გვსახატავენ, მაგრამ, სამწუხაროდ, რეალობა სულ სხვა რამეზე მეტყველებს — პრაგმატული პოლიტიკის პრინციპებით მოქმედი ბებერი ევროპა სიფრთხილეს არ ღალატობს და საკუთარი უსაფრთხოებისთვის ნებისმიერ დამთმარზე ნამსხველია. სააკაშვილის ყბადაღებული განცხადება იმის თაობაზე, რომ რუსეთის მიერ საქართველოს მიმართ განხორციელებულ აგრესიაზე თვალის დახუჭვა დემოკრატიული სამყაროსთვის და მარცხების ტოლფასია, ამერი-

კამი და ევროპაში სასაცილოდ და არ ჰყოფნით; ამას, სხვა ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ის დასკვნები და დადგენილებებიც მოწმობს, რომლებიც აგვისტოს მოვლენებთან დაკავშირებით დადგინდა და დასაბუთდა. მაგალითად, 2008 წლის 6 ოქტომბერს (ანუ ომის დამთავრებიდან ზუსტად ორი თვის თავზე) ევროსაბჭოს მიერ საქართველო-რუსეთის ომის შესახებ მიღებული ოცდათორმეტპუნქტიანი რეზოლუციის მეოთხე პუნქტში ვკითხულობთ: „ასამბლეისთვის ცნობილია, რომ 2008 წლის 7 აგვისტოს დაწყებული ომი, რომელიც მოულოდნელი აღმოჩნდა მისი წევრი ქვეყნების უმეტესობისთვის, იყო ბოლო დროს არსებული სერიოზული დაძაბულობის ესკალაციის შედეგი, რომელიც გამოწვეული იყო პროვოკაციებითა და სიტუაციის კიდევ უფრო გაუარესებით. დაძაბული მდგომარეობის შესასუსტებლად არანაირი ზომები არ იქნა მიღებული და კონფლიქტის ორივე მხარეც სამხედრო ინტერვენციას აირჩია“.

პუნქტი მე-5: „იმის გამო, რომ 2008 წლის 7 აგვისტოს გაფრთხილების გარეშე ქართულმა სამხედროებმა ცხინვალის დაბოძება დაიწყეს, ანუ მოხდა ესკალაციის ახალ საფეხურზე გადასვლა, ეს ქმედება უნდა ჩაითვალოს საომარი მოქმედებების დასაწყისად. მძიმე ტექნიკის და სამხედრო აღჭურვილობის გაზრდა, მოქალაქეებისთვის სერიოზული საფრთხის შექმნა, საქართველოში შეიარაღებული ძალების არათანაბარი გამოყენება იყო როგორც საერთაშორისო ნორმების, ასევე საქართველოს ვალდებულებების, მოვგარებინა კონფლიქტი მშვიდობიანად, დარღვევა“...

მოკლედ, როგორც ხედავთ, „ვარდოსანთა“ სათაყვანებელი ევროსაბჭოს მიერ მიღებული რეზოლუციის ამ ორ პუნქტში საკმაოდ მკაფიოდ და ლაკონურადაა გამოხატული დასავლეთის ერთმნიშვნელოვანი პოზიცია აგვისტოს მოვლენების თაობაზე... ამის შემდეგ სააკაშვილმა და მისი გარემოცვის დამქაშებმა რაც უნდა დაუინებთ ამტკიცონ,

მიხეილ ლეონტიევი:

გადატვირთვა ბარდაქმნა!

ჩვენ ეს კინო უკვე ნანახი გვაქვს

მოსკოვი ობამას „გადატვირთვის“ დევიზით ვიზიტის შემდეგ ბაიდენმა კიევი და თბილისი „გადატვირთა“. აშშ ლიდერების პოსტსაბჭოთა სივრცეში ვიზიტების მოტივებსა და შედეგებზე, უკრაინისა და ბელარუსის სიტუაციებსა და რუსეთის პოლიტიკაზე ექსკლუზიური ინტერვიუში გვესაუბრება პოლიტიკური მიმომხილველი **მიხეილ ლეონტიევი**.



— მოსკოვი ობამას ვიზიტის შემდეგ ბაიდენმა კიევი და თბილისი „გადატვირთა“ —

ლურზე არავინ ექაჩებოდა. მასზე გავლენას პოლიტიკური ახდენდა — ეს იყო შიდა თამაში, მაგრამ მარიონეტი არასდროს ყოფილა. უკვე ჭკუადაკარგული ბრეჟნევიც კი არ ყოფილა მარიონეტი, რადგან მას — ადამიანს, რომელიც უკვე ბატარეებზეც აღარ მუშაობდა, რეალური ძალაუფლება ეკუთვნოდა. იქ სხვაგვარი სიტუაციაა. ძნელი წარმოსადგენია, რომ ამერიკული ელიტა, რომელმაც სახელმწიფო საკუთარი თავისთვის შეიქმნა, ტელევიზორით ნამდვილად მიღწევის დრო, რაც უნდა გააკეთოს გაიდარმა, აქმას ქედს მოეუხრი. რაც უნდა იყოს, ეს ადამიანი რუსეთის პრემიერ-მინისტრი იყო და ქვეყანაზე პასუხს აგებდა.

აშუ-თან ჩვენი ურთიერთობის საუკველი დავს ბირთვული შეკავების კონსეფსია, რომლის ტექნიკური საუკველიც გარანტირებული ორბსივი განადგურებაა.

თუ ჩვენ ვამცირებთ შემტევ და თავდაცვით იარაღს, ეს ორივესთვის მომგებიანი უნდა იყოს. რუსეთში უკვე აღარაა ხალხი, ვინც ფიქრობს, რომ ჩვენ შეგვიძლია უსაფრთხოება უზრუნველყოფა საცხე მეხის გავარდნას ჰგავდა ამხანაგ ობამას განცხადება, რომ პუტინი ცალი ფეხით წარსულში დგას, ხოლო მეორე — მომავალში. აი, მედვედევი თურმე სხვა საქმეა. მე არ მახსენდება პერსონაჟი, რომელსაც ქვეყანასთან ურთიერთობის განახლება გადაწყვიტა, და ამ ქვეყანაში განხორციელდა ნინ მათი ორი ლიდერის განცალკევება ეცადა, მით უმეტეს, რომ ამ ორივე ლიდერთან მან შეხვედრები დანიშნა. ეს წინასწარ გათვალს კი არა, პარანოიას უფრო ჰგავს.

— **კარგი, მაშინ გადატვირთვის აზრი რით გამოიხატება?**

— არაფრით, რაზეც ობამას ვიზიტის შედეგებიც მეტყველებს. სალაპარაკო არაფერია. საერთოდ, უნდა გვესმოდეს, რომ ჩვენი ურთიერთობები ამერიკის მხრიდან ძალზე თავალსაჩინო და მყარ ნიშნად იქნება. მეორე მხრიდან, როგორც უკვე ვთქვით, რეალური არასდროს ყოფილა. ჩვენთან დემოკრატია არ ყოფილა, მაგრამ სახალხო ძალაუფლება რეალური იყო. „ბულდოგი“, რომელმაც ბრძოლა „ნოხის ქვეშ“ მოიგო, ნამდვილი „ბულდოგი“ იყო. მას საყვე-

ლოს გადატვირთვის ნიადაგზე აფორიაქებული მთავრობები დააწყნარა?

— ის სატელიტების ჭრილობების შესახებ ვადა კონკრეტული საკითხების დასაკრებლად ჩამოვიდა. მან უნდა შედლოს მოსკოვი ვიზიტის შემდეგ შექმნილი სიტუაციის ნორმალიზება და კიევისა და თბილისის ეუბნება: „ნუ გეშინიათ, ეს ტაქტიკაა ასეთი, თქვენ ჩვენი ხართ“. ბაიდენმა სწორედ ეს გააკეთა.

ფიქრობ, კიევისა და თბილისში მალე დაწყნარდებიან, რადგან თავის დროზე ისინი რესპუბლიკელების ადმინისტრაციამ გარკვეულ სტრუქტურებში ჩააკეთა. ახლა მათ ყოფილი კურატორები ეუბნებიან: ცოტა შენუხდით, ხმა აღიმალეთო.

გახსოვთ აღმოსავლეთ ევროპის ყოფილი პოლიტიკოსების მიერ აშშ ადმინისტრაციაში გაგზავნილი წერილი? თვით მათ თქვეს ეს სიტყვა, როცა შეთქმულება მოახდინეს. დიდი ხანია, რუსეთის მისამართით ასეთი ქათინაური არ გამოიგია, რომ ამბობენ, რომ იმავე პოლიტიკას ვატარებთ, რასაც რუსეთის იმპერია ატარებდაო. ეს, სამწუხაროდ, ტყუილია. რუსეთის იმპერიამდე ჩვენ ძალიან ბევრი გვიკლია.

სასაცილოა, რომ მთელი ეს ამერიკული პოლიტიკური კლასი ფაქტობრივად აუტსაიდებები, უზრუნველყოფა ხალხს გახდა. ესაა ვალენსა, რომელიც 100 ათას დოლარად მარტინალური ანტიკომუნისტური პარტიის მხარდასაჭერად გაემოღის, არა იმიტომ, რომ ასე ფიქრობს, არამედ იმიტომ, რომ უხდინა. ესაა ჰაველი, ჭკუიდან შეშლილი, იუმჩენკო, თავისი ნულიან რეიტინგით, და სააკაშვილი, რომელიც ამერიკისთვის ყველაზე დიდი პრობლემაა. ვინ აქცია ყოფილად მთელი ეს პოლიტიკური ნარჩენები, რომელთაგან ბევრი 50-60 წლისაა? მათ მშვენივრად იციან, რომ მათი პლანტუსს ზემოთ ნაშენების ცდელა დასრულდება მათი ჩაკაკუნებით, რადგან ყველა მათგანი უიმედოა, მაგრამ მოსახლეობას ამ ხალხის მშვიდდ მოსმენა აღარ შეუძლია. არადა, მათი გამოყენება ნებისმიერ სიტუაციაში შეიძლება ძალიან დაბალ ფასად, კრიზისის გარეშე, რადგან ისინი აღარაფერია. ისინი გაიჭედნენ და უკანდასახვილ გზაც მოეჭრა. ეს ყველაფერი საკუთარი თავის გაბანძუების სეანსია, რაც მათთვის არავის დაუძალდება. ასეთია პოლიტიკური ექსპლიტაციონიზმის ახლანდელი მაგალითი.

— **ეს ხომ სააკაშვილსაც ეხება, რომელსაც წასვლა არ უნდა?**

— სააკაშვილი საქართველოსა და რუსეთის პრობლემა არაა. ის ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის პრობლემაა, მაგრამ სახელმწიფო დეპარტამენტი თავის საკადრო პოლიტიკას მე არ მანდობს. თავად არ მაინტერესებს სააკაშვილის სხვა, უფრო ნორმალური ადამიანით ჩანაცვლების პრობლემა. ეს მათი თანამშრომლები არიან. ამერიკის

თანამშრომელ „ა“-ს, რომელმაც თავი გამოიჩინა, როგორც სექსუალურმა მანიაკმა, მიზოფრენიკმა, პედერასტმა და მხალამა, ჩაანაცვლებს ამერიკის თანამშრომელი „ბ“, რომელიც ცნობილია ლირებულელების მხრივ სრულფასოვან ადამიანად, რომელსაც აქვს „მდგრადი, ამტანი ხასიათი“ და არ აქვს სახიფათო კავშირები, დაუნდობელია აშშ მტრების მიმართ. ჩემთვის ეს სულერთია. ძალზე მაკვირვებს რუსეთის პოლიტიკური საზოგადოებისა და ელიტის წარმომადგენელთა რაოდენობა, რომელნიც აშშ-ს დახმარებას ცდილობენ დსთ-ს საკადრო პოლიტიკაში. არ მესმის, ეს რა საჭიროა.

— **თუ სააკაშვილს შერაცხადი ადამიანით შეცვლიან, კრემლი მასთან ილაპარაკებს?**

— რა ჩვენი საქმეა, ნორმალურია თუ არა? თუ მონინა აღმდეგე მარიონეტად სულელი აჩრია, ეს ჩვენ მხოლოდ ხანია, რუსეთის მისამართით ასეთი ქათინაური არ გამოიგია, რომ ამბობენ, რომ იმავე პოლიტიკას ვატარებთ, რასაც რუსეთის იმპერია ატარებდაო. ეს, სამწუხაროდ, ტყუილია. რუსეთის იმპერიამდე ჩვენ ძალიან ბევრი გვიკლია.

— **სააკაშვილს რომ არც პუტინი ელაპარაკება და არც მედვედევი, სწორად იქცევიან. რაზე უნდა ელაპარაკო მარიონეტს? ასევე არაფერი ეხება სალაპარაკო ალასანიასთან და ა. შ. სინამდვილეში ჩვენ პატივისცემით ვეკიდებოდით ამერიკულ ადმინისტრაციას და მასთან საქართველოს საკითხებზე კიდევ გავაგრძელებთ საუბარს. რაში გვჭირდება შუამავალი? პრობლემები არ გვაქვს. ირაკლი ალასანია საკმაოდ განათლებულია, მაგრამ ის აშშ სახელმწიფო დეპარტამენტის კადრი და, თანაც, საკმაოდ დაბალი რანგისა.**

— **პრობლემა სულ სხვაგანაა — რუსეთი თავს უფლებას ვერ მისცემს, გვერდით იყოლიოს უამრავი კულტურული-ისტორიული, გეოპოლიტიკური, ეკონომიკური და ფსიქოლოგიური მიზეზით მტრულად განწყობილი საქართველო.**

არაადაქვამტურად მიიჩნია, რომ ოსეთის ომის საპასუხოდ ჩვენ აპირებთ საქართველოში პროტაქტორატი ვალიაკით. რუსეთის პროტაქტორატი აუხანათსა და სამხრეთ ოსეთში უაქტი იყო. ფაქტად კი სწორად ხოლმე გამოარჯვა აღმოსავლეთ უკრაინის მიზეზით მტრულად განწყობილი საქართველო.

არაადაქვამტურად მიიჩნია, რომ ოსეთის ომის საპასუხოდ ჩვენ აპირებთ საქართველოში პროტაქტორატი ვალიაკით. რუსეთის პროტაქტორატი აუხანათსა და სამხრეთ ოსეთში უაქტი იყო.

არაადაქვამტურად მიიჩნია, რომ ოსეთის ომის საპასუხოდ ჩვენ აპირებთ საქართველოში პროტაქტორატი ვალიაკით. რუსეთის პროტაქტორატი აუხანათსა და სამხრეთ ოსეთში უაქტი იყო.

არაადაქვამტურად მიიჩნია, რომ ოსეთის ომის საპასუხოდ ჩვენ აპირებთ საქართველოში პროტაქტორატი ვალიაკით. რუსეთის პროტაქტორატი აუხანათსა და სამხრეთ ოსეთში უაქტი იყო.

მეგობარ ახლა ჩვენი პრაქტიკულად ვალიაკით.

— ეს ერთ-ერთი გაუგებარი საკითხია რუსეთის პოლიტიკაში ყოფილი სსრ კავშირის სივრცეში...

— ჩემთვის გაუგებარია ჩვენი პოლიტიკის შინაარსი და შემცველობა რუსეთის მიმდებარე სივრცეში. როცა უკრაინაში ზურაბოვს უშვებენ ელჩად, უკრაინაში რუსეთის ინტერესების არარსებობას ნიშნავს. ეს უცნაურია. ვილაცას უნდა, რომ ზურაბოვი შორს გაემგზავროს? ხომ არის უფრო სასაიმოვნო ქვეყნები — ზიმბაბვე, ტაიტი, სეიშელის კუნძულები, რომელთაც სოციალური დაზღვევის სისტემის შექმნა ესაჭიროებათ.

— **უკრაინაში საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის ემზადებიან. რას უნდა ველოდეთ ამ ქვეყნის პოლიტიკური პროცესების გან?**

— უკრაინას რა ეშველება, არ ვიცი. „ნარინჯისფერი“ პოლიტიკურ სისტემას უკრაინის გადარჩენასა და პოლიტიკურ პრობლემებთან არანაირი კავშირი არ აქვს. ჯერჯერობით გაუგებარია, როგორ გადაწყვეტს არჩევნების შედეგები უკრაინის თუნდაც ერთ პრობლემას, იანუკოვიჩმა რომ გამარჯვოს, რაც, წესით, შეუძლებელია. იანუკოვიჩი ტანკით რომ მიდიოდეს და გზაზე პატარა ზღარბი გადაუდგეს, ზღარბი გასრესს იანუკოვიჩს ტანკში. ის გაბრტყელდება, მერე სხვა ტანკში გადადგება და ისევ გაბრტყელდება. იანუკოვიჩი პროგრამული იმპოტენტიანია. ის შექმნილია როგორც „ნარინჯისფერი“ პროექტის იდეალური ნაწილი, რომელსაც შეუძლია უკრაინის ნახევარი ელექტორატის შეკრება, შემდეგ ჩვარში გახვევა და სახაგვეზე მოსროლა. იანუკოვიჩის გარეშე „ნარინჯისფერი“ პროექტი არ არსებობს.

როდემდე მოითმენს ამას უკრაინის ნახევარი — ამ კითხვაზე პასუხი ეკონომიკური მაჩვენებლების დინამიკაზე დამოკიდებულია. ეს ხეხება და ნარჩენებსაც — იულიას, გადაწველი იუმჩენკოს. უკრაინა გახლჩილი ქვეყანაა, იდენტურობისა და პოლიტიკური მომავლის პრობლემებით, რომელთა გადასაჭრელად არჩევნები არ კმარა. დაუშვავთ, იანუკოვიჩმა კი არა, სხვა რომელიმე გამარჯვა აღმოსავლეთ უკრაინის მიზეზით მტრულად განწყობილი საქართველო. მეორე მხრივ, იუმჩენკოს ან ტიაგინბოკის გამარჯვება ასევე უაზრობა იქნება. ეკონომიკური გაფორმებისას ამ განხეთქილების ამოცანა ფულით იქნებოდა შესაძლებელი, მაგრამ ფული არაა. ეს კასრი, რომელიც გამოიწვია და იმდენი ხოლმე, როცა მასში წყალი არაა, ამიტომ რეალური უკრაინა და ფსევდოლეგალური პოლიტიკური პროცესი პერპენდიკულარულად ვითარდება და ერთმანეთს არაფრით უკავშირდება. ასე არჩევნების ჩატარება შეიძლება, მაგრამ საერთო ჯამში არაფერი შეიცვლება.

საქართველო

გზური, გაზიარებული თქვენი მოსაზრებები? დაგვიკავშირდით: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

როგორ უნდა გადაწყვიტოს ამ ქვეყნის პრობლემები?

— პრობლემა თუ არ გადაწყვიტე, აფეთქდება. ფეკალით თუ არ გადაყარე, ყველაფერი აივსება და აქ არჩევნები არაფერ შუაშია. შეიძლება, კენჭი ვუყაროთ კითხვას, საჭიროა თუ არა, ფეკალით ავსოვსო. ეს საინტერესო კენჭისყრაა — ხმას საინაღმდეგოდ აძლევ, მაგრამ მაინც ივსება.

ეკონომიკური პრობლემების მოსაგვარებლად უკრაინას სჭირდება სახელმწიფო, მაგრამ უკრაინელები, რუსებისგან განსხვავებით, სახელმწიფოებრივად არ აზროვნებენ. უკრაინაში ვინმეს სახელმწიფო რომ მოეთხოვებოდა, იქ უკვე დიდი ხანია, სამოქალაქო ომი იქნებოდა. მათ სახელმწიფო ფუნქციონირებაზე კიდიათ, მშენებრივად ცხოვრობდნენ სახელმწიფოს გარეშე, სანამ ეკონომიკა ამის საშუალებას იძლეოდა. სახელმწიფო, რომელიც იქ არსებობს, ლეგიტიმური არაა. მას ლეგიტიმურად მხოლოდ 3-4 კვირის იდიოტი მიიჩნევს. იქ არ არსებობს უფლებრივი სივრცე. ამ ცირკს მათ „პოლიტიკუმი“ უწოდებს, ტერარისტულად ანალოგიური. სიტუაცია ეკონომიკური კატასტროფისკენ მიდის, სახელმწიფო კი არ არსებობს და მას ვერსაიდან გამოათრევ.

სხვა საქმეა, რომ უკრაინა თვითმყოფადი სუბიექტით იქცევა, რომელშიც მინაგანი პროცესები მიმდინარეობს.

ახლა რუსეთთან და დასავლეთთან რა უკრაინას თაში ვინაგანს, ავგარა საკმარისია, სიტუაცია გაუმჯობესდეს, რომ ერთი რაიკა და მეორე რუსეთის არ შეუძლია, კრიტიკულ სიტუაციაში არ ჩაერიოს, რადგან ეს მისი უანტოპური ტერიტორია.

უკრაინა ჩვენი ნაწილია, სადაც ჩვენი ხალხი ცხოვრობს. პუტინის ნათქვამი — უკრაინაში 17 მილიონი რუსი ცხოვრობს, ობამასთვის ფანტასტიკური სიახლე აღმოჩნდა. ეს სიმართლის მხოლოდ მცირე ნაწილია, ვინაიდან დანარჩენი 40 მილიონიც მნიშვნელოვანწილად რუსები არიან, ისევე, როგორც დანარჩენი 140 მილიონი რუსეთში — უკრაინელები. ეს ალქმის შემდეგი საფეხურია, რომელიც კენიელი მწყემსის შვილისთვის მიუწვდომელია.

ყირიმში ვითარება მწვავედება. ექსპერტები სევასტოპოლისისთვის ახალ ბრძოლაზე საუბრობენ...

— ეს ერთი ქვეყანაა, ერთი ეთნოსია, ერთი ისტორია და ერთი ისტორიული ბედი, ამიტომ ჩვენ არ შეგვიძლია სევასტოპოლიდან დასვლა. სევასტოპოლისის დათმობა ნებისმიერი რუსული ხელისუფლებისთვის თვითმკვლელობის ტოლფასი იქნება. ეს შეუძლებელია. ეს ინდიკატორია. ის ხომ ჩვენ ავაშენეთ, ვიცავდით, მისთვის სისხლს ვდებდით. ჩვენ სევასტოპოლს დავტოვეთ, თუ რუსეთი კი არა, სახელმწიფოთა მასა ვიქნებით, რომელიც ვლადიმერ პუტინისგან, მურმანსკიდან და მოსკოვიდან წავა და დავიწყებთ ევროკავშირის

ლოკვას ევროხელფასისთვის, ჩვენ კი ევრორემონტს ვაგვიკეთებენ. არის ასეთი მშვიდობიანი, ჰუმანიტარული არსებობის კონცეფციაც.

ბელარუსს რა ემართება?

— ბატკას აზროვნებაში იძულებითი სატყვივარი აქვს. მე ძალიან მიყვარს ბატკა, კარგი ადამიანია, მაგრამ მის თავში კატების ზომის თავგები დარბიან. ის ინტეგრაციის მომხრეა, საბჭოთა ბელარუსი იმის გაზრდილი, რომელიც სსრკეში სწავლიდა და ამის უფლებაც ჰქონდა, რადგან მოსკოვთან თანაბარ ურთიერთობაზე არ აცხადებდა პრეტენზიას. აბსოლუტურად დარწმუნებული ვარ, რომ ბელარუსს უფლება აქვს, რუსეთი მოწველოს, მაგრამ მაშინ, ასიმეტრიული მოთხოვნები — სას, სიმეტრიული ურთიერთობები აღარ უნდა მოითხოვო. აი, ამით აიხსნება ბატკას ტყვივარი. თუ ორი სხვადასხვა სიდიდის სუბიექტის რეალური ინტეგრაცია გასურს, რომელიც თანაბარი ურთიერთობაა, ამ სუბიექტებისთვის აბსოლუტურად თანაბარი უფლებები არ უნდა ისურვო. წინააღმდეგ შემთხვევაში ინტეგრაციული სტრუქტურა არ იმუშავებს. ჩვენ თავისთავადი კავშირი უნდა შევქმნათ. არაქმედითუნარიანი სახელმწიფო არაფერში გვჭირდება. თუ ბატკას ეს ვერ გაუგია, ის ან მავნებელია, ან ტყუილი. რუსეთსა და ბელარუსს შორის თანაბარი ურთიერთობები შეუძლებელია. დიას, რუსეთმა უნდა გამოკვებოს, დაიცვა და დაითვაროს ბელარუსი. დიას, ეს ურთიერთობები პოლიტიკურად და ეკონომიკურად ასიმეტრიული უნდა იყოს. ჩვენ იმპერია უნდა აღვადგინოთ და დავივიწყოთ ყველა ამბიციის, დამოუკიდებლობა, სუვერენიტეტი...

საკმარისია თვალეში ნაცრის შეყრა! ბატკას საუბარი, რომ მას აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის აღიარება არ შეუძლია, მიუღებელია. დასავლეთში ვერ ვაგვიკეთებენ?! ჩვენ იქ არ ვგსურს კავკასიაში ომი!.. ბიჭებო, ჩვენ კავკასიაში ბელარუსისთვისაც ვიბრძვი. თუ ეს გაუგებარია, მაშინ არ ვიცი, საერთოდ რაზე ვლაპარაკობთ. ეს ჩვენი ისტორიული სივრცეა, რომელსაც ვიცავთ, რადგან გლობალური პასუხისმგებლობა გვაკისრია. ბელარუსს კი გლობალური პასუხისმგებლობა არ აქვს.

ყველა კონკრეტული პრეტენზია, რასაც ბატკა ბელარუსთან დაკავშირებით რუსულ პოლიტიკას უყენებს, 99%-ით მართებულია. ის, რასაც კუდრინი სიტყვითა და საქმით გამოთქვამდა ბელარუსთან დაკავშირებით, სულ მდაბლობაა, მაგრამ ლოგიკა, რომლითაც ბატკა რუსეთთან ურთიერთობისას ხელმძღვანელობს, მყარია.

სხვათაშორის, შესაძლოა, მისთვის პრეტენზია საერთოდ არ ნაგვეყენებინა, ეს რომ ჩვენი „პარტნიორი“ ყოფილიყო, მაგრამ ის ხომ „სვოია“. „სვოია“ კი ლაღატი-სა და ამ ლაღატი შანტაჟის უფლება არ აქვს. „თუ რმის ტარიფს არ დამინეთ, გილაღატიბო!“ რა არის ეს? გენერალი ვლასოვი სტალინის რეჟიმზე ბევრ სიმართლეს ამბობდა, მაგრამ ისიც მოალატრე იყო. არ იფიქროთ, თითქოს ლუკაშენკოს ვლასოვს ვადარებდეთ, მით უმეტეს, რომ ლუკაშენკო ყოველთვის ხაზს უსვამს, რომ მოლაღატი არ არის. მინდა, მეგუროდეს.

ესაუბრა
მარინა სოლოპოვა
თარგმნა
ლექსო ლაპიაშვილი

სისხე ან ველოსიკედი

რუსეთის პრეზიდენტმა დიმიტრი მედვედევმა სახელმწიფო დუმაში წარადგინა კანონი არასრულწლოვანების მიმართ ჩადენილი სექსუალური ხასიათის დანაშაულისთვის პასუხისმგებლობის გამკაცრების შესახებ. მედვედევის მიერ წარმოდგენილი შესწორებების თანახმად, სასჯელი დამოკიდებული უნდა იყოს მსხვერპლის ასაკზე: რაც უფრო პატარაა ბავშვი, მით უფრო მეტია თავისუფლების აღკვეთის ვადა. 14 წლამდე მოზარდის გაუპატიურებისთვის მაქსიმალური სასჯელი უნდა გაიზარდოს 15-დან 20 წლამდე.

ამას გარდა, თუ დაზარალებული (ასაკის მიუხედავად) ძალადობის შედეგად გარდაიცვალა, მაქსიმალური სასჯელი კვლავ 20 წელს შეადგენს. პრეზიდენტმა 14 მოზარდის წინააღმდეგ სექსუალური ხასიათის დანაშაულისთვის მინიმალური სასჯელის გაზრდაც შესთავაზა 8-დან 12 წლამდე.

2009 წლის მარტში არასრულწლოვანთა წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულებებთან ბრძოლის შესახებ გამართულ თათბირზე მედვედევი უკვე ამბობდა, რომ მსგავსი დანაშაულის ჩამდენ პირთათვის სასჯელის გამკაცრების მოთხოვნით გამოვიდოდა. ადრე მსგავსი განცხადებებით არაერთხელ გამოსულა სკკ-ს ხელმძღვანელი ალექსანდრე ბასტრიკინი. ის ბავშვების წინააღმდეგ დანაშაულის ჩამდენი პირების პირობითად და ვადამდე გათავისუფლების აკრძალვასაც ითხოვდა. 2008 წლის დეკემბერში ტელეშოუში „საუბარი ვლადიმერ პუტინთან“ ასეთი დანაშაულებისთვის სასჯელის გამკაცრების იდეა რუსეთის უკიდურესი პრემიერ-მინისტრმა გაახშირდა.

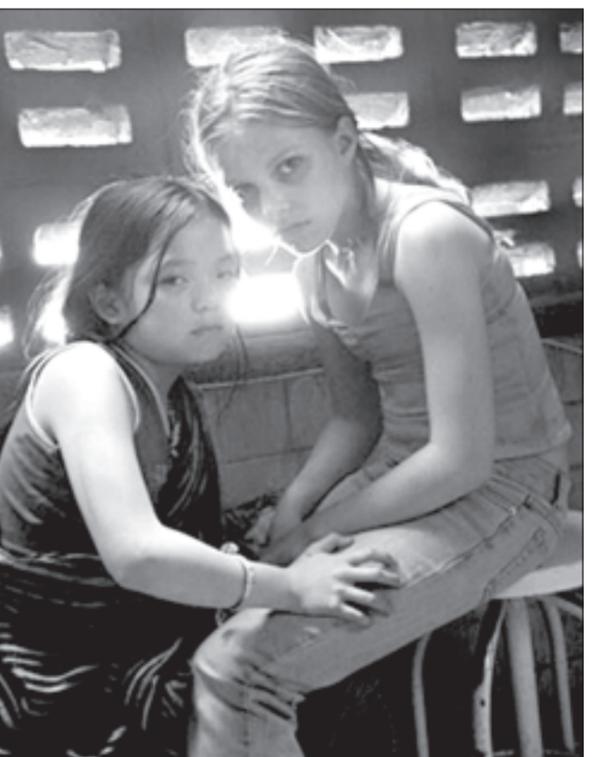
ჯერჯერობით ეს მხოლოდ კეთილი სურვილებია. პრაქტიკაში ცოტა სხვაგვარად ხდება. ასე მაგალითად, კომის რესპუბლიკაში თავისუფლების აღკვეთის სანადალად მცირე ვადა მიუსაჯეს მაქსიმ ტერეხინს.

ამაჰანს 4,5 წლით პირობითი სასჯელი დააკისრეს, როსა იგი დაენაშაუდნენ 9 წლის ბავშვის მიმართ სექსუალური ხასიათის კალაღობრივ ქმედებაში.

საქმე აღიძრა 2002 წლის აპრილში, მაგრამ ტერეხინი მხოლოდ 2009 წლის თებერვალში დააკავეს სარატოვში. პროცესზე სახელმწიფო ბრალმძებელმა მოითხოვა განსასჯელისთვის სასჯელის შეფარდება 6 წლით თავისუფლების აღკვეთა მკაცრი რეჟიმის კოლონიაში მოხდინა, მაგრამ სასამართლომ არ შეისმინა ეს აზრი და ბევრად უფრო მსუბუქი ვადა დასჯილობა გამოიტანა.

პროკურორმა იური გუდკოვმა, რომელმაც ეს ვერდიქტი ძალიან მსუბუქად მიიჩნია, საკასაციო სარჩევით კომის უზენაეს სასამართლოში შეიტანა. კომის უზენაესმა სასამართლომ შეცვალა ძალზე მსუბუქი განაჩენი, რომელიც პედოფილს 9 წლის ბიჭის შეურაცხყოფისთვის გამოუტანეს. საქმე გადაიხილა მსგავსი შემთხვევების მიხედვით, რომლებშიც ბავშვების მიმართ სექსუალური ხასიათის ქმედებისთვის პირობითი პირველი შემთხვევა, როცა გარყვნილები ციხის გარეთ რჩებიან.

2008 წელს კრასნოდარში გაასამართლეს 48 წლის მშენებელი, რომელმაც გააუპატიურა და დედად აქცია თავისი 13 წლის გერი გოგონა. მაშინ მოძალადემ, რომლის დანაშაულიც უფრო საშინელი და უფრო თვალსაჩინო იყო, მხოლოდ 1,5 წლით პირობითი სასჯელი მიიღო. ის პროცესის შემდეგაც ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა, ხოლო დაზარალებულის დედა (ბიზნესლენი) ყველაწილიდან ცდილობდა ქმრის გამართლებას.



ჭის შეურაცხყოფისთვის გამოუტანეს. საქმე გადაიხილა მსგავსი შემთხვევების მიხედვით, რომლებშიც ბავშვების მიმართ სექსუალური ხასიათის ქმედებისთვის პირობითი პირველი შემთხვევა, როცა გარყვნილები ციხის გარეთ რჩებიან.

ბოლო თვეებში ეს არაა პედოფილის საქმესთან დაკავშირებით პირველი შემთხვევა, როცა გარყვნილები ციხის გარეთ რჩებიან.

2008 წელს კრასნოდარში გაასამართლეს 48 წლის მშენებელი, რომელმაც გააუპატიურა და დედად აქცია თავისი 13 წლის გერი გოგონა. მაშინ მოძალადემ, რომლის დანაშაულიც უფრო საშინელი და უფრო თვალსაჩინო იყო, მხოლოდ 1,5 წლით პირობითი სასჯელი მიიღო. ის პროცესის შემდეგაც ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა, ხოლო დაზარალებულის დედა (ბიზნესლენი) ყველაწილიდან ცდილობდა ქმრის გამართლებას.

კალინინგრადის საოლქო სასამართლოს სისხლის სასამართლის სასამართლო კოლეჯამ სასჯელი ერთ წლამდე შემოვიწროა სერგეი გრივცოვს, რომელსაც 12 წელი ჰქონდა მისჯილი 8 მცირეწლოვან ბავშვთან სექსუალური ხასიათის ქმედებისთვის. პროკურატურის მონაცემებით, სასჯელის შეცვლა მოძალადის საქციელის ნაწილობრივად გადამხილვის გამო იქნა.

ჩერნიახის რაიონში მცხოვრები გრივცოვი გასული წლის შემოდგომაზე დააკავეს. გამოძიების მონაცემებით, მამაკაცი 9-13 წლამდე მოზარდებს უკაცრიელად მიზიდებდა, პედოფილი ბავშვებს სექსში 100-დან 400-მდე რუბლს უხდიდა. სასამართლომ გრივცოვმა დანაშაული არ აღიარა.

გასაკვირი სხვა რამაა: რუსეთის სასამართლო, რომელიც ასე შემწყნარებლურად ექცევა პედოფილებს, იგივე ბრალდებით ციხეში აგზავნის ახალგაზრდა მამებს. ტულის ოლქის ქალაქ ვერეჟოვში მკაცრი განაჩენი გამოუტანეს 19 წლის ყმაწვილ თავისი არასრულწლოვანი შეყვარებულის „გახრწნის“ ბრალდებით, რის შედეგადაც 15 წლის კატის თავისი ბავშვის გაზრდა უშედეგად მოუწევს, მიუხედავად მათ შორის გაფორმებული ქორწინებისა. როგორც შემდეგ გავიხსენებ, კატა თავის შეყვარებულს ეუბნებოდა, რომ იგი 17 წლისაა.

ანალოგიური საქმე განიხილებოდა მორდოვიის სასამართლოში 2008 წლის შემოდგომაზე. ამ შემთხვევაში თემიდას ეყო „გამჭრიახობა“, მხოლოდ 7-თვიანი პატიმრობა მიესაჯა 24 წლის ალექსი კოუაევისთვის, რომელსაც ბრალად თავისი 15 წლის ცოლი „გარყვნი“ ედებოდა. სხვათაშორის, უნდა აღინიშნოს, რომ ასეთი გასაოცარი გადაწყვეტილებები მხოლოდ რუსეთის სასამართლოს არ გამოაქვს. ასეა ბრიტანეთშიც, ამ ქვეყანაში პედოფილის დედა (ბიზნესლენი) ყველაწილიდან ცდილობდა ქმრის გამართლებას. შესაძლოა, იქ პედოფილი, რომელმაც 10 წლის გოგონა გააუპატიურა, რამდენიმე თვეში გამოვიდეს ციხიდან (მიზეზი — მოსამართლემ შეიძლება ჩათვალოს, რომ მსხვერპლს „გამომწვევად ეცვა“).

24 წლის მწმენდავს კვიტ ფენს შესაძლოა, საშუალოდ პატიმრობა მიეღოს, მაგრამ მოსამართლე ჯულიან ჰორნი განაჩენის გამოტანისას „მორალურ დილემას“ გადააწყდა — მოძალადის მსხვერპლს თავის ასაკზე მეტი შეხედულება ჰქონდა.

მოსამართლისთვის საპარსხვინოა იმის თქმა, რომ მსხვერპლის გამოწვევი ტანსაცმელი 24 წლის მოქალაქის აპარტლავს. როგორც ჩანს, მას არ ესმის, რამხელა ზიანი მიყენა ბავშვის პედოფილის ქმედებაში. ის, ეტყობა, თვლის, რომ ბავშვიც თავად არიან დაენაშაუნი მათხე დაენაშაუნი.

ბავშვებზე ძალადობის თავიდან აცილების ნაციონალური ერთობის წარმომადგენლებმა აღნიშნეს: „ადამიანს, რომელმაც 10 წლის გოგონა გააუპატიურა, არანაირი გამართლება არ აქვს. ამასთან, მნიშვნელობა არ აქვს, როგორ ეცვა გოგონას.“

ფენის ადვოკატმა პიტერ დუ ფოუმ განაცხადა, რომ მისმა კლიენტმა ინანა თავისი საქციელი მას შემდეგ, რაც გოგონას ასაკი გაიყო. აღვნიშნავთ, რომ 2007 წელს იმავე მოსამართლემ პედოფილს ერიკ კოულს 9 თვე პირობითი სასჯელი შეუფარდა 6 წლის გოგონაზე შემოქმედებისთვის. განაჩენის გამოტანის შემდეგ მოსამართლემ დაწინაურა, რომელმაც 6 წლის მსხვერპლს შარვალი გახადა, გოგონასთვის „ველოსიკედის ყიდვა ურჩია“ დანაშაულის გამოსასწორებლად.

politvoboda.ru
თარგმნა
ლექსო ლაპიაშვილი

მანანა ცისკარიშვილი:

ლუკსემბურს გამოდევნა უკრაინის საგარეო უწყობის უკრაინული დავაჯარბე

მანანა ცისკარიშვილი ჩემი მეგობრის — ლიას დაა, კარგახანია საზღვარგარეთაა წასული. ლიას დედა გარდაეცვალა და სამეგობრო პანაშვიდზე მივედი. მანანას ნახვას წამდგვიღად არ მოველოდი. დედის დასატირებლად მაინც მოუხერხებია ჩამოსვლა. სამძიმრის შემდეგ საუბარს შევეყვით. მანანამ თავისი ტკივილიანი ისტორია მიაშბო.



— მანანა, როგორ შეცვლილხარ, მახსოვს, მშვენიერ ოჯახში მოხვდი, საზღვარგარეთ რამ წაიყვანა?..

— სკოლის დამთავრებისთანავე გავეთხოვე. ჩემი მეუღლე გამორჩეული ოჯახის შვილი გახლდათ, მაგრამ, როგორც ვამბობ, ნარკოტიკის მომხმარებელი იყო. დიდი სიყვარულის მიუხედავად, იძულებული ვიყავი, მიმეტოვებინა და ბავშვით მშობლებთან დავებრუნებოდი.

ინგლისურ ენას ბავშვობიდან ვსწავლობდი. ინსტიტუტიც ინგლისური ენის სპეციალისტით დავამთავრე. მართლმდარჩენილმა მუშაობა საერთაშორისო სექტორში ხაზზე დაიწყო, მაშინ ეს მეტად პრესტიჟული სამუშაო იყო ითვლებოდა და ხელფასიც მაღალი მქონდა. ბავშვის გაზრდაში მშობლები მესმარებოდნენ.

ჩემი ეკას ნათლობის დღეს მამა მოულოდნელად გარდაიცვალა. მამამ თითქოს ჩვენი ოჯახის კეთილდღეობაც გაიყარა. ქვეყანაში სიტუაცია იყო. მითარეშე ბანდები ხან ერთ ოჯახს ანიოკებდნენ, ხან — მეორეს. ჩვენ ძლიერ ოჯახად ვითვლებოდით. ერთ დამეს ნიღბიანი მძარცველები თავს დაგვესხნენ. გაგვკოჭეს და აბაზანაში შეგვეყარეს. რაც წასალა იყო, ყველაფერი წაიღეს. ჩემი პატარა ისე შეაშინეს, ხანგრძლივი მკურნალობა დასჭირდა მიღებული სტრესის გადასატანად, სამსახური დავკარგე.

უმცროსმა ძმამ ბიზნესი წამოიწყო, მაგრამ საამისოდ არც გამოცდილება ჰქონდა და არც ალბო. ძალიან გავეჭირვდა. ჩვენი კარის მეზობლებმა თავის გადასარჩენის მიზნით საზღვარგარეთს მიაშურეს, მოგვიანებით მეც დამეხმარნენ აქედან წასვლაში.

ბავშვი დედაჩემსა და ჩემს გაუთხოვარ დას დავტოვე და გავემგზავრე. ასე აღმოჩნდა კუნძულ კრეტაზე, ერთ ზღისპირა დასახლებაში. ნავსადგურ ჰერაკლიონის მახლობლად. კრეტა მინიერი საიმოთხეა უძველესი კულტურის ძეგლებით, ვენახებით, ციტრუსითა და ზეთისხილის ბაღებით.

— კრეტა ტურისტული ზონაა და იქ, ალბათ, უფრო სეზონური ხასიათის სამუშაოები...

— ბინა დავიქირავე. იქ მდიდარ ბერძნებს ზღისპირა ვილები აქვთ, ხოლო სოფელი საკურორტო ზონიდან მოცილებულია დასახლებული. მოაგვარაკე მდიდარ ბერძნებს სახლებს ვულაგებდი. თავისუფალ დროს კი სანაპიროზე მიდივარ და ხამანკებს ვაგროვებდი და ადგილობრივ კაფერესტორნებს ვაბარებდი, რომლებიც მრავლადაა კუნძულ კრეტაზე. კუნძული ტურისტებისთვის მიმზიდველია, მსოფლიოს რომელი კუთხი-

დან არ ნახავთ აქ ჩამოსულთ. უამრავი სანახაობა თვალს იტაცებს, მე კი მხოლოდ საქართველოში დარჩენილ ჩემს შვილზე ვფიქრობდი. ვოცნებობდი, მისთვის მომავალი მომეწყობო. მალე ბედმა გამიღიმა და ერთი მოხუცი ქალბატონისა და მისი 7 კატის მომვლელად ამიყვანეს. ქალბატონი პენი კეთილი აღმოჩნდა. მას ზღვის პირას დიდი სახლი ჰქონდა, უზარმაზარი პარკითა და შესანიშნავი ყვავილნარით. მე მისი პირადი მოსამსახურე ვიყავი. თავისი სოლიდური შემოსავლიდან კარგ ხელფასს მიხდიდა. ამ მდგომარეობით გათამამებულმა გადაწყვიტე, შვილი ჩემთან წამეყვანა. ამ მიზნით ჩამოვედი საქართველოში.

თბილისი გაყინული, ჩაბნელებული დამხვდა. პურიც კი არ იშოვებოდა. ეზოს წინ ცეცხლსმოკიდებული საბურავის გარშემო დამხვდნენ მეზობლები. მოვიხატულე ნათესავები, მეგობრები. ვაკოტრებულმა, ვალეებში გადავარდნილმა, პროცენტებში გახლართულმა, უტრანსპორტობით განამებულმა, სიბნელესა და სიცივეში შეეყუთებოდა და ბებიაჩემსა და ხალხს ჩემზე მძიმე შთაბეჭდილება დატოვა.

ჩემი და-ძმა დაოჯახდა. დედას წლები დასტყობოდა. დარდით გათანჯული შევეყვარებდი ჩემს გოგონას, რომელიც ლამაზი შუქზე ხელთათმანით წერდა დავალებას, რადგან ნავთქურა, რომელიც ოთახს ათობდა, შიგადაშიგ ბოლავდა და სიცივესაც ვერ ერეოდა. ნანახმა გადაწყვეტილება უფრო განმიმტკიცა. ჩემს შვილს ხელი მოვკიდე და წაიყვანე. ამ წლებში ეკა გადამეჩვიდა. ბუბისთან განმორება გაუჭირდა. მევედრებოდა, ბუბისთან დამეტოვებინა. გამგზავრების დღეს დედა უფრო მოტეხილი მქონდა. ძალით ავაგლიჯე ბავშვი, ბუბის თვალმოუცილებლად ამყვანოვითი ნათესავის ტრაპზე...

ჩემმა კეთილსიმყოფელმა მოხუცმა ეკა თბილად მიიღო. ისიც მალე შეეჩვია მშვენიერ სახლსა და კრეტას ლაყვარდლოდ სანაპიროს, გემრიელ ფორთოხლებს, მეგობრები გაიჩინა და ბერძნულიც იოლად შეისწავლა.

— შეძლო ეკამ სწავლის გაგრძელება? სალაპარაკო

რეზი ჩემს გოგონას, რომელიც ლამაზი შუქზე ხელთათმანით წერდა დავალებას, რადგან ნავთქურა, რომელიც ოთახს ათობდა, შიგადაშიგ ბოლავდა და სიცივესაც ვერ ერეოდა. ნანახმა გადაწყვეტილება უფრო განმიმტკიცა. ჩემს შვილს ხელი მოვკიდე და წაიყვანე. ამ წლებში ეკა გადამეჩვიდა. ბუბისთან განმორება გაუჭირდა. მევედრებოდა, ბუბისთან დამეტოვებინა. გამგზავრების დღეს დედა უფრო მოტეხილი მქონდა. ძალით ავაგლიჯე ბავშვი, ბუბის თვალმოუცილებლად ამყვანოვითი ნათესავის ტრაპზე...

ჩემმა კეთილსიმყოფელმა მოხუცმა ეკა თბილად მიიღო. ისიც მალე შეეჩვია მშვენიერ სახლსა და კრეტას ლაყვარდლოდ სანაპიროს, გემრიელ ფორთოხლებს, მეგობრები გაიჩინა და ბერძნულიც იოლად შეისწავლა.

— შეძლო ეკამ სწავლის გაგრძელება? სალაპარაკო

ენა სხვაა, მეცნიერული დისციპლინების უცხო ენაზე დაუფლება კი — ძნელი...

— თავდაპირველად გაუჭირდა, სწავლა ადვილობრივ კოლეჯში გააგრძელა. მეგობრებიც და პედაგოგებიც ეხმარებოდნენ. ამბობდნენ, ნიჭიერი გოგოა, ყველაფერს მალე ითვისებსო. ცხოვრობდით მე და ჩემი შვილი მოხუცთან მშვიდად და უზრუნველად. ქალბატონს ქმარი ადრე გარდაეცვალა. შვილები არ ჰყავდა, ნათესავები კი შორს იყვნენ.

მასთან ყოფნის პერიოდში მის ნათესავთაგან არავინ მიხსახავს. მოხუცისთვის მოსამსახურე მალე ვიდექი, თავის კომპანიონად მივუვლიდა. ჩემი განსწავლულობით ამყოვბა, გვერდიდან არ მიცილებოდა. მოსწონდა ჩემი საქმიანობა, გემოვნება, ცხოველებთან დამოკიდებულება, ფისოები ხომ მისთვის მთავარი საზრუნავი იყო.

ღრმად მოხუცებული ქალბატონი სანაპიროზე ეტლით სასეირნოდ გამყავდა. ამ დროს ის ხვდებოდა და ესაუბრებოდა მეზობელ ქალბატონებს, ხშირად მაქებდა. მიუხედავად იმისა, რომ საუკუნეს უკაკუნებდა, სალი აზრი და მესხიერება არ დაეკარგა.

ჩემდა გასაოცრად, სიკვდილის წინ მთელი თავისი ქონება მე დამიტოვა. მაშინ კი პირველად გამოჩნდა ჩემი ნათესავები, რომელთაც ქალბატონის დატოვებულ ქონებაზე პრეტენზია გამოიტყვეს და ანდერძი სასამართლოში გააპროტესტეს. ისინი ბრალს მდებდნენ, რომ მოხუცის ასაკობრივი სისუსტითა და გონებრივი მარაზმით ვისარგებლე და მათი კუთვნილი ქონე-

ბის ხელში ჩაგდება მოვინდომე. ამ ბრალდების დამტკიცების შემხვევაში მრავალწლიანი ციხე მელოდებოდა უცხო მინაზე. დაიწყო გაჭიანურებული სასამართლო პროცესი. იძულებული ვიყავი, ბავშვთან ერთად საცხოვრებლად სხვაგან გადავსულიყავი. ჩემ წინააღმდეგ მუშაობდა ჩემი ემიგრანტობა, მოქალაქეობის უქონლობა. იმდენი ფულიც არ მქონდა, ადვოკატი ამეყვანა. ჩემთვის არანაკლები სამი შრომა თამაშობდა ის ფაქტიც, რომ ვიყავი უცხო მის ნათესავთაგან არავინ მიხსახავს. მოხუცისთვის მოსამსახურე მალე ვიდექი, თავის კომპანიონად მივუვლიდა. ჩემი განსწავლულობით ამყოვბა, გვერდიდან არ მიცილებოდა. მოსწონდა ჩემი საქმიანობა, გემოვნება, ცხოველებთან დამოკიდებულება, ფისოები ხომ მისთვის მთავარი საზრუნავი იყო.

ღრმად მოხუცებული ქალბატონი სანაპიროზე ეტლით სასეირნოდ გამყავდა. ამ დროს ის ხვდებოდა და ესაუბრებოდა მეზობელ ქალბატონებს, ხშირად მაქებდა. მიუხედავად იმისა, რომ საუკუნეს უკაკუნებდა, სალი აზრი და მესხიერება არ დაეკარგა.

ჩემდა გასაოცრად, სიკვდილის წინ მთელი თავისი ქონება მე დამიტოვა. მაშინ კი პირველად გამოჩნდა ჩემი ნათესავები, რომელთაც ქალბატონის დატოვებულ ქონებაზე პრეტენზია გამოიტყვეს და ანდერძი სასამართლოში გააპროტესტეს. ისინი ბრალს მდებდნენ, რომ მოხუცის ასაკობრივი სისუსტითა და გონებრივი მარაზმით ვისარგებლე და მათი კუთვნილი ქონე-

ბის ხელში ჩაგდება მოვინდომე. ამ ბრალდების დამტკიცების შემხვევაში მრავალწლიანი ციხე მელოდებოდა უცხო მინაზე. დაიწყო გაჭიანურებული სასამართლო პროცესი. იძულებული ვიყავი, ბავშვთან ერთად საცხოვრებლად სხვაგან გადავსულიყავი. ჩემ წინააღმდეგ მუშაობდა ჩემი ემიგრანტობა, მოქალაქეობის უქონლობა. იმდენი ფულიც არ მქონდა, ადვოკატი ამეყვანა. ჩემთვის არანაკლები სამი შრომა თამაშობდა ის ფაქტიც, რომ ვიყავი უცხო მის ნათესავთაგან არავინ მიხსახავს. მოხუცისთვის მოსამსახურე მალე ვიდექი, თავის კომპანიონად მივუვლიდა. ჩემი განსწავლულობით ამყოვბა, გვერდიდან არ მიცილებოდა. მოსწონდა ჩემი საქმიანობა, გემოვნება, ცხოველებთან დამოკიდებულება, ფისოები ხომ მისთვის მთავარი საზრუნავი იყო.

ჩემდა გასაოცრად, სიკვდილის წინ მთელი თავისი ქონება მე დამიტოვა. მაშინ კი პირველად გამოჩნდა ჩემი ნათესავები, რომელთაც ქალბატონის დატოვებულ ქონებაზე პრეტენზია გამოიტყვეს და ანდერძი სასამართლოში გააპროტესტეს. ისინი ბრალს მდებდნენ, რომ მოხუცის ასაკობრივი სისუსტითა და გონებრივი მარაზმით ვისარგებლე და მათი კუთვნილი ქონე-

ლურად კაფე-რესტორნის წინ იდგა მიმპატიუებლად. ინგლისური ენის ფლობა ტურისტებთან ურთიერთობას უადვილებდა. დამატებითი სამუშაო ავიღე, უდიდესი დანაზოგს ვაკეთებდი.

შუალამისას სუპერმარკეტების უკან სურსათის გადაყრილი ყუთებიდან ყველის ნაფშვენებს ვაგროვებდი და ეკასთვის ხაჭაპურის მსგავს კვერს ვაცხობდი. ეკა ევროპულ სტილში შეეჩვია, ინტერნეტკაფეში ალბელი ფულით მოტოციკლი იყიდა. დედა-შვილს საერთო ენის გამონახვა გვიჭირდა. ჩემი გამუდმებული საუბარი საქართველოზე, აქაურ ნაცნობებსა და ნათესავებზე მასში ირონიულ ლიბოს ინვეცდა, სატელეფონო კავშირები ჩემს ქვეყანასთან ალიზინებდა, ჩემს ცრემლებსა და ნოსტალგიას პროტესტით პასუხობდა. მიხვდი, შვილი კომპოლიტიც და მსოფლიო მოქალაქედ ჩამოყალიბებულიყო. აღმოჩნდა, რომ ეკა შეეყვარებულა ვიღაც იტალიელ ვაჟზე. მეგონა, ბუბის სიკვდილს განიცდიდა, ჩემს გამომგზავრებასაც თავდაჭერილად შეხვდა.

წამოსვლამდე სერიოზული საუბარი გვექონდა. მან დამაჯერებლად და არგუმენტირებულად ამიხსნა, რომ საქართველოში არასოდეს დაბრუნდებოდა. ლუკსემბურს გამოდევენებულმა ერთი ქალიშვილი ვაგზარდ და ისიც სამშობლოს დავუკარგე. მე მის გარეშე არ შემიძლია. არადა, აქ, ამ მინაზე მინდა, დავიმარხო ჩემიანებთან. არ ვიცი, ეკა ამ უკანასკნელ სურვილს თუ შემისრულებს...

საზღვარგარეთ წამსვლელ ქალბატონთა საყურადღებოდ ხმამალა ვიტყვი: ნუ წაიყვანთ თქვენს მოზარდ შვილებს! ევროპულ ცხოვრებას ნაზიარები საქართველოში აღარ დაბრუნდებიან.

სამშობლოში დაბრუნებას სხვაგვარი ძალისხმევა, აღზრდა და მზაობა სჭირდება.

ესაუბრა ლალი შაშიაშვილი

ნაზი სიხარული: სკოლის მოსწავლეები

ჩატარებული განათლების რეფორმა ჩვენი თანამედროვე ყოფის უტყუარი სარკე და მომავლის სურათია. ამ მიმართულებით ბევრი ითქვა და სათქმელიც ბევრი დარჩა. კარგი იქნება, ამ განსჯას რაიმე სიკეთე თუ მოჰყვება. საინტერესოა, დგას თუ არა სწორ გზაზე რეფორმირებული განათლების სისტემა, რეფორმით მოტანილი ფორმები და მეოთხედი არის თუ არა მდგრადი, დღეს განათლების ლამაზი თუ მიუძღვის ქვეყანაში მიმდინარე პროცესებს, უხსნის თუ არა გზას ახალ იდეებსა და შესაძლებლობებს, თუ არა ინტელექტუალური გადაგვარებისკენ მივდივართ?.. განათლების სისტემის რეფორმა ერის მოზარდნი წაიღეს უკმაყოფილების გრძნობა დაუტოვა, ამიტომ მიმდინარეობს ცხარე პოლემიკა მთელ რიგ საკითხებსა და არსებულ პრობლემებზე. პროფესიული სწავლების ცენტრებში რეფორმების გავლენაზე გვესაუბრება რუსთავის პროფესიული სწავლების ცენტრის სასწავლო გეგმებისა და პროგრამების კოორდინატორი ნაზი სიხარულიძე.



ადამიანს 21-ე საუკუნეში საშუალო განათლება თუ არ აქვს, ეს უკან მიბრუნების ტოლფასია.

— რატომ ფიქრობთ ასე, ერუდიციისა და ინტელექტის ნაკლებობა ხელს უშლის თქვენს აღსაზრდელებს, ხელმარჯვე ოსტატებად ჩამოყალიბდნენ?

— ასე იმიტომ ვფიქრობ, რომ დღეს სკოლაში თავისუფალი დასწრება. დისციპლინის დაცვაზე კონტროლის მექანიზმი არ არსებობს, სკოლის მოსწავლეები მიშველებულ ნახიზს ჰგვანან. სკოლას აღარ აქვს ზემოქმედების ბერკეტი, რითაც მოსწავლეს სწავლას აიძულებს. სასწავლო პროგრამებიც ისეთია, რომ მოზარდებს ცოდნის შეძენის ინტერესს უკარგავს. სკოლიდან მოდის გაუთვითცნობიერებელი, ცოდნის საფუძველს მოკლებული მოსწავლე. პროფესიულ სასწავლებლებში, კი მხოლოდ ხელოვნებას ვუფლება და ზოგადი განათლება, რომელიც მის დახვეწას შეუწყობდა ხელს, დამთავრებულია. რა თქმა უნდა, ცოდნის უკმარისობა ხელს უშლის მოზარდს ოსტატად ჩამოყალიბებაში. წარმოდგინეთ კომპიუტერული ტექნიკის ან მობილური ტელეფონის შემკეთებელი, რომელმაც მათემატიკის ან ფიზიკის ანი და ჰოე არ იცის. ამ ვიდეორეგების ძირითადი საფუძველების ცოდნა ჭეშმარიტად დაეხმარებათ ელექტროაპარატურის, კომპიუტერების, მობილურების სათანადოდ დონზე შეკეთების საქმეში, ასევე, საოფისე ტექნიკის გამართვაში (ქსეროქსი, ფაქსი). ხელსაწმანა, რომელმაც აზრობრივად არ იცის, რა უნდა გააკეთოს, ემსგავსება რობოტს, რომელიც ერთ გარკვეულ ოპერაციას შეზღუდული მიმართულებით ასრულებს. პროფესიულ სასწავლებლებს უნდა მიეცეს შესაძლებლობა, მოსწავლეებს ასწავლონ ტექნიკური საგნების საფუძველები, რითაც პროფესიულ სწავლებლებს დაეხმარება. არ ვიცი, რატომ გადაწყდა, რომ საშუალო განათლება არ იყოს სავალდებულო.

— ქალბატონო ნაზი, რამდგომარეობაა დღეს პროფესიული სწავლების ცენტრებში?

— ჯერ კიდევ გასული საუკუნის პირველ ნახევარში, სტალინის დროს, საბჭოთა მთავრობამ დადგინებდა მიიღო სავალდებულო საშუალო განათლების შესახებ. დღეს დანაყოფი და საბაზო განათლება სავალდებულოა, საშუალო განათლება კი — არა. ადამიანი არასრული საშუალო განათლებით არ არის ჩამოყალიბებული პიროვნება, არ გააჩნია გახსნილი თვალსაწიერი და ნაწრთობი გონიერული უნარ-ჩვევები. შეიძლება ხელობა შეისწავლოს, შედეგში კი ბიზნესიც აანჯოს, ოჯახიც შეინახოს, მაგრამ ის ვერ იქნება პიროვნება, ინდივიდი, მოქალაქე ჩამოყალიბებული ცნობიერებით, არ ექნება გააზრებული,

ვინ არის, საიდან მოდის მისი ფესვები, სად არის მისი სამშობლო და არ ეცოდინება საკუთარი ადგილი საზოგადოებაში. ვერ გააჩნევს ავსა და კარგს. ჩვენ გვყავდა დიდი სწავლული დიდაქტიკოსი და პედაგოგი დავით გურამიშვილი, რომელიც წერდა: „ავი და კარგი გარჩევა, ვხედავ, რომ ახლოს მიწყვი, მინდა და სწავლის სიმოკლით ცალკე ვერ გამიყვია“. დიას,

პროფესიული სწავლების ცენტრში მოსწავლე გარკვეულ უნდა, ცოდნის უკმარისობა ხელს უშლის მოზარდს ოსტატად ჩამოყალიბებაში.

ლეილა მესხი:

ჩვენი პრეზიდენტი ქვეყანაში ანტიკორუპციულ პოლიტიკას ატარებს, დემოკრატია მისთვის ერთსიტყვიანი ზღაპარია

პროფესიით ისტორიკოსი და ფილოლოგი **ლეილა მესხი**, რომელიც წლების განმავლობაში ცხოვრობდა და მუშაობდა საზღვარგარეთ, თავად დაგვიკავშირდა და გვთხოვა, საკუთარი გულისტკივილის გამოთქმის საშუალება მიგვეცა. „საქართველო და მსოფლიო“ სიახლოვებით უთმობს ტრიბუნას მამულისთვის გულანთებულ ქართველ მანდილოსანს, რომელსაც ქვეყნის ბედზე ფიქრი ძილს უფროსობს, ერის წყლული გულს უკლავს.



იცით, რა ხდება აღმოსავლეთ გერმანიაში?.. დღემდე იმართება მიტინგები, უკმაყოფილო ხალხი სოციალისტური წყობის დაბრუნებას ითხოვს, კაპიტალიზმი ადამიანური ეგოიზმის უდიდეს გამოვლინებად მიაჩნიათ...

— ვარდების რევოლუციის „დროს გერმანიაში ვიყავი, აქაურ ამბებს ტელევიზიითა და გაზეთებით ვიგებდი. გერმანული ენა კარგად ვიცი და პრესას სისტემატურად ვეცნობოდი. სააკაშვილი პარლამენტის შენობაში რომ შეიჭრა და შევარდნაძის ჩი დალია, სიხარულისგან ორი კვირის განმავლობაში არ მიძინებია... იცით, რატომ არის ცუდად ჩვენი საქმე?.. იმიტომ, რომ იდუარდი დღესაც კრწანისის სამთავრობო რეზიდენციაშია მოკალათებული.

ყო, მიზანმიმართულად არ მესმის, როგორ უნდა მიიზაროს ქართულმა მიწამ შევარდნაძე?! ვარლამ არავიძეზე უარესი დღე ელის. მიკვირს, რატომ აპატიან ხალხმა, როცა ლინჩის წესით გასამართლებას იმსახურებს. დღევანდელ პოლიტიკას სწორედ სიონისტ მასონთა წევრმა შევარდნაძემ ჩაუყარა საფუძველი.

— **რატომ არ დააყენეს სათანადო ორგანოებმა ბატონი იდუარდის პასუხისმგებლობის საკითხი?**
— მიზანმიმართული იცავს და იმიტომ, მაგრამ ვნახოთ, როდემდე დაიცავს!..
— **როგორ აფასებდა გერმანული მასმედია სააკაშვილის მოსვლას ხელისუფლების სათავეში?**
— „ვარდების რევოლუციიდან“ ერთი კვირის თავზე გერმანულ პრესაში დაიბეჭდა, რომ საქართველოში მომხდარი ხავერდოვანი რევოლუცია პიარი იყო და სხვა არაფერი.
— **რა იგულისხმება პიარი?**
— შევარდნაძე ამერიკელებს გაურიგდა და ხალხის თვალის ასახვევად დაიდგა „ვარდების რევოლუცია“.

— **რატომ გგონია, რომ ამერიკის პოლიტიკის განხორციელება საქართველოში ქვეყანას დაუზავებს?**
— საშინელება ჩაიფიქრე!.. რა უნდა კონტროლის პალატას ქუთაისში? ხალხო, ქუთაისის დასავლეთ საქართველოს დედაქალაქად ამზადებენ, დაგეგმიან, დაგეგმულს ქუთაისელებს! საქართველოს სააკაშვილის ხელში ორად გახლეჩა ემუქრება. ამ გეგმის ყველაზე საიმედო შემსრულებლად რუსეთსაც და ამერიკასაც მიზანმიმართულად ამზადებენ. დემოკრატია მისთვის ერთსიტყვიანი ზღაპარია. თავი უძლეველი ჰგონია, მაგრამ თუ განრისხებულმა ხალხმა მოთმინება დაკარგა, მაშინ სააკაშვილსა და მის ბანდას ოპოზიციის ლიდერებიც ვეღარ უშველიან.

— **რატომ უყურებთ ეჭვის თვალს კონტროლის პალატის ქუთაისში გადატანას?**
— ამერიკისა და რუსეთის სამოქმედო გეგმაში ჩადებული ჩვენი ქვეყნის ორად გახლეჩა და გაგლეჩის სფეროების განდანიშნება რუსებს სამეგრელოს გამოყოფაც სურთ და აფხაზეთთან მიერთება. მამი-სონის უღელტეხილზე საზღვარი გადმოინდის, ჩვენი ხელისუფლება კი ხმას არ იღებს (!). საშიშროება ემუქრება სამხრეთ საქართველოსაც. მაინტერესებს, ვის თავში მომინდება, ვინ შეთხზა ტერმინი „თურქი მესხები“? თავად ძირ-ძველი მესხი ვარ, ჩვენი გვარის (მოსხი) მერვე საუკუნიდან მოდის, ხომ ამოტრიალდება თაბაში თუ ცვლილებები არ განხორციელდა. შეიძლება ამ კანონის მსხვერპლი ბევრი ნიჭიერი ღარიბი ახალგაზრდა გახდეს, ამგვარი მსხვერპლით კი ქვეყანა გალატაკდეს. ნუ მოვიდებთ ნამხედვრობით უცხო ქვეყნების განათლების სისტემის მოდელს.

მიუხედავად ნასიკის ჰგვანან

სკოლის დამთავრებასაც შეძლებს, მას პერსპექტივა აქვს არა მარტო პროფესიულად დაოსტატებისა, არამედ ნინსვლისაც, თუნდაც უმაღლესი განათლების მიხედვითაც.

ხადგმულ და ეკონომიკურად წელში გაუმართავ ქვეყანაში ცხოვრობთ. პროფესიული სწავლების ცენტრში, ძირითადად, სოციალურად დაბალი ფენის ოჯახის შვილები მოდიან. გული მწყდება, რომ ბევრი მათგანი გამორჩეული ნიჭისა და უნარების მქონეა. დღევანდელი კანონმდებლობით, ასეთებისთვის მომავლისკენ გზა გადაკეტილია, რადგან არ გააჩნიათ საშუალო სკოლის დამთავრების საბუთი. განათლების რეფორმამ პროფესიული სწავლების ცენტრები შემოსაზღვრულ წრეებში ჩაკეტა.

— **ასეთი მიდგომა საზოგადოებაში ეჭვს აჩენს, რომ მომავალ თაობებს მხოლოდ სა-მოსამსახურო სფეროსთვის ამზადებენ და მათი განათლება, ნიჭიერება არც ქვეყანას და არც ერს სჭირდება...**
— არ მგონია, ასეთი შეფასება საქმეს შეელოდეს. საბჭოთა პერიოდში იყო უზარმაზარი პროფესიული სამმართველოები. მომსახურების სფერო ჩემში არავითარ ცუდასოციაციას არ იწვევს. ქვეყანას საკუთარი მზარეულიც უნდა ჰყავდეს და დურგალიც... მაგრამ ხელმოკლე, ნიჭიერი მოსწავლეს არსებობის საშუალებასთან ერთად ნინსვლის საშუალებაც უნდა მიეცეს. „მეცი ნიჭსა გზა ფართო“... ზოგიერთს იმდენად სწყურია ცოდნის შეძენა, რომ ორმაგ დატვირთვას გაუძლებს. ახალგაზრდობა ხომ უზღვევი ენერჯის წლებია. ჩვენი ერი სწავლისმოყვარე კი არა, განათლების თავყვანისმცემელია. ქართველი კაცი პერანგს გაიხდის, ოღონდ შვილს ასწავლოს. რამდენი დიდი მეცნიერი და შემოქმედი ვიცი, რომელმაც ერთდროულად პრობითა და სწავ-

ლით დიდება მოიპოვა. ჩვენს ერს არ ჭირდება 21-ე საუკუნის მეცნიერულ-ტექნიკურ სამყაროსთან ინტეგრირება. განა ვერ შევძლებთ, უკეთესი მომავლისთვის ბრძოლაში ჩვენი გონებრივი წვლილი შევიტანოთ? ამისათვის ადამიანის ნიჭის სასიკეთოდ მოზილიზებას ხელი უნდა შეუწყნოთ.



— **ესაუბრა ლალი შაშიაშვილი**

— **ესაუბრა ლალი შაშიაშვილი**

— **ესაუბრა ლალი შაშიაშვილი**

ბალზაბალო

წადით, აღარ გეგდომებათ ამ კურთხეულ მინზე, შეიძულეთ ჩვენი რწმენა და სატანის ინამეთ.

ვით კალია, შეესიეთ ჩვენს მთებს, ველებს, ტყიანეთს, წყალიც აღარ დაგვიტოვებთ, მინაც გაგვიტიალეთ,

ამაზრუნენი თქვენი დროშა ნითლად ააბდღვიალეთ, ყველგან „ბუგით“ აცეკვებით თქვენს შადრევნებს, ზურიალებს.

ქვეყნის ბედი წალმის ნაცვლად უკუ დაატრიალეთ. ახლა თქვენი დრო დასრულდა, კმარა, რაც იგრიალეთ!

ცოდვის შვილნო, გადაწყვებით ბნელით მოცულ პიარებს, თქვენს დაგებულ გზებს, კი მალე ცხვირით გააპრიალებთ, მაშინ ვნახავთ, „უროდებო“, ვინ ვის გაატიალებს!..

ლეილა მესხი

ლო მდგომარეობაში ვართ. ასეთი განსაცდელის წინაშე არასოდეს მდგარა საქართველო. ოპოზიცია უნდა უფრო შემართული იყო საბრძოლველად, ეროვნული სულისკვეთებით განმსჭვალული. ახლა თვეში ერთი ახალი პარტია მინც იქმნება, მაგრამ ეროვნულით ვერც ერთს გამოარჩევს, უკვე მოსაზრებელია მათი ლაგებობა.

— **მაშ, ვის უნდა ენდოს ხალხი?**
— ახალი სახე, ძლიერი, სიმართლისთვის მებრძოლი ლიდერი, წინამძღოლი, ყოჩი გვეჭირდება, რომელიც ქვეყანას გადაარჩენს. მე ვერ ვენდობი იმ ოპოზიციონერ ლიდერებს, ვინც წარამარა ამერიკაში დარბის. უნდა შეიქმნას საქართველოს ხსნის კომიტეტი, რომელშიც შევლენ მამულისთვის გულანთებულნი ადამიანები.

— **სად ვეძებთ ყოჩი?**
— სამწუხაროდ, ვერც ერთი ოპოზიციონერი ლიდერი ვერ ბედავს ყოჩობას. შალვა ნათელაშვილი მუდამ სიმართლეს ლაპარაკობს, ხალხის ინტერესების დაცვასა და ჩვენი სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას ცდილობს, იბრძვის, უკან არ იხევს, მაგრამ გამბედაობა აკლებს. პირადად მე ლეიბორისტებს მივცე ხმა არჩევნებში და ბატონ შალვას დედაშვილურად მოუწოდებ, გადადგას გაბედული ნაბიჯი და ნახავთ, რომ ქუდზე კაცი, მთელი საქართველო დაიძვრება. ჩემი აზრით, დღეს ერთადერთი ოპოზიციური ძალა, რომელსაც ქართველები გააყვენიან, შალვა ნათელაშვილი და მისი პარტიაა. მე თუ მკითხავთ, რესპუბლიკელები და მემარჯვენეები ხელისუფლებაში არ უნდა მოვიდნენ.

— **რატომ?**
— მერცხლებივით ამერიკის ხაზზე არიან ჩამოსუკუბული და იმიტომ!
მინდა, ოპოზიციური პარტიების წარმომადგენლებს შევხსენო, რომ დროა, გონს მოეგონ და ეროვნული გზა აირჩიონ, სანამ გვიან არ არის!

ესაუბრა ლალი შაშიაშვილი

ქართული სისხელი პატიმრების ნაგავის, დისკრიმინაციისა და ფულის კეთილშობილ ბუდედ იქცა



დილით ადრე დიდუბის ავტოსადგომიდან გარდაბნის მიკროავტობუსს რუსთავეის ციხისკენ გავეყვი, მეორე ზონასთან ჩამოვედი. სასჯელაღსრულების დანესე-ბულების ქიშკარასთან, რომელსაც სამხედროები იცავდნენ, პატიმართა პატრონების საკმაოდ გრძელი რიგი იდგა. მათი საუბრიდან გავიგე, რომ მნახველები და ამანათის მომტანები რიგს დილის 6 საათიდან იკავებენ. ჯარისკაცები რიგგარეშით ქიშკარაში ორ ადამიანს უშვებდნენ. რეგისტრაცია უკვე ორი საათის დანახვით იყო, პროცესი ნელა, გაჭიანურებულად მიმდინარეობდა. მოუქნელი და ბიუროკრატიული ადმინისტრაცია ათასი მანქანების გამო ამ საკითხის ორგანიზაციას ვერ ახერხებდა.

შემაძრწუნა უკან გაბრუნებული პატიმრების პატრონთა საუბარმა მათ მიმართ ავადმჯობელებულ დამოკიდებულებაზე, მომსახურე პერსონალის სისასტიკეზე. აშკარაა, რომ ამ კვლევას იქით ყველაზე დიდი უსამართლობა სიმართლის სახელით ხდება. რატომ იქცა სასჯელაღსრულების დანესე-ბულები სიბილნის, ბოროტების, სიძულვილისა და უსამართლობის კრებით სახედ, სადაც ყოველდღიურად უღმრთო ცხოვრებისეული სპექტაკლი თამაშდება? რესპონდენტები თავიანთ ვინაობას შეგნებულად არ ასახელებენ, რათა შემდგომში ციხის საზარელ ურჩხულადქცეულმა ადმინისტრაციამ პატიმრებზე მიუღებელი მე-თოდებით შური არ იძიოს.

მ.კ.: — ამ რიგებს მნახველთა ურიგოდ შეშვება ინვესტორი, ოღონდაც რიგში არ დადგეს და არ დაილალოს, ფულს იხდის (ყველა მნახველმა იცის, რომ ურიგოდ შეშვება 20-30 ლარი ღირს). თუ პროტესტს გამოთქვამ, აქეთ გამოვლანდლავენ და არც შენს პატიმარს დაადგება კარგი დღე. რიგს ცვლის უფროსი, ამანათის შემომწმებლები და რეგისტრატორი ანესრიგებენ. ურიგოდ შემოსულთა „ლევი“ ფულიც მათ ჯიბეში მიდის. შესვლისას მნახველები განცხადებას ვაგვებთ — ვისთან ვართ და რა გვიინდა (პაემანი, ამანათის გადაცემა თუ მედიკამენტების შეგზავნა). პაემანების რიგი ცალკეა, ამანათებისა — ცალკე. ექიმი კი გვიან, 3 საათზე მოდის, ამიტომ დილიდან მოსულს ექიმის ლოდინი დიდხანს გვინევს. ვერ გამოვიდა, რატომ არ შეიძლება რეგისტრაციის დანახვისას ექიმის იქ იყოს?



ნასწორებული ადამიანი და-ნიმონი, რომელსაც, შეიძლება, კეთილგანწყობა არა, მაგრამ ნეიტრალური პოზიცია მაინც ექნება მნახველთა მიმართ.

ე.ჭ.: — წინა თვეში, დილის 6 საათზე მოვედი ჩემს ვერთან, რომელიც ჩემი გაზრდილია. ამანათი დღის სამ საათზე შევეუგზავნე. ციხეში ტელეკომის აპარატები დადგეს, პატიმრის პატრონები 20-ლარიან ბარათს ვყიდულობთ, მათთვის, რომ გველაპარაკონ ხოლმე. ეს ბარათები რუსთაველი მხოლოდ ერთ ადგილზე იყიდება, მაღაზია გვიან იღებს და საღამოს 6 საათზე იკეტება. გავიფიქრე, 3 საათამდე ამანათს შევეუგზავნი, შემდეგ „კარტას“ ვუყიდვო რუსთაველი-მეთქი. ამანათი კი შევეუგზავნე, მაგრამ ბიჭის გასარეცხი ტანსაცმლის გადმოცემას ჩემთვის არა და არ დაადაგა საშველი; როცა გულისწყრომა ვერ დავემალე, დაცინვით მიიხრეს: — „შენი შვილი იქ ფეხბურთს თამაშობს, პასუხი კი არა, მოგიტანსო“. ფეხბურთი და გულგასიებული ველოდები და გულგასიებული ველოდები ფუთას, მაგრამ ნერვებმა მიმტყუნა და უცებ გიჟივით ავეყვირდი, — რა გინდათ, რად მანვალბებთ-მეთქი. მაშინ კი იკადრეს და ტანსაცმელი, რომელიც იქვე ედოთ, გადმომანოდეს. რატომ მომეცე-

ნაბრაძე. ჯერ ორთაჭალაში მუშაობდა, მერე — გლდანში, ახლა აქ არის. იგი საზიზღარი პიროვნებაა, რომელიც პატიმრების „პერედანჩებთა“ და სპეციალურად შექმნილი რიგებით გამდიდრდა. ბუნებით სალახანა და სადისტი. ნარმოიდგინეთ, ჩემს ძმას დაბადების დღე ჰქონდა (მაშინ ორთაჭალის ციხეში იჯდა). მთელი თვე ვემზადებოდი ძმასთან წასასვლელად — ყველაფერს ვიკლავდი, კაპიკს კაპიკზე ვაწვებდი, არც ნერვია დამიშურებია. მის დაბადების დღეს ორთაჭალის ციხეში 10 საათის განმავლობაში რიგში ვიდექი. ყვირილსა და ლარიანცელებს, როგორც იყო, ბადრბადე მივანე. მძიმე, საუკეთესო პროდუქტებით სავსე ჩანთა მეველად ჩაბრძანეს გადავიცი. მეველად ჩანთა დიდხანს სინჯავდა. არც მომრიდებია, ჩემ თვალში ისე უტიფრად გადაიხსო თავისთვის ყველა ის ნუგბარი, რომელიც ოთხ კედელშია მომწყვდული მძისთვის ასეთი რუდუდებით გავამზადე, რათა ეგრძნო ოჯახის სითბო, საყვარელი და ყურადღება, რომელიც პატიმარს კაცს ძალიან სჭირდება სულიერი სიმტკიცისთვის. მეველდის საქციელზე მღე-ღვარებისაგან ხმა ჩამიწყდა და სიმონის ცრემლები წამსკდა, ბოლმისგან ვიხრჩობოდი და ხმას კი შიშით ვერ ვიღებდი; ვიცოდი, ჩემი პროტესტით ძმას ვავნებდი. იქ იყო ცვლის უფროსი, ვინმე გია, რომელიც ჩემს ტანჯვას უყურებდა. მისი ბრძანებით გარე-ნარმა ჩაბრაძემ ყველაფერი უკლებლივ ჩანთაში ჩააბრუნა და ძველმა ცვლის უფროსის წყალობით ჩემს ძმამდე ხელულებლად მიაღწია. მე ჩემს შვილებს ლუკმა დავაკე-ლი, რათა მძისთვის მიმეტანა და არა იმიტომ, რომ უზნეო მეველდ ჩემი ნაშრომ-ნაწევები გადაეყლაპა. ამგვარი პიროვნებანი ციხეს უნდა მოაცილონ და დასა-ჯონ კიდევ, რადგან ბრიყვე-ნი მხოლოდ საკუთარ გამოც-დილებაზე სწავლობენ ქუპას.

აქ რომ დავინახე მეველდ ჩაბრაძე, იმასაც მოვკარი უარი, რომ ეს არის კასი-ლეგენდა, რომელმაც გვირგვინი სხვა შემოიარა. „კასი-ლეგენდა“ კი იღვა და პატიმრების მოქოლინი ქალბს უნაწერი გინებით მივართავდა, სხვათაშორის, მისო.

ბ.ზ.: — დიდი ხანი არაა, რაც მალაზიები გახსნეს, ამიტომ პატიმრებისთვის პროდუქტების, ტანსაცმლის, თეთრულის შეგზავნა აიკრძალა. „სახალხო ბანკში“ პატიმართათვის ანგარიშები გახსნილი, რომელზეც პატიმრები ფულს ვურიცხავთ. დადგენილი ნორმა თვეში 150 ლარია. ციხის მალაზიებში ყველაფერი ძვირად იყიდება. ამბობენ, ეს ბიზნესი თვითონ დეპარტამენტის ბოლოებს ეკუთვნის. მოტანილ ტანსაცმელს, სპორტულსა და „ჩუსტებსაც“ კი გვინუნებენ და უკან გვიყრიან. პურების საცხობიც გახსნეს, რათა მოგება ნახონ. ყველაფერს ვხვდებით, შვილო, მაგრამ ჩვენი სისხლი და ხორცი მათ ხელშია, რომ გავაბოროტოთ, მათ ზურგზე გადავიდის. რიგები კვლავ დიდიხანს სალა-სინჯავდა. არც მომრიდებია, ჩემ თვალში ისე უტიფრად გადაიხსო თავისთვის ყველა ის ნუგბარი, რომელიც ოთხ კედელშია მომწყვდული მძისთვის ასეთი რუდუდებით გავამზადე, რათა ეგრძნო ოჯახის სითბო, საყვარელი და ყურადღება, რომელიც პატიმარს კაცს ძალიან სჭირდება სულიერი სიმტკიცისთვის. მეველდის საქციელზე მღე-ღვარებისაგან ხმა ჩამიწყდა და სიმონის ცრემლები წამსკდა, ბოლმისგან ვიხრჩობოდი და ხმას კი შიშით ვერ ვიღებდი; ვიცოდი, ჩემი პროტესტით ძმას ვავნებდი. იქ იყო ცვლის უფროსი, ვინმე გია, რომელიც ჩემს ტანჯვას უყურებდა. მისი ბრძანებით გარე-ნარმა ჩაბრაძემ ყველაფერი უკლებლივ ჩანთაში ჩააბრუნა და ძველმა ცვლის უფროსის წყალობით ჩემს ძმამდე ხელულებლად მიაღწია. მე ჩემს შვილებს ლუკმა დავაკე-ლი, რათა მძისთვის მიმეტანა და არა იმიტომ, რომ უზნეო მეველდ ჩემი ნაშრომ-ნაწევები გადაეყლაპა. ამგვარი პიროვნებანი ციხეს უნდა მოაცილონ და დასა-ჯონ კიდევ, რადგან ბრიყვე-ნი მხოლოდ საკუთარ გამოც-დილებაზე სწავლობენ ქუპას.

აქ რომ დავინახე მეველდ ჩაბრაძე, იმასაც მოვკარი უარი, რომ ეს არის კასი-ლეგენდა, რომელმაც გვირგვინი სხვა შემოიარა. „კასი-ლეგენდა“ კი იღვა და პატიმრების მოქოლინი ქალბს უნაწერი გინებით მივართავდა, სხვათაშორის, მისო.

მო სასჯელს იხდიდა. მეექვსე ათეულში მე-9 ვიყავი. იმდენი ფული დამეხარჯა „პერედანჩებისთვის“, სახალხო ბანკში ტაქსის ფული აღარ მქონდა. დილით ადრე მივედი. უშვე-ლებელი რიგი თითქოს არ იძვროდა... ისეთი ამბავი ატყდა, რიგის გულისთვის ერთმა ქალმა მეორეს ყელი გამო-ლაღდა. სასწრაფოთი ნაიყვანეს. ამ ფაქტმა შეგვაყვინა. 30 დეკემბერს ციხიდან ღამის პირველის ნახევარზე გამო-ვედი. მეტრო უკვე აღარ მუშაობდა, მე კი გლდანში ვიყავი წასასვლელი, ჯიბეში კი ლარი და ზურდები მეყარა, სახლში ორი არასრულწლო-ვანი ბავშვი მელოდებოდა, თანაც ქუჩაში ხომ არ დაერ-ჩებოდი. ორთაჭალაში დან-გლდანში ფხვით ნახვლა გა-დავწყვიტე. გზად მიმავალი რამდენიმე მანქანამ გამიჩე-რა, ყურადღება რომ ამ მი-ვაქციე, ნავიდნენ. ღამის სა-მის ნახევარზე, უკვე „პერე-ხანდო ხიდთან“ ვიყავი. იქვე გაჩერებულ მანქანას სამი კა-ცი უტრიალებდა. მე გვერ-დით ჩავუარე და გზა გავაგ-რძელე. უცებ ზურგს უკან ჩქარა ნაბიჯებით ხმა მიმეს-მა, ტანში გამცრა და მამაკა-ცის ხმა გავიგონე: „ქალბა-ტონო, შეიძლება სახლში წა-მოგყვით?“ მთელი დღის და-დლოლობამ და გაგულისებამ თავისი გაიტანა, გაცეცხლე-ბული მივბრუნდი და ჩხუბი დავუწყე. „მანქანამ წყალი აგ-ვიღულა, იქნებ, ეზოში მაინც ამავსებინოთ ბოთლი,“ — ნირნამხდარი მუდარით მიპა-სუხა. როცა ვუთხარი, რა დღეშია ციხე, გამოუცდელი, თანდაყოლილი ფულის მან-კით. „ფორტოჩკამდე“ ერ-თად მივიდნენ. სანამ აჩი-„მლანკს“ შეავსებდა და შე-რულს კონტროლიორს გა-დასცემდა, ის ბიჭი გაქრა. სი-გარეტებში კი ნარკოტიკი აღ-მოაჩინეს. ხელი დაავლეს აჩი-კოს და დააპატიმრეს. 5 წელი მიუსაჯეს და 10000 ლარი ჯა-რისა გადაახდევინეს. მე მისი ბიძა ვარ. ის, ვინც დაურეკა, მიღე გამოუშვეს ციხიდან, როგორც გაირკვა — თანამშ-რომლობისთვის. აჩი კი ჩას-ვეს და მისი ფულით ბიუჯე-ტიც შეავსეს.

ბ.ზ.: — ისეთი ალღევებული ვარ, ვერ ვლაპარაკობ. ტუ-ბერკულოზიანი პატიმარი მყავს. ვერა და ვერ გადავიყ-ვანე საავადმყოფოში. დიდი ფული უნდა. აქ დავალამე და ვერაფრით შევეუგზავნე თაფ-ლი ალოლო, არ შეიძლება. ბოლოს სხვა პატიმრის პატ-რონმა, ახალგაზრდა კაცმა შემავაზინა. იმ კაცს რას ვერჩი, პატივი მცა. იმისთვის შეიძლება, რადგან ფული მისცა. ეს განსხვავება გულს მიკლავს. ამბობენ, შაშკინის ამის გამო ვიღაცები დაუს-ჯია, მაგრამ მსგავსი შემთხ-ვევები ვერ ამოიძრკვეს.

გ.ჯ.: — არ მაინყვდება ერ-თი ახალი წლის ღამე, როდეს-საც ჩემი მეუღლე ორთაჭა-ლის ციხეში იყო, ავარის გა-

რუსთავეის ზონაში 31 დეკემბერს ბაკრი უინვასა და ქარში 200-კასიან რიგში ვიღაქი და ღამის 11-ის ნახევარზე ქლივს მივალნი სარკველთან.

კარები ჩემს ზურგს უკან ჩაიკეტა და „პერედანჩების“ მიღებაც შეწყდა. კარს უკან კი 30 კაცი მაინც დარჩა. უკვე მე-6 წელია, ყოველწლიურად ამგვარი განუკითხობის მოწმე ვარ სახალხოლოდ და საადლოგომოდ.

P.S. სულისშემძვრელი და დრამატულია ამ ადამიანთა ნაამბობი.

ჭეშმარიტება კი ერთია: ერისა და სახელმწიფოს და-ცემა იწყება იქ, სადაც მოყ-ვასის ტკივილი სახელმწიფო სამართალდამცავი მოხე-ლისთვის სულერთი ხდება.

ლალი შაჰიანი

შეგეგვან ჩემსუნაყვე

„დღესდღეობით ქრისტიანობის, ისლამის, იუდაიზმის, ნებისმიერი სხვა რელიგიის წინააღმდეგ ბრძოლა სეკულარული მსოფლმხედველობიდან მომდინარეობს. სწორედ მას სურს ამა თუ იმ რელიგიის დამახინჯება, მისი სასაცილოდ წარმოჩენა, ამისთვის კი მორალურად და ფინანსურად ეხმარება ანტირელიგიურ პროექტებს“, — განაცხადა მოსკოვის საპატრიარქოს საგარეო საეკლესიო კავშირების განყოფილების თავმჯდომარის მოადგილემ პროტოიერეი გიორგი რიაბინმა. ამას შეიძლება დავუმატოთ, რომ უფრო ხშირად ასეთი პროექტები უმადლეს დონეზე პოულობს მხარდაჭერას. ასე მაგალითად: საფრანგეთის პრეზიდენტმა ნიკოლა სარკოზიმ პარლამენტის წინაშე სიტყვით გამოსვლისას განაცხადა, რომ ჩადრი — ესაა ქალის დამცირებისა და დამონების სიმბოლო და არა რელიგიური აუცილებლობა. „ამას არაფერი აქვს საერთო იმასთან, როგორც საფრანგეთში ესმით ქალის ღირსება. ჩადრი არაა რელიგიური სიმბოლო. ეს საკუთარ სურვილებზე უარის თქმის სიმბოლოა. ჩვენ ვერ შევგუებით, რომ ჩვენს ქვეყანაში იყვნენ ქალები, რომელნიც მოქცეულნი არიან ბადის როგორც ციხის გისოსებს მიღმა და მოწყვეტილნი არიან სოციალურ ცხოვრებას“, — განაცხადა საფრანგეთის ლიდერმა.



შვეიცარიაში ისლამის შემსწავლელი ჯგუფის პრეზიდენტის სტეფან ლატონის შვეიცარიის საინფორმაციო სააგენტოს კორესპონდენტთან განცხადებით, მიუხედავად იმისა, რომ საფრანგეთში არცთუ ისე ბევრი ქალი ატარებს ფარანჯას, „მათი რიცხვი იზრდება“. ასეთივე სიტუაცია აღწერა ექსპერტმა შვეიცარიაში, ოლონდ აღნიშნა, რომ ვინაიდან შვეიცარიაში მუსლიმანთა ძირითადი ნაკადი ბალკანეთიდან მოდის, სადაც ბოლო დროს საფალისტურტი ტენდენციები ძლიერდება, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ფარანჯები აქაც გამომჩნდება.

ნებისმიერ შემთხვევაში, ფარანჯის ტარებაზე დისკუსია სასარგებლოა, — თვლის ექსპერტი. „ფარანჯა მათი გამოწვევაა, ვინც მას ხედავს. ეს ყურანის ტექსტის სიტყვა-სიტყვით აღქმის შედეგია, რომელიც ქალის საკუთარი სხეულის მთლიანად დაფარვისკენ მოუწოდებს“. ლატონი მთლიანად იზიარებს სარკოზის პოზიციას, რომ „ფარანჯა რელიგიის პრობლემაა კი არა, ქალის ღირსების პრობლემაა“ და ამბობს, რომ აუცილებელია მისი ტარების აკრძალვა შვეიცარიაშიც, სადაც, საფრანგეთისგან განსხვავებით, სასწავლო დაწესებულებებში ჰიჯაბის ტარება ნებადართულია.

უდავოდ, პრეზიდენტის პოზიცია გასაგებია და მისაბალანსებული იქნებოდა, საუბარი რომ იძულებული წესით ჩადრის ტარებაზე ყოფილიყო, მაგრამ აღნიშნავთ, რომ ამ შემთხვევაში საქმე ეხებოდა საფრანგეთის მოქალაქე მუსლიმანი ქალებისა და ცხოვრების უფლების მქონე იმიგრანტების მიერ ჩადრის ნებაყოფლობით ტარებას. სარკოზის ინტერპრეტაციები მისი პირადი საქმეა (თუმცა, ვგონებ, ცოტა მეტი პატივისცემა მართებდა საფრანგეთის რიცხოვნობით მეორე რელიგიის წარმომადგენელთა ტრადიციების მიმართ), მაგრამ რა უფლებები უკრძალავს ვინმეს ისეთი ტანსაცმლის ტარებას, როგორც თავად თვლის საჭიროდ და, თანაც, ამ საბოლოო საერთო ღირებულებებს არ აყენებს შეურაცხყოფას? ეჭვი არავის ეპარება, ჩადრი რომ არა მორწმუნე ხალხს, არამედ რომელიმე სუბკულტურის წარმომადგენლებს რომ ეტარებინათ, სარკოზი ერთ სიტყვასაც არ იტყობდა. თანაც, მთავრობამ უკვე განაცხადა სპეციალური კანონის მიღების თაობაზე, ხოლო პარლამენტარებმა — პრობლემის შემსწავლელი კომისიის შექმნის შესახებ. სარკოზი დარწმუნებულია, რომ ჩადრის აკრძალვა აუცილებელია ქალთა თავისუფლების უზრუნველსაყოფად. აღსანიშნავია, რომ ქალებს აზრს არავინ ვეითხება, სწორედ ისე, როგორც ბოლშევიკები.

შეგახსენებთ, რომ 5 წლის წინათ საფრანგეთის სკოლებში აკრძალეს ჰიჯაბის (თავსაბურავის) ტარება, რამაც საფრანგეთის ხუთმლლიონიან მუსლიმანურ ერთობაში პროტესტების ტალღა გამოიწვია. პროტესტს, ძირითადად, ქალები გამოთქვამდნენ. გასულ შემოდგომაზე საფრანგეთის ხელისუფლებამ მოქალაქეობის მინიჭებაზე უარი უთხრა ქალს იმის საფუძველზე, რომ იგი ე. წ. „ბურკას“ (იგივე ფარანჯა, ჩადრს) ატარებდა. ადრე მსგავსი უარისთვის სხვა მიზეზებს პოულობდნენ ხოლმე. შემთხვევა, რომლის შესახებაც ვაზუთი „le monde“ მოგვითხრობს, კიდევ ერთხელ გვახსენებს ერთ სა-

ზოგადობაში სხვადასხვა კულტურის შეთავსებადობის პრობლემას. ფრანგული საზოგადოება, რომელიც გამორჩეულად მაღალი დონითა და ყველა აღმსარებლობის, კულტურისა და რასის ხალხის თანასწორობით ამყობს, რამდენადაა მზად ხალხთა რელიგიური თავისებურებების მისაღებად? 32 წლის ფაიზა მ. მარკოვილია, გათხოვილია საფრანგეთის მოქალაქე (ასევე მუსლიმანია) და საფრანგეთში მისგან 3 შვილი ჰყავს. ის მუდმივად ცხოვრობს ქვეყანაში 2000 წლიდან, ლაპარაკობს ფრანგულად და მოითხოვს მისთვის საფრანგეთის მოქალაქეობის მინიჭებას. უარი მოტივირებულია ერთადერთი მიზეზით: „ბურკას“ (ასე ეძახიან არაბები შავ ან მუქი ფერის სამოსს, რომელიც ფარავს მთელ სხეულს და აქვს მხოლოდ ჭრილი თვალებისთვის) ტარების გამო. პირველად საფრანგეთის ისტორიაში სახელმწიფო საბჭომ — ქვეყნის უმაღლესმა სასამართლო ორგანომ — ყურადღება მიაქცია რელიგიურ პრაქტიკას უცხოელის საფრანგეთის საზოგადოებაში ინტეგრირების შესახებ. — ამბობს „Le Monde“. ვერდიქტში ნათქვამია, რომ ფაიზა მ. მ. „თავისი რელიგიის რადიკალური ნიშნების სახელით გამოავლინა ისეთი სოციალური ქცევა, რომელიც შეუთავსებელია საფრანგეთის საზოგადოების ძირითად ღირებულებებთან, კერძოდ, სქესთა თანასწორობის პრინციპთან“. 2005 წელს პირველი ისტანბულის სასამართლომ უარი უთხრა ფაიზა მ.-ს „არასაკმარისი ასიმილაციის“ მიზეზით. სახსაბჭოს შემდეგ იგი ვეღარსად შეიტანს სააპელაციო განცხადებას. რო-

გორც ვხედავთ, ეს ნამდვილი, დაუფარავი დისკრიმინაცია რელიგიურ ნიადაგზე. უნდა აღინიშნოს, რომ საფრანგეთის პოლიტიკურ წრეებში ეს გადაწყვეტილება გაამართლეს. საფრანგეთის სოციალისტური პარტიის პირველი მდივნის ფრანსუა ოლანდის სიტყვებით, „კანონი სწორად იქნა გამოყენებული“ და „დათმობებზე წასვლა არ ღირს“. მოქალაქეობის მიღებისას აუცილებელია ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში ასიმილაციის დონის გათვალისწინება. ამავე აზრზეა საფრანგეთის უმაღლესი განათლების მინისტრი ვალერი პეკრესი. რადიოთი გამოსვლისას მან განაცხადა, რომ „სქესთა თანასწორობის პრინციპი საფრანგეთის რესპუბლიკაში განხილვას არ ექვემდებარება“. „ბურკას ტარების გარდა, ეს ქალი არ მონაწილეობდა არჩევნებში, არ გააჩნდა არანაირი დამოუკიდებელი ცხოვრება და გადაადგილდებოდა მხოლოდ ქმრის თანხლებით“, — აღნიშნა მინისტრმა. საფრანგეთში ბოლო წლებში მიმდინარეობდა დებატები ჰიჯაბთან (მუსლიმანურ ცხვირსაბოცთან, რომელიც თავსა და კისერს ფარავს) დაკავშირებით. 2004 წლის 15 მარტის კანონით, აკრძალულია რელიგიური კუთვნილების გამოჩენის მიზნით თვალმისაცემი ნიშნების ტარება ზოგიერთ სახელმწიფო დაწესებულებაში, მათ შორის, სკოლებში, კოლეჯებში, ლიცეუმებში. თეორიულად ყველა სხვა ადგილას ჰიჯაბის ტარება ნებადართულია, თუმცა დროდადრო სხვადასხვა ადგილას შემთხვევები მიიჩნევა გვაქვს, ძირითადად, მერიებში. კანონით, ნებისმიერი უცხოელი, რომელიც ფარანჯაზე დაქორწინდება, ორი წლის



შემდეგ საფრანგეთის მოქალაქეობის უფლებას იღებს. მაგრამ ამავე კანონის ზოგიერთი მუხლი მას ზღუდავს. ცოლმა ან ქმარმა უნდა დაამტკიცონ „თავიანთი ასიმილაცია ფრანგულ საზოგადოებასთან, კერძოდ, საფრანგეთის მოქალაქეობისა და მოვალეობის უფლებებისა და მოვალეობებისა, და პირობებიდან გამომდინარე, ფრანგული ენის საკმარისი ცოდნა“. ხელისუფლებამ შეიძლება უარი უთხრას მას არასაკმარისი ასიმილაციის შემთხვევაში, რაც, ძირითადად, გამოვლენდება „ფრანგული საზოგადოების ძირითადი ღირებულებების უარყოფითი ექსტრემისტული იდეების გავრცელებაში“. როგორც ვხედავთ, ზემოხსენებულ შემთხვევაში არც ექსტრემისტული იდეები ყოფილა და არც ფრანგული საზოგადოების ძირითადი ღირებულებების უარყოფა; იყო მხოლოდ რელიგიური ტრადიციის დაცვისკენ მისწრაფება.

შესაძლებელია, რომ სარკოზის ინიციატივამ მხარდაჭერა სხვა ქვეყნებშიც პოვოს. შვეიცარიაში ინტერესით უბასუხებს საფრანგეთის პრეზიდენტის განცხადებას, რომ ფარანჯა არის ქალის დამონების სიმბოლო. შვეიცარიაში გაცილებით ცოტა მუსლიმანია, მაგრამ ისლამთან დაკავშირებული საკითხები იქაც რეგულარულად იჩენს ხოლმე თავს. კრიტიკის მიუხედავად, შვეიცარიის სახალხო პარტიის ინიციატივას მიმართულებით მშენებლობის აკრძალვის შესახებ მაინც განიხილეს რეფერენდუმზე, რომელიც შემოდგომაზე გაიმართება, — იუნყება შვეიცარიული გაზეთი. საფრანგეთში მიმდინარე დებატებზე რეაგირებისას politstvoboda.ru მოამზადა ლეოსო ლეიკოვიჩი



ნატოს

ნატოს მეთაურის პოსტზე ანდერს ფოგ რასმუსენს (Anders Fogh Rasmussen) მრავალ პრობლემასთან შეჯახება მოუწევს. მათგან არც ერთია ისეთი სახიფათო, როგორც მომგებიანი სტრატეგიის ძებნა ავღანეთში და „ცივ ომში“ ყოფილ მონინაალმდევე რუსეთთან ურთიერთობის გამოსწორება.

56 წლის დანიელი ყოფილი პრემიერ-მინისტრი პირველია, ვინც სამხედრო ალიანსს ჩაუდგა სათავეში. მან გენმდივნის პოსტზე პოლანდიელი იაპ დე ჰოოპ სხეფერი შეცვალა.

მისთვის ყველაზე პრიორიტეტული ამოცანა იქნება ავღანეთში თალიბანის წინააღმდეგ წარმატების გზების ძიება, რათა შესაძლებელი იყოს ნატოს ძალების ავღანეთიდან გაყვანა.

ეს იოლი არ იქნება, რადგან დასავლეთის მიერ მხარდაჭერილი ავღანეთის ხელისუფლების წინააღმდეგ გამოსვლები უფრო და უფრო ძალას იკრებს, მიუხედავად მხარდის საერთაშორისო ჩარევისა.



უკანასკნელი გენსაკი?

„არც ერთ სხვა გენმდივანს პოსტი არ ჩაუბარებია ისეთ სიტუაციაში, როცა ნატო აქტიურ, რთულ და, ზოგიერთის მტკიცებით, წინააღმდეგ განხორციელდებოდა“, — თქვა ტომას ვალასეკმა (Tomas Valasek), ევროპული რეგონების ცენტრის ანალიტიკოსმა.

„ავღანეთი ახალი გენსაკის თავისუფლების 90%-ს უზრუნველყოფს, თუმცა, ბედის ირონიით, იმის გარდა, რომ მას ისეთი არაპოპულარული საქმის კეთება მოუწევს, როგორცაა დამატებითი ჯარებისა და ფულის გაგზავნა, მისი არჩევანიც საკმაოდ შეზღუდულია.“

რასმუსენი შეეცდება თავისი ჯოჯოხეთი ევროპელი მოკავშირეების დარწმუნებას დიდი რაოდენობით ჯარებით, ფულითა და სხვა რესურსებით უზრუნველყოფის აუცილებლობაში, მაშინ, როცა გამოკითხვების შედეგები არცენებს, რომ ომის საზოგადოებრივი მხარდაჭერა დანაკარგების ოდენობის პირდაპირპროპორციულად იკლებს.

მას მოუწევს ძალების დახარჯვა ალიანსის მიერ ავღანეთში პოლიციისა და სამართალდამცავი ორგანიზაციების განვრთვის ინტენსიფიკაციაზეც — ისე, რომ ნატოს ძალებმა წასვლა შეძლოს.

ნატო აცხადებს, რომ მისი საერთაშორისო უსაფრთხოების თანამშრომლობის ძალები (International Security Assistance Force, ISAF), რომელთა ძირითადი ფუნქციაა ავღანეთის ხელისუფლების დახმარება უსაფრთხოების უზრუნველყოფაში, ავღანეთში 64 500 ადამიანს მოითხოვს. მათ შორის 29 950 ამერიკელია.

კარიბატურული კრიზისი

რასმუსენის ოთხწლიანი ვადის დასაწყისი ემთხვევა დასავლეთის შეფოტების გაძლიერებას ისლამური ექსტრემიზმის, ბირთვული იარაღის გავრცელების, ყოფილ საბჭოთა ტერიტორიებზე ნატოს გავლენის გაფართოების თვალსაზრისით რუსეთთან უთანხმოებისა და ენერგომომარაგების უსაფრთხოების თაობაზე.

გენმდივანს წაადგება პოლიტიკოსის გამოცდილება, მას შეუძლია, თავის სასარგებლოდ გამოიყენოს შტაბებისა და ევროპული მოკავშირეების ურთიერთობის გაუმჯობესება, რაც ობამას გაპრეზიდენტების შემდეგ დაინიშნა, — ამბობენ ექსპერტები.

იგი უკვე შეუდგა ისლამურ სამყაროსთან ურთიერთობაში ხარვეზების აღმოფხვრას, სადაც ნატოს ჯარები შეიძლება უსაფრთხოების სერიოზულ პრობლემებს გადააწყდნენ (2006 წელს დანიურ გზაზე გამოქვეყნებული წინასწარმეტყველ მუშაშედეგის კარიკატურების გამო).

მუსლიმანური თურქეთი (ალიანსის წევრებიდან ერთ-ერთი) თავიდანვე მისი დანიშვნის წინააღმდეგ გამოვიდა და გაკრიტიკება დაიწყო, რადგან მან არ ბოიკოტა იმ კარიკატურების გამო, რომელთა გამოქვეყნებამაც მუსლიმანურ ქვეყნებში არეულობა და უკმაყოფილება გამოიწვია.

თურქეთი დაიწყო ნატოს 60 წლისთაზე ობამას სიტყვით გამოსვლისა და რასმუსენთან დაკავშირებით კონსენსუსის მიღწევის შემდეგ.

თურქეთთან დაკავშირებით სწორი დამოკიდებულების უზრუნველყოფა არანაკლებ მნიშვნელოვანი იქნება მისი კიდევ ერთი პრიორიტეტული ამოცანის შესასრულებლად — ნატოსა და ევროკავშირის თანამშრომლობის გაძლიერების თვალსაზრისით. ურთიერთობა ანკარასა და ევროკავშირის წევრ კვიპროსის შორის კონფლიქტის შემდეგ დაიძაბა. ეს უთანხმოება ერთ-ერთი პრობლემატანაა თურქეთის ევროკავშირში შესვლის გზაზე.

რასმუსენს, რომელიც 2003 წელს ერაყში ამერიკელების შეჭრას უჭერდა მხარს, არანაკლები პოლიტიკური ოსტატობა დასჭირდება რუსეთთან მიმართებაშიც, რომელთან კავშირებიც ნელ-ნელა გამოსწორებას იწყებს (ნატოს წევრობის კანდიდატთან — საქართველოსთან მარშანდელი ხანმოკლე ომის შემდეგ).

„ეს ძალიან მნიშვნელოვანი ნონასწორებაა“, — თქვა მან, — „ამას წინა გენმდივანებიც ცდილობდნენ“.

ნატოს პრესმდივანმა ჯეიმს აპატურაიმ (James Appathurai) აღნიშნა, რომ ალიანსის აღმოსავლური ექსპანსიის გამო რუსეთის უკმაყოფილებისა და უკრაინისა და საქართველოსთვის განსაკუთრებული წინააღმდეგობის შეთავაზების გამო მისი გალიზიანების მიუხედავად, ნატოს კარი ღია რჩება ყველა ყოფილი საბჭოთა ქვეყნისთვის, ვინც კრიტიკურად აკმაყოფილებს.

პოლიტიკური გამოცდილება

კარლ-ჰაინც კამპა (Karl-Heinz Kamp), ნატოს თავდაცვის კოლეჯიდან, თქვა, რომ რასმუსენის პოლიტიკური გამოცდილება მას უნდა წაადგეს (თავიდან მაინც) ისეთ მნიშვნელოვან პირებთან პირდაპირ ურთიერთობაში, როგორცაა საფრანგეთის პრეზიდენტი ნიკოლა სარკოზი (Nicolas Sarkozy) და გერმანიის კანცლერი ანგელა მერკელი (Angela Merkel).

„როგორც ყოფილი პრემიერ-მინისტრი, ის თავის ალქმამში გავლენისა და ძალაუფლების სულ სხვა სიმაღლეზე იქნება“, — თქვა მან.

„იგი მიჩვეულია უშუალოდ სახელმწიფოს მეთაურებთან ურთიერთობას, ამ სამყაროს „სარკოზისა“ და „მერკელს“ იცნობს. ეს შეიძლება ნიშნავდეს, რომ მას სიტუაციის შეცვლა შეუძლია, რაც მისი წინამორბედებისთვის ურთულეს ნარმოადგენდა“.

გამოცდილება მას ხელს შეუწყობს ალიანსის სტრატეგიული ამოცანების ახალი დოკუმენტის შემუშავებაშიც, რომელიც ძველს — 1999 წლის დართილემის შეცვლის.

დოკუმენტში, რომელიც უნდა მიიღონ ნატოს სამიტი შემადგენელი წევრები, საუბარი იქნება ნატოს უსაფრთხოების ძირითად საკითხებზე, მათ შორის, რუსეთთან ურთიერთობაზეც, ასევე, ისეთ პრობლემებზე, როგორცაა საქსპედიკი და თავდაცვითი სამხედრო ძალებს შორის ბალანსის ძებნა.

მას, ასე — ვემშვიდობებით იაპ დე ჰოოპ სხეფერს და ვეგებებით რასმუსენს. თუ გავითვალისწინებთ, რომ კარგი ან წარმატებული გენსაკი არ არსებობს, სხეფერი ცუდი არ

ყოფილა. შეუმჩნეველი პოლიტიკოსი თავის სამშობლოში (ნიდერლანდში) ნატოს გენმდივნის პოსტზეც ასეთივე რჩებოდა — გულითადი, კეთილგანწყობილი, ინტელიგენტური და უსასრულოდ არაეფექტური. არადა, გულახდილად რომ ვთქვათ, ერთი კაცი ვერასდროს შეძლებს, ნატო ავღანეთში ეფექტური გახადოს, ისევე, როგორც ვერ შეძლებს, უხელმძღვანელოს ორგანიზაციას, რომელიც არ ჩამოყალიბებულია და მზად არაა არაკონვენციური მონინაალმდევეცისთან მასშტაბური ექსპედიციური ომის საწარმოებლად.

ნატოს გენმდივნის ვაკანსია 5 წლის წინათ მოულოდნელად განთავისუფლდა, როცა ნატოს მაშინდელმა ხელმძღვანელმა ჯორჯ რობერტსონმა გადაწყვიტა, აღარ გაეგრძელებინა მისი ამ თანამდებობაზე ყოფნის ვადა. სხეფერს, რომელიც მაშინ ნიდერლანდის საგარეო საქმეთა მინისტრი იყო და ემხრობოდა თავისი ქვეყნის მონაწილეობას ოპერაცია „ერაყის განთავისუფლებაში“, მხარი დაუჭირა შეერთებულმა შტატებმა. მის წინააღმდეგ სერიოზულად არც არავინ გამოხსულა. ეს ნაწილობრივ ვაკანსიის ცუდ დროს განთავისუფლებამ გამოიწვია. პოლანდია ხშირად იკავებს ხოლმე ასეთ „უდროო“ პოსტებს, ჯერ ერთი, იმიტომ, რომ არასაკმარისად დიდია, ვინმე შეურაცხყოფს, და მეორეც — არცთუ ისე პატარაა, რომ გვერდზე დარჩეს. საგარეოდ, სწორედ ასე მიიღეს ეს გადაწყვეტილება — ევროპის სახელმწიფოებიდან უმრავლესობა მიხვდა, რომ ნატო — ეს აშშ-სა და დიდი ბრიტანეთის, გარკვეულწილად, უიმედო ორგანიზაციაა და, შესაბამისად, არცთუ ძალიან დაინტერესებულან, ვინ უხელმძღვანელებდა მას.

სხეფერს არ შეეძლო, ეს ტენდენცია არ გაეცნობოდა, ვინაიდან სწორედ ეს იყო ძირითადი მიზეზი ლორდ რობერტსონის პოსტიდან წასვლისა — მან იცოდა, რომ ორგანიზაციის მხარდაჭერაზე პოლიტიკური ნება არ არსებობდა, რომ აღარაფერი ვთქვათ ომის მხარდაჭერაზე. მეტიც, მან იცოდა, რომ ცივი ომის შემდგომი ევროპის გულცივობის გარდა, ამ სიტუაციის შექმნა გამოიწვია ძალზე საინტერესო გარემო-

ებამ — 11 სექტემბრის შეტევების შემდეგ ნატოს განაშტაბირდა ალიანსმა პირველად და ერთადერთად ახსენა შეთანხმების მეხუთე მუხლი, რომლის თანახმადაც, შეიარაღებული თავდასხმა ალიანსის ერთ-ერთი წევრის ქვეყანაზე ალიკემა ყველაზე თავდასხმად და რომ ნატოს ყველა წევრმა ქვეყანამ უნდა მიმართოს „აუცილებელ ზომებს, მათ შორის, შეიარაღებული ძალების გამოყენებას ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის წინაშე უსაფრთხოების აღდგენისა და მხარდაჭერისთვის“.

ეს ყველაზე დიდი ძალაა, რაც შეიძლება ალიანსმა გამოიყენოს, და ნათელია, რომ ყველა წევრი-სახელმწიფო ვალდებული იყო, თავიანთი მოვალეობები საომარი მოქმედებებით განემტკიცებინა.

სამწუხაროდ, მაშინ, როცა აშშ-ს დიპლომატიურმა კორპუსმა ვაცცნობიერა ამ შესუსტების სიღრმე, პოლიტიკური ხელისუფლება ამისთვის მზად არ აღმოჩნდა. მან უარი განაცხადა შესტზე და უპირატეობა მიანიჭა რამდენიმე მოკავშირესთან ერთად დამოუკიდებლად მოქმედებას კონცეფციის „მისია განსაზღვრავს კოალიციას“ ჩარჩოებში. როგორც ნატოს გენმდივნის თანამემხმე თავდაცვითი პოლიტიკის დარგში ედგარ ბაკლიმ (Edgar Buckley) განმარტა, ეს იყო „ალიანსის ბუნების პრინციპული დაუფასებლობა, რაც სტრატეგიული სოლიდარობის მნიშვნელობის გაუფასურების მიზეზი გახდა“.

ასე რომ, მათ პესიმიზმს ვიზიარებ, ვინც თვლის, რომ აშშ-ს თალიბანსა და ალ-ქაიდასთან დაკავშირებით მოქმედებაში ალიანსის ჩასართავად მეტის გაკეთება შეეძლო“.

მაგრამ აშშ-სა და ნატოს ცუდი დამოკიდებულება ამით არ დამთავრებულა: ავღანეთის თალიბანისგან განთავისუფლების შემდეგ კოალიციამ ამერიკელების მეთაურობით სტრუქტურისადმი ინტერესი დაკარგა. აშშ-მ ავღანეთი მსოფლიო საზოგადოებრიობას 2001 წლის დეკემბერში ბონში გამართულ შეხვედრაზე გადასცა. ამ შეხვედრის შედეგად შეიქმნა გაეროს საერთაშორისო ძალების მანდატი უსაფრთხოების სფეროში თანამშრომლობაზე, ყოველგვარი ინსტიტუციონალური ბაზის გარეშე, რომლის მეთაურობაც პირველ ექვს თვეს დიდმა ბრიტანეთმა ითავა, შემდეგ კი — თურქეთმა. ნატომ გადაწყვიტა, პასუხისმგებლობა აეღო 2003 წლის მისიაზე, მაგრამ არცთუ ბოლო მომენტში (ვინაიდან იგი უკვე უძლური შეიქმნა თავისუფალი ცურვის სტრუქტურის თვალსაზრისით) ალიანსის წევრები კოორდინირების გარეშე ერთ-ერთად იმართებდნენ. ამას გარდა, შტატებმა ძლიერი ზეწოლა დაიწყეს თავის მოკავშირეებზე, განსაკუთრებით, ორგანიზაციის ცენტრალურ ევროპულ და სამხრეთ-აღმოსავლურ წევრებზე, რათა მათთვის სწორედ ამის გაკეთება ეიძულებინა.

ერთიანი უსაფრთხოების საერთაშორისო ძალებზე ნატომ ხელმძღვანელობა ოფიციალურად 2003 წლის აგვისტოში ჩაიბარა. ნაკლებსავარაუდოა, რომ ამაზე ყველა მოკავშირე შეთანხმებული იქნებოდა, რომ აშშ, ისევე ბრიტანეთთან და რამდენიმე სხვა სახელმწიფოსთან ერთად, 2003 წლის მარტში ერაყში შევიდა. შეჭრის თაო-

ბაზე ალიანსში აზრები, მსუბუქად რომ ვთქვათ, გაიყო. ამ ფაქტმა, ბუნებრივია, ხელი შეუშალა ავღანეთში ნაყოფიერ თანამშრომლობაზე ლაპარაკსაც კი. ამას გარდა, მისი კონცეფცია და ზომები გამუდმებით იცვლებოდა: თავიდან ძალებს უსაფრთხოება უნდა უზრუნველყოფოთ ქაბულსა მის შემოგარენში, მაგრამ 2003 წელს უსაფრთხოების საბჭომ მანდატი მთელი ქვეყნის მასშტაბით გააფართოვა. პირველი მისიის განხორციელებაში ბევრ ქვეყანას როდი სურდა მონაწილეობა, მაგრამ, საერთო ჯამში, მათმა რიცხოვნობამ აღდგენის სამოქალაქო ჯგუფების რაოდენობას გადააჭარბა, რომელიც აბსოლუტურად არაკოორდინირებულად მოქმედებდნენ. სამხედრო გავართობა ნიშნავდა, რომ ძალთა გადანაწილება ყოველთვის ლოგიკურად არ ხდებოდა, თანაც, ძალების განხვევას ნებისმიერი მიზეზით ახდენდნენ — პროცესი მხოლოდ 2006 წლის ოქტომბერში დამთავრდა. ამ დროს კი თალიბანი ტერიტორიებს იპყრობდა და ავღანელი ხალხის მმართველობას ისევე ხელში იგდებდა, რაც ნიშნავდა, რომ ქვეყნის მრავალ რეგიონში უსაფრთხოების აღდგენის მისია საომარ ამოცანებში გადაიზარდა.

ამ ქრონოლოგიებისა და ცნობების ცოდნა აუცილებელია — ისინი განმარტავს იმ საბავლე წუშებს, რომელშიც ნატო ზის დღეს ავღანეთში: ნატო იქ ალიანსის სოლიდარობის მნიშვნელობის გაუფასურების მიზეზი გახდა.

სადაც ატლანტიკის ორივე მხარე წარსულის დავიწყებას ცდილობს, რჩება მოკავშირეების ერთმანეთისადმი ფუნდამენტური უნდობლობა — პირველი ოგმი, ლიდერობას ავღანისის მიზეზებით. ამ ყველაფერს ნატოს სამხედრო ხელმძღვანელობისა და მართვის სტრუქტურის არქაულთა ცოდნა ალბათ დაეხმარება, რომელიც ავღანეთშია.

სადაც ატლანტიკის ორივე მხარე წარსულის დავიწყებას ცდილობს, რჩება მოკავშირეების ერთმანეთისადმი ფუნდამენტური უნდობლობა — პირველი ოგმი, ლიდერობას ავღანისის მიზეზებით. ამ ყველაფერს ნატოს სამხედრო ხელმძღვანელობისა და მართვის სტრუქტურის არქაულთა ცოდნა ალბათ დაეხმარება, რომელიც ავღანეთშია.

სხეფერმა ყველაფერი გააკეთა, რაც შეეძლო, რომ ამ მღვრიე წყალში მართობისთვის თავი გაერთიანა, მაგრამ მას არც ინსტიტუციური ძალაუფლება ეყო და არც ქარიზმა, რათა აშშ და ჯოჯოხეთი ევროპელები ელემენტარული შეთანხმების აუცილებლობაში დაერწმუნებინა, რომ აღარაფერი ვთქვათ დიდ პასუხისმგებლობებსა და პოლიტიკურ ნებაზე.

რასმუსენს ამ პრობლემებთან ბრძოლა უფრო ეფექტიანად შეუძლია, მიუხედავად იმისა, რომ ომის გაძლიერებასა და მსხვერპლის რაოდენობის ზრდასთან ერთად, მისი მანქანა კლებულობს, მაგრამ თუ იგი ჩაგარდა, შესაძლოა, ისტორიაში შევიდეს როგორც ნატოს უკანასკნელი გენერალური მდივანი.

პაპილად ლასო ლაპიპილად

იალონი და გრდანი

სამხრეთი

გაზეთის მკითხველს, ვინც წინა მოგზაურობაში გამოგვყვა, ემასხოვრება, რომ დიდთოვლობის გამო თეზმის ხეობას ბოლომდე ვერ ავყევით და ცხვარიჭამიაში ჩვეულებრივი გზით — გლდანის ხევიდან გადავწყვიტეთ ასვლა.



გლდანის (გრდანის) ძველი ეკლესია

მართალია, ვახუშტი ბატონიშვილს გლდანი (გრდანი), ხერკთან ერთად, საერთო სამანებში აქვს მოქცეული თავის რუკაზე, მაგრამ ეს იმის გამო, რომ მაშინ ორივე ხეობას „უნოდებენ საგურამოს... გურამიანთა (ე.ი. გურამიშვილთა სათავადოს — ე.ქ.) გამო“. ძველი ტრადიციით კი, თუმცა ორივე ხეობა კახეთის სამეფოში შედიოდა, ხერკი უფრო ეთნარქ კახოსს ეკუთვნოდა, გრდანი კი — კუხოსს. ნიშანდობლივია, რომ ზედაზნის მთას, ვახუშტისავე განმარტებით, უფრო ძველად სწორედ კუხეთის მთა ერქვა. ზედაზნისა თუ კუხეთის ამ მსაზღვრელ მთას კიდევ ერთი სახელწოდება შემორჩა: იალონი, ანუ, როგორც დღეს გამოგვითვამთ, იალონი. სულხან-საბას განმარტებით „იალონი“ იგივე ალიონია, ვახუშტი კი მას სხვაგვარად ხსნის: „იალონი — ნოდებელი ამისთვის, რამეთუ თუცა მას მთასა ზედა არს მცირეცა ღრუბელი ანუ ნისლი, არა იქმნების, თუმცა არა აღმოვიდეს ფიცხელი ქარი დიდი“. და მართლაც, ი, ვინც ზედაზნზე ხშირად ნამყოფი, დაგვიბრუნებდა, რომ აქ დიდი ქარი იმეფებოდა და ამიტომ მის თავზე ყოველთვის მცირე ნისლი და ღრუბელი წევს; ცაზე მცირე ღრუბელს კი იალონი ჰქვია.

უგო. ავჭალის ახლომახლო სხვა საინტერესო ისტორიული ძეგლი არ არსებობს, რასაც ვერ ვიტყვი გლდანზე. აქ, უშუალოდ სოფელში, სამი ეკლესიაა. ამათგან ერთი XIX საუკუნისაა, ორი კი — საკმაოდ ძველი. სოფლის სამხრეთით, ახალ სასაფლაოზე რომ VIII-IX საუკუნეების ღვთისმშობლის ეკლესიაა, ძალიან ცუდადაა აღდგენილი, იმდენად ცუდად, რომ გარედან არაქაულობის არანაირი პენი აღარ დაკრავს. სანაცვლოდ ჩვენი შემოქმედებითი ჯგუფი აღაფრთოვანა სოფლის ჩრდილო-აღმოსავლეთ უბანში, ცხვარიჭამია-თიანეთისაკენ მიმავალი გზის მარცხენა ნაპირზე, იალონის სამხრეთ კალთაზე ნამომართულმა წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველის სამეკლესიანმა ბაზილიკამ. იგი XIX საუკუნეში დასავლეთის მხრიდან ორი კონტროლორსით გაუმაგრებიათ, ახლა კი შემდგომი განახლების პროცესშია. აღდგენილია ჩრდილოეთ სამლოცველო და მიმდინარეობს ჩრდილოეთ სათავისი შეკეთება, რომელსაც დასავლეთიდან დამოუკიდებელი შესასვლელი ჰქონია. დაწყებულია სამხრეთ სამლოცველოს აღდგენაც.

მთავარი, ცენტრალური ეკლესიის შიდა სივრცე ვიწრო და ზემსწრაფია. იგი საკმაოდ მაღალი (8 მ.) და გრძელია (9,5 მ.), მაგრამ სიგანეში — მცირე (4,5 მ.). სამხრეთის კედელში თაღებით გამაგრებულ კამარში გაჭრილ ხერგელს სამალავში ავყავართ.

ტაძარი, რომელიც კარგად გათლილი ქვიშაქვის კვადრებითაა ნაგები, იმთავითვე ამხელს თავის არქაულობას. მართალია, მას ჩუქურთმები არ აქვს, მაგრამ თვალისაყვამია სხვა რამ: ქვათა თლიმიმდინარეობს ჩრდილოეთ და დასავლეთის მხრებზე, რომელიც სათავისი შეკეთებას, რომელსაც დასავლეთიდან დამოუკიდებელი შესასვლელი ჰქონია. დაწყებულია სამხრეთ სამლოცველოს აღდგენაც.

პირვანდელი სახით მხოლოდ ცენტრალური ეკლესიაა შემორჩენილი, რომელშიც ამჟამად მხოლოდ სამხრეთის კარიდან შეიძლება მოხვედრა, ადრე კი დასავლეთის კარიც ჰქონია. გარდა ამისა ცენტრალური ეკლესიიდან ჩრდილოეთ სამლოცველოში ორი კარი გადის: ერთი — უშუალოდ დარბაზიდან, მეორე — საკურთხევლის ღრმა, ნახევარწრიული აფსიდისაგან. აქედან კიდევ ერთი კარი სამხრეთ სამლოცველოშიც გადიოდა.

მამულში იყო მოქცეული, ნაწილი — „სვეტიცხოვლისაში“. მართალია, ტაძარზე ქტიტორული ან სხვა რაიმე ნარჩენი შემორჩენილი არ არის, მაგრამ ფაქტია, რომ იგი კახეთის ქორეპისკოპოს-მთავრების ფაღლა პირველის ან კვირიკე პირველის ზეობის ფაშს — IX-X საუკუნეთა მიჯნაზე აგებული. მაშინ იგი თბილისის საამიროს ჩრდილოეთ საზღვარზე მდებარეობდა.

სანამ გლდანის მამკო-დამდე მივიდოდით, ხელმარცხნივ მცირე გრუნტის გზა შედის. ცოტას გავივლით და წყაროს სიახლოვეს ეს გზაც ორად იყოფა. ჩვენ ჩრდილოეთის მიმართულ გზას ვირჩევთ და იალონის სამხრეთ კალთის სიღრმეში შევდივართ. ეს ადგილები მზის გულზეა და თებერვლის თოვლს თავი ვერ შეუნახავს. ეს ვეჯინისხევი. მის ზედა ნელზე საავარაკო დასახლებაა. ხუროთმოძღვრულ კომპლექსს ამაოდ დავეძებთ და ის-ისაა სატელევიზიო ჯგუფის ნეგრები ხელმოცარულები გამოპრუნებას ვაპირებთ, რომ ბედად ცნობილი მსახიობი და რეჟისორი სოსო ჯაჭვლიანი შემოგვხვდება. იგი უმეტესად ამ აგარაკზე იმყოფება ხოლმე და აქაურობას კარგად იცნობს. უფრო მეტიც — ერთ-ერთი ეკლესიის აღდგენისათვის, სხვებთან ერთად, მასაც გამოუდია თავი.

მე გამოგყვებით, — გვანუგებებს იგი, — თქვენი მანქანით ორ უმთავრეს ძეგლს ზედმიჯავებთ, მესამესთან კი ფეხით მოგვინევს ასვლა. საჭესთან მჯდარი ალექო დათებაშვილი თავის „სტიოტას“ წინა ხიდსა და გამაძლიერებელს ურთავს და ტყის დამბალ გზას ღმუილით მი-

ვუყვებით. ერთგან ხეცს გადავდივართ და უღრანში ვუჩინარდებით... საქართველოში ორი ვეჯინი ანუ ვეჯინია, ერთი — აქ, მეორე — გურჯაანთან. ეს ძველი კუხეთის ვეჯინია, ის — ძველი ჰერეთისა. „ქართლის ცხოვრებაშიც“ ორჯერ გვხვდება „ვეჯინი“, ერთხელ — X საუკუნის დასაწყისში, როცა იგი აფხაზეთის მეფემ კონსტანტინე მესამემ დალაშქრა (ამის დამადასტურებელი, 906 წლით დათარიღებული, ნარნერა ერედვის ბაზილიკის კარიბჭის სვეტზეა ამოკვეთილი), მეორედ — XI საუკუნის 80-იან წლებში, როცა მეფე გიორგი მეორე მიადგა, მაგრამ ალყა მალე მოხსნა. პირველ შემთხვევაში უეჭველად ჰერეთის ვეჯინია ნაგულისხმევი. აქამდე არსებული დასკვნით ასეა მეორე შემთხვევაშიც, მაგრამ დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსის ერთი წინადადება მცირედ აღდგენილია: „და ჟამსა სთოვლისა მოვიდეს კახეთად (გიორგი II — გ.ქ.) და მიადგეს ციხესა ვეჯინისასა და ვიდრე ბრძოდეს, მოვიდა თოვლი, ხოლო მეფესა გიორგისა მოხსენა ნადირობა აჯამეთისა, არღარას ზრუნვიდეს სხუასა, არცა ელოდა აღბასა ვეჯინისასა და კახეთისა...“ აქედან, თითქოს, იხეჩანს, რომ გიორგი კახეთში ვერ შევიდა, რადგან ჯერ ვეჯინია ნახსენები და მერე — კახეთი. ძველი მემატიანეები კი ასეთ წერილობანებს შემთხვევით არ აქცევდნენ ყურადღებას. ესეც არ იყოს, თუ კახეთს ვერ დაიმორჩილებდა ჰერეთის ვეჯინის როგორ მიადგებოდა გიორგი მეორე? ხომ შეიძლება, რომ მეფე კუხეთის ვეჯინს მიადგა, საიდანაც შემოკლესი გზა კახეთის ორი უდიდესი ცენტრისკენ — ჟაღისა და უჯარმისაკენ მიდიოდა, მერე კი ჰერეთიც ახლომყოფი? შეიძლება ეს თამამი ვერსია ფურნალისტურ თავის გამოჩენად შერაცხონ, მაგრამ ეჭვიც რომ არსებობს?..

— აი, ეს არის ძეგლი! — ფიქრებიდან გამოვყავარ სოსო ჯაჭვლიანს, — ნახეთ, რა სიმდიდრის პატრონები ვართ! გვაკებულ ტყიან ბორცვზე მარცხნივ და მარჯვნივ დიდი ნანგრევებია, ანუ როგორც ვახუშტი ბრძანებს ხოლმე „დიდშენია“: პირველი სასახლე ყოფილა, მეორე — ეკლესია. დანგრეული სასახლე საკმაოდ მოზრდილია: სიგრძეში 26 მეტრი, სიგანეში — ლამის 10 მეტრი. პირმოსწრეული ლოდებით ამოყვანილ კედლებზე ხავსი გადადის. ნაგებობა რიყის ქვით აშენებულ ბაქანზე დგას, რომელიც სამხრეთიდან კონტროლს უზღობს.

...ერთი სიტყვით, ბევრი რომ არ გავაგრძელოთ, გლდანის ხეობას შევუყვებით. მარცხენა მხარეს, ავჭალის თავზე, კლდეზე, ნამომართულია წმ. პავლეს სახელობის სამონასტრო ცხოვრებით ცხოვრობს. ეს ტაძარი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან კეტავს უძველეს „ჯაჭუს“ — ჯვრის მონასტრამდე გაჭიმულ ვიწრო ზეგანს — გრძელ მინდორს, სადაც II საუკუნის პირველ ნახევარში ფარსმან ქველმა პართიელებს ომი მო-



ვეჯინის ხევის კომპლექსი

ისტორიული მემკვიდრეობა და გეოლოგიური კანონზომიერება იტხოს

ნაილი გორა

დასაწყისი იხ. №24

ისტორიულ წარსულში, უწყვეტი ძნელებდობის უამს, საქართველოს მესაქეებს არა ერთხელ უცდიათ, ეპოვით დამხმარე და მოკავშირე არა მარტო ჩრდილოეთში, არამედ დასავლეთ ევროპაშიც. მას შემდეგ, რაც ოსმალ-თურქებმა ხელში ჩაიგდეს კონსტანტინეპოლი და ბოლო მოუღეს ბიზანტიის იმპერიას, საქართველოს და მთელ კავკასიურ საქრისტიანოს უმძიმესი ხანა დაუდგა. „1453 წლის 29 მაისის მსოფლიო გლობის ზარმა განსაკუთრებული ზარტყილობით საქართველოს ცის თავზე დარეკა, — წერდა ცნობილი მწერალი და ისტორიკოსი, პროფესორი ლევან სანიკიძე ქართველთა ისტორიულ-ეპიკური თავგადასავლის ოთხტომეულის — „უქარქაშო ხმლების“ მეორე ტომში (გვ. 255). დიდებულ საქმეს აკეთებს გაზეთი „ასავალ-დასავალი“ „უქარქაშო ხმლებს“ წლების მანძილზე ადგილს რომ უთმობს. საქართველოს ავტორისეული პოლიტიკური ბიოგრაფია დღევანდელ ქართველ პოლიტიკოსთათვის სამაგიდო წიგნს, ჭკუის მასწავლებელს უნდა წარმოადგენდეს: დასაწყისი, რომ ასე არ არის და ჩვენს პოლიტიკოსებს გეოპოლიტიკური სიბრძნისაგან თავი ვერა და ვერ დაუღწევიათ.

უკვე 1460 წელს მეფე გიორგი მერვედი და სხვა ძალებმა ერთობლივად გაგზავნეს ელჩები რომის პაპთან, გერმანიის იმპერატორთან და სხვებთან, რათა გაერთიანებული ძალებით „გამოესხნათ კონსტანტინეპოლი ველური ურჯულეობისაგან, მაგრამ ქართველთა ამ ჭაბანყვეტამ არავითარი შედეგი არ გამოიღო. კვლავაც გაგრძელდა „ევროპული გზის“ ძიება, როცა ქართლის მეფე კონსტანტინე მეორემ 1495 წელს ესპანეთის დედოფალ იზაბელას და რომის პაპს თავისი ელჩი აახლა, მაგრამ ეს მისია უნაყოფოდ დასრულდა. კახეთის მეფის — ალექსანდრეს მიერ მოსკოვის დიდ მთავარ ივანე მუსაშვილის მიერ 1491 წელს გაგზავნილ ელჩობასაც არ მოჰყოლია რაიმე წარმატება. სამაგიეროდ, ერთგვარად ნაყოფიერი აღმოჩნდა კახეთის მეფე ლევანის მიერ 1561 წელს რუსთა მეფე ივანე მრისხანესთან გაგზავნილი ელჩობის შედეგი. ივანე მრისხანის გამოგზავნილი რუსის ჯარის მთელი შვიდი წელი (1564-1571 წწ.) იცავდა კახეთის სიმშვიდეს. 1586-1589 წლებში კახეთის მეფე ალექსანდრე მეორემ ხელშეკრულება გააფორმა რუსეთის მეფე თევდორესთან, რამაც თურქეთის დიდი გალიზანება გამოიწვია.

მკითხველს მოვაგონებ, თუ როგორ უნაყოფოდ ჩაიარა სულხან-საბა ორბელიანის მოგზაურობამ ევროპის ქვეყნებში, რომლებიც საქართველოს მძიმე გასაჭირის მიმართ საკმაოდ გულცივი აღმოჩნდნენ. მე-18 საუკუნის მეორე ნახევარში ქართლ-კახეთის მეფე ერეკლე მეორემ თავდაპირველად ყურადღება

საფრანგეთის, პრუსიის, ავსტრიის და ევროპის სხვა ქვეყნებისაკენ მიაპყრო; მათ შევლასა და ეფექტურ დახმარებას შესთხოვდა, მაგრამ ისინი კავკასიის ქრისტიანული ქვეყნის გასაჭირს საოცარი გულგრილობით მოეციდნენ. ბოლოს საქართველომ თავისი ბედი ისევ რუსეთს დაუკავშირა, რომელიც სულ უფრო მეტად იჭრებოდა სამხრეთისაკენ, კრიჭაში უდგებოდა თურქ-ოსმალეთსა და გეოპოლიტიკურად ახალ ვითარებაში აყენებდა როგორც საქართველოს, ისე მთელ კავკასიურ საქრისტიანოს.

ერეკლე მეორეს გზა გეოგრაფიკის ტრაქტატისაკენ და მისი შემდგომი წლების ძალიანსხვევა ისტორიამ გაამართლა, რამეთუ სწორი გეოპოლიტიკური ხედვა აღმოჩნდა, რომელმაც მუსულმანური საფრთხე, რომელიც გამაჰმადიანება-ასიმილაციით გვემუქრებოდა, თავიდან აგვახილავდა; 1799 წელს ქართლ-კახეთში რუსეთის ჯარის შემოვიდა, ხოლო ამ ფაქტიდან 100 წლის შემდეგ, 1899 წლის ნოემბერში, ილია ჭავჭავაძემ მისი შედეგები ასე შეაფასა: „ამ ღირსსახსოვარ დღედამ საქართველომ მშვიდობიანობა მოიპოვა. შიში მტრისა ერთმორწმუნე ერის მფარველობამ გაუფანტა. დამშვიდდა დიდი ხნის დაუმშვიდებელი, დაღალული ქვეყანა, დაწყნარდა აკლებსა და აოხრებთ საგან, და ცხრა ომისა და ბრძოლისაგან... გაქრა ცეცხლი, რომელიც სწავდა და ბუგავდა ჩვენს მამა-პაპათა ბინას... გათავდა რბევა და აკლება, მიეცა წარსულს და მარტო საშინელ და შემამრწუნებელ სახსოვრად დაგვივრჩა“ (ილია ჭავჭავაძე, რჩე-

ული ნაწერები ხუთ ტომად; ტ. IV, თბ. 1987, გვ. 186). განა არ დაეჯერება ამ სიტყვების ავტორს, რომელიც ქართველმა ხალხმა თავის ეროვნულ მამად აღიარა? მეორე დიდ ქართველს — იოსებ სტალინს იმ უბედურებასთან შედარებით, რასაც ირანი და თურქეთი გვიქვამდა — საქართველოს რუსეთთან შეერთება ნაკლებ ბოროტებად მიაჩნდა; ბოროტებაში იგი ქართული სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის დაკარგვას გულისხმობდა.

დაიხ, გეტანხმებით, ოპონენტებო, რუსეთის იმპერიამ დაიპყრო საქართველო; მან დამოუკიდებლობა დაკარგა, კოლონიად იქცა, მაგრამ ამ კოლონიამ, როგორც ნინა ნერილი გერმანელი ისტორიკოსი ანდრეას კაპლერზე დაყრდნობით გწერდით, ხალხის ძირითადი მასა უკეთესად დაეკვიდრებოდა, ვიდრე საკუთრივ რუსული მეტროპოლისის, ასევე, ძირითადი მასა. როგორც დიდი ილია იტყვოდა, ამ კოლონიამ სამი მთავარი სანუგეშო შემოვიწახეთ — ენა, მამული, სარწმუნოება. რას ნიშნავდა ეს? თქვენ თვითონ გაიანზრეთ და განსაჯეთ, დღეს ძია სემის მოსიყვარულე პატივცემული ოპონენტებო, როცა ენაც, მამულიც და სარწმუნოებაც დიდი საფრთხის წინაშე დგას; ვინ არის ყოველივე ამასი დამანაშავე? — ბრმა უნდა იყოს, რომ ვერ ხედავდეთ! მიგვაჩნია, რომ რუსული იმპერიის კოლონიალიზმის ერთგვარი „კაპლერისეული თვინიერება“ იმანაც განაპირობა, რომ დაპყრობილი თუ შემოერთებული მიწები უშუალოდ ეკვროდნენ რუსულ მეტროპოლიას და გეოგრაფიულად ერთ მთლიან მონო-



გიორგი გუშვიანი



ნურბაზრ ავალიანი

ლითურ ტერიტორიად იყო შეკრული — როგორც მეტროპოლია, ისე კოლონიებიც ერთნაირად გუბერნიებად იყო დაყოფილი. რადიკალურად განსხვავებულ მდგომარეობას ჰქონდა ადგილი ინგლისის თუ საფრანგეთის შემთხვევაში, სადაც მეტროპოლიებიც კოლონიებიც არა თუ ტერიტორიულად ეკვროდნენ, არამედ ადასობით კოლონიებშიც იყვნენ დამორებულინი სხვადასხვა კონტინენტზე. ამასთან, ხომ ცნობილია ანგლო-საქსთა გენოციდიური პოლიტიკა ამერიკელი ინდიელების, აფრიკელი ზანგების თუ სხვა ხალხთა მასობრივი ამოუღებლის სახით. მსგავს მგალითს, ბატონო ოპონენტებო, რუსეთისაგან ვერ მოიყვანთ.

უაღრესად სასარგებლო, ჭეშმარიტად ეროვნულ-პატივით და საქართველოს მძიმე მდგომარეობიდან გამოყვანის გზას ვთავაზობთ დღეს ახლად შექმნილი არასამთავრობო ორგანიზაცია „ისტორიული მემკვიდრეობის“ თავკაცი ტარიელ გაგინძე და არასამთავრობო ორგანიზაციის „ისტორიული მემკვიდრეობის“ საზოგადოებრივი საბჭოს თავმჯდომარე თემურ ქორიძე; მათ

ჭეშმარიტად საზოგადოებრივად ვთვლით. მარტო ის რადიკალი, რომ მათი ინიციატივით, კერძოდ, ბატონი თ. შორიძის რედაქტორობით უკვე შეკრებილი და გამოცემული XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის ამსახველი უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტების კრებულები საერთო სათაურით „უამისხისა“. პოლიგრაფიული მიზიდველობით შესანიშნავად გამოცემული თითოეული მუგნი 100 გვერდს აჭარბებს. შინაარსით იმდენად ფასდებულია, რომ ყველა ოჯახში უნდა დაიდოს ბინა; ინტელექტუალურ-ანალიტიკოსთა სამაგიდო წიგნებად უნდა მივიჩნიოთ. აქვე უღრმესი მადლიერება უნდა გამოვხატოთ გამოცემის „საქართველო და მსოფლიოს“ რედაქციის მისამართით, რომელიც თავის ყველა ნომერში კრებულთა ისტორიული მნიშვნელობის შესახებ გვახსენებს; თანაც, დაეძინეთ, რომ ჩვენს წერილში სათაურის ქვეშ დასმულ კითხვაზე — „რატომ რუსეთთან?“ დადებით პასუხს სწორედ რომ ეს დიდებული სერიალური იძლევა გაზეთი „საქართველო და მსოფლიოს“ ინტელექტუალურ-ანალიტიკურ პუნლიკაციებთან ერთად, რო-

მელთა ავტორებად, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, ახალგაზრდა ჟურნალისტ-პუბლიცისტები: ტ. ბაბნიძე, ა. ხინდრიკაშვილი, ა. ჭყონიძე (საზოგადოება ერეკლეს გზის თავმჯდომარე), დ. შონიაშვილი და სხვები მოგვევლინენ.

შორეულ წარსულში, მეექვსე საუკუნის შუა ხანებში, ქრისტიანული ბიზანტია მახდებულ ირანს ეომებოდა. ამ ომში ბიზანტიის მოკავშირედ ქრისტიანული ევროპის ქართული ქვეყანა გამოდიოდა. ბიზანტიელმა სარდლებმა ევროპელებს გუზაზ მეფე მოუკლეს, რამაც, ბუნებრივია, ევროპელები ძალზე განარისხა. ისინი ორ ბანაკად გაიყვნენ: ერთი ნაწილი აიტიეს მეთაურობით, ბიზანტიასთან კავშირის გაწყვეტას და ირანთან დაკავშირებას მოითხოვდა, ხოლო მეორე — ფარტაქის მეთაურობით, მიუხედავად დიდი წყენისა, ისევ ბიზანტიასთან დარჩენის მომხრე იყო. ამ პაექრობაში ფარტაქის მოსაზრებამ გაიმარჯვა. გამარჯვების საფუძველი კი ბიზანტიელთა და ევროპელების ქრისტიანული ერთმორწმუნეობა გახდა.

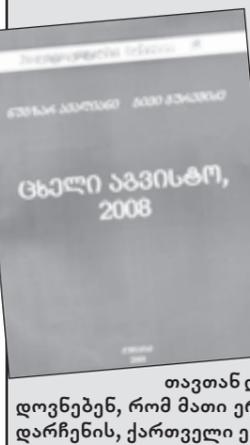
დღეს, როცა რუსეთსა და საქართველოს კეთილმეზობლური ურთიერთობის აღდგენა-განვითარების ერთ-ერთ მთავარ საყრდენად ქრისტიანული ერთმორწმუნეობას ასახელებენ, ეს ჩვენი პრეზიდენტის გალიზანებას იწვევს, რაც პარლამენტში მიიწვია ამასწინანდელი გამოვლილსა ნათლად გამოვლინდა; მ. სააკაშვილი ანტიქრისტიანული გაულტრდა, მისთვის რუსეთისა და საქართველოს ერთმორწმუნეობა არაფერს ნიშნავს.

რატომ რუსეთთან? ამ თემაზე კვლავაც გვექნება საუბარი მორიგ, მესამე წერილში.

პოლიტოლოგები:
გიორგი გუშვიანი,
ნურბაზრ ავალიანი
ქუთაისი, 2009 წ.

არასამთავრობო ორგანიზაცია — „ისტორიული მემკვიდრეობა“ — გამოცდა ისტორიული დოკუმენტების კრებულთა სერია, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს დოკუმენტებს ახსავს. კრებულში გამოცემულია მრავალი უცნაური ფაქტობრივი დოკუმენტი, რომელიც ახსნის ისტორიული მნიშვნელობის შესახებ გვახსენებს; თანაც, დაეძინეთ, რომ ჩვენს წერილში სათაურის ქვეშ დასმულ კითხვაზე — „რატომ რუსეთთან?“ დადებით პასუხს სწორედ რომ ეს დიდებული სერიალური იძლევა გაზეთი „საქართველო და მსოფლიოს“ ინტელექტუალურ-ანალიტიკურ პუნლიკაციებთან ერთად, რო-

„სხელი აპრილი, 2008“



პოლიტოლოგების — ნურბაზრ ავალიანის და გიორგი გუშვიანის წიგნი „სხელი აპრილი, 2008“ პირველი ორი ნაშრომით ავტორებმა ვერ კიდევ 2008 წლის დეკემბერში მოამზადეს დასაბეჭდად, მაგრამ გამოქვეყნებისგან თავი შეიკავეს იმის იმედით, რომ დაპირისპირებული მხარეები გონიერებას გამოიჩინდნენ და პრობლემებს მშვიდობიანად მოაგვარებდნენ. „მაგრამ ახლა, როდესაც ვრწმუნდებით, რომ მხარეებს შორის ურთიერთობები კიდევ უფრო იძაბება და არც ომის განახლების საფრთხეა დაძლეული, ხოლო ამ საქმეში ახლახან მოსკოვში რუსეთისა და აშშ პრეზიდენტების შეხვედრამ სასურველი პერსპექტივა რეალობად ვერ აქცია, გადაწყვიტეთ, საქოთის აქტუალობიდან გამომდინარე, გამოვაქვეყნოთ ჩვენი ნაშრომი პირველყოფილი სახით და მას დაუშვავთ ჩვენი ერთობლივი წერილი, რომელიც დაინერა აგრესიული სამხედრო-პოლიტიკური ბლოკის — ნატოს შექმნის შემდეგ წლის-თავთან დაკავშირებით“ — ნათქვამია წიგნის შესავალში. ავტორები იმედოვნებენ, რომ მათი ერთობლივი შრომა მცირედ წვლილს შეიტანს საქართველოს გადარჩენის, ქართველი ერის გეოპოლიტიკური აზროვნების განვითარების საქმეში.



მსოფლიო კრიზისის გამო მდიდარი პენსიონერებისთვის განკუთვნილ ბრიტანულ ელიტურ დასახლებაში პანსიონ ჰოუმბრიჯში ერთადერთი მცხოვრებია.

რატომ არაჰინ კარგულს ელიტურ პანსიონს?



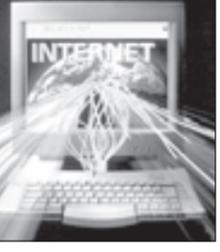
ესეკის საგრაფოში ელიტური დასახლების მშენებლობა 6 მილიონი ფუნტი სტერლინგი დაჯდა. ჰოუმბრიჯი მხოლოდ 55 წელს გადაცილებულთათვისაა განკუთვნილი. თითოეული მცხოვრებლისთვის გათვალისწინებულია რესტორნის დონის კვება და სპორტდარბაზი, აგრეთვე, მებალის,

მძღოლისა და დამლაგებლის მომსახურება. დასახლებაში სულ 34 სახლია. ერთსაძინებელიანი სახლები 230 ათასი ფუნტი სტერლინგი ღირს, ორსაძინებელიანი — 289 ათასი, სამსაძინებელიანი — 525 ათასი. 34 სახლიდან მხოლოდ ერთია დაკავებული. ამ დრომდე ერთადერთმა ადამიანმა გაიმეტა აღნიშნული

თანხა მდიდრულ უბანში ცხოვრებისთვის. ყოფილი მძღოლი ლეს ჰარინგტონი ჰოუმბრიჯში 2007 წლის ოქტომბერში დასახლდა. მაშინ ის დასახლებული პუნქტის პირველი მცხოვრები გახლდა, ახლა კი, უკვე ორი წელია, ინარჩუნებს ერთადერთი მოზინადრის ტიტულსაც. 86 წლის ჰარინგტონი ყველაფერს ეკონომიკურ კრიზისის აბრალებს და ვინაიდან მეზობლებს ჯერაც ვერ ეღივსა, მხოლოდ მომსახურე პერსონალთან აქვს ურთიერთობა, სამაგიეროდ, ამაში არ უმტყუნა ბედმა და მებალე, მცველი და შინამოსამსახურე არაჩვეულებრივი ადამიანები გამოდგნენ. მოხუცს მაინც ძალიან უნდა, რომ გვერდით მდებარე სახლებში მეზობლები ცხოვრობდნენ. პანსიონატის მეპატრონეებს ისეა დარჩენიათ, 55 წელზე ნაკლები ასაკის ადამიანებს დაუშვან სახლების გაყიდვა, თუმცა ეს რამდენად გააცოცხლებს მათ ჩამკვედარ ბიზნესს, ჯერ არავინ იცის.

ევროკავშირის მოსახლეობას ინტერნეტი არ უყვარს?

ევროკავშირის ქვეყნების მოსახლეობის ერთ მეოთხედს ცხოვრებაში ერთხელაც არ უსარგებლია კომპიუტერით. ეს მონაცემი დაფიქსირდა ბოლო ხუთი წლის მანძილზე ციფრული ტექნიკის გამოყენების ტენდენციების კვლევის შედეგად.



ევროკავშირელთა ერთი მეხამედი, რომელსაც კომპიუტერი და ინტერნეტი ცხოვრებაში ერთხელაც არ გამოუყენებია, ირწმუნება, რომ ამის საჭიროება არ აქვს. მეოთხედი კი ციფრულ ტექნოლოგიებს ფუფუნებად თვლის და სიძვირის გამო არიდებს თავს მათ შეძენასა და გამო-

ყენებას. მონაცემთა მიხედვით, ევროკავშირის ქვეყნებში ინტერნეტს, ძირითადად, და ყველაზე აქტიურად 65 წელს გადაცილებული უმუშევრები ნყალობენ. 2004-დან 2008 წლამდე ინტერნეტის რეგულარულ მომხმარებელთა რაოდენობა ევროკავშირში თითქმის მოსახ-

ლეობის მეხამედს გაუტოლდა, შარშან მსოფლიო ქსელთან ურთიერთობა მოსახლეობის 56%-ს ჰქონდა. 16-დან 24-წლამდე ასაკის მოსახლეობის 73% ინტერნეტს ყოველდღიურად იყენებს, მაგრამ, ამავე დროს, ისინი ყველაზე ნაკლებად არიან ამ მომსახურების საფასურის გადამხდელი. უფრო მეტიც, ახალგაზრდობა, მიეწვია რა ინტერნეტიდან „უფასოდ“ გამოქაჩვას, საერთოდ არ ფიქრობს, რომ მუსიკის ან ფილმისთვის რაიმე უნდა გადაიხადოს. იმავე ტიპის კვლევის მიხედვით, რუსეთში 12 წელზე მეტი ასაკის მოსახლეობის 54%-ს ინტერნეტით არასდროს უსარგებლია.



რას არჩიან მუსლიმანები «შალკეს» ჰიენს?



გერმანელი მუსლიმანები საფეხბურთო კლუბ „შალკე 04“-ის ჰიენსის გამო განაწყენებულნი არიან და კლუბის ხელმძღვანელობისგან ჰიენსის ტექსტის შეცვლას მოითხოვენ.

საქმე ისაა, რომ ჰიენსის ერთ-ერთ სტროფში ნათქვამია: „მუჰამედი წინასწარმეტყველი იყო, მაგრამ ფეხბურთის არაფერი ვაგებოდა“. კლუბის ელექტრონულ ფოსტაზე აღმოფოთებული მუსლიმანების უამრავი წერი-

ლი მივიდა. მართალია, წერილებში ჰიენსიდან მხოლოდ წინასწარმეტყველის სახელის ამოღებას მოითხოვენ და არც ერთი ტექსტი არ შეიცვალა მუქარას, მაგრამ კლუბის ადმინისტრაციამ მაინც სერიოზულ საკითხად მიიჩნია

ეს შემოტევა და პოლიციას სთხოვა დახმარება. პარალელურად, კლუბის წარმომადგენლები დაუკავშირდნენ ისლამის საკითხთა ექსპერტს და შექმნილ სიტუაციაში დახმარება სთხოვეს.

რატომ აკვირდებიან ბრიტანელები ლატაკებს?



დიდი ბრიტანეთის ხელისუფლება გეგმავს, კიდევ ათასი არაჯანსაღი ოჯახი შეარჩიოს და მათზე სადღელამისო ვიდეოთვალთვალი დაანსოს.

კამერებმა უნდა აკონტროლოს, რომ ნარკოტიკებით ან ალკოჰოლით გატაცებული მშობლების ბავშვებმა სკოლებში იარონ, დროულად დაწვინდნენ დასაძინებლად, ნორმალურად იკვებონ და ასე შემდეგ. ამ

ყველაფრის პარალელურად შერჩეული სახლების მცველები პერიოდულად მოინახულებენ ბავშვებს, მათ მშობლებს კი ალკოჰოლიზმისა და ნარკოტიკებისაგან გათავისუფლებაში დაეხმარებიან. მსგავსი მეთოდით ამჟამად

მონიტორინგი 2 000 ოჯახს უტარდება. სამომავლოდ კი ეს რიცხვი 20 000-მდე მიაღწევს. მინისტრი დარწმუნებულია, რომ მუდმივი ვიდეოკონტროლი არაჯანსაღ ოჯახურ გარემოში აღზრდილ ბავშვებს ცხოვრების დამანაშაველბრივი გზის არჩევისაგან დაიცავს.

ბრიტანელ ქაშებს რიგაში აღარ ბააჭაჭანებენ?

დიდი ხნის განმავლობაში დაუქორწინებელი ბრიტანელი მამაკაცებისთვის შეკრებისა და დროსტარების ადგილად ტრადიციულად რიგა მოიაზრებოდა, ეს კი ტურისტებს აფრთხობდა. როგორც ჩანს, რიგელების მოთმინების ფიალა აივსო.



ქალაქის მერმა ნილ უშაკოვმა განაცხადა, რომ ყელში ამოუვიდა ბრიტანელთა თავაშვებულობა და ამზადებს ტურისტული პოლიციის სპეციალურ ქვედანაყოფს, რომელიც მათ წესრიგის დაცვას აიძულებს. მერის განცხადებით, ინგლისელი კურორტი ქალაქს იმიჯს უღაბავენ სწორედ მაშინ, როდესაც ლატვიის დედაქალაქი ლამის ტყავიდან გამოძვრეს ტურისტების მისაზიდად.



ტანელთა რაოდენობა 16%-ით გაიზარდა. ლატვია ევროკავშირის სხვა ქვეყნებთან შედარებით, მსოფლიო კრიზისმა ყველაზე მეტად დაზარალა, მაგრამ, როგორც ჩანს, ამან მხოლოდ მადა ორმაგად ააღძვრა იაფფასიანი ტურიზმის კლიენტებს.

33 წლის უშაკოვი განსაკუთრებით იმან გააბრაზა, რომ ეს დაუბატიყვებელი სტუმრები ქალაქის ცენტრში განთავსებულ ქვეყნის დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლთა ხსოვნისადმი მიძღვნილ თავისუფლების მონუმენტს შეეჩვივნენ და ხშირად მასზე მიშვლები ცოცდებიან სურათების გადასაღებად.

მფლობელთა გამოკითხვას მოჰყვა. ამ გამოკითხვის შედეგების მიხედვით, სასტუმროებში ყველაზე ცუდად ბრიტანელები იქცევიან. მხოლოდ გასულ წელს საზღვარგარეთ დაპატიმრებულ ბრი-

ვინ უდაბლებს ქალებს ფესსაშვილის ქუსლებს?

ბრიტანული პროფკავშირების კონგრესის წარმომადგენლებმა ქალის ფესსაცმელზე ქუსლების დადებების კანონმდებლობის შემუშავების წინადადება წამოაყენეს. ამ ინიციატივის ავტორები, ძირითადად, მამაკაცები არიან და უკლებლივ ყველა მათგანი სერიოზულადაა შეშფოთებული ქალების ჯანმრთელობის მდგომარეობით.



საქმე ისაა, რომ მაღალქუსლიანი ფესსაცმლით მუდმივად სიარული სხადასხვა დაავადებას იწვევს და სწორედ ამ დაავადებათა გამო ყოველწლიურად ბრიტანელები ორ მილიონ სამუშაო დღეს აცდენენ. კონგრესის განცხადებაში ნათქვამია, რომ მაღალქუსლიანი ფესსაცმელი ძალიან მიმზიდველი და აუცილებელიც კია ნითელ ხალიჩაზე მოსიარულეთათვის, მაგრამ ყოველდღიურ სამუშაო გრაფიკში მათ გამოყენებას არანაირი დანიშნულება არ აქვს, პირიქით, ხელს უშლის მშრომელებს.

კონგრესის წევრები განსაკუთრებით აღმოფოთებულნი არიან იმ კომპანიების გამო, რომლებიც თანამშრომლებს მაღალქუსლიანი ფესსაცმლით სიარულს ავალდებულებენ.

პროფკავშირის აღნიშნული მიდგომა უკვე გააპროტესტა ბრიტანეთის პარლამენტის წევრმა, ქალბატონმა ნადინ დორისმა, რომელმაც განაცხადა, რომ თუ არა მაღალქუსლიანი ფესსაცმელი, თავისი 160-სანტიმეტრიანი სიმაღლის გამო, დიდი ხნის წინ ჩაიკარგებოდა პარლამენტარ მამაკაცთა შორის.

პროფკავშირი თვლის, რომ სამსახურბრივი მოვალეობის შესრულებისას ქალის ფესსაცმელის ქუსლი 4 სანტიმეტრს არ უნდა აღემატებოდეს, ხოლო თუ სამსახური ხანგრძლივად ფეხზე დგომას



რას გვიპირებს ღორის გრიპი?

ევროპაში ამ საშინელი სენით დაავადების დღეში 500-მდე ახალი შემთხვევა ფიქსირდება. მსოფლიოში კი ყოველდღიურად ეპიდემია 5 000-მდე ადამიანს ითრევს. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის წარმომადგენლები შიშობენ, რომ პანდემიის დასასრულამდე დაავადდება მსოფლიო მოსახლეობის 15%-დან 45%-მდე ნაწილი.



საშუალოდ პლანეტაზე ადამიანთა 30%, ანუ ორი მილიარდი ადამიანი ღორის გრიპს საკუთარ თავზე გამოცდის. დღეისათვის დაავადების 200 000-მდე შემთხვევა დაფიქსირებული, მაგრამ

ამ რაოდენობაში გათვალისწინებული არ არიან ადამიანები, რომელთაც გრიპი იოლი ფორმებით გადაიტანეს და ექიმისთვის არ მიუმატათ.

ევროპაში ღორის გრიპი ყველაზე მეტად გერმანიას მოედო. იქ შემთხვევათა ყველაზე დიდი რაოდენობაა — 7200 დაავადებული დაფიქსირებული. ბერლინმა უკვე გაუხსნო ამ მაჩვენებლით ესპანეთს და დაავადება ისეთი ტემპით ვრცელდება, რომ, როგორც ჩანს, მალე ბრიტანეთსაც გადაუხსრებს, სადაც დაავადებულითა რაოდენობა 12 000-ია.

ფარმაცევტულ კომპანიებს ანტივირუსული ვაქცინაციის წარმოების ხელში ჩასაგდებად უკვე ომი აქვთ. სექტემბრიდან მოსახლეობის ვაქცინაცია დაიწყება.

ღორის გრიპის საწინააღმდეგო სარეკლამო კამპანიის მთავარი გმირი, ბრიტანელი მსახიობი დევიდ მაკასკერი

თავად დაავადდა ღორის გრიპით. როგორც ჩანს, 30 წლის მსახიობმა თავად არ დაიცვა ის წესები, რომლებსაც ასე გულმოდგინედ ასწავლიდა მთელ ბრიტანეთს სარეკლამო რგოლების საშუალებით და ექიმის დროული დახმარება რომ არა, იქნებ ამ შემთხვევაზე აღარც არავის გალიმბოდა.



რატომ მარხავდნენ სოხსალ ახალშობილს?

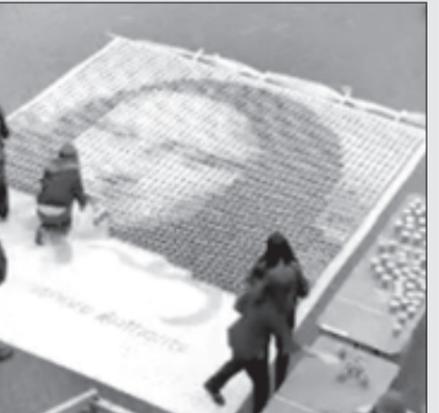
პარაგვაის ექიმებმა საწყალი ჩვილის გარდაცვალების ფაქტი დაადასტურეს და ლამის მართლა გაისტუმრეს საიქიოს. უდღეური ახალშობილი ასუნსონის ერთ-ერთი საავადმყოფოს ექიმებმა სპეციალურ კოლოფში მოათავსეს და მამამისს სახლში გაუგზავნეს.

ხოცე აღვარენგამ გარდაცვლილი შვილის ნახვა მოისურვა და ბედად ყუთი გახსნა. გახსნა და ბავშვის სუნთქვა იგრძნო. შიშისა და მოულოდნელობისგან კაცმა მაშინვე ყვირილი დაიწყო და დახმარებას ითხოვდა. შემდეგ კი გონს მოეგო და ჩვილი ისევ საავადმყოფოში გააქანა. ბავშვი ინტენსიური თერაპიის განყოფილებაში მოათავსეს. ამჟამად ექიმები 500-გრამიანი ბიჭის მდგომარეობას სტაბილურს უწოდებენ. მის მკვდრად გამოცხადებულ ექიმს კი, როგორც კლინიკის მთავარი ექიმი ირწმუნება, გამოძიება და სასამართლო ელის.



როგორ ნატავენ ავსტრალიელები მონა ლიზას?

The Rocks Aroma Festival-ის მონაწილე ენთუზიასტებმა ლეონარდო და ვინჩის მონა ლიზა რძიანი ყავის საშუალებით დახატეს.



პროექტის ავტორები ფერებს ჭიქებში სხვადასხვა კონცენტრაციის ყავით იღებდნენ. 6x4 მ ზომის ნახატს 3606 ფინჯანი, ანუ 338 ლიტრი ყავა დასჭირდა. რვა ადამიანმა სამი საათის განმავლობაში შეუსვენებელი იშრომა, ყავის მონა ლიზას

ხილვით კი 130 ათასი ადამიანი დატკბა.

შეგახსენებთ, რომ მონა ლიზას დედანი ზომით 77 X53 სმ, ხეზე შეითათა შესრულებული და ამჟამად ლუვერში ინახება. ლეონარდო მასზე შესვენებებით 1503-დან 1519 წლამდე მუშაობდა.

გასოსლდება ნეანდერტალელი ადამიანი?

გენეტიკური კოდი თითქმის აღდგენილია. გერმანიის მაქს პლანკის სახელობის ევოლუციური ანთროპოლოგიის ცნობილი ინსტიტუტის სამეცნიერო კოლექტივი დღე-ღამე დაასრულეს მუშაობას ნეანდერტალელი ადამიანის გენეტიკური კოდის აღდგენის უნიკალურ პროექტზე.



შემდეგ ამ არსების სიცოცხლეში დასაბრუნებელი პირობები შეიქმნება. მეცნიერები ნეანდერტალელ ადამიანს ადამიანის განვითარების პროცესში ჩიხად მოიაზრებენ. ზემოხსენებული სამუშაოების ხელმძღვანელის, პროფესორ სვიატე პააბოს აზრით, თანამედროვე მეცნიერება და გენური ინჟინერია უკვე არის იმ დონეზე განვითარებული, რომ ნეანდერტალელი ადამიანი შექმნას, თუმცა მეცნიერთა სამყარო ჯერ ვერ ჩამოყალიბდა საბოლოო აზრზე, სურთ თუ არა კვლავ დააბრუნონ სიცოცხლეში ადამიანის მსგავსი ეს არსება, რომელმაც ვერ გაუძლო კონკურენციას ევოლუციის პროცესში.

600 ათასი წლის წინათ დედადამიანზე გაჩენილი ნეანდერტალელები თანამედროვე სამხრეთ ჩინეთის ზღვიდან ატლანტიკის ოკეანემდე სახლობდნენ. ზოგიერთ ტერიტორიაზე ისინი თანამედროვე ადამიანთან იყოფდნენ საცხოვრებელ გარემოს და ძლიერი კონკურენციის პირობებს ვერ გაუძლეს.

მიუხედავად ყველაფრისა, ახლა მეცნიერებს ნეანდერტალელთა გადაშენების ახალი თეორია აქვთ. მიჩიგანის უნივერსიტეტის პროფესორ რეჩელ კასტერის აზრით, თანამედროვე ადამიანმა ევოლუციის პროცესში გამარჯვება ფართოდ და ზუსტად ინ-

ფორმირებულობის წყალობით მოიპოვა. ასეთი დასკვნა პროფესორმა სენსაციურ აღმოჩენაზე დაყრდნობით გააკეთა. ამ აღმოჩენის თანახმად, დაახლოებით 30 ათასი წლის წინათ ჰომო საპიენსის ცხოვრებაში საოცარი და ჯერ კიდევ ბოლომდე ამოუხსნელი რამ მოხდა — ადამიანების სიცოცხლე გახანგრძლივდა და იმ პერიოდის ოჯახებში პირველად გაჩნდნენ ბებიები და პაპები.

უფროსი თაობა ადამიანის ევოლუციის პროცესში მთავარ ელემენტად იქცა — მათი წყალობით ადამიანებს ცოდნა და გამოცდილება დაუგროვდათ. ნეანდერტალელ ადამიანს იმავე ამოუხსნელი მიზეზებით სიცოცხლე არ გახანგრძლივებია, ამან კი უთანასწორო ბრძოლაში მათი დამარცხება გამოიწვია. ითვლება, რომ ნეანდერტალელთა უკანასკნელი ტომი 28 ათასი წლის წინათ გაწყდა. ეს ტომი ესპანეთის სამხრეთ ნაწილში თანამედროვე ჰიბრაულტარის რაიონში სახლობდა.

ვინაა ყველაზე მდიდარი?

შოუბიზნესის წარმომადგენელ ქალთა შორის ეს ტიტული პოპულარულ ტელეწამყვან ოპრა უინფრის ერგო. მას ყველაზე ბევრ ფულს უხდიან — 2008 წლის ივნისიდან 2009 წლის ივნისამდე ოპრამ 275 მილიონი დოლარი გამოიმუშავა.



ყველაზე მაღალანაზღაურებდა ქალთა სიაში მეორე ადგილი მადონას უკავია, მან წელიწადში 110 მილიონი დოლარი გადაუხადეს. მესამე ადგილზე მომღერალი სელინ დიონია წლიური 100 მილიონი დოლარით, მეოთხეზე — ასევე მომღერალი ბეონსე ნოულზი. საანგარიშო პერიოდში გამოცემულმა ალბომმა და ორ ფილმში მონაწილეობამ მას 87 მილიონი დოლარი მოუტანა. ხუთეულს ვამპირული საგასავტორო მწერალი შტეფანი მაიერი ასრულებს. ის ერთ წელიწადში 50 მილიონი დოლარით გამდიდრდა.

ერთ დროს ოპრას ადგილს ამ სიაში მსახიობი ანჯელინა ჯოლი იკავებდა, ახლა კი მან ოპრასთან შედარებით მნიშვნელოვნად ცოტა ფული იშოვა და თავისი 27 მილიონით მეათე ადგილს დასჯერდა.

ამჟამის შოუბიზნესის ყველაზე მაღალანაზღაურებადი 15 ქალბატონის საერთო წლიურმა შემოსავალმა ჯამში 920 მილიონი დოლარი შეადგინა.

1	24	33	50	81
16		38	54	61
19		48	66	75
7	23	44	60	71
11	36	59	63	85
9	31	47	74	83

ვის უნდა მილიონი?

უკრაინელმა ილბლიანმა უკრაინის ეროვნული ლატარიის სუპერლოტოს 869-ე გათამაშების 6-დან 6 ციფრი გამოიყვანა და 1,1 მილიონი დოლარის ეკვივალენტი 9,2 გრივანა მოიგო. ლატარიის უკანასკნელი რეკორდი 2006 წელს 10 მილიონი გრივის მოგებით აღინიშნა. იმ პერიოდში 10 მილიონი გრივანა თითქმის 2 მილიონი დოლარს ეკვივალენტი იყო.

კუბაში ტუალეტის ქაღალდის დეფიციტია?

კუბაში ტუალეტის ქაღალდის მარაგი თავდება და სახელმწიფო მოსახლეობის უზრუნველყოფას ამ ყოველად აუცილებელი ინვენტარით წლის ბოლომდე ნამდვილად ერ მოახერხებს. ამის შესახებ შეფოთებით იუწყება კუბის სახელმწიფო სანარმო „სიმექსი“, რომელიც ქვეყანას ტუალეტის ქაღალდით ამარაგებდა.

ახლა კი წარმოებისთვის ნედლეული აღარ არის, იმპორტი კი 20%-ით შემცირდა, რაც მხოლოდ ტუალეტის ქაღალდს კი არა, კუბური მალაზიების ასორტიმენტსაც ნათლად დაეტყო. მიუხედავად მრავალმხრივი დეფიციტისა, ქვეყნის ხელისუფლებამ გადაწყვიტა, სოციალურად მნიშვნელოვან 24 სახეობის პროდუქტზე ფასები შეემცირებინა და ამით მაინც გამოეხატა მხარდაჭერა ქვეყნის მოსახლეობისადმი. კვების, პირადი ჰიგიენისა და სამკურნალო საშუალებების გარკვეულ კატეგორიას 5-დან 27%-მდე ნაკლებ ფასად გაყიდეს. კუბის მოსახლეობა ხელისუფლებისგან ყოველთვიურად იღებს კვების რაციონს, რომელიც, კუბელების თქმით, მხოლოდ ორ კვირას სჭოფნით. კუბის ეკონომიკა მნიშვნელოვნად დაზარალდა მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისისა და შარშანდელი სამი უძლიერესი ქარიზმის გამო. სამაგიეროდ, ყველაწიერი კრიზისის მიუხედავად, გამოსვლისთანავე გაიყიდა ფიდელ კასტროს ორი ათასამდე განთავსებისგან შემდგარი 400-გვერდიანი ლექსიკონი. ეს წიგნი კუბის რევოლუციის ლიდერის იუბილეს ეძღვნება. ფიდელ კასტროს 13 აგვისტოს 83 წელი უსრულდება.



ნიაზ დიასამიძე — თბილისის კოლორიტი

თბილისში, ლენინისა (კოსტავას) და ბელინსკის (ჭოველიძის) ქუჩების კუთხეში, კონიაკის მაღაზია იყო, უკანა მხარეს, ბელინსკის ქუჩის აყოლებზე, №12-ის ჩათვლით — ალკოჰოლიანი სასმელების ჩამოსასხმელი ქარხანა, მაღაზიის მოპირდაპირე მხარეს კი — ვერის ბაზრის ცენტრალური შესასვლელი. შესასვლელთან, შუა ქუჩაში, ფიცრებისგან შეკრულ კვარცხლბეკზე ოსი მილიციელი იდგა. სახე ნოთელი ფერისა ჰქონდა და ამიტომაც კიბოს ვეძახდით. ბელინსკის ქუჩის აყოლებზე მარჯვენა კუთხეში გასტრონომიული მაღაზია იყო. აქ ქურთი მუშები იკრიბებოდნენ. მარცხენა კუთხეში ლამაზ, დარბაისელ, ყველასგან განსხვავებულად ჩაცმულ, იუმორით სავსე ნიაზ დიასამიძეს უყვარდა დგომა. იგი მაშინდელი თბილისის კოლორიტი გახლდათ. მასთან ერთად ამ კუთხეში ვერელი ბიჭები იყრიდნენ თავს.

— ნიაზ, როგორ ხარ? — ენახოთ რა! — იყო პასუხი. ყოველი მისი სიტყვა, თამამად შეიძლება ითქვას, ჩასანერი იყო, მაგრამ მაშინ ამაზე არავინ ფიქრობდა. ახლა რასაც შეძლებს დავარად გაიხსენებს კაცი, ესეც დიდი მონაპოვარია. ნიაზ დიასამიძე არისტოკრატიული ოჯახის შვილი იყო, წარმოშობით — აჭარიდან. მამას — სულეიმან დიასამიძეს ტექნიკუმის დირექტორის პოსტი ეკავა. ნიაზ დიასამიძის მეგობარი და მეზობელი ქართლოს კასრაძე იყო. — პრივეტ, ნიაზ, დარავი, კაკ უიზნ მოლოდაია, — ეუბნება ქართლოსი ნიაზს. — შენ რა, ბოლო გაკვეთილი რუსული გეკონდა? — უპასუხებს ნიაზი. დილოგი გრძელდება. — როგორ ხარ, ქართლოს? — რავი, აბა, სიბრძნის კბილი ამომდის. — ამოგდის თუ ჩაგდის?! — ნიაზ, მაშიდა გარდამეცვალა... — რომელი მამიდა? მამის და, თუ დედის და? *** ქართლოსი იხსენებს: — ერთხელ მე და ნიაზი ვდგავართ ბელინსკის ქუჩის კუთხეში. ამ დროს ზვიდან მოდის ორი ლამაზი გოგო. ერთმა ხელი გამოიმონდა და გამეცნო — ოლიმპიდა. მე ვუპასუხე — სპარტაკიდა.

მეორე ნიაზს მიუბრუნდა: — ხატისკაცი! ნიაზმა მიუგო: — პასკისჯვარი. ნიაზი ყვირის ქუჩაში: — ტაქსი! თავისუფალია? — ჰო! — გაუმარჯოს თავისუფლებას! ნიაზი ეკითხება ძროხის გამყიდველს: — ბიჭო! რა ღირს ეგ ძროხა? — 80 ათასი. — რა ამბავია, „კონიაკს“ ინველის?! ჩავედით მოსკოვში „რეროსთან“ ერთად. კისრამდე თოვლია. ყინავს. ამ დროს ნიაზი გამოვიდა ბაქანზე და მორთო ყვირილი: — „ნასილშიკი“, „ნასილშიკი“! იმდენი იყვირა, სანამ მთელი სადგურის „ნასილშიკები“ არ მოგროვდა. ერთმა ყველაზე მამაცმა შეუტია: — „ჩევო ვი კრიჩიტე, ეტა ჟნე ტოვარნი ვაგონ, ზაჩემ ვამ სტოლკო ნასილშიკოვ?!“ ნიაზი წელში გასწორდა და დაუპატაკა: — „პრივეტოტ ტბილისკის ნასილშიკოვ!“ მოსკოვში ნიაზს ყინულზე ფეხი აუცურდა, დაცემამდე ჰაერში მითხრა — დაჯე, ვილაპარაკოთ. *** ცნობილია, რომ ნიაზს სმა უყვარდა. ამის გამო საავადმყოფოშიც კი იწვია. რა თქმა უნდა, სმა აუკრძალეს.

მევედით ბიჭები სანახავად დარაჯმა არ შეგვიშვა. — ნიაზ! მოვედით სანახავად და დარაჯი არ გვიშვებს, — ავძახებ ქვემოდან. — ბოთლი ჩაართყით! — ჩამოგვძახა. — ბოთლი არ გვაქვს! — აბა, რა ჩემ ფეხებზე მინდა, რომ მოხვედით... *** ერთი ნაცნობი არქიტექტორი დგას ლალიძის წყლებთან, მივიდა ნიაზი და ეუბნება: — რა იყო, ბიჭო, ცხვირპირი რომ ჩამოგტორის? ვერ ხედავ, რა კარგი ამინდია, ჩიტები ჟივილ-ხივილობენ... ნამოდი, გაზაფხულის სადღეგრძელო დაველით. — არა, დალევა არ მინდა, არ ვსვამ, — მიუგო არქიტექტორმა. — მაშინ რას გეტყვი, იცი?! ადვილ და ამ ჩიტებს ერთი საერთო საპირფარეგო დაუპროექტე, თავზე რომ გვასკინტლავენ! *** ადამიანის საშიში, დაუნდობელი და თვალსისხლიანი მტერია ნარკოტიკი. არც ძალზე გადაჭარბებული ალკოჰოლიანი სასმელები, მახსოვს, ერთხელ ზემელზე, რესტორან „გემოში“ ჩავედით მე და ნიაზი. — „პო სტო გრამ“, — გასძახა ნიაზმა მეზუფეტეს. მეზუფეტემ თვალი ჩამიკრა და ნიაზს წყალი დაუსხა, მე კი — არაყი. ვისაუბრეთ და შეზარდულნი ვიყავით ამოვედით „გემოდან“. *** დედაჩემი დიასამიძის ქალი გახლდათ. შესანიშნავად უკრავდა ფორტეპიანოზე. ერთს, საღამოს, შინ რომ დავბრუნდი, დედაჩემმა მითხრა: ნიაზი იყო და 17 მანეთი მთხოვა, მასესხე. მე გამოვუტანე 20 მანეთი. არაფრით არ ნაილო. არა, მაინცდამანც 17 მანეთი მინდა. დაახურდავა და 3 მანეთი დამამბრუნა. — რატომ მანცდამანც 17

მანეთი? — ვკითხე მეორედ ღელს ნიაზს. — დავიანგარიშე, — მითხრა, — 100 გრ არაყი, ორი ქაბაბი, ორი ლუღი და ტროლეიბუსით ზემელზე გასვლა — ორი ბილეთი, იქნებ, ტროლეიბუსში ნაცნობი შემხვედროდაო. ფული მისთვის ხელის ქუჩე იყო. უანგარო და უპატიოსნესი პიროვნება გახლდათ. შესანიშნავია დიმიტრი ბათიაშვილის მიერ გადაღებული მხატვრული ფილმი „არასერიოზული კაცი“, მთავარი გმირი ნიაზ დიასამიძის პროტოტიპია, ბრწყინვალედ თამაშობს უნიჭიერესი მსახიობი და თვითონაც ნაღდი ქალაქელი კაცი გააფრატე. ალკოჰოლიანი სასმელები სადმი განუზომელი მოთხოვნილება მძიმე დაავადებაში გადაეზარდა. ნიაზის მამამ სულეიმან დიასამიძე ძალზე განიცდიდა. ერთხელ სააბაზანო ოთახში ჩაკეტა. აქედან პატარა ფანჯარა კონიაკის ქარხნის ეზოში გადიოდა. ნიაზმა ბოთლს თოკი მოაბა და ქარხნის ეზოში ჩაუშვა. მუშამ კონიაკი ჩაუხსა. სააბაზანო ოთახიდან სულეიმანს სიმღერა მოესმა. გაალო კარი და მთვრალი ნიაზი რომ დაინახა, შხაპი შეამონმა — წყლის ნაცვლად კონიაკი ხომ არ მოდისო... „ბუტილიკა“ შარვალს იცვამდა, კერვაც ეხერხებოდა. — ნიაზ! მაგ შარვალს როგორ იცვამ? — ეკითხება გიგლა ფირცხალავა. პასუხი იმნამსვე მიიღო: — ისე, როგორც შენ მაგ სეიტრს იცვამო (გიგლას ზომავს დიდი თავი ჰქონდა). იმდენად მიმხრეველი და სასიამოვნო აღნაგობისა იყო, რომ ქუჩაში ნებისმიერი გამველი გაუჩერდებოდა სალაპარაკოდ. ერთხელ მოდის ლამაზი გოგო, ტანწერნეტა, კომკავშირელის სამკერდე ნიშანი უკეთია. — გოგონი! — შეაჩერა ნიაზმა, — არა გრცხვენია, კომ-

კავშირელს ამოდენა უკანალი რომ გაქვს?! ნიაზისგან არავის არაფერი სწყინდა. ერთხელ კედელიდან ფოსტის ყუთი ჩამოხსნა, ხელში დაიჭირა, გამველი სოლიდური კაცის ყურადღება მიიქცია. სთხოვა, ცოტა ხანს დაიჭირეთ, ახლავე მოვალა. გამველს ყუთი დიდხანს ეჭირა. *** ავტომანქანა ვათხოვე, სოფელ დილოში წავიდა. საღამოს მანქანა ფარანჩატეხილი დამიბრუნა. — ეს რა გქვია, ნიაზ! — ვუსაყვედურე. — „ზატო“ ძროხის ხორცი ჩამოგიტანე. თურმე ძროხას დატაკებია და ფარნიდან ძროხის ხორცის ნაჭერი გამოიღო. *** ჩემს ძალს ჭადრას ვეთამაშებო, — მითხრა ერთხელ ძალზე სერიოზულად. — ეგ რა ჭკვიანი ძალდი გყოლია?! — გავიკვირე. — ჭკვიანი არა, ჩემი ფეხები, ოთხით ორია ჩემ სასარგებლოდ. დოგი ჰყავდა, „სამაიას“ ბალი რესტორანში დაჰყავდა, ხაშუ აჭმევდა და არაყსაც ასმევდა. ხანდახან „ნიანგის“ რედაქციაში და ჟურნალ „ხელოვნებაში“ თანამშრომლობდა. მაშინ ჟურნალ „ხელოვნების“ რედაქტორი ოთარ ეგაძე გახლდათ. იგი მთავრობაში ცნობილი ნომენკლატურული პირი იყო. ნიჭიერ ადამიანებს დიდ პატივს სცემდა. ჟურნალი „ხელოვნება“ გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველოს“ გრიფით გამოდიოდა. ბატონი ოთარის სამსახურებრივ საქმეზე შემოვიდა ჩემთან და მახარა: ნიაზი სამსახურში მივიღე და თანაც გამოვასწორე, აღარ სვამსო. ძალიან გამიხარდა. დღის ბოლოს ნიაზმა შემოალო ჩემი კაბინეტის კარი. თმა ბრილიანით გადავარცხნილი ჰქონდა,

ვლევანტური, ღიმილნარევი სერიოზულობით სავარძელში ჩაეშვა. ჩემგან მილოცვა მიიღო, მაკოცა და წავიდა. მას მერე სამსახურში დავდიოდა და მთელი სერიოზულობით ეკიდებოდა საქმეს. ოთარ ეგაძე კი ტრამპაზობდა, ნიაზ დიასამიძე გამოვასწორეო. სიმართლე უნდა ითქვას, მართლაც რომ საკვირველება იყო. ეს საკვირველება დაახლოებით ექვს თვეს გაგრძელდა. ერთ მშვენიერ დღეს, რასაც მშვენიერს ნამდვილად ვერ დავარქმევ, დერეფანში ხმაურმა მიიქცია ჩემი ყურადღება. თანამშრომელი შემოვიდა ჩემთან და ვკითხე ხმაურის მიზეზი. სიცლით მიპასუხა, მთვრალი ნიაზ დიასამიძე ოთარ ეგაძის კაბინეტშია ძალღაღადი ერთად. მაშინვე ავირბინე მე-5 სართულზე, რედაქტორის კაბინეტის კარი შევალე, ბატონი ოთარის სკამიდან მაგიდაზე აღიოდა, ნიაზს ძალდი „პოვო-ლოკით“ ეჭირა და თან ეძახდა: ფუ, ფუ, ფუ. მთვრალი ნიაზი ძალღიანად ჩემთან ჩამოვიყვანე. ასე დამთავრდა მისი სამსახურებრივი საქმიანობა. *** პაპანაძემა ზაფხულში კოჯორში ვისვენებდი. ყური მოვკარი, ვილადაც თქვა: ნიაზი გარდაიცვალა! თბილისში გამოვქანდი. თონესავით გავარვარებული ქალაქი უკაცრიელი იყო. გველის ნაკენივით მახსოვს, რატომღაც, ნიაზ დიასამიძის დაკრძალვამ ექვთიმე თაყაიშვილის დაკრძალვა მომავინა. ქალაქმა კაცი დაკარგა და დაკრძალვას ქალაქი ვერ ესწრებოდა. მეგობრებიდან მხოლოდ ორი გირსუფალი მახსენდება: ნოდარ ქარცივაძე და თემო ჩირვაძე. ...მესამე ვაკის სასაფლაო იყო.

შანი სისარულია

იხსნება დედასამუშაოს, ანუ ტურისტული დეკადა სამეგრელოში

დიდი ილია ბრძანებდა: „სამეგრელოში მოველ და საქართველო ვნახე“. თანამედროვე ქართველს დღეს უცხო ქვეყნებისკენ უფრო აქვს მიპყრობილი ყურადღება და ინტერესი, ვიდრე მშობლიური მიწა-წყლისკენ. ტურიზმი სასწავლო-შემეცნებითი შინაარსით მართლაც გონივრული დასვენებაა. ამის თაობაზე გვესაუბრება საქართველოს მსოფლიო მიდღევათა და მოგზაურობათა ხელშემწყობი კავშირ-კლუბ „გეორგის“ თავმჯდომარე გვანდუპი მანია.

— ბატონო გვანდუპი, ამჯერად კლუბი „გეორგი“ ახორციელებს სასწავლო-შემეცნებით ტურისტულ დეკადა-ტურნეს სამეგრელოში. ამ პროექტის ავტორი თქვენ ბრძანდებით, რა არის მისი მიზანი? — ამ პროექტს 3 ორგანიზატორი ჰყავს: საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოება (რომელიც 1850 წელს დაარსდა, მისი საქმიანობის ძირითადი მიმართულება საქართველოს ყველა მხარეში სასწავლო-შემეცნებითი მოგზაურობებია), ფაზისის მეცნიერებათა საერთო აკადემია და ჩვენ. საერთო ძალისხმევით ტრადიციულ გავაცოცხლეთ და ამ პროექტით ტურისტებს საშუალება მივცით, უკეთ გა-

ეცნონ სამეგრელოს ისტორიას, კულტურას, ძეგლებს, იქაურ გმირთა და მონაშენთა ცხოვრება-მოღვაწეობას, ადგილობრივი რენესის პროდუქციას, ეთნოგრაფიას და ფოლკლორს; შეხვდნენ ბუნების ქომაგებს, ხალხური მედიცინის მიმდევრებს, გასინჯონ მეგრული სამზარეულოს კერძები, სასმელები და ხილი. — რა ღირს საგზური და რა პირობებს სთავაზობთ მონაწილეობის მსურველთ? — ეს არც თუ ძვირი სია მოგვებაა. ერთი ტურისტი 10 დღეში 495 ლარს იხდის. ისინი უზრუნველყოფილი იქნებიან წინასწარ დაჯავშნილი საოჯახო სასტუმროებისა თუ დასასვენებელი სახლების მომსახურებით, სამჯერადი კვებით, ყოველდღე ახალი

მეგზურითა და ტრანსპორტით სამეგრელოს კურორტებზე: ნოქალაქევი, მუხური, სკური, ენგური, ჩქვალერი, ცაიში, მალთაყვა. — რამდენად წარმატებით განხორციელდა პირველი ტურისტული დეკადა და როდის იგეგმება შემდეგი? — პირველი ტურისტული დეკადა 29 ივლისს დაიწყო და 7 აგვისტოს დამთავრდა; მოვიარეთ სამეგრელოს ყველა ქალაქი და რაიონი. ვცდილობდით, ტურისტები კმაყოფილები ყოფილიყვნენ. დღის განმავლობაში მათ მოთხოვნებსა და სურვილებს ვითვალისწინებდით, მაგრამ ასეთ დადებით შედეგს დასანწყობიდანვე არ ველოდებოდით. მათზე წარუშლელი მთაბეჭდილება მოახდინა უძველესმა არქეოპოლისმა, ციხე-გოჯმა, ანუ ნოქალაქევა, დადიანთა სასახლემ, მარტვილის ტაძარმა და მუხუმმა, წმ. მღვდელმონაშენ პატრიარქ ამბროსის (ხელაიას) ნაფუძარმა სოფ. ინჩხურში; სუჯუნას ტაძარმა, ჩვენი კუთხის სახელოვან შვილთა სახლ-მუხუმებმა, მუხურში ქართული დედაფუტურის გამოყვანის წესმა და მსოფლიოში მისი გავრცელების ისტორ-

იამ; ფოთის ღირსშესანიშნაობებმა, განსაკუთრებით, ნიკოლოპის თაოსნობით აშენებულმა ტაძარმა, ასევე, სხვა საკვირველმა ისტორიებმა და სანახებმა. ამჟამად უკვე მეორე ტურისტული ჯგუფი იკრიბება, რომელიც აღნიშნულ ტურნეში 15-16 აგვისტოს გაემგზავრება. — საუკეთესო პროექტია, წარმატებებს გისურვებთ.



საქართველო უსტუმარი ჩვენს საიტს
<http://www.geworld.net>
მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოდუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
არამა სანაბლია, გონდო მინარაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ლევან ზანდურაშვილი
ვებრედაქტორი გიორგი ხაბთაძე
რეალიზაციის მენეჯერი ლევან ბუაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაშაძე, რეკლამის მენეჯერი მანია გონაშვილი (858 10 25 48)
გაზეთი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპებით.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. № 166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net

